John Adams Library.

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF Nº
ADAMS
242.8

Digitized by the Internet Archive
in 2010

http://www.archive.org/details/verzamelingvanst00luza

VERZAMELING

VAN

STUKKEN,

BETREFFENDE HET GEDRAG DER

CURATEUREN

VAN HOLLAND'S UNIVERSITEIT

TE LEYDEN,

in de jaaren 1796. *en* 1797.

BIJZONDER IN DE ZAAK

van M^R^. JOHAN LUZAC,

PROFESSOR *in de* GRIEKSCHE TAAL,

en VADERLANDSCHE GESCHIEDENISSEN *aldaar*,

met een VOORBERICHT *dienaangaande.*

Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! .....

HORATIUS.

Te LEYDEN

Bij A. EN J. HONKOOP,

MDCCIIIC.

ADAMS 2442.8

„ *Les premiers Chefs Politiques d'une Caſte perſécutée ſe ſont ſervis contre moi de ce mot proverbial, de la même manière que les Chefs Populaires ont employé contr'eux le mot d'*ARISTOCRATES. *En effet, c'eſt une* ARME DE CHOIX EN INIMITIÉ *que les* EXPRESSIONS VAGUES *ou les* PHRASES CONFUSES: *Car, ſans rien perdre de l'impreſſion, qu'on veut faire, on* S'AFFRANCHIT ENCORE DES OBJECTIONS. *Les Hommes du Peuple débitent communément des abſurdités, quand on s'aviſe de leur demander l'exacte définition du mot* ARISTOCRATE. " —

„ *Les idées, les inſinuations générales ont été de tout tems l'*Arme d'élite *des* AGGRESSEURS HABILES: *Elles ſont à la portée de tous les entendemens, &* N'EXIGENT AUCUNE PREUVE. *N'eſt-ce pas là* LA PERFECTION? ? "

De la RÉVOLUTION FRANÇOISE, par *Mr.* NECKER, *Tom.* II. pag. 128. & 146.

LIJST *der* STUKKEN *in deze* VERZAMELING *begreepen.*

VOORBERICHT. . . . . Pag. I—LXVI.

No. I. A. EXTRACT *uit het Dagblad der* PROVISIONEELE REPRESENTANTEN *van* HOLLAND, 8. January 1796.
inhoudende de Propositie van 't *Committé van Waakzaamheid* tot remotie. . 1— 3.

No. I. B. EXTRACT *uit derzelver (ongedrukte) Decreeten*, 2. February 1796.
inhoudende Autorisatie op Curateuren, enz. . . . . 4— 6.

No. I. C. EXTRACT *uit het Dagblad, als voren*, 17. February 1796.
inhoudende Rapport en approbatie. 7

No. II. A. EXTRACT *uit de Resolutiën, genomen bij* CURATEUREN *over 's Lands Universiteit*, 8. February 1796.
inhoudende de gemotiveerde Remotie met verdere bedreiging, enz. . 7—11.

No. II. B. MISSIVE *van Mr.* J. LUZAC *aan* CURATEUREN, 26. February 1796.
inhoudende de Grieven tegens dezelve Resolutie, en verklaring der daar door genoodzaakte algeheele demisie. . 11—19.

No. II. C. EXTRACT *uit de Resolutiën bij* CURATEUREN *genomen*, 20. Maart 1796.
inhoudende de algeheele demisie. . 20. 21.

No. III. MEMORIE *van Mr.* JOHAN LUZAC *aan 't* Provinciaal - Bestuur *van* Holland, 28. Juny 1796.
tot reparatie van Grieven hem door Curateuren toegebragt. . . 22—68.

No. IV. NOTARIEELE AANZEGGING, *wegens Mr.* J. LUZAC, *ter Secretarije van Curateuren*, Augusty 1796.
met te rug-zending van zijn wederrechtelijk verkort Tractement en reserve van recht. . . Pag. 68—70.

No. V. MISSIVE *van Mr.* J. LUZAC, *aan den Voorzitter van 't Provinciaal-Bestuur*, 4. December 1796.
bij toezending van een Exemplaar van *Socrates als Burger beschouwd.* 71—74.

No. VI. A. TWEEDE BERICHT *van* CURATEUREN *aan 't Provinciaal-Bestuur*, 3. Dec. 1796.
ter voldoening aan deszelfs Resolutie, bij afkeuring van 't eerste geheel onvoldoend en onvolleedig Rapport. . . . . 75—84.

No. VI. B. EXTRACT *uit de Decreeten van het Provinciaal-Bestuur van Holland*, 7. December 1796.
ter benoeming eener Personeele Commisie in deze zaak. . . 85.

No. VII. A. REQUEST *van Mr.* JOHAN LUZAC, *aan het Provinciaal-Bestuur*, 27. December 1796.
met inhæsie zijner Grieven, en om dispositie. . . . . 86—95.

No. VII. B. EXTRACT *uit de Decreeten van het Provinciaal-Bestuur van Holland*, 27. December 1796.
tot renvoi van 't zelve Request aan de Personeele-Commisie. . 95—96.

No. VIII. EXTRACT *uit de Decreeten van het Provinciaal-Beſtuur van Holland*, 29. December 1796.
inhoudende *Rapport* van drie Leden der Perſoneele Commisſie, in dato 28. December 1796. omme de zaak nader te onderzoeken. . Pag. 97—122.

mitsgaders *afzonderlijk Rapport* van den Burger VAN MARLE, om 't Verzoek te wijzen van de hand. . 122—131.

eindelijk *Decreet* conform 't eerstgem. Rapport. . . 131—133.

No. IX. ADVIS *van* D. VAN AKEN, HENDRZ. 29. December 1796.
omme Mr. J. LUZAC dadelijk te herſtellen, ten minſten zijne Grieven nader te onderzoeken. . . 134—139.

No. X. A. EXTRACT *uit de Decreeten van het Provinciaal-Beſtuur*, 4. January 1797.
inhoudende *Misſive van Curateuren*, met weigering om aan het Decreet van 29. December 1796. te voldoen en nader *Decreet*, ten einde hen als nog te injungeeren om te voldoen. 139—145.

No. X. B. UITTREKSEL *uit de* LEYDSCHE NEDERDUITSCHE COURANT van 18. Jan. 1797.
inhoudende provocatie, met belofte van Premie, om de voorgevens bij opgem. Misſive vervat, en die aangetoond worden *valsch* en *onwaarachtig* te zijn, te bewijzen. . . 145—155.

No. XI. A. REQUEST *van Mr.* J. LUZAC *aan 't Provinciaal-Committé*, 16. January 1797. betreklijk tot de weigering en dilaijen van Curateuren, ten fine daarvan een einde te maaken. . Pag. 155—158.

No. XI. B. MISSIVE *van Curateuren aan 't zelve Committé*, 30. January 1797. waarbij zij, op de reeds bij 't Beſtuur afgekeurde en verworpen gronden, nogmaals weigeren aan 't Decreet te voldoen. . . 158. 159.

No. XI. C. EXTRACT *uit de Decreeten van het Provinciaal-Beſtuur*, 6. Febr. 1797. inhoudende autoriſatie op 't Provinciaal-Committé, om van Mr. J. LUZAC zijne *Defenſie* te requireeren. . . . . 159—161.

No. XI. D. AANSCHRIJVING *van 't Departement van Algemeen Welzijn*, 13. Febr. 1797. overeenkomſtig laatstgem. Decreet. 161. 162.

No. XII. MEMORIE *van Mr.* JOHAN LUZAC *aan het Provinciaal-Committé*, 27. February 1797. inhoudende deszelfs Defenſie, ter voldoening aan 't Decreet van 29. December 1796. . . . 163—240.

No. XIII. A. CONSIDERATIEN *en* ADVIS *van 't Provinciaal-Committé, ter voldoening aan evengem. Decreet*, 7. Maart 1797. tot volkomen herſtel en ſchadeloos-ſtelling van Mr. J. LUZAC. 241—276.

No. XIII. B. EXTRACT *uit de Decreeten van 't Provinciaal-Beſtuur*, 10. Maart 1797.
omme voorſz. *Conſideratiën* en de *Memorie* van Mr. J. LUZAC te doen drukken. . . . . Pag. 276.

No. XIV. A. EXTRACT *uit de Decreeten van het Provinciaal-Beſtuur van Holland*, 11. Maart 1797.
inhoudende bepaaling van een dag tot afdoening, en requiſitie van zeker Bewijs aan de zijde van Mr. J. LUZAC. . . . . 277. 278.

No. XIV. B. EXTRACT *als voren*, 16. Maart 1797.
inhoudende *Miſsive* van Mr. J. LUZAC, betreklijk tot voorſz. requiſitie, 15. Maart 1797. . . 279—282.
Notarieël-Extract van 't zelve Bewijs. 282.
Nadere *Reſolutie* tot opening van 't *Origineel*, door de Perſoneele Commisſie. . . . . 283. 284.

No. XV. NADER ADVIS *van* D. VAN AKEN, HENDRZ., 20. Maart 1797.
tot approbatie van 't *Advis* van 't Committé en volkomen herſtel met indemnisatie van Mr. J. LUZAC. 284—289.

No. XVI. EXTRACT *uit de Decreeten van het Provinciaal-Beſtuur van Holland*, 20. Maart 1797.
tot volkomen herſtel van Mr. J. LUZAC, even of hij nimmer van zijne Profesſiën was ontzet. . 289—291.

No. XVII. A. EXTRACT *uit de Decreeten van het [vernieuwd] Provinciaal-Beſtuur van Holland*, 24. Maart 1797.
inhoudende *Miſsive* van Curateuren, in dato 23. Maart, met verklaring „ dat zij, als *Republikeinen*, „ aan 't evengem. Decreet niet „ kunnen gehoorzaamen, ". Pag. 292—294.
voorts *Reſolutie*, met daarop gevolgde benoeming van eene nieuwe Commisſie, om de zaak *nader te examineeren*, en inmiddels *ſurchéance*. . . . . 294.

No. XVII. B. EXTRACT *als voren*, 3. April 1797.
houdende ſuppletie van den Burger *Nolet* in voorſz. nieuwe Commisſie. . . . . 295.

No. XVII. C. REQUEST *van Mr.* J. LUZAC *aan 't [vernieuwd] Provinciaal-Beſtuur*, 4. April 1797.
omme Copie ten zijnen koste van voorſz. Misſive van Curateuren, in gevolge van welke hij in zijn wettig herkreegen recht was *geſurcheerd*. . . . . 295—299.

No. XVII. D. EXTRACT *uit de Decreeten van het [vernieuwd] Provinciaal-Beſtuur*, waarbij voorſz. verzoek wordt *geweezen van de hand*. . . 299.

No. XVIII. A. EXTRACT *als voren*, 13. Mey 1797.
inhoudende *Miſsive* van Curateuren, waar bij zij te kennen gee-

ven

ven, dat ze *inmiddels*, en hangende de *surchéance*, met het doen inaugureeren van hun nieuwberoepen Hoog-leeraer zullen *voortgaan*. . . Pag. 300—302.
voorts Resolutie, waarbij dit wordt aangenomen voor *Notificatie*, onder mits. . . . 302.

No. XVIII. B. EXTRACT *als voren*, 8. Juny 1797. inhoudende *Notificatie*, dat de Inauguratie door de *onpasselijkheid* van den Beroepene niet was voortgegaan. . . 302.

No. XIX. MISSIVE *van Curateuren aan Rector en Senaat*, 6. September 1796. inhoudende verklaaring en *bedreiging*, in geval van verdere stappen ten voordeele van Mr. JOHAN LUZAC. . . 303, 304.

Aanmerklijkste Drukfeilen.

Voorbericht pag. xxx. in de Noot: Lees: *Vergelijk Art.* XII. *der* Rechten van den Mensch, *zoo even aangehaald.*

Pag. 240. in de Ondertekening, in plaats van 1787. lees 1797.

Pag. 284. boven aan No. xv. in plaats van 22. Maart 1797. lees 20. Maart 1797.

VOORBERICHT.

AAN MIJNE RECHT- EN WAARHEID-LIEVENDE MEDE-BURGERS.

Bedroog ik mij niet, wanneer ik, nu ruim een half-jaar geleden, mijnen Socrates als Burger beschouwd *bijzonderlijk toewijdde aan* hen, die onder mijne Landgenooten op eene deugdzame wijze Vaderland-lievend *zijn; wierd mijne verwagting volkomen beantwoord door de wijze, waarop zij mijn Werkjen ontfingen; gaven verscheidenen van hen, die ik zelfs 't genoegen niet had persoonlijk te kennen, mij daarvan de ongevergde blijken; hechtten geëchte Beöordeelaars der uitkomende Schriften het zegel hunner beöordeeling aan de algemeene goedkeuring; zag ik daarentegen hen, die* Vaderlands-liefde *wel in den mond, maar* Deugd *in 't hart niet hebben, 't zelfde Boekjen, met ter zijde-legging, met stilzwijgen, of met bekladden, die behandeling aandoen, welke ik reeds bij mijn* Voorbericht *voorspeld had; was zelfs* Socrates als Burger beschouwd, *in de oogen*

van

van éénen Rapporteur ter Vergadering van 't Provinciaal-Beſtuur (*), *niet min dan in die van de alhier te Lande aanweezige vier Curateuren* (†) *der Hollandſche Univerſiteit, van zulk eenen gevaarlijken en verderffelijken aart, dat eenen Leeraer, die zoo dagt, zoo ſprak, zoo ſchreef,* zonder aarzelen het Leeraers-Ampt dadelijk ontzegd moest worden; — *gebeurde, in een woord, ten opzigte van die uitgegevene en vertaalde* Redevoering *alles, wat ik bevorens mij had voorgeſteld; — het is mij insgelijks niet moeilijk te giſſen, wat de uitwerkſels zijn zullen van de jegenswoordige Uitgave der* Stukken, betreffende het gedrag der voorn. Curateuren *in alles, wat ik van hen en hunne Medeſtanders, tot op den huidigen dag, ondervonden hebbe. — Verbaazing, aan de eene zijde, over de* mogelijkheid *van 't openlijkst misbruik van magt, — van eene zelfs niet verbloemde overheerſching, in eenen tijd wanneer* Vrijheid *en* Gelijkheid *tot grondbeginſels van 't algemeen Bewind zijn afgekondigd; verontwaardiging over de* dadelijkheid *van dat misbruik zelve, over de geduurzaamheid der onderdrukking, over de ſtoutheid, waarmede zij, tot verguizing der* hoogſte Magt van den Lande, *ſteeds is ſtaande gehouden; eindelijk*

(*) Zie het Stuk No. VIII. pag. 128. 129.

(†) Zie het Stuk No. X. A. pag. 144.

lijk een gemengd gevoel van verwondering en ſmertelijke aandoening over het gelukken van een bedrijf, waarin alle ontzag voor 't oordeel van Tijdgenooten en Nakomelingſchap, op eene tot nu toe voorbeeldelooze wijze, is ter zijde geſteld: — Aan den anderen kant..... Maar dit gedeelte mijner voorwetenſchap zal ik liever agter wege laten: Zij, die de waaragtige beginſels doorgronden, welker leiding men in deze ſteeds voortduurende mishandeling ten mijnen opzigte gevolgd heeft; — zij, die hen kennen, welken in ſtaat zijn zulke beginſels *te koesteren en tot* daadlijkheid *te brengen; — zij, die zig de moeite wel zullen willen geven deze Stukken te leezen, zullen mij ligt ontſlaan van de ſmertelijke taak, om hen dat laatſte gedeelte mijn's voorgevoels open te leggen.*

In de daad, het is niet dan ſchoorvoetende, dat ik tot deze Uitgave kome. Een ieder, die weet waarin het waar geluk beſtaa, en geleerd heeft, 't zelve op prijs te ſtellen, gevoelt ook ligtelijk, dat iemand, die zijne eigene rust bemint, en tevens een afkeer heeft om anderen eenige onaangenaamheid te doen ondervinden, niet ligtelijk op den voorgrond treedt, om zig, in 't aanzien van 't algemeen, ten ſtrijdperk te begeven, en zijne Tegenpartijën, zoo openlijk als hij aangevallen is, wederkeerige ſlagen toe te brengen: Noodweer alleen, plicht van zelfs-verdediging, inzonderheid ter handhaving zijner geſchondene eer, kan

hem daartoe brengen. En dit is 't geval, waarin ik mij bevinde. — Zedert een geruimen tijd, uit hoofde mijner volſtandige verkleefdheid aan die grondbeginſels, die de zuilen zijn der menschlijke Zamenleeving, en zonder welken geen orde of veiligheid, even min als de waare Vrijheid, *in eenen Staat op den duur beſtaan kunnen, het voorwerp geworden van den ſnoodſten laster, en mondeling en ſchriftelijk verbreid, liet ik ſteeds mijne rechtvaerdiging aan tijd en gebeurtenisſen over: En, toen die gebeurtenisſen, immers ten grooten deele, mij gerechtvaerdigd hadden, en mijne Lasteraers moesten beſchaamen en doen verſtommen, vergenoegde ik niet te min mij met een diep* ſtilzwijgen, *zonder hen immer hunne verkeerdheden, noch mondeling, noch ſchriftelijk, onder 't oog te brengen. Zag ik hen, die openlijke Voorſtanders van 't* moord-dadig Franſche Schrikbewind, *en van alle die ontmenschte gruwelen van 't* Jacobynendom *geweest waren, door de omſtandigheden tot openbaar gezag verheven, ik ſchreef mij ten ſtrengen regel voor, in hen het* tegenwoordige *en niet het* voorledene *te beſchouwen. Te midden in de ſchokken mijn's Vaderlands, was het getrouw volbrengen van mijnen Burger-plicht mijne eenige begeerte, mijn eenig doel: En niets had ik liever gewenscht dan dit* ſtilzwijgen *ſteeds te mogen bewaaren. — Doch dit door mij zoo zeer verlangd lot ſchijnt mij niet te hebben mogen gebeuren. —*

Eens-

Eensklaps (door wiens toedoen almeest, zal ik voor als nog niet ontwikkelen) — eensklaps verraderlijk overvallen, van 't bewind mijn's eigendoms feitelijk ontzet, in mijne publijcque betrekkingen wederrechtelijk aangerand, beroofd, gehoond, geſchonden; — overvallen, zeg ik, door hen, die wel eer mijne openbaare Lasteraers in de eerlooste *Schand-ſchriften geweest waren, en zig nu van hunne publijcque Posten bedienden, om inzonderheid die gevoelens tegens mij te doen gelden, die zij, uit verbolgenheid en wraakzugt, zoo ſchandelijk aan den dag leiden, toen ik in den jaare* 1794. *alle pogingen ter beroering van 's Lands Univerſiteit weêrſtond en daarin, met medehulp mijner geächte Amptgenooten, gelukkiglijk ſlaagde; — op die wijze overvallen en aangerand, behield ik nogthans het* ſtilzwijgen: *En, mij vergenoegende herſtel van den mij aangedaanen hoon bij de hoogst-geconſtitueerde Magt van den Lande te zoeken, zoo dra ik in de gelegenheid was zulks met eenige hoop van voldoening te ondernèmen, zoude ik dat* ſtilzwijgen *verder behouden hebben, tot den tijd toe wanneer, bij eindelijken uitſlag* (*) *mijner pogingen, ik verzekerd ware bij niemand; dan voor de Rechtbank der Tijdgenoten*

(*) Het was met dit voorneemen, om tot den tijd toe, wanneer mij alle andere voldoening ontzegd en afgeſneden

ten en Nakomelingſchap, recht te zullen erlangen. Curateuren alleen, (immers één van hen,) hebben goedgevonden dit ſtilzwijgen *verders voor mij ondoenlijk te maaken; en, even of het niet genoeg ware, dat de* Schand-bladen, *die der Regeeringloosheid toegedaan zijn, mij door het toedichten van gevoelens, die nimmer de mijnen geweest zijn, mij met hun zwadder bekladden; — een zwadder, 't geen bij alle eerlijke lieden in zijne waarde ligtelijk erkend wordt* (*); — *moest eene*

---

was, het *ſtilzwijgen* te bewaaren, dat ik bij mijne *Memorie* aan 't *Provinciaal-Beſtuur* (No. III. pag. 49.) zeide: " Hij „ provoceert hen openlijk voor deze aanzienlijke Vergade„ ring: Hij, zal indien hem geene andere genoegdoening „ tot handhaving van zijne eer en goeden naam wedervaare, „ zulks doen voor 't oog van geheel Europa, en van het „ laate Nageſlagt. " — En mijn woord zal ik heilig houden.

(*) Dus was het, dat in de GOUDASCHE COURANT van *Vrydag* 24. *Maart* 't volgende Artikel gevonden werd:
„ Nog is op den 20ſten dezer, in weerwil van den aller„ hevigſten tegenſtand van eenige Leden, bij het *Provinciaal*„ *Beſtuur* beſlooten, den *bekenden* Profeſor Mr. JOHAN „ LUZAC te *Leyden*, welke om zijne *gedecideerde Oranje*„ *denkbeelden*, door Curateuren van 's Lands Univerſiteit al„ daar, zedert een geruimen tijd was geremoveerd, en wel„ ke remotie door de *Proviſioneele Repreſentanten des Volks van* „ *Holland* zelve is bekrachtigd geworden, weder in zijne „ Posten te herſtellen! — (Welk eene *eerloosheid* van dit „ af-

eene Misfive (†), *met bewijsbaare onwaarheden en*

„ afgaande Beſtuur! — Is dit recht doen aan *den geest onzer*
„ *Revolutie*, of is dit het Volk verraaden? — Ja! ſchudt vrij
„ uwe ooren, *Dwingelanden!* het goede, het deugdzaame
„ Volk, ten gevalle van een *Liefhebber van Oranje*, te ver-
„ raaden!) De Burgers *Hoitsma*, *van der Jagt*, *van Marle*,
„ *Harteveld*, *Goldberg*, *Ten Oever*, *Rogge*, *Losberg*, *Vermaat*,
„ *Catenius*, *Pyl*, *Coermans*, *Gunst*, *Slootemaaker*, *Reyne*, en
„ *van Royen*, konden zig daarom ook met deze *Schurkerijen*
„ niet vereenigen, en het was daarom, dat zij in de Notu-
„ len lieten inſereeren, tot deze Reſolutie niet geconcur-
„ reerd te hebben. ".

Om van de *ſchaamteloze eerloosheid* van den verachtelijken *Schurk*, uit wiens volk-beſoerende penne deze ſchand-taal is uitgedropen, — om van zijnen *ſtraffeloozen laster* te oordeelen, is het genoeg de *publicque notorieteit* zelve in te roepen, neffens alles 't geen mij, onder het Stadhouderlijk Bewind, aan de Univerſiteit is wedervaren. — Zij die onweetend mogten zijn van het gebeurde zedert 1783. tot 1792, is het genoeg naar het Stuk No. VII. te verzenden. —— Trouwens het is beneden een Man van eer zig met zulk een Schand-ſchrijver op te houden: 't Is zelfs beneden hem, in zodanig een geval, dien weg van Rechten in te ſlaan, die zekerlijk in ons Vaderland, hoe ſtout en ongeſtoord de *Eer-dieverije* het hoofd ook om hoog ſteeke, nog heden tegens openbaare Lasteraers open ſtaat: —— 't Is beneden een Man van eer zig die moeite te geven. Een ieder weet, dat de Vervaerdigers van zulke Schand-bladen, als te *Gouda*, te *Amſterdam*, en elders uitkomen, eene ſoort van vuurige Inſecten zijn, die door den Partij-haat, in tijden van open-

en valſche betichtingen opgevuld, ook bij een openbaar Nieuws-blad, ter mijner bezwalking, aan de gehcele Natie medegedeeld worden.

Zoo dra was die Misſive *niet in 't licht gekomen, of, tot zelfs-verdediging genoodzaakt, kondigde ik* (*) *openlijk aan,* " *dat ik de onaan-*
„ *genaame taak (om ze naar verdienſten te be-*
„ *antwoorden) vervullen zoude bij een afzonder-*
„ *lijk* Bericht, *'t welk eerlang in de Boekwinkels*
„ *zoude te bekomen zijn.* " — *Dit kondigde ik aan; doch inmiddels ſcheen de tijd te naderen, dat ik den eindelijken uitſlag mijner zoo gegronde klagten bij 't* Provinciaal-Beſtuur *konde hopen. Gematigdheid, — begeerte om hen, die in openlijke Posten aangeſteld zijn, zoo veel mogelijk, te ontzien, — liefde tot rust, — afkeer van alle nodelooze publiciteit in twist-geſchillen, — eene ſtille*

---

bare gisting, als bij eene ſoort van aanſteekende verrotting, uitgebroeid, door de kwaadaartigheid aan hen, welken zij wil vervolgen of plaagen, heimelijk worden op 't lijf gezet, om hen te bijten; een beet ondertusſchen, die geene andere uitwerking heeft, dan eenige kortſtondige jeukte en eene vlek, welke, ſchielijk weder verdwijnende, bij den kundigen Beſchouwer ſlegts het denkbeeld levendig maakt van 't ſchadelijk en afzigtig ſchepſeltje, 't geen de oorzaak van die vlek is geweest.

(†) Te vinden onder de Stukken No. X.

(*) Zie het Stuk No. X.

ſtille hoop eindelijk, dat de Onderdrukkers van hunne verkeerdheden zouden te rugge komen, immers eindelijk, na eenen zoo hardnekkigen, doch zoo nutteloozen tegenſtand, in 't oordeel eener recht-lievende Vergadering zouden berusten; — zie daar, GE-EERDE MEDE-BURGERS! *de redenen, die mij, niet tegenſtaande mijne Aankondiging, al verder en tot heden deeden* zwijgen.

Nu eindelijk, na dat deze laatſte hoop althans mede geheel is verdweenen, en eene gebeurtenis heeft plaats gegreepen, waar van in eenen welge-ordenden Staat, — ik zwijge, in een Gemeenebest, waar Vrijheid *en* Gelijkheid *de plechtiglijk beloofde grondregels van Regeering zijn, geen voorbeeld is; namentlijk —" dat een eerlijk Bur-
„ ger, op de wederrechtelijkſte en willekeurigſte
„ manier mishandeld, en door de hoogst-gecon-
„ ſtitueerde Magt, na het* regelmatigst, *het*
„ bedaardst, *het* voorzigtigst, *het* ſchroomag-
„ tigst, *onderzoek, op betoogde en onwankelbaare*
„ *gronden van Recht en Waarheid, volkomen in*
„ *zijne eer en post herſteld, echter bij voortdu-*
„ *ring van de uitoeffening dier rechten, door*
„ *hen, die hem aldus onderdrukt hebben, wordt*
„ afgehouden *en* verſtoken; —" *nu eindelijk, daar deze gebeurtenis aanweezig is, en zedert drie maanden aanweezig blijft, — nu is het onvermijdbaar tijdſtip gekomen, om* elk recht- en waarheid-lievend Ingezeten van Nederland, *het*

tegenwoordig en 't volgend Geſlacht, kennisſe van den aanleg, voortzetting, en onverwrikbaare aanhoudendheid dezer onderdrukking en mishandeling, te doen draagen.

En nochtans, WAARDE MEDE-BURGERS! *doe ik zulks ſlegts ten deele: Ik vergenoege mij de* Stukken *zelven, niet alleen die van mijne zijde zijn ingediend of mij rechtvaerdigen, maar ook die van mijne Beſchuldigers en Onderdrukkers, bijna zonder eenige de minſte opheldering, in 't daglicht te doen verſchijnen. De opmerkzame Leezer zal daaruit zien, hoe, na dat men op de geweldadigſte wijze mij van de beheering van mijnen eigendom gepoogd had te ontzetten, en daar toe het gezag (*) van 't* Committé van Waakzaamheid, *vervolgens dat der* Proviſioneele Repreſentanten van 't Volk van Holland, *beiden met mijnen eigen geweezen* Schoonbroeder, WYBO FYNJE, *aan 't hoofd, had doen tuſſchen beiden komen; na dat die pogingen, door mijne ſtandvastigheid, vrugteloos waren afgeloopen; — Curateuren van 's Lands Univerſiteit goedvonden den ſlag, met welken men mij reeds vooraf in eenen ſchendigen naamloozen Brief bedreigd had, — een ſlag, die mij moest* verpletten, *en dien men nogthans tegens mij* in mijn privé *niet verder konde voortzetten, —*

aan

(*) Zie de Stukken ſub No I, A. B.

aan mij in mijne publicque betrekking te doen gevoelen. Hij zal zien, hoe daar toe een valsche *en* onwaarachtige *voordragt van 't gem. Committé, en eene reeks van niet min onwaaragtige, zoo wel als onbeſtemde en niets beduidende, voorgeevens, bij eene Reſolutie van Curateuren* (*) *moesten dienen, en zulks zonder mij van eenige Beſchuldiging, hoegenaamd, kennis te geven, veel min mij daarjegens te hooren; hoe die Reſolutie, niet tegenſtaande den aandrang der ſtudeerende Jeugd, en de* vierwerf herhaalde, *doch ſteeds onbeantwoorde, zoo mondelinge als ſchriftelijke vertoogen van den Senaat, door dezelve Curateuren is doorgezet en volvoerd geworden; hoe men echter de voltooijing van dit alles geduurende drie maanden hebbe* verborgen *gehouden, tot dat men meende van zijne zaak zeker te zijn door een beroep, 't welk men zig niet behoefde te ſchaamen; hoe, inmiddels, de Vergadering van 't* Provinciaal-Beſtuur, *meer getrouw aan de regels van waare* Vrijheid *en* Gelijkheid, *dan de* Proviſioneele Repreſentanten *zig omtrent mij betoond hadden, mijne, dadelijk na het ontfangen der laatſte Reſolutie van Curateuren, gedaane klagten aangenomen en tot onderzoek gebragt hebbende, Curateuren niets onbeproefd hebben gelaaten, om* dat onderzoek te ontduiken, *en de*

(*) No. II. A.

de zaak sleepende *te houden, offschoon het beroep, 't geen zij voorgenomen hadden, door de ruchtbaarheid hunner handelwijze te mijwaarts, vrugteloos was afgelopen: — De opmerkzame Leezer zal zien, dat eindelijk, gedrongen om zig jegens mijne klagten te rechtvaerdigen, met bepaaling en bewijs der Beschuldiging, uit kragt van welke zij mij van 't effect eener plechtige* twee-zijdige *verbintenis* willekeurig *verstoken hadden, zij Curateuren gemeend hebben te kunnen volstaan met eene enkelde opgave van 't gebeurde; dat de Vergadering van 't* Provinciaal-Bestuur, *vooral mij niet* lichtvaerdiglijk *in 't gelijk willende stellen, hen* ten tweeden maal *in de gelegenheid gesteld heeft, om mijn Beklag te ontzenuwen en mijne schuld te staaven; doch dat zij van die nadere gelegenheid geen gebruik gemaakt hebben als alleen om een zoogenaamd* tweede Bericht (1) *in te geeven, al mede niets ten mijnen laste aan den dag leggende, veel min bewijzende, als alleen slechts het voorneemen om mij, zoo mogelijk, verdagt te maaken, en den* onverzetbaaren onwil, *van den Steller inzonderheid, jegens mij met woorden en daaden bot te vieren.*

Het Provinciaal-Bestuur, *(dit zal mede uit deze Stukken blijken,) bij voorraad bevroedende, hoe*

(1) Onder de jegenswoordige Stukken No. VI.

hoe met mij in alle opzigten wederrechtelijk *was gehandeld, en nogthans eene beſlisſing, die wellig voor Curateuren zeer gevoelig zijn zoude, willende vermijden, benoemde eene* Perſoneele-Commisſie, *om (zoo mogelijk) de zaak buiten einduitſpraak te houden: En, hoezeer de mij voorgehoudene uitzigten, indien het mij ſlegts om* voordeel *nevens* rust *te doen geweest ware, ten uiterſten aanneemlijk waren, belettede nogthans de zorg voor mijne* geſchondene, *en (door een Penſioen, hoe aanzienlijk 't ook zijn mogte,) niet* herſtelde eer, *niet minder dan mijne naauwgezetheid in het genieten of ontfangen van 's Lands Penningen, door 't zweet en uit de zuur-gemiste behoeftens mijner Mede-Burgers zamen-gebragt, om die uitzigten aan te neemen: Curateuren daarentegen, hoe ook gedrongen, hoe ook van 't bedenklijke hunner handelwijze vermaand, bleven, aan hunne zijde,* halſtarrig, *om mij geene de minſte genoeg-doening te geven, terwijl zij nogthans, in alles onverzetlijk,* volhardden in hunne weigering, *om den grond hunner handelwijze, ook met de minst voldoende preuves of aanwijzingen, goed te maaken: Ja, op dit zelfde tijdſtip, na dat een tweede beroep van een Man van verdienſten, van welk zij bij hun Nader-Bericht* (2) *getoond*

(2) Zie No. VI. pag. 84.

getoond hadden de beste verwachting te hebben, al mede geheel mislukt was, zoodra de Beroepene van het gebeurde in 't zekere was onderricht geworden; — op dit zelfde tijdſtip, en toen zij de begeerte der Vergadering beſpeurden, om mijne klagten gehoor te geven, — gingen zij over tot het dadelijk beroepen van een derden Perſoon, welke weinige jaaren bevorens een Letterkundig Werkjen aan den Curator Mr. LOUW VAN SANTEN *had opgedragen* (3). *Ondertuſſchen was ook zorg gedragen, dat eene Misſive, reeds geduurende de vorige Zitting van 't* Provinciaal-Beſtuur *vervaerdigd*

(3) Op pag. 93. van deze *Verzameling*, zeide ik in de Noot, dat dit Beroep van IMMANUEL-GOTTLOB HUSCHKE geſchied was den zelfden dag, toen Curateuren voor de Perſoneele-Commisſie uit het *Provinciaal-Beſtuur* waren verſchenen, dat is, Dingsdag 20. December 1796. Naderhand heb ik uit het *Rapport der Perſoneele Commisſie* zelve (No. VII. pag. 102.) gezien, dat 't zelve prætens Beroep geſchied is op den 15. December: Doch dit verſchil doet niets ter zaake. Het is uit het *officieel* bericht bij 't Rapport zeker, dat de beroeping geſchied is, na dat Curateuren reeds kennis hadden van 't voorneemen der Commisſie, om ons, ten einde van ſchikkingen, reſpectivelijk voor zig te ontbieden, zelfs daags vóór dat mijne verſchijning, den 16. December, bij de Commisſie plaats moest hebben; eene Aanſchrijving nogthans, omtrent welker eventueel effect al-mede eene zeer zeldzame *toevalligheid* heeft plaats gehad, die ik hier verzwijge.

digd, en door Curateuren aan den Senaat ingericht, aan denzelven nu eindelijk wierd overgegeeven; en deze Misfive (4) *moest, nevens de erkentenis mijner* goede hoedanigheden (*eene erkentenis, die ik zekerlijk moet denken aan de kracht der* waarheid, *meer dan aan* gunst, *fchuldig te zijn*) *uitdruklijk dienen,* "*om de* meerderheid *der Leden* „ *van den Senaat met het zelfde lot te bedreigen,* „ *'t welk ik ondergaan had, indien zij zig verder* „ *met mijne zaak* (*waarfchijnlijk bij het toen ver-* „ *gaderd* Provinciaal-Beftuur) *wilden inlaaten.*"

Eindelijk verfcheen het Rapport der Perfoneele-Commisfie en het daarop genomen Befluit (5). *Het ontbrak niet aan Leden* (*), *die, bij de baarblijklijkheid mijner Grieven, en bij het* tot twee herhaalde reizen onvolleedig voldoen, *aan de zijde van Curateuren, aan de verplichting, om de gronden hunner handelwijze beftemd op te geven en genoegzaam te ftaven, meenden, dat de tijd nu reeds gekomen was, om mij recht te doen wedervaaren: Doch 't* Provinciaal-Beftuur *oordeelde, de maat van* toegeevendheid *aan hen, die met het publijcq Gezag bekleed waren, tot overlopen's toe, vol te moeten meeten:* Ten derden maale *wierden zij, tot het voldoen aan die zelfde verplichting,*

(4) Zie dit Stuk fub No. XIX.

(5) Onder deze Stukken No. VIII.

(*) Zie het Advies van den Burger *van Aken*, fub No. IX.

ting, *niet alleen* toegelaaten, *maar* beveelender wijze *geroepen en* gelast: *Eene* weigering, *eene* volſtrekte weigering (6), *is het antwoord van Curateuren geweest; eene weigering ondertusſchen, verzeld met* nieuwe betichtingen en aantijgingen *tegens mij, op 't ogenblik zelve, dat zij, zig ontrekkende om de vorigen duchtig te ſtaaven, voorgaven* in geene Beſchuldiging jegens mij te willen treeden; *aantijgingen almede ondertusſchen zoo onvoorzigtiglijk en blindelings gewaagd, dat derzelver valschheid dadelijk bewijsbaar is. Ten gevolge van 't aanhoudend voorneemen, om mij, ook bij 't min kundig Publijcq, door laster te onderdrukken, komt die Misſive van Curateuren in een openlijk Nieuws-Papier in 't licht: Zij worden terſtond door mij*, op de plechtigſte wijze, *ten bewijze uitgedaagd, — dat is, op eene wijze, die, naar 't oordeel van elk* Man van eer, *geen midden tusſchen het voldoen aan den* plicht van bewijs *en de erkende ſchenddaad van* EERLOOZEN LASTER *overlaat;* (7) *— en* ZIJ ZWIJGEN *! — Het* Provinciaal-Beſtuur *verwerpt de redenen van hunne weigering, en* maant hen ernſtig aan *om te voldoen* (8). *— Het* Provinciaal-Com-

(6) Misſive onder deze *Stukken* No. X. B.

(7) Zie de Stukken No. X. B.

(8) Reſolutie No. X. A. pag. 145.

Committé *schrijft hen daar toe aan* (9); *en zij* WEIGEREN TEN VIERDEN MAALE: *Zij weigeren op grond van* die zelfde redenen, *die door de hoogst-geconstitueerde Magt* REEDS verworpen waren; *en zonder het minste ontzag noch voor de* welvoeglijkheid, *noch voor de* egards *en de* gehoorzaamheid, *die zij, zoo wel als de minste Burger, naar de echte gronden van* waare Gelijkheid, *aan 't gezag der* vertegenwoordigde Volks-Oppermagt *verschuldigd waren, rekenen zij zig gerechtigd, om op die zelfde* verworpene *en reeds* van de hand gewezene *redenen zig nog eens te beroepen, en, even of ze niet reeds* afgekeurd *en dus* krachteloos *waren, er zig toe* te refereeren (10). *Het* Provinciaal-Committé *had hen nogthans tijd gegeven; en 't is niet dan op mijn aandringen, — een aandringen, tot beweegreden hebbende het reeds ruchtbaar oogmerk, aan de zijde van Curateuren, om mijne zaak* sleepende *te houden tot een* vernieuwd Provinciaal-Bestuur, *'t welk men zig, van toen af aan, uit hoofde der in 't werk gestelde maatregelen, gunstiger voor hen beloofde; — 't is op mijn herhaald aandringen,* (11) *dat ik eindelijk in de*

(9) Zie de Missive van Curateuren sub No. XI. B.
(10) Zie dezelfde Missive van Curateuren sub No. XI. B.
(11) Bij Request alhier sub No. XI. A.

de gelegenheid worde geſteld (12), *om mijne volledige Verdediging* (13) *voor te dragen. Het* Provinciaal-Committé *rechtvaerdigt mij volkomen en adviſeert tot mijne* volleedige genoegdoening *en* herſtel (14). *Dit is niet genoeg: De Vergadering van 't* Provinciaal-Beſtuur *eischt bewijs* (15) *van 't fait*, "*dat men mijn aanblijven in mijne* „*publycque Post* afhanglijk *gemaakt had van mijn* „afſtand der beheering van mijn ouderlijk goed, „*welke mij te ontwringen het hoofd-doel van de-*„*zen* ſchandelijken *en* geweld-dadigen aanleg „*was geweest:*" *Het geëischt Bewijs* (16) *wordt* dadelijk *ingezonden; en ten laatſten, hoezeer ook* recht *en* waarheid *bij ſommigen minder vermogend dan drift, vooringenomenheid, en partijſchap geweest waren, zegenpraalen zij ten volle; ik worde in de mij* afgenomene *of* afgedrongene *Posten aan 's Lands Univerſiteit* volkomen (17) *herſteld.*

Wie

(12) Bij Reſolutie van 't *Provinciaal-Beſtuur* alhier ſub No. XI. c.

(13) Namentlijk bij *Memorie aan 't Provinciaal-Committé*, alhier ſub No. XII.

(14) *Advis van 't Committé-Provinciaal* ſub No. XIII. A.

(15) Bij Reſolutie alhier ſub No. XIV. A.

(16) Zie de Stukken ſub No. XIV. B.

(17) Bij Decreet van 20. Maart 1797. ſub No. XVI.

Wie had, na eene zoo lang-duurige worsteling *tusschen de* onschuld *en de* onderdrukkende overmagt, *na eene zoo moeilijk verkregene, zoo langzaam voortgezette, zoo grondig beproefde* rechtvaerdiging *niet verwagt, — dat een Man, tegens wien men geen schaduw van eenig* wezenlijk *en* bepaald *verwijt had weten in te brengen, nu eindelijk in een Land, waar* Regelmaat *en* Wet *ge-eerbiedigd wordt, — wat, zeg ik? — in een Land, daar de* Gelijkheid *tusschen alle Burgers, wie zij ook zijn mogen, plechtig tot grondregel van Staat aangenomen en bezworen is, — dat, in zulk een Land, een Man, wiens onschuld op zulk eene schitterende wijze gelouterd is, nu eindelijk in stilte en rust de vrugten van zijne, bij de* hoogst-geconstitueerde Magt *van den Lande zelve, zoo duur, zoo plechtiglijk verworvene* rechtvaerdiging, *zoude plukken? — Van de gebeurtenis zelve* (*) *zal ik, tot haare eindelijke uitkomst,*

(*) Elk *eerlijk* en *rechtlievend* Burger, — elk Ingezeten, die weet dat geen Land zonder *orde* en *zekerheid* voor ieder, wie hij ook zijn moge, bestaan kan; — elk Liefhebber des Vaderlands, die den Hemel bidt, dat de heillooze aandrift der *schandelijkste* en *onbandigste Factie-zugt* niet eindelijk alle paalen eener *geregelde, aan recht, wet, en orde verbondene Regeering* om ver werpe; — elk Mensch, die *gevoel* en *geweeten* heeft, leeze met aandagt de Stukken alhier sub Numeris XVII. en XVIII. en vergelijke ze, in hunnen inhoud en zamenhang, met al het geen bevorens in deze zaak was gebeurd.

komst, zwijgen: *Het geduld, 't welk ik nu anderhalf jaar onder eene zoo* geduurzame mishandeling *geöeffend heb, zal mij tot dien tijd toe niet ontvallen: En al wat het algemeen en bijzonder Recht, al wat de gronden der menschlijke Zamenleeving mij ook, ten opzigte van deze laatste gebeurtenis, aan de hand geven, zal inmiddels, en terwijl ik* zwijge, *wat ook dien uitslag zijn möge, niets van zijne kracht verliezen. Wel-ligt zelfs, daar die* gronden *zoo overbekend en tastbaar zijn, zal deze mijne moeite, wanneer ik ze neeme, overtollig gereekend worden. Althans bij voorraad ziet de opmerkende Leezer almede, dat tot grond van die gebeurtenis, waarvan de studeerende Jeugd, die zig maar weinige dagen in mijn herstel, ook boven mijne verwagting,* verheugd hadde, *het* onschuldige slagtoffer *geweest is*, genoegzaam *was een Brief van Curateuren, waarin niet alleen niets tot mijnen last, als alleen het eenvoudig* OORDEEL van hen Curateuren, *wordt bijgebragt, veel-min iets, waarvan de waardije door de hoogst-geconstituëerde Magt van den Lande*, na het volledigst en wettigst onderzoek *der zaak, niet reeds* BEÖORDEELD *was; maar waarvan de eenige grond, behalven dien, is eene* vollstrekte *en* openlijke ONWAARHEID: *En deze onwaarheid, namentlijk, bestaat hierin*, " *dat de Professoren* „ *der Hollandsche Universiteit geheel-en-al* af- „ hanglijk *zouden zijn van de* willekeur *en het* „ goed-

„ goedvinden *van hen Curateuren ;* " *en zij met hen , die men natuurlijk vooronderſtellen moet Mannen van de eerſte verdienſten in het moeilijk vak der zeldzaam grondig beöeffende Wetenſchappen te zijn , handelen kunnen als de Pottebakker met het verachtelijkſte leem , hen nu eens maakende tot een vat der eere , dan weder hen tot het geringſt huis-gebruik ſchikkende ; dan hen weg-werpende en onder de vertrapte ſcherven ten mest-hoop doemende ; eene magt , die ongerijmd , beſpotlijk , onnatuurlijk , onbeſtaanbaar , — zoo ze immer beſtaan had , nu althans , in tijden van* Gelijkheid , *naar de afgekondigde en bezwooren* Rechten van den Mensch en Burger , *waar tegen zulk een* Turksch Despotismus *regelregt aandruischt , door niemand ſchandelijker ingeroepen of gebruikt zoude kunnen worden dan door hen , die zig als eerſte Voorſtanders van* Gelijkheid *en* Vrijheid *uitgeven. — Zij zelven , terwijl ze aan de Vergadering , die mij volledig herſteld had , tegens haar eigen wettig en onherroepbaar Decreet aan , aankondigen , dat zij nogthans , en niet tegenſtaande het uitdruklijk verbod der Reſolutie van 29. December 1796 , een ander als Leeraer der Griekſche Profeſſie zouden laaten inwijden (eene magt , in 't voorbijgaan gezegd , die niet aan hen , maar aan Rector en Senaat altoos heeft toegekomen) — zij ſpreeken*

ken (18) *van* aanzoeken door hen bij voornaame Geleerden gedaan; *van onmatige* eisschen *en* voorwaarden, *door deze Geleerden voorgeslagen; van hunne* onderhandelingen bij een verstandig en geleerd Jongman, den Burger IMMANUEL GOTTLIEB HUSCHKE: *Zij erkennen dus volmondig (men heeft ten dezen den letter der* Statuten *niet nodig) dat het beroep van een Leeraer aan de Universiteit is het resultaat van* aanzoeken, *van* onderhandelingen, *van* voorwaarden, *aan de eene zijde gedaan of voorgesteld, aan de andere zijde aangenomen; mitsdien dat het is eene* tweezijdige verbintenis, *die door eene der contracteerende Partijen niet willekeurig verbroken mag worden: En, des niet te min, durven zij almede aan die zelfde Vergadering* (19) *verzeekeren in het bezit te zijn van de* magt, om de Professoren te mogen afzetten; *eene* magt, *nogthans*, waarvan zij niet voornemens zijn een WILLEKEURIG gebruik te maaken: *Maar, hoe veel staat 'er op die hunne bescheidenheid in 't gebruik hunner gewaande* despotische magt *te maaken zij, blijkt, wanneer zij een onbesproken Leeraer van 't genot eener, volgens hen zelve, wederzijdsche verbintenis ontzetten, op de enkelde* VREEZE, *op de*

(18) Zie hunnen Brief aan het jegenswoordig *Provinciaal-Bestuur* sub No. XVIII. A.

(19) Misfive sub. No. XVII. A.

de vooronderſtelde MOGELIJKHEID, *dat hij de Jongelingſchap* tegens de aangenomene grond-beginſels van *Vrijheid* en *Gelijkheid* ZOUDE KONNEN voorinneemen; *grond-beginſels, welken zij dus niet* mogelijk *en ſlegts* met woorden *ongunſtig voorgedragen, maar* wezentlijk *en* met daaden *geſchonden en vertrapt hebben.*

Alle deze faiten zal de opmerkzame Leezer uit de jegenswoordig in 't licht verſchijnende Stukken verneemen; en dezelven, in hun verband beſchouwende, zal hij niets meer nodig hebben, om zijn oordeel te bepaalen: Doch, echter, gelijk ik zeide, ſchuive ik het gordijn maar ten deele *open. Het overige zal ik, in de afwachting van den uiterlijken afloop der laatſte zoo ongehoorde poging, tegens mij, door mijne Onderdrukkers ter uitvoer gebragt, nog in de penne houden. Worde ik dan eindelijk genoodzaakt, zal ik de* Geſchiedkundige Beſchouwing van 't gedrag der Curateuren, *waar toe deze Stukken ſlegts de ſtoffe opleveren, aan mijne* Landgenoten *mede-deelen, en een Gedenkzuil oprichten, naar 't welk de Nakomelingen hunne beöordeeling zullen kunnen inrichten over de Perſoonen en zaken, die zij in de Geſchied-verhaalen van dezen tijd zullen aantreffen, bijzonder over de getrouwe aankleeving aan die* grond-beginſels, *op welken de Natie de* zoo plechtige belofte *ontfangen heeft dat haar aanſtaande heil zoude gevestigd worden. — Geene vreeze zal mij hiervan weêrhouden: Ver-*

mogten reeds in den beginne, toen deze geweldige aanleg tegens mij in 't hevigſte der uitvoering was, geene bedreigingen, dat men mij verders van mijnen eigendom, *van* mijne vrijheid tot den vrede toe beroven, *ja (konde men) nog wreeder met mij handelen zoude, — vermogten zulke bedreigingen toen niets op mijnen moed, — het zal 'er mij voorzeeker ook jegenswoordig niet aan ontbreeken.*

Ik zal dan, wen ik ten laatſten gedrongen worde, den waaren oorſprong dezer zake van den jaare 1792. *af, dat is, van de eerſte uitbarſting der gruwelen van het* Jacobynendom *en* Terrorisme, *tot op den huidigen dag, naaktelijk ontdekken; de verſcheidene Reſolutiën en Misſives, in alle haare deelen, in haare beweeg-redenen, oogmerken, en inzigten, naargaan; den gantſchen zamenhang derzelven beſchouwen; de remotie inzonderheid van een Leeraer der* Vaderlandſche Geſchiedenisſen, *uit hoofde van het tot nu toe in ons Vaderland onbekende misdrijf van* Ariſtocratie, *ontleden, en doen voelen, welk dog het nadeel was, 't geen men te wagten hadde van die* Ariſtocratiſche *denkbeelden, voorgedragen door iemand, dien men wist geen Lieveling van 't Stadhouderlijk Gezag geweest te zijn; de gevoelens van zommigen der Curateuren, over de* Franſche gebeurtenisſen, *niet alleen* ZEDERT den jaare 1793. (*welken dan eigentlijk mijne misdaad uitmaaken*) *maar ook* VÓÓR DAT TIJDSTIP, *uit hunne nog onder mij*

be-

berustende Correspondentie en eigene uitgegeevene Schriften, vergelijken met het misdrijf, 't welk zij mij bij hunne Resolutie aantijgen, en met den toon, welken zij, niet indachtig aan 't geen zij zelven bevorens geschreeven hadden, meenen daarbij te kunnen voeren; het verbod, *bij die Resolutie aan mij gedaan, met hunne eigene* aanmoedigingen *van vroegere tijden; den geheelen loop en 't zamenweeffel hunner gedragingen met de grondbeginsels, welker zorgvuldige bewaaring het doel mijner Remotie zijn moeste; hun volstandig weigeren om in eenig onderzoek te komen met mijne opene verdediging en bereidwilligheid, om mijne zaak voor de Rechtbank der Volks-vertegenwoordigers en der gantsche onpartijdige Natie te brengen. Teffens zal ik het* Rapport van den Burger VAN MARLE, *in alle opzigten voor mij zoo beledigend als onrechtvaerdig, na eene naauwkeurige ontwikkeling van alle deszelfs deelen en aanwijzing van deszelfs gronden, aan 't oordeel dierzelve Natie onderwerpen: Want, daar het een gevolg onzer jegenswoordige Regeerings-form is, dat zulk een* Rapport, *met zoo weinig* egards *voor de waarheid, voor zig zelve, en voor mij zamen-gesteld, aan 't Publycq door den druk opentlijk is medegedeeld geworden, is tevens ook een gevolg daarvan, en een recht daaruit geboren, dat een Burger, hij zij wie hij zij, die bij zulk een Rapport gegriefd is, zijne* Grieven *aan datzelve* Nationaal

Publycq *kunne en moge mede-deelen: En van dat recht zal ik mij vrijmoedig bedienen jegens den Burger* VAN MARLE, *en jegens allen, die verder zouden kunnen goedvinden zig van hunne jegenswoordige Posten te bedienen, om mij* veilig, ten gevalle van hunne Vrienden, *in mijne eer en goeden naam aan te tasten. Dan, voor als nog, vleijë ik mij, dat men, door de eindelijke voltooijing der tegens mij zoo veelvuldig gepleegde onrechtvaerdigheden, mij in die, voor mij zelve zeer onaangenaame, noodzaaklijkheid niet zal brengen. — Gebeurt het nogthans eindelijk, dan zal men mij van onbeſcheidenheid niet beſchuldigen, noch zeggen, dat ik, gedurende den loop der geheele zaak, de geſchrevene en andere Wapenen, die ik in handen hebbe (*), niet tot het laatſte ogenblik gezogt heb buiten gebruik te houden.*

Een

(*) Hoe zeer ik ſteeds geſchroomd heb van dergelijke *Wapenen* gebruik te maaken, is gebleeken, toen ik ben genoodzaakt geworden de *Misſive*, waarvan een Extract-Authentycq alhier ſub No. XIV. B. p. 282. gevonden wordt, in 't daglicht te brengen. De Burger VAN MARLE had zig veröorlofd bij zijn *Rapport*, onder meerdere onwaarheden, ook te zeggen (No. VIII. pag. 127.) " dat de *voorziening* tot mijne „ remotie *op begeerte* van het *Directoire-Executif* was geno„ men. " Ik had de gem. Misſive ten ontwijffelbaare bewijze van de valschheid dier voordragt in handen: — Echter zweeg ik daarvan geheel bij mijne *Memorie van Verdediging*,

Een enkeld ſtaaltje nogthans zal het niet onnut zijn, uit die Beſchouwing van 't gedrag der Curateuren, *en uit de ontleeding van het Rapport van den Burger* VAN MARLE, *bij voorraad, alhier in te laſchen: Elders is daar van reeds met een enkeld woord* (1) *geſproken.* " *En dat deze Po-*
„ *litieke voorziening,* (*zegt de Burger* VAN MAR-
„ LE) *door Curateuren gedaan, niet van allen*
„ *grond ontbloot is, wordt thans ten duidelijkſten*
„ *bevestigd door de uitgaaf van zijne Oratie over*
„ Socrates als Burger beſchouwd, *waarin hij op*
„ *pag.* 107. *zegt.* Het komt mij voor, dat de na-
„ tuurlijke eigenſchap is van eene Volks-Regeering
„ of Democratie, dat zij, door haar kracht of ge-
„ wigt, ALLES, hoe heilzaam en verſtandig ook
„ ingericht, wegſleept en omverwerpt, tot zij ein-
„ delijk op eene volſlagene Tyrannie uitloope. *Ik*
„ *zie des niet, waar over hij kan gehoord worden,*
„ *ten*

---

ging, en vergenoegde mij (No. XII. pag. 207.) dezelve aſſertie op eene andere wijze te wederleggen. Ja! ſprak ik elders van die zelfde *Misſive*, om te toonen, dat men mij, uit loutere *wraakzugt*, in mijne publycque Post aldus behandeld had, om dat men zig van mijn Goed en Eigendom niet had kunnen meester maaken, 't was alleen om een bewijs van *misſchien* nog tederer aart *te ſpaaren!* — Hiervan, almede, zal ik voor het tegenwoordige *zwijgen!*

(1) Hier agter pag. 129. in de Noot op No. VIII. en voorts in No. X. B. pag. 151.

„ *ten zij om hem* zijne Ariſtocratiſche GEVOE-
„ LENS te laten verdedigen, *want* DEZE ALLEEN
„ hebben aanleiding gegeven tot den genomen maat-
„ regel, en geene FACTA. — *En* hierin onder-
„ ſcheidt zig dit geval met dat van den Burger
„ *Swaving.* "

Ik zal hier voor als nog niet ſtille ſtaan bij de zoo aanmerklijke erkentenis, dat men geene facta *tot mijn laste had, maar enkeld* gevoelens (*). — *Ik zal niet ſtille ſtaan bij de zoo zonderlinge ſtelling, dat* facta *geene remotie verdienen, neemaar herſtel waardig zijn; doch dat daarentegen enkelde* gevoelens, *die men echter niet durft zeggen door den Beſchuldigden ooit* in zijne Post *geuit te zijn* (*geſteld, die gevoelens waren* misdadig *of ſlegts* verkeerd) *eene genoegzaame reden opleveren, om een eerlijk Man uit zulk eene Post, die hij bij* wederzijdſche verbintenis *bezit*, ongehoord (†) *en* wil-

(*) Het XIIde Artikel der *Verklaring* van de *Rechten en Plichten van den Mensch en Burger*, voor 't *Ontwerp van Conſtitutie voor het Bataafſche Volk* geplaatst, brengt mede: " De „ Wetten kunnen alleen *daaden* en *handelingen* gebieden of „ verbieden, doch nimmer *gedagten* en GEVOELENS. "

(†) Art. XI. van dezelfde *Verklaring* brengt mede: "Nie-„ mand kan VEROORDEELD worden, zonder te voren *be-„ hoorlijk* OPGEROEPEN te zijn, en alle *Middelen van ver-„ dediging*, bij de Wet bepaald, gehad te hebben." De Repreſentant SCHIMMELPENNINCK zeide in de Zitting der

willekeurigljk *te weeren*: *Zulke ſtellingen, die ik liefst*

---

der Nationale Vergadering van 14. Juny laatstleden (*Dagblad* No. 576. pag. 238.) met betrekking tot de zaak der Oude Frieſche Regeerings-Leden: " Ik laate mij in hunne zake „ niet in: Dit zal de taak zijn van die van hunnen Raade en „ van den Rechter, welke hen zal moeten beöordeelen. „ Maar het geen ik voor mijn oogen zie, het geen Gijlie„den allen ziet en hoort, is niet dan al te duidelijk! Het „ is eene *Politycque* VERÖORDEELING ZONDER GELE„GENHEID VAN VERWEERING: Het is eene *veröordee„ling zonder Rechter.* En hoe noemt men zulks met *ronde „ Hollandſche woorden?* Ik meen, dat de waare naam daar voor „ is EEN POLITYCQUE ROOF, — het *uitwerkſel van het recht „ van den langſten degen.*" — Dusdanig een POLITYCQUEN ROOF heb ik ondergaan: Vrugteloos heeft de Burger VAN MARLE bij zijn Rapport getragt zulk eene wijze van *politycquelijk te rooven* te rechtvaerdigen: Het herſtel van dien *roof* is mij door de hoogſte Magt *wettiglijk* toegeweezen: En echter tot heden wordt mij het genot van die Uitſpraak onthouden! Dat is met andere woorden: — Ik ben *veröordeeld*; men heeft mij van 't effect eener *wederzijdſche verbintenis*, *willekeurig* en *vid facti*, ontzet, zonder mij immer *op te roepen*, veel min *behoorlijk op te roepen*; men heeft mij geen *middel van verdediging* toegelaten: Op dezen zoo blijkbaaren grond, onder anderen, ben ik, na 't volleedigst onderzoek, door de *Opperſte Magt* WETTIGLIJK herſteld: En nogthans blijve ik, in een tijd van *Vrijheid*, zonder eenig nieuw bezwaar hoegenaamd, tegens mij ingebragt, — zedert bijna vier maanden, — van de uitoeffening van mijne Post, en de Academiſche Jeugd van het zoo hoog-nodig onderwijs — geheel verſtoken! —

liefst niet onderzoeken zal, of ze van den jaare 1565. *tot* 1572. *reeds bekend en in uitoefening geweest zijn, konde men verwagten in een* Rapport, *'t welk de* mogelijkheid *vooronderſtelt, dat in eenig Land, — men laate ſtaan in een* vrij Gemeene-best *op* Vrijheid *en* Gelijkheid, *op de bezwooren naarkoming der* Rechten van den Mensch en Burger *gevestigd,* FORMULIEREN (2) voor handen kunnen zijn; (Formulieren, *in het* Politike, *helaas!!! op den tijd zelve, wanneer ze, als* gewetensdwang, *in het Godsdienſtige* vernietigd *en* verbannen *worden!*) — Formulieren — die VOORSCHRIFTEN behelzen, WAT MEN GELOVEN EN ONDERWIJZEN MAG! — *Ik zal eindelijk niet ſtille ſtaan bij het tegenſtrijdige van den Rapporteur* VAN MARLE, *die meent,* "*dat* GEVOE-„LEN'S alleen zonder FACTA *aanleiding kunnen* „*en mogen geven, om iemand* ongehoord *van* „*zijne wettig bezeten Post te ontzetten;*" *en van eenen Curator zelve, die daarentegen* (3) *ſchrijft,* „*dat de meeste ſchuld van den Burger* J. LUZAC „*maar is* eene verſchillendheid in politieken inzigt, „*het geen* aan niemand kan kwalijk genomen wor-„den, zoo lang als het tot het SPECULATIVE blijft;" *terwijl ondertusſchen de Burger* VAN MARLE *er-*

(2) No. VIII. pag. 128. boven aan. Vergelijk Art. VIII. den *Rechten van den Mensch*, zoo even aangehaald.

(3) Zie No. XIV. B. pag. 282.

erkent, " *dat geene* facta *maar alleen* gevoelens
„ (*dat is het* speculative) aanleiding *gegeven heb-*
„ *ben tot de behandeling aan den Professor* J. LU-
„ ZAC *aangedaan.*" — *Edoch, dit alles voor als nog ter zijde laatende, bepale ik mij slegts tot het gevoelen, om 't welk mij* zonder aarselen het Leeraers-Ampt ontzegd had moeten worden: *Want dit is de uitdrukking, waarvan Curateuren, dezelfde plaats als de Burger* VAN MARLE *uit mijn Werkjen*, (*zekerlijk* zeer toevallig,) *aanhaalende, gemeend hebben* (4) *zig te kunnen bedienen.* " *En hoe-*
„ *danig een* Bestrijder der Volks-Regeering,
„ (*schrijven zij;*) *wij hadden mogen zeggen*
„ *derzelver* Lasteraer, die in haar de natuurlijke
„ eigenschap en kracht zegt te vinden, dat zij alle
„ de heilzaamste en verstandigste instellingen om-
„ versmijt, tot dat zij eindelijk op eene volslagene
„ Dwingelandije uitloope? " —

Dus meenen zij de volgende woorden mijner Latijnsche Aanmerkingen *op de Oratie* de Socrate Cive (5) *te kunnen vertaalen. Ik spreke aldaar van de heillooze verandering der oude Wet, volgens welke geen Besluit aan de Volks-Vergadering te* Athenen *mogt voorgesteld worden, zonder dat alvorens hetzelve door den Raad der* Vijf-honderden *was goedgekeurd: Ik doe kortelijk het onderscheid gevoelen tusschen de wijze van verkiezing en aanstelling van*

(4) Zie No. X. A. pag. 142. & 144. (5) Pag. 107.

van den Romeinſchen Senaat, in welke wijze de reden kon gelegen zijn eener ſoort-gelijke verandering te Romen, *en tuſſchen de benoeming en aanſtelling van den Atheenſchen Raad, welke de reden, die te* Romen *plaats gehad had, geheellijk uitſloot: En, na dat ik te voren de verbastering der bepaalde Attiſche Democratie tot eene* onbegrenſde *en* volſtrekte Volks-Regeering *had aangetoond, voege ik 'er bij,* "*dat de onberaden verwaarloozing der heilzame Attiſche Wet, die het gezag van den Raad tot het maken van een Volks-beſluit verderde, in het alles om-ver-werpende overwigt van zulk eene volſtrekte Volks-Regeering te zoeken ſcheen (of* welligt *te zoeken was.*"). — Sed Athenis nulla mutandi aut potius negligendi ſaluberrimi inſtituti fuit cauſſa, niſi iſtud quod formae Democraticae proprium eſſe VIDETUR pondus, quo omnia, quam ſalutaria etiam & prudentiae plena, ſecum trahit & praecipitat, donec prorſus ruat in Tyrannidem. — *Wie is 'er, die iets berispelijks vindt in deze woorden, met zoo veel omzigtigheids uitgedrukt, daar ik niets* ſtellig *verzeeker, zoo als de Auteur van het Rapport van den Burger* VAN MARLE *en Curateuren mij weder, volgens hunne gewoonte, tegens de waarheid aan* toedichten, *maar met het woord* videtur *zegge,* "*dat* HET SCHIJNT, *dat eene volſtrekte Volks-Regeering de eigenſchap hebbe, om door haar overwigt alle inſtellingen, tegens haar*

„ *haar misbruik ingericht, om verre te ſmij-*
„ *ten?* " — *Ja! wie is 'er, al had ik zulks* ſtel-lig *gezegd, gelijk ik het naar waarheid konde zeggen,* — *wie is 'er, die het kan ontkennen of afkeuren? wie, zeg ik, als alleen een van beiden, of een arglistige Volks-bedrieger, die, terwijl hij de Volks-magt veinst ten top te vijſelen, niets dan zijne eigene grootheid en voordeel zoekt, niets dan het voldoen aan zijne nimmer verzadigde Eerzugt bejaagt;* — *of wel een blinde Enthuſiast, die, zonder ondervinding van menſchen noch van zaken, als een doolende Ridder indruischt tegens al wie zijne ijverende geest-drift weêrſtaat, en die, daar hij nimmer aan deze ſoort van kennis, maar aan beuzelagtige of min nuttige oefeningen, zijnen tijd beſteedde, zig nogthans vermeet over hen, die van der jeugd af, naar de eerlijkſte grondbeginſels, zig daarin bevlijtigd en hunne ongekreukte trouw ſteeds aan den dag gelegd hebben, het roekelooſte en onrechtvaerdigſte vonnis uit te ſpreeken?*

Men ſtaat verſtomd, als men zulk eene Beſchuldiging met ernst, tot rechtvaerdiging der willekeurigſte handelwijs, die althans zoo hemelsbreedte van de waare Volks-Vrijheid *verwijderd is, in onze tijden ziet aanvoeren, en daarbij weet; dat 'er niet één Schrijver, noch van ouder, noch van laater eeuwen, over de* Regeerings-Vormen *gevonden wordt, die het zelfde als mijne aange-*

klaagde Noot niet gezegd en geleerd hebbe ; —— geen daarentegen (een Thomas Payne *misschien uitgezonderd,) die met mijne Beschuldigers en Aanklagers eene* volstrekte Volks-Regeering, *als* mogelijk *of* wenschelijk, *beschouwd hebbe. Tijd en lust ontbreekt mij, om ze allen uit te schrijven: Ik zal slegts hen, die ik nu voor de hand heb, aanhaalen, en met* PLATO, *wiens woorden ik (zoo als ik elders* (1) *aanmerkte,) meer bijzonder op 't oog had, alhier beginnen.*

Dees Wijsgeer, namentlijk, wiens liefde tot waare Vrijheid *uit zijne Schriften genoegzaam kennelijk is, werd over den Staat van Syracusen geraadpleegd, na dat deze Staat en* Gemeenebest *van 't juk der Tyrannie, 't welk hetzelve geduurende 't leven van den ouderen* Dionysius *gedragen had, bij de vlugt zijnes Zoons, was verlost geworden. De Bloedverwanten van dezen zogten de Heerschappye zijner Famille te herstellen: Een groot gedeelte van 't Volk daarentegen meende, niet tegenstaande hunne ondervinding van vroegere tijden, hun geluk in* eene volstrekte Volks-Regeering *te vinden. De Nabestaanden en Vrienden van den overleden Vrijheid- en Vaderland-lievenden* Dion *vroegen* PLATO, (2) *wat in dezen te doen?*

(1) No. X. B. pag. 151. No. XII. pag. 224.

(2) *Agtste Brief van* PLATO Tom. III. Opp. p. 352. B. seqq.

doen? — *En wat was zijn raad?* — *Den veiligen midden-weg te houden, en de twee uiterſten,* Tyrannie *en* volſtrekte Volks-Regeering, *even zeer te mijden, om dat zij beiden aan den Staat hetzelfde kwaad berokkenden, beiden* geweld *nodig hadden om in ſtand te blijven, beiden zig van alle gehoorzaamheid aan de* Wetten *door haare overmagt ontſloegen, en beiden, als* een cirkel maakende, de eene op de andere uitliepen. — *Hij herinnert de Vrienden van* Dio " *de gelegenheid,* „ *bij welke* Dionyſius *aan 't gezag was gekomen,* — *wanneer* Siciliën *in gevaar was, om* „ *door de* Carthaginiënſers *te onder gebragt en* „ *verwoest te worden;* — *den dienst, welken* Dionyſius *toen door zijne dapperheid en beleid aan* „ *zijn Vaderland had beweezen:* Dit dan alzoo „ voorgevallen zijnde, (*zegt hij*) was het geven „ van dat gezag niet meer dan eene rechtvaerdige „ dankbaarheid te betoonen aan hen, die de oorzaak van uw behoud geweest waren. Heeft naderhand de Alleenheerſching van hen, die zig in „ een vrijen Staat het oppergezag aanmatigden, „ de magt, door 't Gemeenebest aan haar geſchonken, niet wel gebruikt, zij heeft dit misdrijf „ reeds geboet; en laat zij het nog verder boeten: Maar welke is doch deze boete, die noodzaaklijk, met recht en met een goed gevolg, „ naar de jegenswoordige omſtandigheden van tijden en zaaken, haar van uwen 't wege moge

„ wedervaaren ? In de daad, indien Gijlieden ge-
„ makkelijk, en zonder groote gevaaren of moei-
„ lijkheden, U van hen kondet ontſlaan, of indien
„ zij daarentegen ligtelijk hun oud gezag weder
„ konden in handen krijgen, dan was het niet wel
„ doenlijk, U zulk een raad te geven, als het
„ geen ik nu zal zeggen. Maar nu is het een nood-
„ zaaklijke plicht, dat Ge U van wederzijden voor
„ den geest brengt en U herinnert, hoe dikwijls
„ het U aan wederzijde reeds gebeurd zij, de bes-
„ te hoop te hebben en te denken, dat 'er nu al-
„ thans maar zeer weinig aan haperde, of Ge zoudt
„ alles naar uwen zin kunnen ſchikken en uitvoe-
„ ren; en hoe nogthans dat weinige, 't geen 'er
„ U nu maar aan ontbrak, door allerhande toe-
„ valligheden aan wederzijde voor U lieden de oor-
„ zaak geworden zij van groote, ja van tallooze,
„ onheilen: En verder zal het nimmer gebragt
„ worden; want altoos is de oude ſtand van za-
„ ken, wanneer men meent ten laatſten eens daar-
„ mede ten einde te zijn gekomen, als verbonden
„ aan 't begin van een nieuw kwaad, 't welk daar-
„ uit geboren wordt: En het is 'er zoo mede ge-
„ ſchapen, dat ALLE ONWETTIGE ALLEEN-
„ HEERSCHING EN ALLE FORM VAN ONBE-
„ PAALDE VOLKS-REGEERING, ALS IN EEN
„ CIRKEL, VERLOOREN GAAT, EN DE EENE
„ OP D'ANDERE UITLOPENDE ZIG DAARIN
„ VERLIEST. Dus zal de tijd eens komen, in-
„ dien

„ dien gebeurt, 't geen waarschijnlijk is, (hoe
„ zeer wij den Hemel bidden, 'er U voor te behoe-
„ den,) dat geheel *Siciliën*, bijna alle overblijf-
„ sels van Griekſche taal en zeden bij haar verwoest
„ en uitgewischt zijnde, zig vernederd zal zien tot
„ den ſtaat van een Wingewest onder de heerſchap-
„ pije der *Carthaginiënſers* (Phoeniciërs) of der
„ (*Opici*) onbeſchaafde Bewooners van *Italiën*."

" *Op deze grondſlagen verder voortbouwende*, *raadt* PLATO *de Vrienden van* Dio *en de verdere* Syracuſanen *ernſtiglijk aan* " *een wettig*, *al ware*
„ *het dan een éénhoofdig Gezag*, *bij zig aan te*
„ *ſtellen*, *doch aan Wetten verbonden*, *welken*
„ *dat Gezag en het Volk wederkeerig onder ver-*
„ *plichting bragten en Meesters over beiden wa-*
„ *ren*, *zonder zig noch onder eene onwettige* Al-
„ leenheerſching *te krommen*, *noch zig aan den*
„ *bedrieglijken en gevaarlijken ſchijn eener* onbe-
„ paalde Volks-Vrijheid *te vergaapen*, *waaruit*
„ *voorzeeker de Tyrannie weder zoude geboren*
„ *worden:* Want (3) (*zegt hij*) hen, die ſteeds
„ de inrichtingen en zeden van vrije luiden naarja-
„ gen, en die het juk der ſlavernije als het erg-
„ ſte kwaad ſchuwen, — hen vermaane ik, dat zij
„ door eene onverzadelijke begeerte naar eene ON-
„ TIJDIGE en ONGESCHIKTE VRIJHEID niet
„ t' ee-

(3) Tom. III. pag. 354. D.

„ t'eeniger tijd in de ziekte vervallen, met welke
„ hunne Voorouders geworsteld hebben; —— de
„ ziekte namentlijk, waaronder zij door eene AL
„ TE GROOTE REGEERINGLOOSHEID gekwijnd
„ hebben, om dat zij zig aan eene ONMATIGE
„ LIEFDE TOT VRIJHEID overgaven: Want de
„ *Siciliënsers*, die voor de tijden van *Dionysius*
„ en *Hipparinus* het bewind in handen hadden,
„ leefden toen, zoo zij zig verbeeldden, zeer ge-
„ lukkig, daar zij zig door eene ongebondene dar-
„ telheid en brood-dronkenheid lieten wegsleepen,
„ en de BEHEERSCHERS WAREN VAN HUNNE
„ OVERHEDEN ZELVE: Zij waren het, die de
„ tien Veldheeren, vóór de Regeering van *Dio-*
„ *nysius*, afzetteden en veroordeelden, zonder
„ eenen enkelden van hen naar 't voorschrift der
„ Wet te hooren of tot zijne verdediging toe te
„ laaten, op dat zij niet zouden schijnen aan ie-
„ mand, zelfs met recht en reden, onderdanig te
„ zijn, NOCHTE AAN DE WET, ALS HUNNEN
„ HEER, TE GEHOORZAMEN, maar op dat zij
„ in tegendeel ALTOOS EN IN ALLEN OPZIG-
„ TE VRIJ ZOUDEN ZIJN: EN VAN DAAR
„ JUIST ZIJN DE ELKANDER VOLGENDE TY-
„ RANNIEN ONDER HEN ONTSTAAN; WANT
„ ALLE ONDERDANIGHEID EN ALLE VRIJ-
„ HEID, ALS ZIJ BOVEN MATE IS GESTEE-
„ GEN, IS HET ERGSTE KWAAD, 't GEEN
„ MEN BEDENKEN KAN: MAAR IN TEGEN-

„ DEEL,

„ DEEL, BINNEN DE MAAT BEPAALD, IS
„ ZE HET GROOTSTE GOED. De Onderdanig-
„ heid voorts, die binnen de maat is bepaald, is
„ de Onderdanigheid aan God: De onmatige On-
„ derdanigheid is, die men den Menſchen bewijst.
„ De Godheid nu voor de braven en verſtandigen
„ is de Wet, VOOR DE ONDEUGENDEN EN
„ ONVERSTANDIGEN HET VERMAAK VAN
„ ALLES TE DOEN, WAT HEN GELUST." —
Zie daar dan, MIJNE WAARHEID-LIEVEN-
DE MEDE-BURGERS, PLATO *insgelijks bewee-
zen een Leeraer te zijn*, *wien*, *als geſchikt om* de
Jeugd tegens de aangenomene gronden van VRIJ-
HEID en GELIJKHEID voorin te neemen, *en als
durvende ſchrijven*, *dat de* volſtrekte Volks-Re-
geering van die geäartheid is, dat zij veel-al op
eene volſlagene Tyrannie uitlope, — *het* Leeraers-
Ampt zonder aarſelen ontzegd zoude behooren te
worden. *Ondertusſchen zijn de voorſpellingen*,
*door hem in dien zoo lezenswaardigen Brief ge-
daan*, *bij de uitkomst niet dan te zeer bewaar-
heid geworden*, *daar het uiteinde van de blinde
drift en de pogingen der* Siciliërs *in 't algemeen*,
der Syracuſanen *in 't bijzonder*, *om alle de* ſchijn-
bare geneugtens *eener* volſtrekte Vrijheid *deel-
achtig te worden*, *geweest is*, *dat zij hen eerst
weder onder 't wreede juk van den Tyran* Agatho-
cles *bragten*, *daar na onder de magt der Volks-
heerſchers* Hiero *en* Hieronymus; *en dat ze hen*

eindelijk, door het onvermijdelijk gevolg der innerlijke verdeeldheden, uit dien ſtaat van zaken geboren, onder de afwisſelende overheerſching der Phoeniciërs *of van* Carthago, *en der* Opici *of Bewooners van* Italiën, *dat is, van* Romen, *voor altoos hebben doen bukken.*

Geen leerzamer Tafereel, in de daad, dan de Geſchiedenis van 't oud Siciliën *en van* Syracuſen, *beurtelings en tot vier of vijf herhaalde reizen van de uiterſte Volks-Vrijheid onder eene* éénhoofdige Tyrannie, *van deze wederom in eene* volſtrekte Volks-Regeering *vervallen, en, onder beiden even ongelukkig, even beklagens-waardig, dien* cirkel *rondlopende, waar van* PLATO *ſpreekt, en dien zijn eigen Vaderland mede herhaalde reizen heeft ondervonden. Zij alleen, die geheel vreemdelingen zijn in dit zoo nuttige vak der Oudheid, en derzelver minst gewigtige gedeeltens ſlegts beöeffenen, of die hunne Staatkundige inlichtingen uit* Volney, Thomas Payne, *en ſoortgelijke Schrijvers van den dag gewoon zijn te haalen, zijn in ſtaat zig te belgen, dat men dergelijke* waarheden, *die in den hedendaagſchen nagt der verwaarloosde Griekſche en Latynſche Letterkunde als bedolven en begraven liggen, voor den dag durve haalen. In plaats van een Leeraer der Oudheid te gebieden,* zig in zijn onderwijs van alle ſtaatkundige aanmerkingen zorgvuldig te onthouden, *deeden zij beter hem te verbieden* " *immer of ooit* Plato, Xenophon, Po-

„ ly-

„ lybius, *of* Plutarchus, Cicero, Livius, *of* Ta-
„ citus, *ja zelfs* Homerus *of* Euripides, *die allen*
„ *vol* ſtaatkundige Leſſen *en* Aanmerkingen *zijn*,
„ *met zijne Leerlingen in handen te neemen*,
„ *maar in plaats van dezelven* Anacreon *of* Lon-
„ gus, Catullus *of* Petronius, *tot onderwerp*
„ *hun 's onderwijs te kiezen.*" — *Wie is 'er dog, onder de latere Schrijvers over de Griekſche Oudheid, die geene* ſtaatkundige Aanmerkingen *gemaakt hebbe of niet gemeend hebbe te moeten maaken? Het misbruik der Vrijheid is 't betoog, waarmede de zoo ſchrandere en doorzigtige als grondig geleerde en naauwkeurige* UBBO EMMIUS *zijne* Aanmerkingen over de Atheenſche Republiek *heeft aangevangen: En welke is dog de groote verdienſte van den beroemden* ROLLIN, *in zijne Griekſche en Romeinſche Geſchiedenisſen? Zijn het niet de* ſtaat- en zede-kundige Aanmerkingen; *en komen dezen almede niet op het beſluit uit, dat* ongebondene Vrijheid, met zede-bederf gepaard, (*zoo als ze altoos gepaard gaan*) op Slavernye en Tyrannie uitloopt? *Heeft* GILLIES *nu nog zeer onlangs in zijne* Hiſtorie van Griekenland (4) *niet met*

(4) Vol. I. Chap. 13. pag. 465. De laatſte woorden der aangehaalde plaats zijn in 't oorſpronglijke dezen: „ The innovation paved the way for the ſtil greater changes „ begun twenty years afterwards, and gradually completed

met zoo veele woorden kortelijk aangemerkt dat geen, waarvan het omſtandiger betoog in de oogen der jegenswoordige Curateuren van Hollands Hooge-School alleen oorzaak geweg is, dat mij het Leeraers-Ampt zonder aarſelen ontzegd moet worden? " Ariſtides, (*zegt hij*) *die bemerkte, dat* „ *het onmogelijk was den voortgang der* Volks- „ Regeering *te ſtuiten, gaf tijdig toe aan men-* „ *ſchen, die wapenen in de hand en ſtandvastige* „ *ſtoutheid in 't harte hadden: En, met een ui-* „ *terlijk vertoon van wel-te-vreedenheid, maar* „ *inwendig met een grooten tegenzin, ſtelde hij* „ *eene Wet voor, volgens welke de Atheniënſer* „ *Overheden voortaan* zonder onderſcheid uit de „ vier Clasſen *der Burgerije zouden verkoozen* „ *worden. Deze nieuwigheid baande den weg* „ *voor nog grooter veranderingen, die men twin-* „ *tig jaaren daarna begon, en die trapsgewijze* „ *door Pericles voltooid werden; eene Omwente-* „ *ling, waarvan de gevolgen wel niet terſtond* „ *gevoeld werden, maar welken bij aanhoudend-* „ *heid meer-en-meer merkbaar werden, en* ten „ laatſten op den algeheelen val van *Athenen* en „ van gantsch Griekenland zijn uitgelopen. "

Zie

„ by Pericles; a Revolution, of which the conſequences „ were not immediately felt, but which continually became „ more ſenſible, and *finally terminated in the ruin of Athens* „ *and of Greece.* "

Zie daar dan alweder GILLIES, *den vrijheid- en waarheid-lievenden* GILLIES, *ſchuldig aan de misdaad, dat hij de* volſtrekte Volks-Regeering, *waarvan* Pericles *te* Athenen *de vol-voerder was, evengelijk ik in mijne* Aanmerkingen op *Socrates* als Burger beſchouwd (5), in het haatlijkst daglicht geſteld *hebbe, als de oorzaak zijnde geweest van den val van* Athenen *en van geheel Griekenland.* — *Maar, indien ik van den gantſchen aanleg dier* Aanmerkingen, *welken aan de meergem. Curateuren zoo* gevaarlijk *en* ſtrafbaar *zijn voorgekomen, alhier verders wilde ſpreeken, zoude ik veel te ver uitwijden. Ik moet mij alleenlijk bepaalen tot mijne, in die zelfde oogen zoo ſchendige, misdaad, dat ik gezegd zoude hebben,* " *dat* „ *het de natuurlijke eigenſchap eener volſtrekte* „ *Volks-Regeering is, dat zij alle de heilzaamſte* „ *en verſtandigſte inſtellingen om-ver ſmijte, tot* „ *dat zij eindelijk op eene volſtagene Dwingelan-* „ *dije uitloopen.* " — *Wel aan dan! laat ik hier eenige Mede-pligtigen, die met mij ſchuldig ſtaan aan dit ſchennis van* ſtaatkundige Ketterye *tegens de aanſtaande* FORMULIEREN, *welken, in ons Vaderland,* VOORSCHRIFTEN zullen behelzen, WAT MEN GELOVEN (6) EN ONDERWIJ-

(5) Pag. 140. en volgenden. Pag. 167. en volgg. enz.

(6) Agtervolgens 't gunſtig vooruitzigt, 't welk ons daarvan

WIJZEN MAG, — *laat ik hier eenigen mijner Mede-pligtigen aanwijzen.* — *Immers* PLATO *alleen heeft geen gezags genoeg: Andere Ouden, gedeeltelijk door mij reeds elders* (7) *bijgebragt, zal ik mede niet noemen; men mogt mij weder beſchuldigen, dat* ik het gegrond gezag der Ouden misbruike: *En zulks konde men gemaklijker doen, om dat men zig van allen plicht tot bewijs ontſlagen, of* daarboven verre verheven *acht.* — *Laat ik dan maar nieuwere noemen.* —

De onſterfelijke HUIG DE GROOT, *wiens woorden wij almede elders* (8) *vertolkten, was de eenigſte niet, die ſchreef,* " *dat* onder eene Volks-Re-

„ gee-

---

van door den Burger VAN MARLE gegeven wordt bij 't Stuk, alhier No. VIII. pag. 128. Immers moeten 'er, volgens 't geen men aldaar vindt, zulke *Formulieren* in ons Vaderland met 'er tijd *voor handen* zijn, zullen wij niet altoos in 't geval zijn, " om *zonder rechterlijk onderzoek*, en dus ook „ *zonder rechterlijke overtuiging*, " veröordeeld en weg-gejaagd te worden: Want, volgens dezen Rapporteur, is 'er geen midden tusſchen eenen zoo-genaamden *Revolutionairen ſtaat*, waar men afhangt van de *willekeur* van hen, die onder den naam der *Vrijheid* regeeren, en tusſchen het *voor handen zijn van* FORMULIEREN, *die voorſchriften behelzen, wat men* GELOVEN *en onderwijzen* MAG.

(7) *Aanmerkingen* op *Socrates als Burger beſchouwd*, pag. 177. en volgg.

(8) In dezelfde *Aanmerkingen*, pag. 163.

„ geering de oproerigheden ſteeds den Staat be-
„ derven ; — *dat men bloot ſtaat voor de* zig zel-
„ ve niet magtige drift van elk en een ieder ; *dat*,
„ *onder 't* Beſtuur van 't Gemeen, *deszelfs* DWAAS-
„ HEID *eene* zekere zaak *is ; dat eindelijk, en*
„ *met een woord (om in 't algemeen te ſpreeken,*
„ *en 't geen het meeste plaats heeft) de* Monar-
„ chie *geſchikt is voor luiden van eene* ſlaaffche
„ *geäartheid ; de* DEMOCRATIE VOOR HEN,
„ DIE DE LOSBANDIGHEID LIEFKOOZEN ; *de*
„ Ariſtocratie *voor hen, die tevens en* goede orde
„ *en* Vrijheid *beminnen.* "

Edoch wat helpt mij het getuigenis van HUIG DE GROOT ? — *Hij almede ('t oordeel van eenen der Curateuren deswegens is mij bekend) — hij almede was met het euvel der* Ariſtocratiſche *ketterye beſmet : — Laaten wij dan liever eenen Vreemdeling hooren : Het is de Opper-Rechter van Schotland*, Lord KAMES, *in zijne* Schetſen der Geſchiedenis van den Mensch (9). *In zijne* der-

(9) *Sketches of the Hiſtory of Man* Vol. I. pag. 393. Zie hier de eigene woorden : " Of all Governments *Democracy*
„ is the most turbulent: Despotism, which benumbs the
„ mental faculties, and relaxes every ſpring of action, is in
„ the oppoſite extreme. Mixed Governments, whether Mo-
„ narchical or Republican, ſtand in the middle : They promote
„ activity, but ſeldom any dangerous exceſs. *Pure Democra-*
„ *cy*,

derde Schets *over de onderſcheidene* Regeerings-Vormen *handelende, begint hij met de* volſtrekte Volks-Regeering *of* Democratie *aldus:* "*Van alle* „ *de Regeerings-Vormen is de* Volks-Regeering „ *de wan-ordentlijkſte:* Despotismus (*of* onbe- „ paalde Alleen-heerſching,) *welke de ziels-ver-* „ *mogens als doet bezwijmen, en alle veer-kracht* „ *van 't menschlijk bedrijf verſlapt, is aan het te-* „ *gengeſteld uiterſte: Gemengde Regeerings-Vor-* „ *men, 't zij ze naar eene Alleenheerſching of wel* „ *eene Gemeenebest-Regeering meest overhellen,* „ *houden het midden: Zij bevorderen de dadelijk-* „ *heid, maar zelden tot eene gevaarlijke uitſpat-* „ *ting.* — *Zuivere* Democratie, *gelijk die van* „ Athenen, *van* Argos, *van* Carthago, *is* alle- „ zints DE ALLERSLECHTSTE REGEERINGS- „ FORM *van allen, ten zij wij het Despotismus* „ *uitzonderen. Het Volk, in wien de Opperſte-* „ *Magt berust, is euvelmoedig in voorſpoed, vrees-* „ *agtig in tegenſpoed, wreed in zijne verbolgen-* „ *heid, blind en kwistig in zijne toegenegenheid,* „ *en*

„ *cy*, like that of *Athens*, *Argos*, and *Carthage*, is *the very* „ *worſt Form of Government*, if we make not Despotism an „ exception. The People, in whom reſides the Sovereign „ Power, are inſolent in prosperity, timid in adverſity, „ cruel in anger, blind and prodigal in affection, and inca- „ pable of embracing ſteadily a prudent meaſure. "

„ *en onbekwaam om op den duur voorzigtige maat-*
„ *regelen te volgen.* " —

Doch Lord Kames, *zal men alweder zeggen, was met de Engelſche gemengde Conſtitutie ingenomen.* — *Ja! wel-ligt, niet minder dan* Locke, Montesquieu, John Adams, *en anderen van dat ſoort!* — *Laaten wij dan met eenen anderen raadpleegen, met eenen Man, die, zelve in een Vrij-ſtaat geboren en aldaar geſchreeven hebbende, door niemand voor eenen vijand der Burgerlijke Vrijheid wordt gehouden.* " *Om tot onze*
„ *Hoofd-Vraag weder te keeren* (*ſchrijft* (1)
„ BURLAMAQUI, — *namentlijk tot de vraag,*
„ *welke de beste Regeerings-vorm zij,*) — *zeg*
„ *ik, dat de beste Regeering noch eene* Monar-
„ chie (*of Alleenheerſching*) *is, noch eene* vol-
„ ſtrekte (*of* algeheele) Volks-Regeering. *De*
„ *eerſte dier Vormen is te ſterk: Zij neemt te*
„ *veel ten nadeele der Vrijheid* (*of zij vermin-*
„ *dert de Vrijheid te veel;*) *zij helt te veel over*
„ *naar*

---

(1) *Principes du Droit Politique*, Partie II. Chap. 2.
„ Pour revenir à notre Question principale, je dis, que le
„ meilleur Gouvernement n'eſt ni une Monarchie abſoluë,
„ ni un *Gouvernement pleinement populaire:* Le premier eſt
„ trop fort; il prend trop ſur la Liberté & penche trop à la
„ Tyrannie: Le ſecond eſt trop foible; *il livre trop les Peu-*
„ *ples à eux-mêmes;* & il VA À LA CONFUSION ET À LA
„ LICENCE. "

„ *naar* Tyrannie (*of* Geweldenarye:) *De tweede*
„ (*de volſtrekte* Volks-Regeering) *is te-zwak:*
„ *Zij levert de Volken te veel aan hen zelven over;*
„ *en zij* HEEFT EENE STREKKING TOT WAN-
„ ORDE EN LOSBANDIGHEID." — *Is dit*, MIJNE MEDE-BURGERS! *iets anders gezegd*, *dan dat* zij de natuurlijke eigenſchap heeft, om alle de heilzaamſte en verſtandigſte inſtellingen om verre te ſmijten?

Oordeelt men het getuigenis van BURLAMAQUI *almede niet genoeg, en maakt hem eene of andere oorzaak insgelijks verdagt bij hen, die, een ander naar de maat van hun eigen hart afmeetende, meenen,* " *dat niemand zonder inzigten van*
„ *eigen-belang gewoon is te ſpreeken;* " — *welaan! laat het niemand verveelen, dat ik de woorden van eenen, bij hen zeekerlijk meer geloofwaardigen, Geneefſchen Burger, den* vergoden, *zoo niet* ontſterflijken, — JEAN-JAQUES ROUSSEAU, *op dit zelfde onderwerp reeds door mij gebeezigd* (2), *nog eens alhier ter neder ſchrijve.*
„ *Voegen wij 'er nog bij, dat 'er geene Regeering*
„ *is, zoo onderhevig aan Burger- Oorlogen en*
„ *aan inwendige beroertens, als de* Volks-Regee-
„ ring, *om dat 'er gene is, die eene* zoo ſterke
„ en

(2) Zie 't Stuk No. XII. pag. 175. alwaar de eigene woorden aangehaald worden van 't *Contrat-Social* Liv. III Chap. 4.

„ en zoo geduurige ſtrekking hebbe, OM STEEDS „ VAN VORM TE VERANDEREN, *noch die groo-* „ *ter waakzaamheid of meer moeds vereiſſche, om* „ in haaren ſtand gehandhaafd te worden? " *Is dit wederom niet met andere woorden gezegd juist dat geen, waarom mij, volgens 't oordeel van Mr.* G. J. H. HAHN *en van zijne Mede-Curateuren*, het Leeraers-Ampt zonder aarſelen behoort ontzegd te worden? — *Wie had ooit gedagt, dat ook* JEAN-JAQUES ROUSSEAU *'t eeniger dage door de Bezorgers van Hollands Hooge-School onder de* Ondermijners *en* heftige Beſtrijders der Volks-Regeering *geſteld zoude worden?*

Maar het blijft hier niet bij. — Een Man, wien voorzeeker alle Vrienden der Volks-Regeering onder hunne vuurigſte en getrouwſte Verdaers in Nederlands-Wetgeeving tellen, en dien ik gaarne erkenne onder het niet overgroot getal der zulken te behooren, welken dezen ijver bij zuivere grondbeginſels van eerlijkheid, welmeenendheid, belangloosheid, en zelfs-overtuiging voegen; — een Man, wiens braafheid zij, die van eene meer koele denkenswijze zijn, nogthans algemeen eerbiedigen; — de vrijheid-lievende maar ook waarheid-beminnende en oprechte VAN HOOFF *deelt in de veröordeeling, die ik door Curateuren hen waardig gekeurd, daar hij, door de droevige ondervinding van zeer nabij geleerd, en te* eerlijk *om het getuigenis dier ondervinding te ontveinzen of*

te wraaken, niet min ſterk, ja ſterker dan ik, over de gevaaren *en* onheilen *eener* volſtrekte Volks-Regeering, *zelfs midden onder de Wetgeevers van't Vereenigd-Nederland, heeft geſproken. Zie hier zijne uitdrukkingen, woordelijk uit het* Dagblad der Nationale-Vergadering (1) *overgenomen!*

„ *Wat de* ſurveillance *van het* gantſche Volk *aan-*
„ *gaat, dit is eene* chimère: *Het* gantſche Volk
„ *kan in veele zaken niet waaken, om dat het*
„ gantſche Volk *niet genoeg in zaken van den*
„ *Staat verlicht kan zijn:* Men kan het gantſche
„ Volk wel opzetten en in beweeging brengen;
„ maar de ſurveillance [*dat is, de daadlijke uit-*
„ *oeffening van't Oppergezag in zaken van't*
„ *openbaar Bewind*] — *de* ſurveillance *van het*
„ *gantſche Volk* LOOPT ALTIJD OP VERWAR-
„ RINGEN UIT. *Dit zoude eene* VOLSTREKTE
„ DEMOCRATIE *worden; en eene* volſtrekte De-
„ mocratie, *zegt* HOBBES *wel en te recht, is* de
„ ARISTOCRATIE zelve, *om dat het* de Regee-
„ ring is van weinige Demagoguen, die het Volk
„ flatteeren en geleiden." — *In de daad, dat de Voorſtanders en Bevorderaers der* volſtrekte Democratie *de geweldadigſte* Ariſtocraten *doorgaans worden, (dit woord in zijne verbasterde betekenis genomen, — dat is, de geweldigſte en heersch-*

(1) No. 541. van Maandag 29. Mey 1797. pag. 1118.

heerschzugtigſte Onderdrukkers;) — *zulks leert de Menſchen-kennis, om dat diezelfde drift van eigen-liefde, die hen de* volſtrekte Democratie, *als het middel hunner eerzugt, doet omhelzen, hen ook, zoo dra zij meester zijn, in alle hunne handelingen bezielt: En, leerde het de kennis van 't menschlijke hart niet, — dan verbeelde ik mij, dat de door mij uitgegevene* Stukken *het onloochenbaarst bewijs daarvan zouden opleeveren.*

Immers, wie is 'er die de boven-aangehaalde paſſages van oudere en latere Schrijvers, daaronder van de ijverigſte Voorſtanders der Volks-Vrijheid, *met de mijnen en met de daarop gebouwde beſchuldiging van Curateuren vergelijkt, en die 's Lands Univerſiteit niet ongelukkig achte, ja! de daarbij aangeſtelde Leeraers niet hartgrondig beklage, aan zulke beöordeelingen, aan zulke Beöordeelaers onderheevig te zijn? Wie is 'er, die hen niet ongelukkig reekene, vooral in een tijd, daar* Vrijheid *en* Gelijkheid *de afgekondigde grond-regels van den Staat zijn, dat, in zulk een tijd, zij, Leydſche Profeſſoren, nogthans* ALLEEN *van 't genot der* Rechten van den Mensch en Burger *zijn uitgeſloten; — daar zij, als* AFHANGLIJKE DIENSTKNECHTEN, *zig bloot-geſteld zien, om, op het enkel goedvinden van zulke Rechters, of liever van zulke* Heeren *en* Meesters, *zonder van eenige Beſchuldiging verwittigd, veel-min in hunne verdediging daarjegens gehoord te zijn, — zon-*

der de minſte vorm of ſchaduw van onderzoek of rechts-pleeging, — na eenen langen dienst, — na hunnen bijna geheelen leeftijd aan de Univerſiteit verſleten, — na alle hunne arbeidzaamheden tot hun Ampts-beroep, met verzaking van alle andere voordeelen, eeniglijk ingericht en beſteed te hebben, — in eenen gevorderden ouderdom, terwijl alle andere uitzigten voor hen reeds ophouden, — in de hen plegtig toegezegde beſolding eigendunklijk *verkort, ja! geheel afgezet, weggejaagd, en verſtooten te worden, — verſtooten, zonder 't recht te hebben, 't geen den geringſten Waag-kruijer in ons Vaderland, — wat zeg ik, in* ons Vaderland? — *in alle Landen, alwaar orde ge-eerbiedigd wordt, en geen Amptenaer, wie hij ook zij, boven 't* Oppergezag *van den Staat verheven is, — 't geen den geringſten Waag-kruijer of Vuilnis-voerder toekomt, — 't recht, namentlijk, om, wanneer hij ten onrechte van zijne Bediening verſtoken is, zig* in 't laatſte reſort *bij de hoogst-geconſtitueerde Magt of bij den Souverain van den Lande te beklagen, en om aldaar herſtel van geleden ongelijk te kunnen bekomen; — verſtooten, door wie? — door hunne geweezene Leerlingen, door luiden, die baardelooze en onbedreevene Jongelingen waren op den tijd, toen deze door hen aldus weggejaagde Leeraeren reeds de grijze hairen droegen, die zij geduurende de veel-jaarige beöefening van goede Letteren, van Geſchied-*

ſchied- of Rechts-kunde en van Deugd, op hunnen ſchedel vergaderd hadden; — verſtooten en weg-gejaagd, zeg ik nog eens, door wie? — door hen, die, weinige jaaren geleden, hunnen jeugdigen arbeid aan dien's Leeraers beöordeeling onderwierpen, en nu (gelijk mij van éénen dezer Curateuren gebeurd is) zig in ſtaat en bevoegd reekenen, om, tot vergelding van dezen en andere dienſten, onder zijne Beöordeelaers te verſchijnen, en zig bij zijne Vervolgers te voegen? — Zalige vruchten voorwaar der zedelijkheid van onze dagen! — Wie is 'er, die zig 't aangezigt door eene levendige aandoening niet voele gloeijen, wanneer hij leest, dat zulke Beöordeelaers, daar zij voor aanzienlijke Voorſtanders der Vrijheid *en* Gelijkheid *willen doorgaan, het recht nogthans durven ſtaande houden, om in hunne* willekeurige handelwijze, *omtrent de Profeſſoren der eerſte Univerſiteit van ons Nederland, geene andere paalen te erkennen, geene andere regelmaat te gedogen, dan dat* zij 'er (1) geen misbruik van zullen maaken? *Wie is 'er die niet verbaasd ſtaa, dat de enkelde verzeekering, dat, volgens het oordeel dezer Curateuren, een Leeraer* verkeerde begrippen aan de Jeugd ZAL inboezemen (2), *genoegzaam zij, om hem, wiens geheele*

(1) Zie het Stuk No. XVII. A.

(2) Zie hetzelve Stuk No. XVII. A.

le leven hen logenſtraft, en die van zulke lasterlijke vermoedens door de hoogſte Magt op de luisterrijkſte wijze bereids was vrijgeſproken, op nieuw, zonder eenige ſchaduw van grond of bewijs, van de uitoeffening van zijn wettig recht te verſteeken? — Wie is 'er eindelijk, die mij niet billijke en mijne, hoe zeer gedwongen, keuze niet rechtvaerdige, dat ik, na op zulk eene wederrechtelijke en hoonende wijze den bitteren kelk der onwaardigſte willekeur van luiden, tot wien ik weleer in gantsch andere betrekkingen geſtaan had, te hebben moeten uitdrinken, mij zelven, wiens ijverige gehechtheid aan 't wel waarneemen mijner Post zij moeten erkennen, niet hebbe willen bloot ſtellen, om dien vergalden beeker der onverdiendſte vernedering, bij voorraad reeds voor mij gemengd, nog eenmaal te verzwelgen; — dat is, met andere woorden, dat ik, tot behoud der eene Profesſie, die Curateuren goedvonden mij nog te laaten, mij aan hunne zoo willekeurige en ongehoorde als onuitvoerlijke voorwaerden niet hebbe willen onderwerpen, of (zoo als zij het noemen) naar hunne REPUBLIKEINSCHE aanmaning niet (*) hebbe willen hooren. *De hand was reeds opgeheven, om mij ook van de Leeraer-Stoel der Griek-*

(*) De hoonende bedreiging eener willekeurige wegjaaging is bij Curateuren, in hunne Misfive No. X. A. eene *Republikeinſche aanmaning*, even gelijk het bij eene andere hun-

Griekſche Taal en Oudheid, onverhoord en onverdedigd, weg te jaagen, zoo dra 'er maar nog eens

---

hunner Misſives ſub No. XVII. A. eene *Republikeinſche rondborſtigheid* is, wanneer zij aan de hoogst-geconſtitueerde Magt verklaaren, " zig de uitvoering niet te laaten wel-ge-„ vallen eener Reſolutie, " door de *moreele Perſoon* van die zelfde Vergadering genomen na een onderzoek, geduurende 't welk zij tot *vier herhaalde reiſen* geweigerd hebben aan hunnen plicht, als ondergeſchikte Amptenaaren, met gehoorzaamheid te voldoen. — Hoe gaarne men ook alle zagtmoedigheid bewaare; men kan zig niet onthouden van 't nadenken, wie in Vrankryk, geduurende de jaaren 1793. en 1794. insgelijks met den naam van *Republikeinen* pronkten; ja wie nu nog, hoe zeer bij een ieder veracht, gehaat, verfoeid, dien eer-titel, als bij uitſluiting van alle andere wel-meenende Burgers, zig durven toe-eigenen. Men herinnert zig, dat *Republikein* bij hen beteekent iemand, die, zig alle *Vrijheid* en *Onafhanglijkheid* voor zig zelve aanmatigende, even daar door zig gerechtigd reekent, om over alle anderen *vrijmagtig* te heerſchen: En, zig zulks herinnerende, herleest men de even aangehaalde Misſives ſub No. X. A. en No. XVII. A. niet minder dan den bedreigenden en overheerſchenden Brief aan Rector en Senaat, alhier ſub No. XIX. nog eens, om in dat begrip, nopens 't nieuw gebruik van 't woord *Republikein*, bevestigd te worden. — Het is dan ook in dezen geest van *onafhanglijke* en *vrijmagtige heerſchappije*, dat Curateuren, aan 't *Provinciaal-Beſtuur* ſchrijvende, Holland's Univerſiteit DE HUNNE noemen: " Wij oordeelden het voor de Neder-„ landſche Jeugd aan ONZE *Hooge-School* hoogst-belangrijk" (Zie de Misſive ſub No. XVIII. A.) — Tot nog toe, zoo

eens *een kwaadaartig en woelziek Jongeling gevonden werd, volgens wiens geheime aanbrengingen*

---

lang de Univerſiteit beſtaan heeft, gebruikten Curateuren, aan de Staaten van Holland ſchrijvende, de uitdrukking van UWE *Univerſiteit*, UWE *Hooge-School*. Zij wisten, dat zij alleen Commisſarisſen, tot beſtuur derzelve, onder den plicht van *verantwoordelijkheid* waren: De Staaten daarentegen, als met de uitoeffening der Souverainiteit bekleed, als Betaals-Heeren (ſchoon geen *willekeurige* Heeren en Meesters) ſchreeven: ONZE *Univerſiteit te Leyden*, ONZE *Hooge-School*: Maar de jegenswoordige Curateuren, naar hunne meening volſtrekt *oppermagtig* en geene de minſte *verantwoording* ſchuldig zijnde, (zie No. XVII. A.) hebben dien ouden ſtijl afgeſchaft; en Leydens Univerſiteit is HUNNE HOOGE-SCHOOL. — Geen wonder! daar alle Profesſoren leeme hutten, aarde potten, breekbaar in hunne handen zijn, en naar goedvinden, zonder dat Curateuren aan iemand ter waereld reekenſchap van die daad behoeven te geeven, door hen AFGEZET (dit is het woord zelf, 't welk zij gebruiken,) en in hunne eens toegezegde en beloofde *Traktementen verminderd* kunnen worden. Gelukkige verandering, voorwaar! in tijden van *Vrijheid* en *Gelijkheid* te wege gebragt! Nog in den jaare 1792. was de Univerſiteit zoo min de *Hooge-School der Curateuren*, en de Senaat zoo min hunne *Afhangeling*, die vrezen moest, dat zij zig over iets ZOUDEN BELGEN of 'er iemand OP ZOUDEN WILLEN AANZIEN (*zie het Stuk alhier* No. XIX.) dat de *meerderheid* mijner Ampt-genooten, nevens mij, moeds genoeg hadden eene ongegronde ſuſtenuë der toenmalige Curateuren, even of der Univerſiteits zaken aan hunne beſchikking *alleen* ſtonden, door legaale middelen

te-

gen ik "*mij eene* uitdrukking veroorloofd had, *die*, „ *naar hun begrip*, *de Jongelingſchap*, *tegens* „ *'t geen zij als gronden van* Vrijheid *en* Gelijk- „ heid *aanzien*, ZOUDE KUNNEN VOORÏN- „ NEEMEN." *Wat eerlijk Man*, *wat deugd-zaam Liefhebber en Voorſtander van* waare Gelijkheid *is 'er*, *die den hals onder zoodanig eene bedreiging zoude willen krommen? Ik vermeete*

mij

---

tegen te gaan, — en tegen te gaan met zulk een uitflag, dat wij eindelijk, door Curateuren zelven, volkomen gerechtvaerdigd werden, daar zij erkennen moesten, " dat het Op- „ per-beſtuur der Univerſiteit, naar den uitdruklijken letter „ der Statuten, niet bij uitſluiting aan hen alleen, maar aan „ Rector, Curateuren, en Senaat, *gezamentlijk* was toe- „ vertrouwd." Nu is de zaak van gedaante veranderd; en Profesſoren worden door een *dreigenden Brief* gewaarſchuwd, welke hunne daaden bij Curateuren als *aangenaam* of *onaangenaam* beſchouwd zullen worden, en mitsdien welke de, aan die gevoelens ge-evenredigde, gevolgen voor hen in hunne Posten zouden kunnen zijn. — 't Is dan eindelijk ook in dien geest, dat Curateuren ſchrijven (No. XVIII. A. pag. 301.) „ den door hun beroepen Hoog-Leeraer een dag tot zijne „ plechtige Redevoering *bepaald* te hebben;" een recht, 't welk den Rector, met mede-weeten van den Senaat, *alleen* toekomt, die, wel is waar, de *convenientie* van Curateuren gaarne verneemt, maar uit loutere wel-levendheid, en overigens 't recht heeft eenen onwettiglijk of kwalijk beroepen Leeraer, niet tegenſtaande den wil der Curateuren, van zijne *Inauguratie* af te houden.

mij zulk een Aankleever van Vrijheid en Gemeene-best-gezinde grondbeginſels van der jeugd af aan geweest te zijn, dat ik mij ſchaamen zoude, indien mijne Vaderlands-liefde, met die van eenen mijner Beſchuldigers of Veroordeelaers, wie hij ook zijn moge, in de ſchaal gelegd, dezelve in ſtandvastige zuiverheid *en* met 'er daad betoonde BELANGLOOSHEID *niet verre overtrof: En, als zoodanig, durve ik zeggen, dat geen braaf Patriot, geen echte Vrijheids-Vriend, dat is, zulk een, bij wien* Patriotismus *met* laaghartige Geldzugt *niet gepaard gaat; zig aan dien band zoude kunnen of mogen leggen. Zij, die in de Schriften der Leeraers van aloude Vrijheid en Burger-Deugd bedreeven zijn, —— in zulke Schriften, namentlijk, die (gelijk ik ze noemde) aloude of* ouderwetſche Vrijheid *en* Patriotismus, op Godsdienst en Zeden gebouwd, *aan 't Menschdom prediken en aanprijzen, — zij kennen en eerbiedigen* BENJAMIN HOADLEY, *Biſschop eerst van Bangor, naderhand van Winchester, als eenen der luisterrijkſte naamen onder dezelven: Zij weeten, dat nimmer de Kanſel meer en beter tot leering der deugdzame Republikeinſche grondbeginſels gebruikt is dan door dezen beroemden Godgeleerden. — Wel nu, wat zegt hij in de Leerreden* (1)

door

(1) HOADLEY *ſixteen Sermons* enz. (Sermons Tom. I.) pag.

door hem uitdrukklijk gehouden tot betoog der ſchadelijkheid en van 't ongeluk eener volſtrekte Alleenheerſching? — " *Insgelijks (zegt hij) wat*
„ *betreft het onderwerp, waarover wij handele-*
„ *len, — de* Vrijheid, *van welke wij ſpreeken,*
„ *is de* Vrijheid *eener Maatſchappije, die zig ge-*
„ *red heeft van alle de* ongemakken, *van alle de*
„ ſchadelijkheden *en* kwellingen *der* Wanorde *en*
„ GELIJKHEID: *En de* Vrijheid, *die ik beſchree-*
„ *ven heb, is eene bevrijding ſlegts van zulk*
„ *ſoort van* kwaad, *waarvan het ons belang is*
„ *bevrijd te zijn, en geenzints eene* bevrijding van
„ zulke heilzame banden, *als de reden zelve van*
„ *ons vordert te wenſchen en te verlangen, dat*
„ *weezens, tot het gezellige leven geſchapen, 'er*
„ *zig ſteeds onder bevinden: Want eene ſlaking*
„ *van die banden zoude een* ſtaat van elende *zijn,*
wel-

---

pag. 96. " So likewiſe, in the caſe before us, the *Liberty*
„ we ſpeak of, is the *Liberty* of a *Society* reſcued from the
„ Inconveniences and Evils of CONFUSION *and* EQUALI-
„ TY: And the *Liberty* I have deſcribed, is a *Freedom* only
„ from ſuch *Evils*, as it is our Intereſt to be free from; not
„ a *Freedom* from ſuch *good Reſtraints*, as it is reaſonable for
„ us to wish and deſire *Sociable Creatures* to be under: Which
„ would be a *State* of *Miſery*, not to be deſired by any *rea-*
„ *ſonable Creatures*; and ſuch a State, as, if we were once re-
„ duced to it, we ſhould ſtudy and labour, as ſoon as poſſi-
„ ble, to change."

„ *welken geene* redelijke ſchepſels *kunnen begee-*
„ *ren ; — zulk een ſtaat , dat , indien wij eens*
„ *'er toe gebragt waren , wij alle onze vermo-*
„ *gens en krachten zouden aanwenden , om daar-*
„ *in verandering te bekomen.* "

Ik vrage , zijn dit geene uitdrukkingen, *geſchikt*
„ *om de Jongelingſchap tegens de gronden van*
„ Vrijheid *en* GELIJKHEID *te* KUNNEN *voorïn-*
„ *neemen ?* " — *Hoe ? de* Gelijkheid *is de hoofd-zuil der* Volks - Regeering: *De* volſtrekte Gelijkheid *is de eenigſte hoekſteen , waarop de* volſtrekte Volks-Regeering (*zoo zij immer onder ſterffelijke Menſchen beſtaan heeft of beſtaan zal*) *gevestigd en opgetrokken moet worden*: *En nogthans ſpreekt de Bisſchop* HOADLEY *van de* GELIJKHEID *als* ſchadelijk, *als van een* kwaad: *Hij verzustert ze met* WANORDE (confuſion:) *Hij leert ons , dat , als 'er geene* banden *van ondergeſchiktheid meer waren , en dus de* Gelijkheid *tuſschen alle Menſchen plaats had ,* redelijke weezens *ras verlangen zouden daarvan ontſlagen te zijn. — Weg met hem ! weg met hem ! Hij is almede een* Ondermijner *en* Beſtrijder der Volks-Regeering! — *Maar zagt ! haast U zoo niet , om hem , als zoo veele anderen , van* UWE Univerſiteit *weg te jaagen. Misſchien , zoo Ge hem hoort , en , tegens uwe gewoonte , tot zijne Verdediging wilt toelaaten (gelijk wel-eer altoos de gewoonte was onder uwe Voorzaten , die echter de grondbeginſels van* Vrijheid,

heid, Gelijkheid, *en* Broederſchap *niet beloofd hadden te volgen*,) — *misſchien, zoo Ge hem hoort, zal hij U zeggen, dat die woorden, welken uwe gedienſtige, doch ondeugende, geheime Aanbrenger U uit zijne Leſſen heeft overgebragt, in eenen gezonden zin te verſtaan zijn van de* valſche Gelijkheid; *dat 'er* TWEEDERLIJE GELIJKHEDEN *zijn, zoo als* ISOCRATES (2) *reeds over tweeduizend jaaren leerde, en zoo als* MONTESQUIEU (3) *na* ISOCRATES *nog duidlijker verklaard heeft, ten zij* ISOCRATES *en* MONTESQUIEU *almede*

---

(2) „ Ter betere regeling nu en beter beſtuur van den „ Atheenſchen Staat (zegt hij) bragt dit wel het meeste toe, „ dat, daar 'er TWEEDERLIJE GELIJKHEID geächt wordt „ te zijn, waar van de eene *aan allen volſtrekt het zelfde toe-* „ *ſtaat*, de andere *aan elk en een ieder dat geen toewijſt, 't welk* „ *hij waerd is, en 't geen hem past*, zij niet onkundig wa- „ ren, welke van DEZE TWEE GELIJKHEDEN de nut- „ tigſte was voor den Staat. Die *Gelijkheid*, namentlijk, „ welke deugdzame en brave Burgers met ſlegthoofden ge- „ lijk ſtelt, en beiden even zeer vereert, keurden zij af als „ *onrechtmatig* enz. " Deze plaats (Opp. pag. 143.) heb ik in haar geheel vertolkt in mijne *Aanmerkingen op Socrates als Burger beſchouwd*, pag. 136.

(3) MONTESQUIEU *Eſprit des Loix* Liv. VIII. Chap. 3. „ Autant que le Ciel eſt éloigné de la Terre, autant le *véri-* „ *table eſprit d'Egalité l'eſt-il de l'*ESPRIT D'ÉGALITÉ EX- „ TRÊME. Le premier ne conſiſte point à faire en ſorte, „ que

mede door U van hunne Stoelen geremoveerd *moeten worden. — Neen! neen! weg met hem! Zijn 'er* tweederlije Gelijkheden, *'t geen wij zoo nauw niet onderzoeken, dan had hij, Mr.* HOADLEY, *zulks nauwkeuriger moeten bepaalen: Nu heeft hij* „ *zig* uitdrukkingen veroorlofd, *die zijne Toe-* „ *hoorders* tegens de aangenomene gronden *van* „ Vrijheid *en* Gelijkheid ZOUDEN KUNNEN „ VOORÏNNEEMEN. *Wij* handelen met hem, „ zoo als wij meenen, dat onze plicht van ons „ vordert; en de bewustheid daarvan zal ons al- „ tijd eene genoegzame beloning zijn. — *Hij had* „ *naar* onze Republikeinsche aanmaningen moeten „ hooren. — *Hij zoude aan de Jeugd* verkeerde „ begrippen inboezemen. *Wij, als* Republikei- „ nen, *al heeft ook de hoogst-geconstitueerde* „ *Magt hem, na het plechtigst onderzoek, her-* „ *steld, wij kunnen, wij zullen* niet werkloos „ blijven; *wij kunnen, wij zullen hem aan* ON- „ ZE Universiteit *niet gedogen.* " — *En op deze wijze werd de Gemeene-best-gezinde* Hoadley *van 's Lands Universiteit weg-gejaagd; op deze wij-*

ze

„ que tout le monde commande, ou que perſonne ne ſoit „ commandé, mais à obéïr & à commander à ſes égaux. Il „ ne cherche pas à n'avoir pas de maître, mais à n'avoir que „ ſes égaux pour maîtres, &c. "

ze werd hij door den haat van eenige Individus, krachtdadiger en gevaarlijker dan die van eenig Stadhouder ooit geweest is, voor altoos uitgesloten.

Dit zij genoeg, om tot een staaltje te dienen van 't geen mij te zeggen zoude vallen, indien ik eens tot de noodzaaklijkheid gebragt wierde, om, ter ontwikkeling der geheele handelwijze met mij gehouden, en ter ontleding van alles, 't welk ik nu slegts aangeroerd heb, de penne verder op te neemen, en volbrengen moest, 't geen ik bij mijne eerste Memorie (4) aangekondigd hebbe, " ten „ einde de Tijdgenooten, maar voor-al de onpar- „ tijdige en onbevooröordeelde Nakomelingschap, „ tot Rechter in te roepen, " en van dezelven dat recht te verwagten, 't welk mij, wel is waar, van wegens de rechtvaerdigheid der hoogste Magt van dezen Lande reeds ten vollen is wedervaren, maar waarvan het genot, door den blijvenden invloed der geenen, die mij tot slagt-offer van hunne driften *gemaakt hebben, mij op den duur wordt onthouden: Ik zal ondertusschen den uitslag geduldig afwagten: Ik zal afwagten, niet alleen of mijn herstel, 't welk slegts eene der wijzingen was der door mij gevraagde genoegdoening, voor mij vrugteloos zal blijven; maar ook, indien men dit met*

(4) No. III. pag. 32. en 33.

met de duur-bezworen plichten eener wel-geördende Regeering overeenkomſtig mogt reekenen, of men mij tevens den weg der Juſtitie zal ſluiten *tegens hen, die ik openlijk voor 't oog der gantſche Natie aanklage* " *als de zulken, die zig niet ont-*
„ *zien hebben hunne Posten te misbruiken, om mij*
„ *onder onbewezene Beſchuldigingen te onderdruk-*
„ *ken; Beſchuldigingen, die ik voor* onwaaragtig *en la-*
„ ſterlijk *verklare.*" *Ja! gebeurt dit, dan betuig ik nogthans mij het recht voor te behouden, 't geen uit dergelijke valſche aantijgingen, tot mijne* injurie *bij openbaare Nieuws-Papieren alomme verſpreid, voor mij geboren is, en mij door geene Magt, in een Land waar Wet en Recht ge-eerbiedigd wordt, afgenomen noch te-rug-gehouden kan worden. Inmiddels is van nu af aan de mij alöm betoonde achting en deelneeming van deugdzame en brave Vaderlanders voor mij eene genoegzame ſchadeloosſtelling jegens alle de onrechtvaerdigheden, die mij, tot hun leedweezen en uiterſte verontwaerdiging, zijn wedervaren: En, daar de bewustheid van zig zelve en zijne zuivere, oprechte, grondbeginſels altoos te zijn gelijk gebleven, een eerlijk Man met verachting doet nederzien op hen, die door het volgen eener tegen-geſtelde denkwijze de magt misbruiken om hem te vervolgen en te onderdrukken, zal het mij nimmer berouwen dien moed gehad en getoond te hebben, waarvan* NECKER *ſpreekt,*

ſpreekt, wanneer hij zegt (5). " *'Er is echter ook moed toe nodig, om aan gematigde gevoelens* (*in tijden van verdeeldheid*) *getrouw te blijven, en om 't beſluit voor zig te neemen, nimmer te wijken van die post, die in zulke tijden zoo vaak door een ieder wordt verlaten, en die het zoo moeilijk is te bewaaren. Dusdanig was wel-eer de verdienste van den wijzen* l'Hospital, *in zijnen tijd gelijkelijk en bij* Catholiken *en bij* Proteſtanten *gehaat, gelijkelijk bij hen, die het Parlement aanhingen, en die Vrienden van 't Despotismus waren. Ik heb die zelfde ongenade ondervonden, zonder aan dien Grooten-Man echter gelijk te zijn. De Nakomelingſchap heeft hem gewroken: Zal zij ook over mij een even gunſtig oordeel vellen?* " —— *Ik, voor mij, weete, dat de driften der Onderdrukkers met hun ten*

---

(5) " Cependant il faut du courage auſſi, pour reſter fidèle aux opinions modérées, & pour ſe réſoudre à ne jamais quitter ce Poſte abandonné, & dont la garde eſt ſi difficile. Tel fut autrefois le mérite du ſage *l'Hospital*, également odieux de ſon tems & aux *Catholiques* & aux *Proteſtans*, & aux Parlementaires & aux Amis du Despotisme. J'ai éprouvé la même disgrace, ſans reſſembler à ce Grand-Homme. La Poſtérité l'a vengé; me ſera-t-elle auſſi favorable? " *De la Révolution* FRANÇOISE, Tome II. p. 137.

*****

ten grave gaan ; — dat hunne magt zeer dikwijls nog vroeger dan zij zelven in ſtoffe valt ; — maar dat de Waarheid , alleen eeuwig , en hen , en hunne magt , en alle menſchen-vrees , en alle Volks-vooroordeelen overleeft !

Op mijn Buiten-verblijf bij LEYDEN
den 14. *July* 1797.

JOHAN LUZAC.

N°. I. A.

EXTRACT *uit het* DAGBLAD *van het verhandelde, ter Vergadering van* de PROVISIONEELE REPRAESENTANTEN van het VOLK VAN HOLLAND.

VRIJDAG *den* 8 *January* 1796, *des middags ten half één uure.*

Het tweede Jaar der Bataafsche Vrijheid.

(WYBO FYNJE, *Praesident.*)

Het Committé van *Algemeene Waakzaamheid* heeft gerapporteerd, dat het zelve in de zaak van den Franschen Leydschen Courantier, op de gedane klachten door de Franfche Republiek, wegens de insertie van zeker Articul in N°. 100 van het *Supplement* van dat Dagblad getijteld: *Suite des Nouvelles de Paris du 7 Decembre*, dien aangaande het volgend besluit hadt genomen; te weten, dat den Burger *E. Luzac*, Eigenaar der gemelde Courant, zou worden aangeschreven om op heden te compareeren voor Commissarissen van het voorsz. Committé; dat gem. Commissarissen den-

zelven Burger *Luzac*, namens de Proviſioneele Repraeſentanten van het Volk van Holland, zouden injungeeren, om het gem. Art. in N°. 100 zijner Courant in het eerst-volgend N°. van zijn Dagblad te doen retracteeren, volgens een Concept, daar van ten genoege van dat Committé te maken, en voorts hem gelasten om zich zonder verwijl van eenen anderen Redacteur, de Republikeinſche regeeringsvorm toegedaan, te voorzien, en daar van binnen 8 dagen opgave te doen, en zoo telkens bij het aanſtellen van eenen anderen Redacteur, zonder immer den tegenwoordigen *weder te werk te ſtellen*, op poene van contrarie doende, dat zijn Dagblad finaal zal worden verboden; dat hij *Luzac* de aanneeming van dit alles plechtig zal moeten betuigen en de verzekering daar van afleggen in handen van het voorſ. Committé: Dat, de Burger *Luzac* heden morgen gecompareerd zijnde, door hem de betuiging en verzekering, aan hem voorgehouden, was afgelegd geworden, en daar mede die zaak zoo verre was getermineerd. Waar op na deliberatie is goedgevonden het verrichte van het Committé van *Algemeene Waakzaamheid* in dezen *volkomen te approbeeren*, zullende hier van Extract aan het Committé van *Algemeene Waakzaamheid*, als mede aan de Gedeputeerden ter Generaliteit, gezonden worden, met last aan de laastgemelden, om daar van communicatie ter Vergadering van H. H. Mog. te doen.

Het

Het Committé van *Algemeene Waakzaamheid* heeft ter Vergadering gecommuniceerd, dat hetzelve door den Burger *E. Luzac*, bij gelegenheid van zijne comparitie voor het gem. Committé op heden, geïnformeerd is geworden, dat deszelfs Broeder *Jan Luzac*, Profesſor aan 's Lands Univerſiteit te Leyden, tot hier toe Redacteur van de door hem uitgegeven wordende Franſche Leydſche Courant was geweest, waarom het gemelde Committé gemeend hadt aan deze Vergadering te moeten voordragen, of de gemelde *J. Luzac*, welke als Redacteur der voorſ. Fr. Leydſche Courant ſteeds blijken gegeven hadt van zijne *Ariſtocratiſche denkwijze*, in zijne qualiteit als Profesſor aan 's Lands Univerſiteit te Leyden, vooral daar aan hem inzonderheid het doceeren der Vaderlandſche Geſchiedenisſen is toevertrouwd, niet zoude behooren te worden *geremoveerd*, daar zijn onderwijs van de ſchadelijkſte en nadeeligſte gevolgen ZOUDE KUNNEN ZIJN door den invloed, welke zoodanig een Hoogleeraar op de gemoederen der ſtudeerende Jeugd MOET GEACHT WORDEN te hebben. — Waar op na deliberatie is goedgevonden het voorſtel te ſtellen in handen van Curatoren van 's Lands Univerſiteit te Leyden, om te dienen van conſideratien en advis.

N°. I. B.

EXTRACT *uit de* DECRETEN *der Vergadering van de* PROVISIONEELE-REPRAESENTANTEN *van 't* VOLK VAN HOLLAND.

DINGSDAG *den* 2. *February* 1796.

Het tweede jaar der Bataafſche Vrijheid.

(HUGO GEVERS, *Praeſident.*)

De Praeſident communiceert, dat, bij gelegenheid van zijne *Audientie* aan Curateuren over de Univerſiteit te Leyden, dezen hem hadden onderhouden over het Decreet dezer Vergadering van den 8. January laatstleden, rakende het voorſtel van het Committé van *Algemeene Waakzaamheid*, wegens den Profesſor en Courantier *Luzac*, en het nadeel dat de goede zaak uit de *voortduurende Profesſie zijner ſentimenten, bijzonderlijk in het vak der Vaderlandſche Hiſtorie*, aan hem gedemandeerd, KAN LIJDEN, en welk voorſtel op gem. 8. January aan Curateuren was gezonden om advis:

En wijders dat zij Curateuren in den haaren *reeds lang* waren bedagt geweest, over het gevaar der *bekende gevoelens* van Jan Luzac, *ten aanzien zij-*

zijner Profeſſie in de Vaderlandſche Hiſtorie, en dat zij nu de *officieele kennis* hebbende gekregen, dat OOK hij was de Schrijver van de Franſche Leydſche Courant *aan hun zedert jaren bekend*, zij ter dier gelegenheid over deze materie bepaaldere deliberatien hadden aangelegd; maar dat zij zig, door de termen van het Decreet dezer Vergadering, als *hun advis* requireerende, in eenigen twijffel vonden gebragt, en hunne deliberatien hadden gecontinueerd:

Dat zij derhalven verzogten van de *waare intentie* dezer Vergadering te mogen worden gecertioreerd, of naamlijk hun advis ten dezen eerst wierd gerequireerd, om naderhand door deze Vergadering zelve te worden gedisponeerd, dan wel, of Curateuren over 's Lands Univerſiteit, naar den aart der zake, hunne deliberatie ten dezen zouden behooren voort te zetten en te eindigen?

Waarop gedelibereerd, en in aanmerking genomen zijnde *de elucidatie* door den Praeſident zelve gegeeven, is gedecreteerd, om, bij alteratie van het Decreet van den 8. January laatstleden, raakende den Profesſor *Jan Luzac*, het voorſtel van het Committé van Waakzaamheid daarbij vermeld te renvoyeeren aan Curateuren van 's Lands Univerſiteit te Leyden, ten einde zij deze zaak in zodanige conſideratien zouden nemen, als dezelve tot bevordering van 't welzijn van gem. Univerſiteit zullen oordeelen te behooren, met last aan dezel-

ven, om van het geen ter dezer zaak door hun zal zijn verricht, binnen 14. dagen aan deze Vergadering rapport te doen. En zal Extract dezes aan gem. Curateuren gegeeven worden, omme zig daar naar te reguleeren.

Accordt. met de voorsz. Decreeten.

(getekend) C. SCHEFFER.

N°. I. C.

EXTRACT *uit het* DAGBLAD *van het verhandelde ter Vergadering van de* PROVISIONEELE-REPRESENTANTEN *van het* VOLK VAN HOLLAND.

WOENSDAG *den* 17. *February* 1796. *des avonds ten half ses uuren.*

Het tweede jaar der Bataafsche Vrijheid.

(P. PAULUS, *Praesident.*)

Missive van Curatoren over 's Lands Universiteit te Leyden, houdende derzelver rapport wegens het verrichte omtrent den Profesor *Jan Luzac*, (zie Dagbl. van den 8. January:) Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden het gegeven

ven ontslag aan den Burger *Jan Luzac*, als *Professor Histor. Patriae*, en het verdere verrichte ten dezen door gemelde Curatoren, te approbeeren.

N°. II. A.

Omme 's Lands Universiteit binnen LEYDEN.

EXTRACT *uit de* RESOLUTIEN *genomen bij* CURATEUREN *over 's Lands Universiteit binnen* LEYDEN, *genomen op*

MAANDAG *den* 8. *February* 1796.

Het tweede jaar der Bataafsche Vrijheid.

Curateuren over 's Lands Universiteit te Leyden, ontvangen hebbende een Decreet der Provisioneele Repraesentanten van 't Volk van Holland, genomen op den 2. February laatstleden, waarbij aan hun wordt gerenvoyeerd eene voordragt door het *Committé van Algemeene Waakzaamheid* ter Vergadering van gemelde Repraesentanten gedaan, bij een vorig Decreet van welgemelde Repraesentanten, in dato 8. January laatstleden uitgedrukt, en houdende, " of JOANNES LUZAC, *in zijne*

„ *qualiteit als Profesſor* aan 's Lands Univerſiteit
„ te Leyden niet zoude behooren te werden gere-
„ moveerd, UIT HOOFDE dat hij, ALS *Redac-*
„ *teur van de Franſche* LEYDSCHE COURANT,
„ ſteeds blijken gegeeven had van zijne *Ariſtocra-*
„ *tiſche denkwijze*, als mede van zijne pogingen
„ om de *Franſche Revolutie*, en DUS OOK *de*
„ *onze*, beneevens alles wat tot een Republikein-
„ ſche Regeerings-vorm betrekking heeft, in
„ een *hatelijk daglicht te ſtellen*, *en met zwarte*
„ *couleuren aftemaalen*, welke ſentimenten alle-
„ zints in een Hoogleeraar, aan wien inzonderheid
„ het doceeren in de *Vaderlandſche Geſchiedenis*
„ is toevertrouwd, *van de allernadeeligſte gevol-*
„ *gen* ZOUDEN ZIJN *door den invloed*, *welke*
„ *zodanige Perſoon op de gemoederen van de Stu-*
„ *deerende Jeugd moet geacht worden te hebben;*"
ten einde zij deeze zaak in zodanige conſideratie
zouden neemen, als dezelven tot bevordering van
't welzijn van gemelde Univerſiteit zouden oordee-
len te behooren:

En overweegende, hoe zij *zedert lang* met het *uiterſt ongenoegen* hebben opgemerkt de Ariſtocratiſche gevoelens, en der Franſche en Bataafſche Revolutie ongunſtige denkwijze, in de Franſche Leydſche Courant doorſtraalende, en hoe zij nu door de beide voorgemelde Decreeten van de Proviſioneele Repraeſentanten des Volks van Holland *ontwijffelbaar* zijn onderricht, aan den eenen

kant,

kant, dat de gemelde JOANNES LUZAC was de Autheur van dezelve Courant, en aan den anderen kant, dat het gevaar, dat daarin voor de zaak des Vaderlands mogt geleegen zijn, dat hij LUZAC de *Hiſtoria Patriae* aan 's Lands Hooge School bleef doceeren, een voorwerp mede heeft opgeleeverd voor de zorg der Vergadering van Holland zelve: — Overweegende alzo de gronden, waarop het *Committé van Algemeene Waakzaamheid* gebouwd is, en hoe in de daad van den leertrant aan 's Lands Hoogeſchool, bijzonder in het vak der *Vaderlandſche Geſchiedenis*, voor de Academiſche Jeugd zeer veel afhangt, ten aanzien van derzelver aanſtaande beoordeeling en waarneeming van 's Lands tederſte belangens: — Overweegende, hoe zij Curateuren al aanſtonds, na de zo gunſtige ommekeer van zaaken, zich ten dezen tot eenige *bekende voorzieningen* verplicht gevonden hebben: — Overweegende, hoe zij de DENK- *en leerwijze* der Hoogleeraaren, *welke aan hun opzicht is toevertrouwd*, nog des te meer hebben moeten ter harte neemen *in een tijd, waarin ons Gemeenebest van alle kanten belaagd wordt:* — Overweegende eindelijk, hoe de Profeſſor JOANNES LUZAC zich dan ook des te meer aan de algemeene, en aan hunne bijzondere, opmerking heeft bloot geſteld, en hoe bijzonderlijk *de voortduuring zijner Profeſſie in de Vaderlandſche Hiſtorie* SCHADELIJK ZOUDE ZIJN:

Zoo hebben welgemelde Curateuren over 's Lands Univerſiteit, na rijp overleg, goedgevonden den voorgemelden JOANNES LUZAC te ontſlaan als *Profeſſor Hiſtoriae Patriae*, gelijk dezelve daarvan ontſlagen werd mits dezen: — En wijders om denzelven *ernſtig te vermaanen* en AANTEBEVEELEN, gelijk dezelve *vermaand* en AANBEVOOLEN werd bij dezen, om in het onderwijzen van de Griekſche Taal en Oudheid *zig zorgvuldig van alle ſtaatkundige aanmerkingen te onthouden*, nog zig eenige UITDRUKKINGEN TE VEROORLOVEN, welke de Jongelingſchap, waarop het Nageſlagt haare hoop gevestigd heeft, tegen de thans erkende en aangenoomene gronden van *Vrijheid* en *Gelijkheid* ZOUDEN KUNNEN *voorinneemen*, of hen buiten ſtaat ſtellen dezelve naderhand bevoorderlijk te zijn, met verklaaring, dat het Curateuren wel gemeld *onaangenaam* zou zijn, om, wanneer hij Profeſſor LUZAC deze hunne welmeening in 't vervolg niet NAUWKEURIG IN AGT NAM, tot *meer beſlisſende beſluiten te moeten overgaan*, en van zijne bekende kunde, tot welzijn van de Univerſiteit, niet meer al dat nut te kunnen trekken, dat zij er billijk van verwachten.

Nog hebben Curateuren het Tractement van den voornoemden Profeſſor LUZAC, 't welk voor beide zijne Profeſſien geſteld was op *f* 2000, thans voor zijne Profeſſio *Graecae Linguae*, *verminderd* en bepaald op *f* 1600, aanvang neemende op heden.

En

En zal Extract dezer aan opgemelden Professor *Linguae Graecae* JOANNES LUZAC werden ter hand gesteld, ten einde zig daar naar te gedragen.

Accordeert met de voorschreevene Resolutien.

(getekend) JAC. DE FREMERY.

N°. II. B.

Aan de Burgers CURATEUREN *over 's Lands Universiteit te* LEYDEN.

De Ondergetekende, ontfangen hebbende Uwe Resolutie, in dato 8. February laatstleden, vindt zig verpligt met alle gepaste gevoelens daarop te antwoorden:

Dat hij meent geheel onaangeroerd te moeten laaten al wat bij de voorsz. Resolutie geposeerd is met betrekking tot de redactie van de Leydsche Fransche Courant, noch dus te moeten mentioneeren de *error in facto*, dat hij Ondergetekende bij aanhoudendheid zoude geweest zijn *algeheele Redacteur* van voorfz. Blad, veel min van alle zodanige Artikels als daarin de Fransche Revolutie hebben betroffen, zijnde het slegts geweest zedert de komst der Fransche Troupes in ons Vaderland,

dat

dat de zorg voor zijnen Eigendom, niet minder dan de iever voor de belangens van zijnen eenigen Broeder, hem genoopt hebben die taak weder op zig te neemen, en bij zijn gewoon toeverzigt het bëarbeiden zelve ook te voegen, tot dat wederom een bekwaam Redacteur, in plaats van den vertrokkenen, daarvoor zoude zijn gevonden:

Dat hij ook niet zal aanmerken, dat, voor de époque van den jaare 1793. de grondbeginſelen, in de redactie van dat Blad doorſtraalende, zodanig zijn geweest, dat dezelve niet alleen de goedkeuring van meer dan één onder de jegenswoordige Burgers Curateuren van 's Lands Univerſiteit hebben weg-gedragen, maar ook hem de voortduuring der ongunst van het toenmalig Bewind hebben verworven: Dat het dus ten uiterſten bevreemdend moet voorkomen, " dat de Ondergetekende „ *vijandige gevoelens* tegens de Franſche Revolu- „ tie en derzelver grondbeginſels gehad zoude heb- „ ben," terwijl het ondertusſchen juist geweest is in de jaaren 1789. 1790. 1791. en 1792. dus geduurende den loop derzelve Revolutie, dat hij, in zijne betrekkingen tot 's Lands Univerſiteit, de uitwerkſelen van die ongunst en van dat misnoegen heeft ondervonden, waarvan de Academiſche Registers nog heden getuigenis draagen.

De Ondergetekende zal 'er mede niet bijvoegen, hoe hij nimmer denken kan, dat als een bewijs zijner afkeerigheid van *echte Republicainſche grond-*

grondbeginſels kan ſtrekken het afgrijzen, 't welk hij ſteeds gevoeld heeft van die ſchrik-toneelen van bloed-dorſtige wanorde en voorbeeldelooze onderdrukking, die de Franſche Revolutie bezoedeld hebben, dewijl hij niet vermoeden kan, dat iemand ontkennen zal, dat de tafereelen daarvan in het bewuste Blad geſchetst, offchoon ook in der tijd *door ſommigen afgekeurd en gelaakt*, nogthans door de uitkomst bewaarheid en door de welverdiende ſtraf der Hoofden van dat Schrikbewind zijn geſtaafd geworden; ja zelfs die gebeurtenisſen van dien aart, ook in haare noodlottige gevolgen, zijn geweest, dat de Vertegenwoordigers van 't Franſche Volk en de alhier reſideerende Minister Noël geoordeeld hebben aan hunne welmeenendheid voor ons Vaderland verſchuldigd te zijn, hunne Bondgenooten en Vrienden ernſtig aan dezelven te herinneren, ten einde zij die affchuwelijke wanordres, die in Frankryk plaats gehad hadden, in hunne Revolutie zorgvuldig zouden vermijden.

De Ondergetekende zal alle deze aanmerkingen en verſcheiden anderen, van niet minder toepaslijkheid op de door hem ontfangene Reſolutie, agterwege laaten, om dat hij zig verbeeldt, dat de *publijcque betrekking*, tusſchen de Burgers Curateuren en hem als Profesſor beſtaande, ook alleen, en geene andere, tusſchen hen ter wederzijde in aanſchouw kan komen, ter beoordeeling der vraage,

ge, of aan hem, 't zij als Profesfor in de Geschiedenisfen van ons Vaderland, 't zij als aangesteld tot onderwijs der Griekfche Literatuur, iets te verwijten zij, 't geen hem zodanige Resolutie verdiend zoude hebben, of zelfs 't geen aanleiding zoude hebben kunnen geeven tot de beschuldigingen daarbij vervat, en tot de verdere bedreigingen, die 't flot derzelve uitmaaken.

't Zij hem dan veroorloofd flegts aan te merken, dat, gelijkerwijs hij zig zelven zeer wel bewust is, nimmer of ooit iets geschreeven nogte op eenige zijner Lesfen gezegd te hebben 't geen dienen zoude, om de Revolutie in ons Vaderland tegen te gaan, of om de waare gronden van eene *wel-geregelde Republicainfche Regeerings-vorm* in een haatlijk dag-licht te ftellen, (*'t geen voorwaar ook niet te wagten was van iemand, die van zijne verkleefdheid aan Gemeene-best-gezinde grondbeginfels fteeds, zedert zijne vroege jeugd, zo doorflaande blijken heeft gegeeven, en even uit dien hoofde onder 't vorig Bewind zo ongunftig is behandeld*) zo ook hij zeer gerust het bewijs van zulke zijdelingfche beschuldigingen, die hij als een eerlijk man wraakt, of den grond van zulke vermoedens, van wie het dan ook zijn moge, inzonderheid (wat zijne Lesfen betreft) van zijne Toehoorders en Leerlingen, durft vragen; terwijl het verders eene fprekende preuve is der zaaden, die zijn onderwijs over de Vaderlandfche Geschiedenis

in

in den geest der hem toevertrouwde Jongelingschap heeft ingeplant, dat de meesten derzelven door hunne Vaderlands-liefde, in de onlangs na de Revolutie hen toebetrouwde Posten, uitmunten, waarvan (om van zijne Leerlingen van vroegere jaaren niet te spreken) het genoeg zal zijn 'er drie aan te wijzen, die bij de Committés van Algemeen Welzijn en van Justitie te Amsterdam in de eerste Ampten van vertrouwen zijn aangesteld, zo als van zijne overige Toehoorders, tot wier vorming hij meent iets toegebragt te hebben, verscheidene jegenswoordig de gewigtigste Posten in en bij het Committé van 't Bondgenootschap, bij den Hove van Justitie, bij de Municipaliteit van 's Hage, en elders bekleeden.

Daar dit dan de vrugten van des Ondergetekendens onderwijs aan 's Lands Hooge-School zijn geweest, en een niet minder sprekend bewijs zijner grondbeginsels en denkwijze voorhanden is in de Schriften dier Leerlingen, welken zij uit zijnen mond ontfangen hebben, (daar hij in geene tijden hoegenaamd ooit geschroomd heeft, die in geschrift bewaard te doen blijven) moet het onoploslijk voorkomen, dat de vrees voor 't nadeel, 't welk hij als vijandig van eene Republicainsche Regeerings-Vorm *in het toekomende doen zoude*, zoo veel vermag, daar het bewijs van 't *reeds geheurde*, van 't geen hij *onafgebroken zedert tien jaaren* gedaan heeft, onlochenbaar, waereldkundig en voorhanden is.

Edoch

Edoch de Ondergetekende zoude meenen zig zelven en (hij zegt dit met fiducie) zijne *gevestigde reputatie* te kort te doen, met verder, en buiten zijn beſtek, hier op ſtil te ſtaan, even of het hem te doen ware, om eenig pecunieel voordeel te behouden, gelijk die zelfde delicatesſe hem verbiedt te doen opmerken, hoe hij, aan 's Lands Univerſiteit beroepen op een Tractement van *agtien-honderd* Gl. als *Profesſor Linguae Graecae* (daar het overbekend is, dat de Appointementen der *Hiſtoria Patriae* nimmer of ooit, van de inſtelling van die post af, hooger dan 200. Gl. zijn geweest) niet alleen *ongehoord* en *zonder in de mooglijkheid van eenige verdediging of verantwoording* geſteld te zijn, van die laatſte beſolding, en van alle de eventueele voordeelen van de Profesſie *Hiſtoriae Patriae* wordt ontzet, maar noch, voor de dienſten geduurende meer dan tien jaaren door hem aan de Univerſiteit, in 't onderwijs der Griekſche Taale, gedaan, daarenboven met verlies van 200. Gl. aan die Post gehegt wordt gemulcteerd, — aan een Post, die buiten dien, meest in gratuite lesſen beſtaande, een der minst voordeelige is, welke aan de Univerſiteit worden gevonden.

Dan, welke ook de reden mogen geweest zijn, om mede ten dezen opzigte de voorwaarden ter zijde te ſtellen, waarop de Ondergetekende zijnen dienst, bij de oorſpronglijke overeenkomst met de toenmaalige Curateuren, aan de Univerſiteit *ter goe-*

goeder trouwe heeft toegezegd, hij zal zig daarmede niet ophouden: Buiten eenig aanzoek van zijne zijde aan de Hooge-School geplaatst, en een veel lucrativer beroep hebbende laaten vaaren, om zijne zugt voor Studie en voor de goede Letteren te beter te kunnen voldoen, is de Ondergetekende niet geſchikt, om met de Burgers Curateuren deswegens in eenig beklag, hoe wettig en gegrond ook, te treden: Hij zoude zig veel-ligt boven alle het onaangenaame der gem. Reſolutie ſtellen, en, voortgaande zijne dienſten aan de Academie van zijne Vaderſtad toe te wijden, gehoor gegeeven hebben aan de zo vereerende als ſterke inſtantiën van Rector en Senaat, in 't algemeen, en van alle zijne door hem hoog-geächte Amptgenooten, ieder in 't bijzonder, niet minder dan aan de tedere en aandoenlijke aanzoeken van het aanzienlijkſte en talrijkſt gedeelte der Academiſche Jeugd; inſtantiën en aanzoeken, waarvan de liefderijke en oprechte uitdrukkingen den Ondergetekenden rijkelijk verzoet hebben al het leed, 't welk hij anderzins bij deze gelegenheid zoude hebben moeten gevoelen, te meer daar dezelven het volkomenſte bewijs opleverden der onſchuld van den Ondergetekenden aan zulke grondbeginſels, denkwijze, of uitdrukkingen, als bij de Reſolutie der Burgers Curateuren ſchijnen bedoeld te worden: Doch de laatſte periode derzelve Reſolutie belet hem aan de neiging van zijn hart, aan het verlangen van zijne hem met hun-

ne achting vereerende Amptgenooten, en aan de alles overtreffende aanzoeken der hem beminnende Academiſche Jeugd te voldoen. Een ieder, die voor de gevoelens van een Man van eer vatbaar is, zal hier *het ſtilzwijgen* van den Ondergetekenden ligtelijk uitleggen en aanvullen. Afhanglijk gemaakt van de *heimelijke delatiën* en *onbevoegde beöordeelingen of onderſtellingen* van een enkel kwaadhartig Jongeling, die zig onder zijne Toehoorders mogt bevinden; ſteeds daardoor blootgeſteld, om, (gelijk nu bereids geſchied is) *onverhoord* veroordeeld te worden; eene Post, die hij zonder aanſchouw van pecunieel voordeel, in de volle verzekerdheid van deszelfs *inamovibiliteit*, ter goeder trouwe, aanvaard heeft, ſlegts precair en onder bedreiging bekleedende; eene voorwaarde zig voorgeſchreeven vindende, die elk kenner van Oudheid en Hiſtorie-kunde voor onuitvoerlijk zal houden; eene voorwaarde, die niet minder vreemd is van de behandeling zijn's onderwijs, zoo als de Ondergetekende die bij 't aanvaarden van zijne Post, onder toejuiging van alle de braafſte en aanzienlijkſte Vaderlanders, heeft geſchetst, als van het oordeel van allen, die meenen, dat de leering en beöeffening der oude Schrijvers de vorming van hart en verſtand tot hoofdoogmerk moet hebben, vindt de Ondergetekende zig genoodzaakt zijn algeheele Post aan de Univerſiteit van nu af aan geheel neder te leggen, om 't

geen

geen hem nog van zijnen leeftijd overschiet aan het stil beöeffenen der Studiën, die de Oudheid reeds als de beste toevlugt in alle tegenheden heeft aangezien, mitsgaders aan de opvoeding der drie Zoonen, die de Hemel hem nog gelaten heeft, te besteeden. Echter, daar de voorbeeldige liefde en toegenegenheid der Academische Jeugd bij den Ondergetekenden niet verdiend heeft, dat zij, in haare Studiën gestremd, het slagt-offer worde dezer gebeurtenis, verklaart hij, dat hij, buiten eenige besolding van uwen 't wege, uit welken hoofde ook, te begeeren, maar zig van zijne betrekking als gesalarieerd Leeraar, van den datum van uwe Resolutie af, geheel ontslagen houdende, voortgaan zal zijne Academische Lesen te geven tot de groote Vacantie aanstaande, in hoope dat als dan door U, BURGERS CURATEUREN! in de vervulling der plaats, door deze zijne demisie vacccerende, voorzien zal kunnen worden, ten zij nogthans uwe intentie, nopens 't verder houden zijner Collegiën, met zijne bereidwilligheid niet mogte overeenkomen, waarvan hij in dien gevalle verzoekt ten spoedigsten geïnformeerd te worden.

LEYDEN 26 *February* 1796.

(*getekend*) JOHAN LUZAC.

N° II. c.

EXTRACT *uit de* RESOLUTIEN *bij* CURATEUREN *over 's Lands Univerſiteit binnen* LEYDEN *op*

Den 20. *Maart* 1796.

Ingekoomen zijnde eene Misſive van den Profeſſor in de Griekſche Taal en Oudheid JOAN LUZAC, gedateerd den 26. February laatstleeden, waarbij dezelve zijne Grieven voordraagt tegen de Reſolutie bij Curateuren den 8. daar te vooren ten zijnen aanzien genoomen, en wijders verklaart van begrip te zijn, dat de laatſte periode van de voorſchreeve Reſolutie hem belet zijnen dienst aan d'Univerſiteit naar eisch te blijven waarneemen, waarom hij zig dan verpligt oordeelde, gelijk hij dadelijk verklaarde te doen, om zijne Profesſie aan de Univerſiteit neder te leggen, zo nogthans dat hij zijne Collegien ten dienſte der ſtudeerende Jeugd zonder eenige Wedde, *Collegie-Gelden*, of *andere Jura* te genieten, tot aan de groote Vacantie zoude blijven aanhouden: Zoo hebben Curateuren, naar rijp overleg, goedgevonden zig

te

te laaten welgevallen, dat de voorgemelde Professor LUZAC zijne Professie in de Griekſche Taal en Oudheid met het einde van dit loopende Academiſche Jaar zal nederleggen, terwijl Curateuren tevens verſtaan en gelasten, dat tot aan den 8. Augustus voor den gemelden Professor Ordonnantie van betaaling tot 1600. Gl. in 't Jaar ter Secretarije zal werden opgemaakt, en na voorafgaande onderteekening van Curateuren afgegeeven. En werd de Secretaris gelast aan den gemelden Professor LUZAC van deze Reſolutie van Curateuren kennis te geeven.

Accordeert met de voorſchreeve Reſolutien.

(*getekend*) JAC. DE FREMERY.

N°. III.

MEMORIE van JOHAN LUZAC, Profesſor aan 's Lands Univerſiteit te LEYDEN, *tot reparatie van Grieven, hem door Curateuren van voorſz. Univerſiteit toegebragt.*

AAN DE BURGERS, LEDEN VAN HET PROVINCIAAL BESTUUR OVER HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

Indien de Ondergetekende het volſte vertrouwen niet hadde in de gevoelens van rechtvaerdigheid, en in de denkbeelden van *wettige Regeering* en *juiſte Vrijheid*, welke hij nevens het bedaardst en best gedeelte der Natie, van den aanvang van uw Beſtuur af, daarin met dankbaarheid heeft meenen te erkennen; indien hij in de gedagten ware, dat de *Rechten van den Mensch* en *van den Burger* bij U ſlegts iedele klanken zijn, geſchikt om onder dekmantel derzelven daaden van *eigendunklijk gezag* en *overheerſching* uit te oeffenen, rechtſtreeks tegens die *Rechten* aandruisſchende, en dezelven op de openlijkſte wijze verkrachtende; —

hij

hij zoude tot den ſtap, dien hij heden doet, niet gekomen zijn, maar zig vergenoegd hebben het leed hem aangedaan, waarin zijne Amptgenooten en de ſtudeerende Jeugd, daar door op het gevoeligst getroffen, niet minder dan de braafſten en deugdzaamſten zijner Mede-Burgers, het hartelijkst deel genomen hebben, ja zelfs bij aanhoudendheid nog neemen, en de zo onverdiende, als hoonende, ja ongehoorde wijze, waarop hij is behandeld geworden, in ſtilte te verduuren, met die kalmte en gerustheid van gemoed, die der *verdrukte Onſchuld* eigen is; aan eene alwijze en rechtvaerdige Voorzienigheid overlaatende, om hen, die de *Belijders* en *eerſte Aanvoerders* van die verongelijking geweest zijn, ten eenigen dage in hunne waare gedaante, grondbeginſels, en gedragingen te doen kennen; iets, waarvan, GE-EERDE MEDE-BURGERS! de publijcque geruchten heden ten dage reeds een aanvang ſchijnen te maaken.

Immers, hoe zeer de *Rechten van den Mensch* en *Burger* geene nieuwigheid zijn, neemaar de grondſlagen ten allen tijde geweest zijn van alle Regeeringen, op de Natuur-Wet gevestigd, en waar Recht en Juſtitie ge-eerbiedigd werd, zal nogthans de Ondergetekende, daar eene reeks van ſtellingen, tot voorſz. Rechten behoorende, door of van wegen de Proviſioneele Repraeſentanten van het Volk van Holland, op den 31. January 1795. is gepubliceerd geworden, alhier ter neder-

ſtellen het daarbij gezegde, " dat nooit de gering-
„ ſte bepaaling kan gemaakt worden aan het recht
„ van ieder Burger, om zijne belangen in te bren-
„ gen bij hun, welke de publijcque Macht toe-
„ vertrouwd is; " gelijk mede een voorgaande Artikel, waarbij verklaard wordt, " dat niemand
„ *gerechtelijk* beſchuldigd, gearresteerd, en ge-
„ vangen gezet mag worden, dan in zodanige ge-
„ vallen en volgende zodanige formaliteiten, als
„ welke door de Wet zelve te voren bepaald zijn."

De Ondergetekende zal in het onderzoek niet treden, waarom bij voorſz. Artikel ſlegts van *gerechtelijke* beſchuldigingen en arrestatiën geſproken wordt, vermits het, in de eerſte plaats, zeker is, dat, in een wel-geregelden Staat, daar geen eigendunklijk gezag noch overheerſching plaats heeft, niemand anders dan *gerechtelijk* van zijne goederen, bezittingen, bediening, eer, goeden naam, vrijheid, of leven, nog anders dan volgens het voorſchrift der Wetten, ontzet mag worden; daar doch, in de tweede plaats, indien het tegendeel waar was, dat iemand op eene andere wijze dan *gerechtelijk* beſchuldigd, gearresteerd, of gevangen gezet mogte worden, de *Rechten van den Mensch en Burger* op eene iedele ſchim en ſchaduw, op eenen zand-grond van *ingebeelde Vrijheid*, zouden uitlopen, terwijl, eensdeels, de Wetten en Orde der Zamenleving niemand beveiligen zouden, indien hij anders dan *gerechtelijk* en

naar

naar het *voorſchrift der Wetten* zijne goederen, ſtand in de Maatſchappije, eer en leven konde verliezen, en anderdeels het oneindig gevaarlijker is de deur aan *extra-judicieele* en *autoritative* beſchuldigingen, ontzettingen, arrestatiën, of gevangen-neemingen te openen, dan wanneer zulks ten minſten nog *gerechtelijk*, dus met eenigen ſchijn van *judicieele form*, geſchiedde: En, ofſchoon zommigen zulk eene handelwijze als *Revolutionair* (zo zij gewoon zijn zig uit te drukken) zouden willen beſchouwen, is het nogthans onwederſpreeklijk, dat voorn. Proviſioneele Repraeſentanten van 't Volk van Holland, die reeks van grondbeginſels niet afgekondigd hebben als de grondſlagen van een zogenaamd *Revolutionair beſtuur*, neemaar als de *gronden van alle beſtuur* in alle tijden, als de *regels voor alle Volks-vertegenwoordigers*, *die hunnen pligt getrouw willen zijn*, en *als zekere en duidelijke grondbeginſelen*, *waarnaar zij zelve hun gedrag* beloofden te *beraamen en vast te zullen ſtellen;* terwijl eindelijk, bij zo verre men in deze tijden gemeend heeft, wat publijcque Posten en Bedieningen aanging, *extrajudicieelijk* te moeten handelen, de Ondergetekende nogthans vermeent, dat aan een Beſchuldigden, bevorens hij ontzet worde, volledige kennis der Beſchuldigingen tot zijn laste ingebragt, mitsgaders vrije en onbelemmerde faculteit van verdediging daarjegens, is gelaaten, immers (overeen-

komſtig met de Natuur-Wet) heeft behooren gelaaten te worden.

Dit dan, naar de opinie van den Ondergetekenden, of liever naar de opinie van hen allen, die immer over de *Rechten van den Mensch en Burger* geſchreeven hebben, de gronden zijnde, waarop alle Burgerlijke Maatſchappijen gevestigd zijn (ten zij zij ophouden Burger-Maatſchappijen te zijn, en in eene zamenwoning van woeste dieren ontaarten, daar *het beste recht ſteeds is aan de zijde van het grootſte geweld*) bevindt hij zig in het geval, waar in juist alle die Rechten ten zijnen opzigte (hij zegt het met eerbied, maar met fiducie) ter zijde geſteld, geſchonden, ja vertrapt zijn geworden. — In zijn afwezen, door beleid van hen, die hij alle reden heeft als zijne *perſoneele vijanden* aan te zien, onder den naam van het toenmaals ſubſiſteerend publijcq Gezag, overvallen met eene beſchuldiging, die nimmer van wegens dat Gezag tot zijne kennis is gebragt; waar tegens hij nimmer in zijne verdediging is gehoord: Voor 't oog der geheele Natie, op fundament van eenen Brief van den *Minister* BLAUW te Parys, in een daglicht voorgedragen, 't geen elk onpartijdig Mensch weet onwaaragtig en valsch te zijn; een Brief ondertuſſchen, die men zorge gedragen heeft voor den Ondergetekenden verborgen te houden, op dat hij geene gelegenheid zoude hebben dien naar waarheid te beantwoorden en de bron, waaruit

de-

dezelve geſproten was, voor elk onbevooroordeelden aan te wijzen: Zijnen Broeder, door de behandeling hem voor het toenmaalig *Committé van Waakzaamheid* (aan 't welk gem. zaak gerenvoijeerd was, die, volgens derzelver geäartheid, naar het inzien van den Ondergetekenden, aan het *Committé van Algemeen Welzijn* behoord hadde) *ten overſtaan* van des Ondergetekendens EIGENEN SCHOONBROEDER, aangedaan, genoodzaakt ziende hem Ondergetekenden, voor 't oog van 't Publijcq, voor te dragen als zijnen *Schrijver* of *Bedienden*; hem, wien de geheele waereld, voorn. zijn Schoon Broeder en de aldaar mede praeſent zijnde, Mr. JOHAN VALCKENAER, zijn Neef, in tegendeel zeer wel wiſten geen *Bedienden* van zijnen Broeder, maar zijn *Mede-Eigenaer* te zijn, zonder wiens toeſtemming voorn. des Ondergetekendens Broeder zo veel te minder gerechtigd was zodanig engagement aan te gaan, als waar toe hij op dien tijd is *genooddrongen* geworden, daar zulks, volgens de ſchriftelijke Voorwaarden tuſſchen hen onderling beſtaande, geheel buiten zijne magt en vermogen was geſteld: Te gelijker tijd vernemende, dat het alternatif voor hem Ondergetekenden was, " af te zien van allen toeverzigt,
„ beſtuur, of deelneeming aan *zijn Goed* en *Ei-*
„ *gendom*, en 't zelve *over te laaten aan hen, in*
„ *wier handen men zoude goedvinden 't zij zoda-*
„ *nig bewind en redactie, 't zij zelfs een gedeelte*

„ *van*

„ *van den Eigendom*, *te ſtellen*, of wel ander-
„ zins (indien hij Ondergetekende zig daartoe on-
„ willig betoonde, en niet berustede in de uitvoe-
„ ring der belofte door zijnen Broeder gedaan)
„ *van zijnen publijcquen Post ontzet te worden;*"
waarin men tevens volmondig erkende, dat *hij niets als roem verdiende* en *door zijne bekwaamheden* (zo als men zig uitdrukte) *dienst aan de Univerſiteit gedaan had;* tot welke alternative dan ook de Propoſitie ter zijner remotie moeste ſtrekken: Vervolgens in de daad, terwijl hij Ondergetekende, van zijne onſchuld bewust, midden onder alle deze aanvallen gerust en onbeweeglijk was, bij Reſolutie van Curateuren (zonder immer of ooit in zijne defenſie gehoord te zijn) met ter zijde ſtelling van alle inſtantiën, zoo door Rector en Senaat als door de ſtudeerende Jeugd, daarjegens gedaan, van eene zijner Profesſiën *beroofd;* in zijne Appointementen *willekeuriglijk verkort;* en in zijne andere Profesſie (quaſi) gecontinueerd onder *bedreigingen*, die, gelijk een Man, denkbeelden van eer hebbende, niet konde denken dezelven immer door een *Man van eer* ondergaan of aangenomen te zullen worden, Curateuren voor de hand zeer wel wisten, althans (naar 't denkbeeld 't geen de Ondergetekende zig gaarne van hen vormde) *moesten weeten*, voor den Ondergetekenden (indien zij hem, op hunne beurt, voor een *Man van eer* hielden,) met eene *daadelijke* en

al-

al-geheele Remotie gelijk te ſtaan: — Op deze wijze mishandeld en verongelijkt, vermeent hij bij U, GË-EERDE MEDE-BURGERS, niet de *geſchreeven Rechten van den Mensch en Burger*, maar dat innerlijk gevoel van de eeuwige Natuur-Wet en de onverbreekbaare plichten eener welgëordende Zamenleeving, die in ieder eerlijk hart ingeprent zijn, te kunnen reclameeren: Hij vertrouwde zelfs wel-eer, dat Curateuren voor dat gevoel niet doof zouden zijn; en in die hoop was het, dat hij, na hen niet alleen de onbillijkheid, maar de *volſtrekte onwettigheid*, de *wederrechtelijkheid* en *nulliteit* van hunne handelwijze ten zijnen opzigte onder 't oog gebragt, en tegens de onwaaragtigheid van hunne beſchuldigingen (voor zo ver zij in eenige bepaalde termen vervat waren) geproteſteerd te hebben, verklaarde zijnen Post, tegens zijnen wil en dank, te moeten nederleggen uit hoofde der *Grieven*, hem bij hunne Reſolutie zo notoirlijk aangedaan; maar al-wederom met geen ander gevolg, dan dat, zonder zig eenigzins in die *Grieven* in te laaten, of dezelven eenigzins te beantwoorden, neemaar dezelven, in tijden van *Vrijheid*, *Gelijkheid*, en *Broederſchap*, voorbijgaande met zulk een diep, en verachtend ſtilzwijgen, als men van den *willekeurigſten Beheerſcher* zoude hebben mogen verwagten; even gelijk zij de vertoogen van Rector en Senaat, door eene

plech-

plechtige Commisfie hen terzelver zaake onder 't oog gebragt, en naderhand fchriftelijk voorgedragen, tot heden, na verloop van vier maanden (voor zo veel de Ondergetekende weet) geheel onbeantwoord hebben gelaten; voorn. Curateuren, bij alle die onwaaragtige asfertiën en daarop gebouwde onbeftaanbaare maatregelen, mitsgaders zo hoonende als onverdiende bedreigingen (zo het fchijnt,) perfifteerende, bij eene Refolutie, die wel gedateerd is den 20. Maart laatstleden, doch aan den Ondergetekenden eerst op Donderdag, den 23. deezer maand Juny, door hunnen Secretaris is ter hand geftelt, (zo dat de Ondergetekende volkomen buiten ftaat is geweest zig deswegens eerder aan deze Vergadering te adresfeeren) verklaaren, " dat zij goedgevonden hebben zig te laten wel-„ gevallen, dat de Ondergetekende zijne Profesfie „ in de Griekfche Taal en *Oudheid*" (terwijl hij ondertusfchen nimmer noch titel noch befolding als *Profesfor in de Griekfche Oudheid* gehad heeft) " met het einde van dit loopende Academifche „ Jaar zal nederleggen;" daar zij Curateuren tevens (quafi) verftaan en gelasten, " dat tot aan „ den 8. Auguffi voor den Ondergetekenden Ordon-„ nantie van betaaling tot *f* 1600. in 't jaar ter Se-„ cretarije zal worden opgemaakt, en na voorafgaande ondertekening van Curateuren afgegeeven";

; even of de Ondergetekende *laag* en *lafhartig* genoeg zoude zijn, om *van hunne handen*

een

een gedeelte van een Tractement te ontfangen, 't welk zij, met ſchending en verbreking der overeenkomst, ter goeder trouwe door hem bij zijne beroeping en aanſtelling met de toenmalige Curateuren aangegaan, zonder eenige erkende ſchuld of wanbedrijf aan zijne zijde, of zonder eenig het minſte verzuim of manquement aan zijne verplichtingen bij de Univerſiteit, goedgevonden hebben *arbitrairlijk* voor eene vijfde part te verminderen. Bij die zelfde Reſolutie van 20. Maart laatstleden zeggen zij almede, "dat hij verklaard heeft, *on-* „ *der de Grieven*, bij hunne vorige Reſolutie ſub- „ ſiſteerende, zijne Profeſſie aan de Univerſiteit „ neder te leggen, zo nogthans dat hij zijne Col- „ legien ten dienſte der ſtudeerende Jeugd zonder „ eenige Wedde, Collegie-Gelden, of eenige „ andere Jura te genieten, tot aan de groote Va- „ cantie zoude blijven aanhouden;" maar al-wederom (ten blijke der attentie, waarmede der Univerſiteits zaaken door voorn. Curateuren ingezien en behandeld worden) abuſivelijk en grooten-deels tegens de waarheid aan, daar de Ondergetekende nimmer, door het ontfangen van zijn verkort en beſnoeid Tractement, de voorſz. Reſolutie van Curateuren van 8. February, die hij houdt voor *nul* en *wederrechtelijk*, (al moeste dezelve dan ook blijven beſtaan) voor *deugdelijk* en *wettig* willende erkennen, wel verklaard heeft, van wegens hen Curateuren, geene beſolding, uit welken hoof-

hoofde, te begeeren, en zig van zijne betrekking tot hen, als gefalarieerd Leeraar, geheel ontflagen te houden; doch nergens of ooit gezegd heeft, " dat hij afzag van alle *jura* (terwijl hij ondertus-„ fchen alle *onera* droeg) veel min van alle *Collegie-* „ *Gelden*, die des Ondergetekendens privaat recht „ zijn, en voorn. Curateuren in geenen deele raaken."

In deze omftandigheden, die hij naar waarheid heeft voorgedragen, zig bevindende, en zulk eene behandeling, onder het *aandrijven* van eenige Leden van 't wel-eer beftaan hebbende *Committé van Waakzaamheid*, en daarop gevolgde *aggreatie* van de toenmaalige *Proviſioneele Repraeſentanten van 't Volk van Holland*, van wegens voorn. Curateuren voor zijne trouwe dienften, geduurende elf jaaren aan 's Lands Univerfiteit gedaan, ondervonden hebbende; erkent de Ondergetekende zeer gaarne, dat zijn befluit geweest is zig te vergenoegen alle zijne gedragingen, van het begin af dat hij zijnen ongezogten Post bij de Univerfiteit bekleed heeft; de onaangenaamheden hem bij aanhoudendheid onder het voorig Stadhouderlijk bewind, jaaren agter den anderen, aangedaan; zijne ftandvastigheid in het voorftaan der Burgerlijke Rechten en Vrijheden, bijzonderlijk met betrekking tot de wanordres der Omwenteling van 1787. tot de remotie van den Profesfor Bavius Voorda, tot onderzoek en ftraffe van 't wanbedrijf tegens den Student van Schaak, mitsgaders tot handhaving

der

der Rechten van de Univerſiteit en beveiliging van den Perſoon van Mr. *Pieter Jan Marcus*, voor het oog der gantſche waereld open te leggen, mitsgaders al het zelve met *authentycque ſtukken* en *bewijzen* te ſtaaven, en verder daarnevens in het helderst daglicht te plaatſen zijne remotie als Profeſſor in de Vaderlandſche Geſchiedenisſen; de *ſchandelijke* en voor een Man van Eer fletrisſante ja ondraaglijke voorwaarden, waarop hem de Profesſie der Griekſche Taale (quaſi) gelaten wordt onder genot van een *arbitrairlijk* verminderd Tractement, (daar reeds die Profesſie een der minst profijtelijke is aan de Univerſiteit,) en de motiven, die aan dit alles ten grondſlag gediend hebben, om dus de Tijdgenooten, ja geheel Europa, (waar door de hoon den Ondergetekenden aangedaan aan alle oorden weêrklonken heeft en door de publijcque Papieren is aangekondigd geworden) maar voor-al de onpartijdige en onbevooroordeelde Nakomelingſchap tot Rechter in te roepen, en van dezelven dat recht te wagten, 't welk hij zig onder den blijvenden invloed der geenen, die hem reeds tot *ſlagtoffer hunner driften* gemaakt hadden, niet konde beloven. Daar dog niets teerder is dan het gevoel van een Man van Deugd en Eer, en geen mensch, die zelve eenig denkbeeld van die hoedanigheden heeft, zig veroorloft dat gevoel tot ſpeelbal van zijn willekeurig goedvinden te maaken, konde ook niemand, die weet dat de Onder-

getekende zijnen bijna vijftig-jaarigen ouderdom, onbevlekt, als zodanig heeft doorgebragt, zig beloven, dat hij door zijn ſtilzwijgen de ſletrisſure, die men hem heeft *pogen* aan te doen, zoude erkennen, of zelfs zig laaten vervaaren door de bedreigingen tegens zijne perſoonlijke veiligheid en vrijheid, die hem in zijn eigen huis, door of van wegens de Bewerkers dezer mishandelingen, zijn gedaan geworden, indien hij zig mogte laaten invallen eenige gevoeligheid over de maatregelen, tegens hem genomen, te betoonen.

Edoch, daar zulk eene eenvoudige verdediging voor 't oog van 't gantsch Publycq des Ondergetekendens eerſte voorneemen was, heeft hij, bij nadere reflexie, geöordeeld, dat daarin een ſoort van hoon voor deze Vergadering zoude kunnen geächt worden opgeſloten te zijn, even als of iemand, bewust van zijne onſchuld, en kalm door het getuigenis van een blank geweeten, moeste wanhoopen bij U, BURGERS, LEDEN VAN HET PROVINCIAAL BESTUUR! eenig rechtmatig redres van zijne Grieven, immers aanleiding tot zodanig redres, te bekomen. Deze wanhoop, dit wantrouwen op uwe onpartijdige rechtlievendheid, ſcheen den Ondergetekenden geheel onverdiend, gemerkt de gehegtheid aan de heilige grondbeginſels van Wet en Ordre, mitsgaders de verwijdering van al wat zweemt naar het Syſtema, waarvan des Ondergetekendens bekend afgrijzen de waare grond is der be-

beſchuldigingen tegens hem ingebragt; welke gehegtheid en verwijdering het verlicht en deugdzaam deel van Hollands Volk in uw beſtuur geredelijk en met dankbaarheid erkent.

Wat nu betreft de gronden van juſtificatie, welke de Ondergetekende tot zijn verzoek zoude moeten allegeeren, (voor zo ver die niet uit het reeds hierboven gepoſeerde blijkbaar zijn) betuigt hij, dat zommigen van dezelven zo perſoneel en mitsdien van die delicatesſe zijn, dat hij zwarigheid maakt dezelve in een ſtuk, 't welk veelligt eenige publiciteit zal bekomen, openlijk ter neder te ſtellen; maar tevens verklaart hij overbodig te zijn, om dezelven, 't zij mondeling, 't zij ſchriftelijk, met een waaragtig Narré van zaaken, te rekenen van de anonyme Brieven af en van de bedreigingen jegens den Ondergetekenden, waarmede deze zaak, (indien men daartoe vroegere gebeurtenisſen niet brengt) een aanvang heeft genomen, op te geven aan alzulke Commisſarisſen, als deze Vergadering uit haar midden, in geene betrekking ſtaande noch tot het vorige *Committé van Waakzaamheid*, noch tot voorn. Curateuren of eenigen derzelven, tot onderzoek dezer zaak zoude goedvinden te benoemen. Althans de Ondergetekende, welk menagement hij ook voor publycque Posten en Perſonen ten dezen gebruike, kan niet verbergen, dat de doorſtekende *ongegrondheid* en *onwaaragtigheid* der motiven, bij de Reſolutie van

Curateuren van 8. February 1796. bijgebragt, ſlegts misſchien wel het minst overtuigend gedeelte is van het ongelijk en de injurie den Ondergetekenden aangedaan, en dat zij een veel grooter kragt ontleenen van den gantſchen toedragt en zamenhang der zaak, die hij, om der gevoeglijkheids wille, alhier ſlegts even aanroert. Ondertusſchen zal hij, bij dit zijn Adres, proviſioneelijk niet verder gaan, en zelfs om die reden voor als nog niet aanroeren, 't geen bij gem. Reſolutie gezegd wordt van den voordragt van *'t Committé van Waakzaamheid* of van 't geen ter dier zaake in de Vergadering der Proviſioneele Repraeſentanten van 't Volk van Holland is gepasſeerd. Hij vertrouwt zelfs, dat 'er, vooral bij hen, die zig den ſtaat van zaaken ten dien tijd herinneren, niet veel zal nodig zijn, om de wederrechtelijkheid der Reſolutie zelve van Curateuren van 8. Febr. 1796. te doen gevoelen, meer dan de Ondergetekende daarjegens gezegd heeft bij zijne Misſive van 26. February, waarvan hij, gelijk ook van de beide voorſz. Reſolutiën van Curateuren, de vrijheid neemt hiernevens ſimple Copiën te voegen ſub N^is 1. 2. en 3.

Immers zal deze Vergadering uit die Stukken zien:

1°. Dat de Beſchuldiging van Curateuren ten zijnen opzigte gaat over een onderwerp, geheel buiten hun bereik, en waaromtrent, als in geen het minſte verband met zijne Post ſtaan-

ſtaande, aan hen, in hunne qualiteit, even min eenig opzigt of cenſuur competeert, als hij, deswegens, aan hen eenige de minſte verantwoording verſchuldigd is:

2°. Dat zij Curateuren aan den Ondergetekenden geen reproche doen noch kunnen doen, 't zij wegens het waarnemen van zijne Post in 't algemeen, 't zij in 't bijzonder wegens de gevoelens, die hij in die betrekking openlijk beleden of, door zijn gedrag en daaden, heeft gemanifeſteerd:

3°. Dat, wel verre van daar, de gevolgen van het onderwijs van den Ondergetekenden de aſſertiën van voorn. Curateuren volkomen logenſtraffen, of liever hunne gewaande vrees en die van het *Committé van Algemeene Waakzaamheid* van ongegrondheid en valſchheid overtuigen:

4°. Dat, terwijl boven dien het bewijs van de leerwijze en grondbeginſels van den Ondergetekenden, bijzonder in het vak der *Vaderlandſche Hiſtorie*, waarvan men hem *eigendunklijk* ontzet heeft, voor handen is in de Schriften zijner Leerlingen, uit zijnen mond, zelfs onder het vorig Bewind, opgetekend; voorn. Curateuren niet alleen niet-wes hoegenaamd daaruit, tot ſtaaving van hunne handelwijze, kunnen bijbrengen; neemaar in tegendeel die Schriften, waarop de

Ondergetekende zig gerustelijk beroept, de valschheid van hunne beschuldiging of de ijdelheid van hunne vrees in 't helderst daglicht stellen:

5°. Dat, behalven 't geen den Ondergetekenden als Leeraar raakt, zijne gedragingen, zo in den Senaat als aan de Universiteit in 't algemeen, juist het tegenovergesteld character draagen van dat geen, 't welk voorn. Curateuren hem durven aantijgen:

6°. Dat, bijaldien de Ondergetekende onder de censuur van voorn. Curateuren stond, over zaaken, die niet de minste betrekking hebben tot zijne Post aan de Universiteit, de beschuldigingen, ten dien opzigte door hen tegens hem ingebragt, zijn vague, in louteren woorden, klanken, en onbepaalde assertiën bestaande, zonder vaste en juiste betekenis; en, in zo verre zij zig veroorloven te zeggen, dat de Ondergetekende eene *ongunstige denkwijze jegens de Bataafsche Revolutie heeft gemanifesteerd*, die meer bepaalde aantijging (hij zegt het met fiducie bij deze Vergadering, en zal het opentlijk voor 't oog der geheele Natie en van gansch Europa verklaaren,) is valsch, opgeraapt, onwaaragtig, en stoffe opleverende, om voorn. Curateuren (op welke wijze zulks dan ook zijn moge) tot verificatie van dezelve te constringeeren:

7°. Dat

7°. Dat de voorwaarden en bedreigingen, waaronder aan den Ondergetekenden, bij het genot van een willekeuriglijk verminderd Salaris, de Profesſie der Griekſche Taale wordt gelaten, op geenen voorafgaanden grond hoegenaamd ſteunen, maar almede *arbitrairlijk* worden ter neder geſteld, en van dien aert zijn, dat zij niet alleen het reſpect, aan een openbaar Leeraar verſchuldigd, bijzonder bij zijne Leerlingen, om verre ſtooten, maar zelfs de Zedekunde onteeren en verkrachten.

't Zij den Ondergetekenden gëoorlofd bij ieder dezer Poincten, hoe zeer genoegzaam ontwikkeld, een weinig ſtil te ſtaan.

En, wat dan het eerſte belangt, vermeent hij, dat niemand ontkennen zal, dat geen mensch ter waereld, eenige publycque Post bekleedende, gerekend kan worden zig onder de cenſuur geſteld te hebben nopens zaaken of betrekkingen, met die Post niets gemeen's hebbende, zo lang hij dezelve Post getrouwelijk en met luiſter waarneemt op eene wijze, dat niet gezegd noch beweezen kan worden, dat de gevoelens door hem in 't bijzonder gekoeſterd, of de daaden door hem als Individu gepleegd, den minſten invloed hebben op het geen hij als publycq Perſoon verricht. Niemand dog kan verſtaan worden aan zijne individueele Vrijheid en Onafhanglijkheid verder gerenuncieerd te hebben dan onmiddelijk vereischt

wordt tot het wel en behoorlijk waarneemen van het Ampt of Beroep, 't welk hij ſtaat te bekleeden. Was dit anders, welke eene wijde deur wierd 'er niet geopend voor de *Despoticque* handelwijze en de *willekeurige* gezagvoering van hen, die zig in eene publycque relatie boven andere hunne Mede-Burgers bevinden? Zig hier verders mede op te houden, zoude zijn eene alom erkende waarheid te willen bewijzen.

Nopens het tweede Point, daar 't zelve beſtaat in eene negative aſſertie, uit de Reſolutie zelve van Curateuren baarblijkelijk, behoeft de Ondergetekende 'er niets bij te voegen: Ja die Reſolutie zelve getuigt, dat zij Curateuren (zo als zij zig uitdrukken) " van de bekende kunde van den Ondergetekenden nut hadden getrokken tot welzijn „ van de Univerſiteit, " daar zij zeggen, " dat „ het hun onaangenaam zoude zijn daar van in 't „ vervolg, tot welzijn van de Univerſiteit, niet meer „ al dat nut te kunnen trekken, 't geen zij 'er bil„ lijk van verwachten. " Het zoude den Ondergetekenden veel-ligt niet moeilijk zijn te bewijzen het adveu, aan een der voorn. Curateuren door de kragt der waarheid afgeperſt, " dat de Ondergetekende, in zijne Poſt als Profeſſor, niets als „ roem verdiende, en dat hij hoopte, als Profeſſor Luzac maar ophield Redacteur te zijn van de „ Franſche Leydſche Courant, dat dan de Univerſiteit nog lange (zo als hij meende te kunnen

„ zeg-

„ zeggen) de vrugten van zijne voortreffelijke „ bekwaamheden zoude genieten : " Zo dat de voorwaarde, waarop Profesfor Luzac zijne publycque Post zoude behouden, was de *renunciatie* van alle toeverzigt op zijn ouderlijk goed en eigendom; want dat de Ondergetekende, behalven die zorg en dat toeverzigt, fteeds was Redacteur van 't zelve Blad, is eene *onwaarheid*, welke het *Committé van Waakzaamheid* heeft goedgevonden, *tegens het uitdrukkelijk gezegde van des Ondergetekendens Broeder aan*, bij de Proviſioneele Repraefentanten van 't Volk van Holland voor te dragen, en die ook aldus door voorn. Curateuren tot grond van hunne Reſolutie is overgenomen, offchoon de Ondergetekende daarop nimmer gehoord zij, veel min dezelve ooit hebbe erkend.

Op het derde en vierde Poinct merkt de Ondergetekende nog aan, dat de eenige regel, om over de gevoelens, grondbeginfels, en leerwijze van een openbaar Leeraar te oordeelen, naar zijn begrip, is in te zien of te onderzoeken, wat hij aan zijne Leerlingen onderwijst, en welke de gevoelens zijn, waaraan de Discipels, uit zijne Schoole voortgekomen, zijn toegedaan. De Ondergetekende provoceert bij dezen opentlijk voorn. Curateuren eenen enkelen trek uit de fchriften, door hem gedicteerd, op te geeven, die niet ademe liefde tot *waare Vrijheid* en *deugdzaame Onafhanglijkheid*, *haat tegens onwettige en geweldige Onderdrukking*, —

in een woord, die niet ademe gevoelens, welken den *waaren Republijcain*, in tegenoverſtelling van den bandelooſen *Muiteling*, en van den alles beroerenden of om-verre-werpenden *Anarchist*, kenſchetſen en uitmaaken. Laaten zij, VEELGëACHTE MEDEBURGERS! laaten Curateuren eenen enkelen regel, immer door den Ondergetekenden gedicteerd, waarin eene andere denkwijze doorſtraalt, voor den dag brengen: Daartoe zijn zij in geene eeuwen in ſtaat! En wat zal het laate Nageſlagt van onze tijden zeggen, wanneer het t'eeniger dage leest, dat Curateuren van de Hollandſche Univerſiteit, om de gevoelens en leerwijze van een Profesſor in de Griekſche Literatuur en Vaderlandſche Geſchiedenisſen te bëordeelen, onderzogt hebben, wat in de Leydſche Franſche Courant is gezegd of geſchreeven, in plaatſe van toe te zien, wat hij als Profesſor geleerd hebbe, en welken de vrugten van zijn onderwijs zijn geweest? Ja het verdient zijne opmerking, dat de Ondergetekende van zijne Post als Profesſor *Hiſtoriae Patriae* wordt ontzet, terwijl hij, zo uit hoofde der veelvuldigheid zijner andere Collegiën, als bij gebrek van genoegzaam aanzoek, in dat vak, geduurende de DRIE laatſte Academiſche jaaren, geene lesſen heeft gegeeven, en dus althans ook geene aanleiding om deswegens jegens hem eenige beſchuldiging te gronden. Trouwens het is niet het *ongenoegen* wegens *het voorledene* door hem

als

als Profesſor verricht, maar de *vrees voor het toekomende*, die ten grondſlage, zo van de voordragt van het *Committé van Waakzaamheid*, als van de Reſolutie van Curateuren, verſtrekt. Tot voorbeeld der uiterſte onrechtvaerdigheid wordt door den Fabeldichter het verſcheuren van 't Lam voorgedragen over iets, 't welk door zijn Vader of Grootvader was verricht: Maar, ten minſten, deze praetenſe misdaad was eene *reeds gebeurde zaak:* Doch de Ondergetekende wordt van zijne Post ontzet, niet om 't geen hij geduurende den reeks van elf jaaren aan de Univerſiteit reeds *gedaan heeft*, maar " uit hoofde der allernadeeligſte gevolgen, „ die een Perſoon, zo als hij is, *in het toekomende zoude veroorzaaken*, door den invloed, welke hij *geacht moet worden* op de gemoederen „ van de ſtudeerende Jeugd te hebben."

Is 'er, behalven de Leſen en de vrugt van het onderwijs van een openbaar Leeraar, in hen gade te ſlaan die zijne inſtructie hebben genoten, nog eenige andere regelmaat om van zijne gevoelens en grondbeginſels te oordeelen, dan is het voorzeeker het gedrag, 't welk hij in 't Collegie of Ligchaam, waar toe hij behoort, en in de verrichtingen, waar toe hij, als zodanig, van tijd tot tijd geroepen wordt, ſtandvastig houdt? En welk is dan het gedrag van den Ondergetekenden, en als Lid van den Senaat, en als Rector der Univerſiteit geweest? De bewijſen daar van zijn in authen-

tyc-

tycque Stukken voor handen, doch hier de plaats niet en *voor als nog* de tijd niet, om dezelven bij te brengen of publijcq te maaken. Een ieder weet, op wat wijze de Ondergetekende door *Willem den Vijfden* in de keuze als Rector, schoon telkens op de Nominatie gebragt, geduurende drie agtereenvolgende jaaren is gepasseerd, en hoe hij, vier jaaren agter den ander, door denzelven invloed van het Secretariaat van den Senaat is uitgesloten: Een ieder weet, hoe hij toen op een tijd, wanneer bijna niemand durfde spreeken, met zeer weinigen zijner Collega's, tot maintien der veiligheid van 's Lands Universiteit, en tot herstel van zijnen ten onrechte geremoveerden braven Amptgenoot Voorda, onvermoeide pogingen heeft gedaan, en hoe de meeste voorstellen, daartoe betreklijk, in den Senaat ingebragt, uit zijne vrijmoedige Vaderlandsche penne zijn gekomen: Een ieder weet, welk moeilijk Rectoraat hem eindelijk zij te beurt gevallen; een Rectoraat des te moeilijker, om dat, terwijl hij zijne dagen en nagten besteedde, om, met al den iever en cordaatheid van een eerlijk en rechtlievend Man, eensdeels de rust der Universiteit te bewaaren, anderdeels aan dezelve alle recht, alle genoegdoening, alle veiligheid te bezorgen, welken zo de Senaat, als de studeerende Jeugd, volgens recht en billijkheid konden verlangen, terzelver tijd de schandelijkste Schotschriften opgesteld, gedrukt en verspreid werden, om het Publijcq,

blijcq, inzonderheid de Academiſche Jeugd, jegens hem wantrouwend of zelfs afkeerig van hem te maaken; Schotſchriften, waarvan het *lasterlijkſte*, *kwaadaartigſte*, en *onteerendſte* van *dien zelfden perſoneelen Vijand* van den Ondergetekenden (volgens narichten, die hij alhier uit discretie verzwijgt) afkomſtig is geweest, *die in zijne tot nu toe althans bekleede publycque Post de eerſte Grondlegger is geweest der vervolgingen*, waar door men den Ondergetekenden tot ſlagt-offer van dien ouden wrok en haat heeft pogen te maaken; daar ondertusſchen, na dat 't zelve Rectoraat te midden onder de eerſte ſchokken der jongſte Revolutie was ten einde gelopen, de grijze en regt eerlijke, vaderlandſche, HOLLEBEEK de gevoelens van den ganſchen Senaat betuigde op eene wijze, met de volgende bewoordingen in de Registers van den Senaat geboekt; "Clar. HOLLEBEEK, *Senior* „ *Facultatis Theologicae*, *nomine univerſi Senatus*, „ *gratum Viro Magnifico teſtatus fuit animum*, *pro* „ *re Academicâ his temporibus difficillimis*, *qualia* „ *nempe Patriae noſtrae antea non contigerunt*, *eâ* „ *prudentiâ*, *eâ fortitudine animi*, *illo juſtitiae* „ *ac aequitatis ſtudio*, *ſimulque peritiâ & modo-* „ *ratione geſta*, *ut ad ipſum principe loco per-* „ *tineat*, *quod ſoſpes ſuperſit Academia.*" — En 't loon van dit alles, GE-EERDE MEDEBURGERS, is binnen 't jaar daarna, dat de Ondergetekende, die onder 't vorig Bewind met zijne remotie was *bedreigd* en van een gedeelte van 't voordeel zijner Pro-

Profesſie der Vaderlandſche Hiſtorie, door mededeeling van die Post aan een anderen Amptgenoot, was verſtoken geworden, nu, *in het tweede jaar der Bataafſche Vrijheid*, uit kragte van eene aan hem nimmer gecommuniceerde beſchuldiging, ongehoord, onverdedigd, van diezelve Post ten eenemaal wordt *ontzet*, en van het vijfde gedeelte zijner Appointementen, hem volgens uitdruklijke toezegging verſchuldigd, *eigendunklijk* wordt *beroofd:* En door wie? door hen zelven, die beter dan iemand anders weeten de cordaate, de recht- en vrijheid-lievende gevoelens, welken den Ondergetekenden geduurende zijn zo onlangs bekleed Rectoraat hebben bezield. Immers, even gelijk den jegenswoordigen Curator HAHN *zeer wel bekend* zijn alle de *menées* van hen, die aan den Ondergetekenden zo onverdiend voorſz. zijn Rectoraat *verbitterd* hebben, om dat hij hunne verderflijke en bloeddorſtige gevoelens niet was toegedaan, even zo is hij zelf, die toen, als Secretaris der Vierſchaar van 's Lands Univerſiteit, aan den Ondergetekenden ondergeſchikt was, en van hem in alle gelegenheden niets dan gedienſtigheid, inſchikkelijkheid, en behulpzaamheid heeft genoten, getuigen geweest van al 't geen door hem als Rector, in de Vierſchaar, met betrekking tot de beruchte zaak van den Student *van Schaak*, is verrigt; terwijl 'er almede niemand is, die door eigene ondervinding die zelfde ſentimenten bij den Ondergetekenden beter heeft lee-

leeren kennen dan de jegenswoordige Curator PIETER VAN LELYVELD, PIETERSZOON; eene perſoneele ondervinding, die hem PIETER VAN LELYVELD, PIETERSZ. nu (zo als het gemeenlijk in 't ondermaanſche gaat) ſchijnt aan te ſpooren, om den dienst, welken de Ondergetekende hem, uit grondbeginſels van rechts- en vrijheids-liefde, in zijne naauwſte betrekkingen beweezen heeft, dusdanig te beloonen.

En wat is dan dog de misdaad, waarom de Ondergetekende op die wijze behandeld moet worden? Het is, zo als het *Committé van Algemeene Waakzaamheid* zig uitdrukte, zijne *Ariſtocratiſche denkwijze*, of, zo als Curateuren ſpreken, zijne *Ariſtocratiſche gevoelens:* Maar wat is eene *Ariſtocratiſche denkwijze?* Wat zijn *Ariſtocratiſche gevoelens?* Wat is *Ariſtocratie?* Zo als ze bij voorſz. Reſolutie ter nedergeſteld worden, zijn het *vague bewoordingen*, *zonder bepaaling*, *zonder juist denkbeeld* daar aan gehegt, en ſlegts gebezigd volgens 't gebruik, 't welk men nu gemeenlijk in eenen populairen, doch haatlijken en verkeerden zin, daar van maakt, even gelijk onder de vrijmagtige Alleenheerſchers van 't *Crimen Majeſtatis; crimen eorum, qui crimine vacant. Ariſtocratie*, bij eenen kundigen, is *de invloed*, welken de aanzienlijkſte, de eerlijkſte, de braafſte, in een woord, *de beste Ingezetenen* van eenen vrijen Staat, volgens eene vast-geſtelde Orde en Wet-

Wetten, hebben op de Regeering van dien Staat, waarvan nogthans het algeheel bewind en de oppermagt berust bij het gantſche Ligchaam van 't Volk: En in dien zin ontkent de Ondergetekende zo weinig zijne *Ariſtocratiſche gevoelens*, zijne *Ariſtocratiſche denkwijze*, dat hij zelfs, als een eerlijk Man, meent daarop roem te mogen dragen, en opentlijk betuigt, dat, zonder eenig inmengſel van zodanige *Ariſtocratie*, geen Burger-Maatſchappije, noch in haar zelve, noch met betrekking tot nabuurige Mogendheden, op den duur zig kan ſtaande houden. — *Ariſtocratie*, voor het oog van een Voorſtander van wetteloóze losbandigheid, voor een Liefhebber van alle Burgerlijke wanordres, voor een Haater van alle noodzaaklijke ondergeſchiktheid, is de gehegtheid aan Orde, Recht, en Wetten, dat is, aan de dierbaarſte belangen der menschlijke Zamenleving; en in dien zin al-wederom belijdt de Ondergetekende niet alleen zijne *Ariſtocratiſche denkwijze*, zijne *Ariſtocratiſche gevoelens*, maar hij betuigt daarbij, dezelven tot zijnen jongſten ademtogt te zullen behouden, offchoon hij zeer wel weete, dat dit eigentlijk de bron is van alle de wederwaerdigheden, die hem in de drie laatſte jaaren bejeegend zijn, en de oorzaak van alle de heimelijke *bedreigingen tegens zijne veiligheid en leven*, die hij almede in den loop van dien tijd heeft ondervonden: — *Ariſtocratie* daarentegen, naar het gebruik zedert eeni-

nige jaaren aangenomen, is de verkleefdheid aan het denkbeeld, dat het gantſche Volk ten behoeve van eenige weinige vermogenden of rijken, tot hun gerief, grootheid, en wellust is geſchapen: En in dezen zin is de *denkwijze* of zijn de *gevoelens* van den Ondergetekenden zo weinig *Ariſtocratisch*, dat hij van zijne vroege jeugd af tot heden die haatlijke grondbeginſels, misſchien meer en openlijlijker dan iemand in ons Vaderland, heeft beſtreeden: En hij provoceert Curateuren, om eene enkele pasſage bij te brengen, welke zijne *Ariſtocratie in dien zin* bewijze: Hij provoceert hen openlijk voor deze aanzienlijke Vergadering: Hij zal, indien hem geene andere genoegdoening tot handhaving van zijne eer en goeden naam wedervaare, zulks doen voor 't oog van geheel Europa, en van het laate Nageſlagt: En, indien zij Curateuren deze hunne beſchuldiging met geene bewijzen ſtaaven kunnen, dan laat hij de geheele waereld beſlisſen, onder welke verplichting zij, volgens de Natuur-Wet en Burgerlijke Rechten, zig ten zijnen opzigte gebragt hebben.

't Zelfde moet de Ondergetekende aanmerken op het gezegde, 't zij van het *gewezene Committé van Waakzaamheid*, " dat hij blijken zoude heb-
„ ben gegeeven van zijne pogingen om de Fran-
„ ſche Revolutie, en DUS OOK *de onze*, bene-
„ vens alles wat tot eene Republicainſche Régee-
„ rings vorm betrekking heeft, in een haatlijk

„ daglicht te ſtellen, en met zwarte couleuren af „ te maalen;" 't zij van Curateuren zelve, "dat „ zij met het uiterſte ongenoegen hebben opge- „ merkt der Franſche en Bataafſche Revolutie on- „ gunſtige denkwijze in de Franſche Leydſche „ Courant doorſtraalende:" Aſſertiën alweder- om gedeeltelijk *vague*, *onbepaald*, *geen vasten zin op zig zelve hebbende*; gedeeltelijk *valsch*, *on- waarachtig*, en (met eerbied voor deze Verga- dering gezegd) geheel *calumnieus*. Begreep het *Committé van Algemeene Waakzaamheld* door de Franſche Revolutie den gantſchen omvang derzel- ve, alle de gebeurtenisſen die dezelve en inzonder- heid van den jaare 1792. tot July 1794. verzeld of uitgemaakt hebben, ja! dan erkent de Ondergete- kende, dat hij dezelve in het waare daglicht en met echte couleuren heeft afgemaald: Is dat waar daglicht *haatlijk* en zijn die echte couleuren *zwart* geweest, hij vraagt gerustelijk, of dit zijn ſchuld, dan wel de ſchuld der zaaken en gebeurtenisſen zel- ve zij? Hij heeft altijd een afgrijzen gehad van het character van een *Volksbedrieger*; en dus erkent hij gereedelijk, dat hij van zijne pligt gerekend heeft die Toneelen van onbegrensde wanorde, voorbeel- delooze wreedheid, woedende Partijſchap, bloed- dorſtige en geweldadige onderdrukking, ſchande- lijke verkwisting, algemeene beroving en ſpolie, die de Franſche Revolutie gedurende meer dan 18. maanden bezoedeld hebben, voor zijne Land-

ge-

genooten niet te verbergen, terwijl anderen op dienzelfden tijd dit alles als der navolging in ons Vaderland waerdig, en als tot het gelukkig uitvoeren van eene Staats-Omwenteling volſtrekt noodzaaklijk, aan hunne Mede-Burgers durfden voordragen, ten einde onze anderzins zagt-geäarte Natie aan die ontmenschte en woeste denkbeelden te gewennen. Voorwaar de Ondergetekende belijdt, dat hij *Robespierre*, van 't eerſte ogenblik af dat hij naar den *Democratiſchen Scepter van Gewelddigheid* ſtond, in zijn echt character heeft erkend en voorgedragen: En, was 'er ten dien tijde iemand, die denzelven *Robespierre*, als ware het een Huis-God, in zijn Binnen-kamer eerde, de Ondergetekende kan zig niet verbeelden, dat dit verſchil van gevoelen, waaromtrent hij door de uitkomst zo luisterrijk gerechtvaerdigd is, en de indrukken, van dien tijd af opgevat en zedert gekoesterd, nu tot grondſlag van zijne remotie zouden moeten dienen. Zijn die gevoelens van den Ondergetekenden een misdaad, hij heeft die misdaad gemeen met al wat eerlijk in Vrankryk zelve denkt, met verſcheidene der Franſche Repreſentanten, met den Repreſentant *Cochon* inzonderheid, die ons Vaderland opentlijk geluk gewenscht heeft met de beſtuuring der Voorzienigheid, aan wien het behaagd hadde de komst van zijne Landgenooten in ons Vaderland niet te doen gebeuren op den tijd, wanneer de bloed-dorſtige Tijrannije van 't Schrik-

bewind aldaar nog gevestigd was, vermits, zo dit gebeurd ware, het ongelukkig Holland deelgenoot van dezelve ondraaglijke en onherstelbaare rampen ware geworden. — Verstond in tegendeel het meergem. Committé en verstaan Curateuren door de *Fransche Revolutie* de vestiging eener *waare*, *bestendige*, *en vruchtbaare Vrijheid*, dan is hunne beschuldiging zo geheel onwaarachtig, dat niemand de vernietiging der *arbitraire Regeering* in Vrankryk, (waarvan hij zelve meer dan eens de wrange vrugten gesmaakt heeft;) in een gunstiger daglicht dan hij heeft voorgedragen.

Wat gevolg-trekking 'er nu wijders is van de Fransche Revolutie tot de Bataafsche Revolutie, en waarom iemand, die verscheidene époques der eerste afkeurt, ook gezegd moet worden *onze Revolutie*, *benevens alles wat tot eene Republicainsche Regeerings-vorm betrekking heeft*, *in een haatlijk daaglicht te stellen*, — dit is een redeneertrant, die men aan zijne eigene waardije zoude overlaten, indien dezelve niet moeste strekken tot grondslag van den gevoeligsten hoon, een eerlijk Man aangedaan. De Ondergetekende vergenoegt zig voor het tegenwoordige de *denegatie* en *provocatie*, bevorens reeds gedaan, alhier op de krachtigste en sterkste wijze te herhaalen.

Betreffende eindelijk het laatste Poinct, zal niemand, die voor eenige reflexie vatbaar en geen blinde slaaf der Magt-hebbenden is, de Resolutie

van

van Curateuren leezen, zonder zig de volgende vraagen te doen: Waarop berust dog de vermaaning, de aanbeveeling, de bedreiging daarbij vervat? Is 'er in de praemisſen iets, waarop dit gebouwd wordt? Waarom mogen, in het onderwijs der Griekſche Taal en Oudheid, geene *Staatkundige Aanmerkingen* gemaakt worden? Is het mogelijk, de Griekſche Hiſtorie-Schrijvers, Redenaars, of Wijsgeeren, Homerus of Euripides zelve, waarvan 'er geen een is, die niet vol zij van *Staatkundige Leſſen*, te verklaaren, zonder *Staatkundige Aanmerkingen* te maaken, om ze te doen verſtaan? Is het mogelijk de Atheenſche Oudheid en Regeerings-form te doen kennen, en de *Staatkunde*, waarop die gebouwd was, agter-wege te laaten? Is de ſtudie der Oudheid de drooge kennis van woorden en ſpreekwijzen, of de beredeneerde kunde van gebeurtenisſen, van perſoonen en zaaken? Of verbieden Curateuren der Leydſche Univerſiteit, op het voetſpoor van hen, die drieste onwetendheid te baat riepen, ten einde zo veel te veiliger naar hunne eigene grondbeginſels en begrippen te regeeren, alles wat zij vreezen, het licht der overdenking en ondervinding over hunne aangenomene principes en handelwijze te zullen verſpreiden? Werd in het recht van de Eigenaars der Leydſche Franſche Courant de zo plegtig aangekondigde *Vrijheid der Drukpers* geſchonden, wat is 'er almede van het niet min plegtig geproclameer-

de *oorlof om zijne gedagten en gevoelens aan anderen te openbaaren*, indien Curateuren eener Universiteit op die wijze, in navolging van 't geen in den jaare 1619. gebeurde, zelfs van de *enkele woorden* en *uitdrukkingen*, die een Leeraar in zijne Lesſen gebruikt, zig meester maaken? Heeft de gehoonde en bedreigde Profesſor "zig uitdrukkingen „ veroorloofd, welken de *Jongelingſchap*, *waarop* „ *het Nageſlagt haare hoop gevestigd heeft*," (om met Curateuren van Hollands Univerſiteit te ſpreken, hoe zeer het anderzins niet wel te begrijpen zij, hoe het Nageſlagt, 't geen nog *niet aanweezig* is, *haare* of liever *zijne* hoop reeds nu gevestigd kan hebben op de *aanweezige* Jongelingſchap, die, vóór de exiſtentie van dat Nageſlagt, de Academiſche Lesſen bijwoont,) — " heeft de Profesſor „ zig uitdrukkingen veroorloofd, welken de Jonge- „ lingſchap tegens de thans erkende en aangeno- „ men gronden van *Vrijheid* en *Gelijkheid* zou- „ den KUNNEN (het blijft al weder bij de *voor-* „ *onderſtelde posſibiliteit* en komt niet tot de *we-* „ *zenlijke daad*) — zouden KUNNEN *voorinnee-* „ *men*, of hen *buiten ſtaat ſtellen* dezelven nader- „ hand bevoorderlijk te zijn? " Heeft hij dit gedaan, waarom het niet duidelijk, ten zijnen laste, ter neder-geſteld? Waarom met zulk eene bewijsbaare beſchuldiging niet *rondelijk* voor den dag gekomen? Waarom eene *ingewikkelde* aantijging in plaats van eene cenſuur, zo als met de waerdigheid

van

van Curateuren eener Univerſiteit overeenkomſtig was? Heeft de Profeſſor zulks niet gedaan, of heeft de *heimelijke* aanbrenging, de *finiſtre* interpretatie van een enkel *kwaadhartig* Jongeling zo veel te meer in *het duiſtere* moeten blijven, om dat zijne daad, in alle haare omſtandigheden en betrekkingen, van die zwartheid zoude zijn, dat 'er de Menschheid van zoude gruwen, — waarom dan zo ligtvaerdiglijk een Man, die ten minſten eenige conſideratie verdiende, ten toon geſteld en met bedreigingen bejegend, die men zeer wel wist, immers behoorde te weeten, dat voor een Man van eer ondraaglijk waren? Of is een Profeſſor aan de Leydſche Univerſiteit van zulk eene conditie, dat Curateuren met hem, met zijne beſolding, met zijne eer, vooral in tijden van *Republicainſche Gelijkheid*, mogen handelen, zo als een eenigzins billijk *Meester* zig omtrent *den minſten zijner Bedienden* niet zoude veroorloven? Of is het eene onwaarheid, 't geen door de beste Hiſtorieſchrijvers is aangemerkt, " dat het der *Dwingelandije* „ alleen eigen is heimelijke delatiën aan te nee„ men, te hooren, en aan te moedigen; ja dat de „ vermenigvuldigde ſecrete Aanbrengingen het „ zekerst kenmerk zijn der *heerſchende Tijran„ nije?* " En is het dan almede eene onwaarheid, dat het niet alleen de ongerijmdheid, maar de onrechtvaerdigheid zelve is, het lot en de eer van een Leermeester afhanglijk te maaken van de

clandeſtine overbrengingen, van de misſchien kwaadaartige, misſchien uit onkunde onnozele uitleggingen en begrippen van onbejaarde Jongelingen? Of is het eindelijk niet alle convenientie vergeeten, alle decentie ſchenden, ja de Zedekunde zelve onteeren, wanneer men de Academiſche Jongelingſchap maakt tot de verachtelijkſte wezens, die op den aardbodem zijn, — tot *Delateurs*, — (ja 't geen eindelijk alles te boven gaat) — tot *Denunciateurs van hunnen Leermeester* zelve: Want door wie doch anders als door Leerlingen kunnen Curateuren weeten, welke de uitdrukkingen zijn, die een Profesſor in zijne Lesſen gebruikt?

Wat nu eigentlijk de grond dier zijdelingſche aantijging en der daarop gebouwde comminatoire aanbeveeling en vermaaning moge geweest zijn, verklaart de Ondergetekende niet te kunnen bevroeden: De Lesſen, die hij dit jaar gegeeven heeft over de *Cyropaedie van Xenophon*, welk Boek men weet geſchreeven te zijn *ad exemplar perfectae Reipublicae*, doch inzonderheid zijne Lesſen *de Republicâ Atticâ*, om welken dit maal te houden hij door eenigen zijner beste en braafſte Leerlingen was aangezogt, hebben zekerlijk gelegenheid gegeeven tot Aanmerkingen, die toepaſſelijk zijn op een vrij Gemeenebest, waarin men bedorven grondregels volgt, en *eigen-belang*, *kuiperij*, *wanorde* en *volks-bedrog* ſtelt in de plaats van *vaderlandſche belangloosheid*, *wettige handelingen*, *goede*

goede orde, *eerlijkheid* en *deugd*; tot betoog der *waare Gelijkheid*, die aan het Atheensch Gemeenebest in zijne luisterrijkſte dagen ten grondſlag verſtrekte, in tegen-overſtelling der *valſche Gelijkheid*, die hetzelve ten val heeft gebragt: Edoch de Ondergetekende is zo weinig bevreesd, dat deze Aanmerkingen aan waare, dat is, aan braave en deugdzaame Republicainen zullen mishaagen, dat hij dezelven allen agter zijne onlangs uitgegeeven Redevoering *de Socrate Cive* geplaatst heeft, met de eigene woorden der oude Schrijvers, op welker oordeel en getuigenis die Aanmerkingen berusten. Ja ('t geen hier alles afdoet) de Ondergetekende betuigt dit jaar in bovengem. zijne Lesſen geene andere aanmerkingen gemaakt te hebben, dan die reeds in de jaaren 1789. en 1790. door hem zijn opgeſteld, en bij gelegenheid der behandeling van diezelfde materie aan zijne Leerlingen reeds toen voorgedragen: Dus men hem geene intentie kan toeſchrijven, om iemand ter waereld te beledigen, verder dan uit de willekeurige toepaſſing van algemeene regels een *boosaartig Toehoorder zig zelve* of *de zijnen*, in den nimmer vleijenden, nimmer bedriegenden ſpiegel der Oudheid, zoude erkennen: Iets, voorwaar, waar toe het toenmaalig Bewind oneindig meer gelegenheid, dan een deugdzaam en bedaard Republicain, in die zelve Lesſen gevonden zoude hebben.

De Ondergetekende vreest zig te lang opgehou-

den te hebben bij Beſchuldigingen, die haare eigene waardije (om zo te ſpreken) op haar voorhoofd geſchreeven met zig brengen: Maar hij heeft gemeend dit des te meer te moeten doen, om dat dezelven in verband ſtaan met eene pasſage derzelve Reſolutie van 8. February 1796. welke de Ondergetekende betuigt nimmer zonder het gevoel der hevigſte verontwaardiging te hebben kunnen leezen, " dat, namentlijk, zij Curateuren de denk-„ en leerwijze der Hoogleeraaren, welke aan hun „ opzigt is toevertrouwd, nog des te meer heb-„ ben moeten ter harte neemen in een tijd, waarin „ ons Gemeenebest van alle zijden belaagd wordt; „ en dat zij daarom al aanſtonds na de zo gunſtige „ ommekeer van zaaken zig ten dezen tot eenige be-„ kende voorzieningen verplicht gevonden hebben."

Het gebeurde betreklijk de demisſie van den Profesſor *Bavius Voorda* in den jaare 1789. was aan Curateuren niet onbekend: Zij zelven zijn voorzeker met alle braaven in den Lande daarover ten uiterſten getroffen geweest, en hebben goedgekeurd de vertoogen (des tijds) door Rector en Senaat gedaan jegens die remotie in 't bijzonder, gelijk in 't algemeen tegens het recht en de faculteit, door Curateuren zig aangematigd, om de Profesſoren van 's Lands Univerſiteit, *naar hun bijzonder goedvinden* en *bene placitum*, te removeeren: Zij wisten, dat het toenmaalig Bewind, welken dan ook deszelfs despoticque grondbegin-

ſels,

fels, naar het eigen oordeel van Curateuren, mogen geweest zijn, nimmer daar toe hadde durven komen, om Rector en Senaat *in theſi* in 't ongelijk te ſtellen, neemaar dat hetzelve Bewind, volgens zijne gewoonte, de wederzijdſche ſuſtenuën onbeſlist en in 't midden had gelaaten: Zij wisten derhalven, dat de *ſummus Imperans*, immers die Vergadering, welke op dien tijd met de uitoeffening van het *ſummum Imperium* bekleed was, de aangematigde magt van Curateuren niet erkend noch gewettigd hadde; dat derhalven hier althans golden moest de regel, *deliberante Principe nihil eſt innovandum;* en dat zulks van hen, als *Voorſtanders der herſtelde Vrijheid*, te meer verwagt moest worden, daar de exercitie van zodanig *willekeurig gezag* omtrent de Profesſoren eene daad zo niet van *Despotismus* uitleverde, ten minſten zodanig eene daad, die regelregt aanloopt tegens het Artikel van de Publicatie van 31. January 1795. volgens 't welk " de veiligheid beſtaat in de ze-„ kerheid van door anderen niet geſtoord te wor-„ den in het vreedzaam bezit van 't geen men wet-„ tiglijk verkreegen heeft." En nogthans, hoe zeer dit alles aan Curateuren niet onbekend was, is de eerſte daad, die zij terſtond na hunne aanſtelling, bij de heuchlijkſte en plechtigſte ſolemniteit, verrigt hebben, geweest het uitoeffenen van dat *arbitrair gezag*, waarover de *ſummus Imperans* nimmer uitſpraak gedaan had, in de remotie van

drie

drie Profesſoren van 's Lands Univerſiteit: En, offchoon Rector en Senaat terſtond daarjegens bij Misſive aan dezelve Curateuren zig beklaagd hebben met die kragt van taal, welke men van Mannen van eer en cordaatheid konde verwagten, (eene Misſive nogthans, die, gelijk andere ſoortgelijke vertoogen van den Senaat, bij de jegenswoordige Curateuren tot heden toe zonder eenig het minſte antwoord is gebleeven) is het eerſte, 't welk Curateuren daarna wederom verrichten, de ophaaling van diezelfde daad, over welker *algeheele onwettigheid* de Senaat, op dezelfde gronden die in de zaak van den Profesſor *Bavius Voorda* bijgebragt waren, zig zo nadruklijk beklaagd had, even of die tot voorbeeld van 't geen de Ondergetekende almede op zijne beurt ondergaan moest, konde verſtrekken: Maar allergevoeligst is de ſuppoſitie, "dat de Profesſoren der Leydſche Univer„ ſiteit een meer bijzonder toezicht zouden behoe„ ven in een tijd, waarin ons Gemeenebest van „ alle zijden belaagd wordt;" eene ſuppoſitie, zo hoonend voor 't Ligchaam der Leydſche Profesſoren in 't algemeen, zo onverdiend voor den Ondergetekenden, wiens Vaderlands-lievende *belanglooze* gevoelens niet door woorden maar door ſprekende daaden gebleeken zijn, in 't bijzonder, — zo geheel ongepast, dat 'er iets verders van te zeggen den Ondergetekenden veel-ligt brengen zoude buiten die paalen van reſerve en

dis-

discretie, die hij zig bij deze zijne Memorie heeft voorgeschreeven. Heeft hij ondertusschen aan U, GE-EERDE MEDEBURGERS! zijne Grieven opengelegd, met die eenvoudige en nadruklijke rondheid, die het hart van een waarlijk *vrijen en vrijheid-lievenden Hollander*, in tegenoverstelling van een *laag-kruipenden Vreemdeling*, kenschetst; heeft hij gesproken met dat levendig gevoel, 't welk in een verongelijkten Man van eer door de inspraak zelve van zijn blank geweten wordt opgewekt en aangevuurd, deze Vergadering van vrije en rechtvaerdige lieden zal den Ondergetekenden ligtelijk verschoonen, en het verzoek billijken, 't welk hij bij dezen is doende, dat hij, door tusschenkomst van U, GE-ACHTE MEDE-BURGERS! genoegdoening voor zijnen aangeranden goeden naam en eer erlange, of ten minsten in staat gesteld worde, om die (des noods) door *wettige Middelen van Rechten* van voorn. Curateuren te bekomen.

Trouwens, indien de aanspraak tot zelfs-verdediging, op de Natuur-Wet gegrond, het verzoek van den Ondergetekenden niet genoegzaam justificeerde, wat zoude hij met meer fiducie reclameeren dan het getuigenis van wijlen den Burger PIETER PAULUS zelve, wiens woorden, schoon zeer weinig overeenkomstig met de handelwijs door hem, als Curator, gehouden ten opzigte van den Ondergetekenden, (wien hij wel-eer in de tijden

zij-

zijner verdrukking, onder zijne vertrouwdſte en behulpzaamſte Vrienden telde) nogthans daar door niets van hunne kragt noch van hunne toepaslijkheid op het jegenswoordig geval van den Ondergetekenden verliezen. In February van den jaare 1788. beſchuldigd en ongehoord in zijn Ampt als Fiscaal ter Admiraliteit op de Maaze geſuspendeerd, drukte hij zig op den 12. February in een Aanſpraak aan den Raad terzelver Admiraliteit in dezer voegen uit: "Ik ſteunde daarenboven op „ *de bekende deugd en grootmoedigheid van Zijn* „ *Hoogheid* ". — (dus ſprak wijlen PIETER PAULUS zes maanden na de Pruisſiſche Invaſie van den jaare 1787. terwijl de Ondergetekende zig ten zelven tijde de ongenade van 't Stadhouderlijk Hof verder op den hals laadde met opentlijk te ſchrijven, " dat alle Omwentelingen, door geweld te „ wege gebragt, het zaad met zig mede voerden „ om op die zelfde wijze weder vernietigd te wor„ den ; " eene voorſpelling, die de uitkomst ten baarblijkelijkſten heeft bewaarheid;) — "ik ſteunde „ daarenboven (zeide hij) op *de bekende deugd* „ *en grootmoedigheid van Z. H.* als onder ande„ ren het Hoofd van dezen Raad, die nimmer dul„ den zou, dat ik van eenen Post, mij door de „ gezamentlijke Bondgenooten eenparig opgedra„ gen, zonder dugtige redenen en gronden zoude „ worden beroofd; te meer, *daar ik dit* ALTIJD „ *gehouden hadde* (NB.) *voor* EEN DER LOF-

„ LIJ-

„ LIJKE STAAT-MAXIMES VAN DIT LAND,
„ WAAROP EEN IEDER INGEZETEN MET VOL-
„ KOMENE ZEEKERHEID ZIG KON VERLAA-
„ TEN. — Ik houde mij (vervolgde hij een-wei-
„ nig verder) ten vollen verzeekerd, dat Uw
„ Ed. Mog. met mij zullen toeſtaan, dat het voor
„ een eerlijk Man, op wiens gedrag nimmer iets
„ te zeggen is geweest, ten hoogſten hard moet
„ vallen, zig *van de waarneeming van deszelfs*
„ *Post* PROVISIONEEL *te moeten onthouden*,
„ ZONDER DAT HIJ DIRECT OF INDIRECT
„ DAAROMTRENT IS GEHOORD, en dat zelfs
„ zo min met relatie tot het ſchrift als tot den in-
„ houd van de zaak in quaeſtie, en derhalven,
„ ZONDER DAT HIJ DAARTEGEN EENIGE DE-
„ FENSIE HEEFT KUNNEN DOEN: — Daar ik,
„ EDELE MOGENDE HEEREN! niet alleen niet
„ voorneemens ben, mij aan dit onderzoek, in alle
„ zaaken, mijn Officie concerneerende, bij Uw
„ Ed. Mog. te onttrekken, want *mijne eer is mij*
„ *veel dierbaarder dan mijn leven;* maar, daar ik
„ dit zelfs met blijdſchap te gemoet zie, mij ver-
„ zeekerd houdende, dat dit niet anders dan tot
„ mijne groote ſatisfactie zal kunnen ſtrekken, en
„ *ik niet anders verlang dan dat met dezelfde ma-*
„ *te, waarmede ik in dezen Amptshalve anderen*
„ *gemeeten hebbe, ook aan mij toegemeeten wor-*
„ *de.* " — En ten ſlotte betuigde PIETER PAU-
LUS zijnen wensch, dat die grondbeginſels, om

nie-

niemand *onverhoord*, en *buiten faculteit van defenſie*, in zijnen Post te ſchorsſen, of daarvan te removeeren, " de waarborg mogte blijven voor „ de veiligheid en zeekerheid der Amptenaaren en „ Bedienden van den Raad, die hunnen plicht wel „ zouden hebben waargenomen, en dat een iegelijk van haar, *aan anderen ſteeds gedaan hebbende het geen hij wilde, dat aan hem zelve zoude geſchieden*, de beloning daarvan in den „ Hemel van den Rechter der geheele Waereld „ eenmaal zoude mogen ontfangen! "

In eene nadere Aanſpraak aan denzelven Raad, almede in de *Nederlandſche Jaarboeken* van de maand Maart 1788. te vinden, na de ſterkſte klagten, dat men hem *onverhoord* vervolgde, en de nadruklijkſte inſtantiën, om, volgens het voorſchrift van Recht en Wetten, *in zijne defenſie gehoord te worden*, drukte hij zig in de volgende bewoordingen uit. " Ik heb derhalven gemeend „ hieromtrent niet langer te moeten ſtilzitten: Ik „ ben ſterflijk: Ik ben getrouwd: Ik heb Familie; „ en *ik wenſche mijne eer en goeden naam onbevlekt ten grave te dragen:* En, daar ik mij aan „ den eenen kant verzeekerd houde, dat deze teſſens de gevoelens zijn van een ieder Lid van dezen aanzienlijken Raad, ben ik aan den anderen „ kant volkomen geperſuadeerd, dat niemand van „ denzelven het niet alleen niet vreemd zal vinden, „ maar zelfs van mij moet verwagten, dat ik bij

„ Uw

„ Uw Ed. Mog. als mijne eenige competente Rech-
„ ters, in zaaken mijn Officie concerneerende, op
„ het ernſtigſte aanhoude, dat deze zaak op eene
„ behoorlijke wijze ten ſpoedigſten mag worden
„ onderzogt en afgedaan; dat MIJ DEN WEG VAN
„ RECHTEN NIET MAG WORDEN TOEGESLO-
„ TEN: — En in der daad, ED. MOG. HEE-
„ REN! het recht, dat Uw Ed. Mog. aan derzel-
„ ver *geringſte Amptenaar* of *Bedienden* altijd
„ hebben doen wedervaaren, — dat recht, zeg
„ ik, zal of kan door Uw Ed. Mog. zeer zeeker
„ aan deszelfs (derzelver) eerſten Miniſter niet
„ worden geweigerd. EEN MONARCH, (NB.)
„ HOE ONBEPAALD *zijn vermogen over deszelfs*
„ *Onderdaanen ook zijn moge, kan denzelven*
„ *hunne volkomene defenſie tegens ingebragte be-*
„ *ſchuldigingen niet weigeren.* Het zou zelfs *eene*
„ *laagheid* zijn te willen ſupponeeren, dat *een*
„ *Vorst zoude willen, dat iemand onverſchillig*
„ *ware omtrent zijne Eer.* En, daar dit der-
„ halven althans het Syſtema van Hun Hoog-Mo-
„ genden, wier grootſte eernaam altijd geweest is,
„ en nog ſteeds zijn moet, de Hooge Vertegen-
„ woordigers te zijn van eene vrije en onafhang-
„ lijke Natie, nimmer zijn of worden kan, vleije
„ ik mij, dat Uw Ed. Mog. deze zaak ten ſpoe-
„ digſten daarheenen zullen gelieven te dirigeeren,
„ dat mij prompt Recht en Juſtitie gedaan, en dat
„ ik alzo in de gelegenheid geſteld worde, mijnen

„ Post bij Uw Ed. Mog. wederom, als voorheen,
„ te kunnen waarneemen."

En ondertusschen, 't geen PIETER PAULUS zeide *aan* EENEN MONARCH, *hoe onbepaald zijn vermogen ook zijn moge, omtrent deszelfs Onderdaanen niet vrij te staan*, dit zelfde is door hem, nevens zijne Mede-Curateuren, in eene VRIJE REPUBLYCQ, in *tijden van* GELIJKHEID *en* VRIJHEID, omtrent den Ondergetekenden, *van alle hoegenaamde defensie verstoken*, ja *nimmer zelfs van eenige beschuldiging verwittigd*, in de grootste uitgestrektheid gepleegd. Dit is de eenige reflexie, welke de Ondergetekende zig op de voorsz. passages zal veroorloven. Al wat hij meerder zoude zeggen, zoude hem veel-ligt buiten de paalen van gematigdheid en discretie vervoeren.

Voor 't overige in den staat, waarin zijne zaak door de mishandeling hem aangedaan, en door de toenmalige wanhoop, om daarin bij hen, die het bewind in handen hadden, eenig redres te verkrijgen, gebragt is, kan de Ondergetekende zijn verzoek bij deze Vergadering niet anders dan generalijk inrichten, „ dat het dezelve behaage, de *Grieven*, op welke voorm Curateuren geen regard „ hebben gelieven te slaan, en die zij zelve erkennen hen door den Ondergetekenden te zijn voorgedragen, als nog te repareeren, en mits„ dien den Ondergetekenden de voldoening, die „ hij meent hem verschuldigd te zijn, te doen er-

„ lan-

„ langen; ſpeciaal voorn. Curateuren te gelasten,
„ omme de *Ariſtocratiſche denkwijze* van den On-
„ dergetekenden, in dien zin dat hij daardoor in
„ de Profesſie der *Vaderlandſche Geſchiedenis* ge-
„ vaarlijk zoude zijn, *ſpecificq* te bepaalen en met
„ *behoorlijke bewijſen* te verifieeren, vooral zijne
„ *afkeerigheid van eene Republicainſche Regee-*
„ *rings-vorm*, mitsgaders zijne *ongunſtige denk-*
„ *wijze jegens de Bataaffche Revolutie*; voorts
„ hem Ondergetekenden jegens zodanige bepaalde
„ en geverifieerde Beſchuldiging zijne volledige en
„ plenaire defenſie toe te laaten, ten einde, na al-
„ dus gehoord en wederhoord te hebben, den On-
„ dergetekenden, indien hij ſchuldig bevonden
„ worde, zodanig te doen mulcteeren of ſtraffen, als
„ hij geoordeeld zoude worden verdiend te heb-
„ ben; en daar en tegen, indien voorn. Curateu-
„ ren in de bepaaling van eene zekere en gede-
„ termineerde Beſchuldiging, mitsgaders in der-
„ zelver verificatie, mogten deficieeren, hem On-
„ dergetekenden als dan, tegens den hoon en lae-
„ ſie hem onverdiendelijk aangedaan, volkomen te
„ rechtvaerdigen, als mede *in integrum te reſti-*
„ *tueeren*: En eindelijk, voor zo verre mogte
„ begrepen worden, dit alles geen object van 't
„ onderzoek dezer Vergadering of van derzelver
„ daartoe te benoemen Commisſarisſen te kunnen op-
„ leeveren, dat het als dan ten minſten het goed-
„ vinden der Leden van 't Provinciaal Beſtuur moge

„ zijn, den Ondergetekenden onverlet te verklaa-
„ ren, om zijn Recht tegens voorn. Curateuren bij
„ ordinaris wege van Juſtitie zodanig te vervorde-
„ ren, als hij zal oordeelen, tot vindicatie van zijne
„ eer en goeden naam, het dienſtigst te zijn. "

't Welk doende, &c.

(*getekend*) JOHAN LUZAC.

N°. IV.

CURATEUREN, *niet tegenſtaande hen bij de Misſive van 26. February was onder 't oog gebragt,* " *dat, al waren zij bevoegd*
„ *en gerechtigd om den Profeſſor* LUZAC,
„ *ongehoord en zonder eenige de minſte form*
„ *van kennis-neeming der zaak, van zijne*
„ *Profeſſie der* Vaderlandſche Hiſtorie *te be-*
„ *roven, dan nog met die Profeſſie,*
„ *waaraan nimmer meer dan* 200. *Gl. Ap-*
„ *pointementen gehegt geweest waren, hem*
„ *ook niet meer dan* 200. *Gl. der hem toege-*
„ *zegde Appointementen konden afgenomen*
„ *worden,* " *perſiſteerden niet te min in hunne eens aangenomene* geweld-dadige *handelwijze om, met vertreding der geheiligdſte trouw, die de band van alle verbin-*

te-

tenisſen met het publycq Gezag zijn moet, zijne Appointementen als Profeſſor in de Griekſche Taale nog daar en boven met 200. *Gl. te verminderen, zo bij hunne Reſolutie van* 20. *Maart laatstleden, als bij het dadelijk toezenden, in de maand Auguſti* 1796, *eener Ordonnantie, waar bij het Vierendeeljaar's Tractement, 't welk in Mey vervallen was, aldus* arbitrairlijk *en* vrijmagtig *door hen van f* 500 : 0 : 0 *op f* 400 : 0 : 0 *was gereduceerd: Des voorn. Profeſſor deze* onvolledige *en* wederrechtelijke *Ordonnantie ter Secretarije van Curateuren door den Notaris* BENEZET *deed te rug brengen, met de volgende mondelinge* Aanzegging; *waarop zij Curateuren een diep ſtilzwijgen hebben gehouden, zonder, ten opzigte van 't volgende Quartaal, een dergelijken ſtap te doen:*

" Dat Profeſſor JOHAN LUZAC ontfangen hebbende de hier neevens te rug gegeevene *Ordonnantie* ter ſomme van VIER-HONDERD GULDENS, en zig daar bij verſtoken ziende niet alleen van een der beiden *qualiteiten*, in welken hij aan 's Lands Univerſiteit is beroepen, maar ook het Tractement, op 't welk hij bij een *bilateraal Engagement* zijnen dienst aan de Univerſiteit heeft toegezegd, EIGENDUNKELIJK, ZONDER REDEN, en WEDERRECHTELIJK VERKORT *en* VERMINDERD, mits-

dien mij Notaris PIERRE BENEZET gecommitteerd heeft, om dezelve Ordonnantie ter Secretarije van Curateuren van 's Lands Univerſiteit te rug te geeven, met Declaratoir, "dat hij Profesſor JOHAN „ LUZAC nimmer of ooit eenige Ordonnantie van „ voornoemde Curateuren zal ontfangen, waar bij „ hij op eene ONRECHTVAERDIGE WIJZE in „ zijne wel-verkregene titels en appointementen, „ *met verbreeking der wederzijdſche verpligting* „ tusſchen voornoemde Curateuren en hem be„ ſtaande, wordt benadeeld en gehoond, neemaar „ zig ten dien opzigte, en in 't algemeen wegens „ de behandeling, hem door voornoemde Cura„ teuren aangedaan, jegens hen *in die qualiteit*, „ en *in hun privé*, alle Recht en Actie reſerveert;" zig voorts refereerende zoo tot zijne *Misſive* op den 26 February laatstleden aan voornoemde Curateuren geſchreven, als tot zijne *Memorie* op den 27 Juny daar aan volgende aan 't *Provinciaal Beſtuur* van Holland overgegeven, en bereids verſcheidene weeken aan dezelve Curateuren in handen geſteld:"

"Dat voornoemde Profesſor JOHAN LUZAC, uit *overbodig menagement*, dit Declaratoir door mij Notaris niet op de gewoone wijze bij *ſchriftelijke Inſinuatie* heeft laaten doen, doch bereid is 't zelve dadelijk te effectueeren, indien de Secretaris van voornoemde Curateuren zwarigheid mogte maken 't zelve Declaratoir, nevens de onvolledige Ordonnantie, van mij Notaris overtenemen."

N°. V.

N°. V.

MISSIVE *van Mr.* JOHAN LUZAC, *bij toezending van een Exemplaar van* Socrates als Burger beſchouwd.

Aan den Burger Voorzitter van het PROVINCIAAL - BESTUUR *over* HOLLAND,

GË-EERDE MEDE-BURGER!

Ik vermeene niets bevreemdend's te doen, noch mij iets aan te matigen, 't geen, vooral in de tegenwoordige tijden, ongepast zoude ſchijnen, wanneer ik U eerbiedig verzoek het nevensgaande Exemplaar van mijn nieuw uitgegeeven Werkjen in uwe hoedanigheid, als *Voorzitter van 't Provinciaal Beſtuur over Holland*, wel te willen aanneemen, en der Vergadering van mijnen 't wege aan te bieden. Ik heb hetzelve aan *hen*, *die onder mijne Land-genooten op eene deugdzaame wijze Vaderland-lievend* zijn, bijzonderlijk toegewijd: En aan wie derhalven zoude ik het beter ter bëoordeeling kunnen overgeeven dan aan hen, die niet alleen die Mede-Burgers vertegenwoordigen, van wie ik ſpreke, maar die bijzonderlijk reeds meer dan eens de doorſlaandſte blijken gegeeven hebben, dat de geest van *zuiver Patriotisme*,

dat is, de *zugt voor 't algemeen welzijn zonder zijdelingsche inzigten*, in tegen-overstelling van *blinde drift* en *Partijschap* of van 't *vuig eigen-belang*, hunne besluiten regelt, en mitsdien in hunne Vergadering *den meesten invloed* heeft. Edoch, behalven deze algemeene reden om mijn Geschrift aan U, in uwe qualiteit, en door U aan de geheele Vergadering in handen te stellen, is 'er eene meer bijzondere, die mij noopt. Mijne *denkens-wijze* en *grondbeginsels* hebben aan hen, die jegenswoordig het Collegie van *Curateuren van 's Lands Universiteit te Leyden* uitmaaken, tot *oorzaak* of wel tot *voorgeeven* gediend, waarom zij gemeend hebben met mij te kunnen handelen op eene wijze, welke niet alleen, wat mij *persoonlijk* betreft, aanloopt tegens de *eerste gronden van recht en billijkheid*, en in de Geschied-Boeken der gezamentlijke Universiteiten van ons Vaderland geen voorbeeld heeft, maar welke boven dien in mijn persoon (gelijk ook in vorige gevallen, schoon eenigzints van een ander soort) alle eerzugt om zig tot het onderwijs aan eenig Hoge-school te bekwaamen, immers bij al wie eenigzints *edel-aertig* denkt en prijs stelt op eene *eerlijke onafhanglijkheid*, voor altoos den hart-ader aftteekt. Ik heb deswegens mijne rechtmatige klagten bij uwe Vergadering ingebragt, en verwagte daar van, nu bereids zedert meer dan vijf maanden, herstel. Ik oordeele dan, dat het voor haar belangrijk is mijne

denk-

denk-wijze en *grondbeginſels* van nabij te kennen: Nimmer heb ik mij derzelver geſchaamd: En, gewoon rondelijk te handelen en te ſpreeken, heb ik, die van mijne eerſte jeugd alles voor de *Republikeinſche Regeerings-vorm* van mijn Vaderland heb veil gehad en daarvan ſteeds de doorſlaandſte blijken heb gegeeven, en die nu ondertusſchen op de LASTERLIJKSTE wijze (men vergeeve de uitdrukking aan 't levendig gevoel der onwaarheid) beſchuldigd worde, "even of ik alles, wat tot *eene* „ *Republikeinſche Regeerings-vorm* betrekking „ heeft, in een *haatlijk* daglicht wilde ſtellen en „ met *zwarte* couleuren afmaalen; — gewoon, zeg ik, cordaat en onbewimpeld te handelen en te ſpreeken, heb ik geen ogenblik gëaarfeld de denkwijze en grondbeginſels, die aan voorn. Curateuren in mij zo zeer mishaagen, opentlijk aan den dag te leggen, en allen, die eenig gevoel van *waarheid* en *zuiver Patriotisme* in hunnen boezem omdraagen, in ſtaat te ſtellen tusſchen hen en mij oordeel te vellen. Zijn de denkbeelden van *Burger-deugd*, die ik in vroegere dagen onder toejuiging van alle brave Vaderlanders voordroeg, en waarvan ik nu op nieuw de trekken door een levendig voorbeeld heb poogen te ſchetſen, zodanig, dat een Leeraar, die van dezelven doordrongen is, van het opentlijk onderwijs in ons Vaderland geweerd en op de hoonendſte wijze, die men weet dat een Man van eer doorgrieven moet, be-

handeld behoort te worden, ik zal mij des getroosten, wel weetende dat *de Waarheid eeuwig en onveranderlijk is*, en dat hij, die dezelve boven alles lieft, ook ligtelijk in ſtaat is zig boven alle voorbijgaande en tijdelijke omſtandigheden te plaatſen: Gebeurt het tegendeel, GË-EERDE MEDE-BURGER! en wedervaart mij ten opzigte der behandeling, mij door de *anders-denkenden* Curateuren van 'sLands Univerſiteit aangedaan, van uwen't wege dat recht, waar op ik meene billijke aanſpraak te hebben, de openhartige belijdenis mijner gevoelens, voor 't oog der geheele Natie, zal U en de overige Leden van 't *Provinciaal Beſtuur* bij al wie *waare Vrijheid*, dat is, *Vrijheid met orde en vervulling der Burger-plicht gepaard*, lief hebben, doen kennen als zodanigen, die geen perſoonen, geen ampten, noch tijden aanzien, maar *onpartijdiglijk* recht doen wedervaaren, aan al wie *rechtvaerdigheid* en *billijkheid* voor zig heeft. En eindelijk, wat ook de uitkomst mijner zaak zijn moge, mijn verzoek is ſlegts, dat dit mijn Werkjen, bij de Stukken daar toe behorende, onder de Archiven uwer Vergadering, nedergelegd moge worden, om en *nu* en bij de *onpartijdige Nakomelingſchap* voor of tegen mij te getuigen.

Heil, eerbied, en broederſchap!

(*getekend*) JOHAN LUZAC.

LEYDEN 4. *December* 1796.

N°. VI.

N° VI.

Tweede BERICHT *van* CURATEUREN (*het eerſte, in de Zitting van den* 12. *September ingekomen, mij niet zijnde gecommuniceerd geweest, als dadelijk bij de Vergadering voor ongenoegzaam beſchouwd, en verworpen.*)

CURATEUREN *over* HOLLANDS HOOGE-SCHOOL *binnen* LEYDEN

Aan het PROVINTIAAL BESTUUR *van* HOLLAND.

MEDE BURGERS!

Wij hebben de eer gehad te ontfangen Uw *nader Appointement marginaal* van den 12. September dezes jaars, op het Request van Mr. JOHAN LUZAC, houdende Uwe begeerte, om van ons een NADER *gedetailleerd Bericht* op gemelde Request te erlangen.

Wij hebben daar uit opgemaakt, dat ons *eerſte Bericht* te *kort* en *niet voldoende* was geweest, in het welk wij beöogd hadden, voornamentlijk Ul. het *Decreet van de Proviſioneele Repreſentanten van het Volk van Holland*, van den 17. February dezes jaars, te herinneren, als waarbij de door

door ons, met Mr. JOHAN LUZAC, gehoudene handelwijze *is goedgekeurd*, om dus deze zaak als REEDS AFGEDAAN te doen beschouwen; en wij bedoelden daar en boven de grond aan te wijzen, die, benevens de *dringende aanmaningen* der Vergadering van de *Provisioneele Representanten van het Volk van Holland*, op voordragt van derzelver Committé van *Algemeene Waakzaamheid*, ons tot die gehoudene en goedgekeurde handelwijze bewoogen had.

Thans zullen wij aan Uw nader gemanifesteerde oogmerk trachten te beantwoorden.

Wij zouden Uwe kiesheid beleedigen, door ons Bericht op dien toon te stellen, waar op Mr. JOHAN LUZAC heeft kunnen goedvinden zijn Adres in te richten: Wij laaten ook het oogmerk daar, waar toe Mr. JOHAN LUZAC in dit Stuk gewag maakt van *personeele beleedigingen* hem bejeegend, die met de *voorgestelde zaak* of met Curateuren *niets gemeens hebben*; en het is alleen het onweerstaanbaar gevoel van verontwaardiging, het welk ons met een woord doet opmerken, dat LUZAC zijner *hollende drift* zoo verre toegeeft, dat hij ook de nagedagtenis van PIETER PAULUS schendt, wiens vroegen dood de braven in den Lande zoo levendig betreuren; terwijl wij anders niet eens gewag willen maken van den *personeelen haat*, welken hij tegens zommigen der Curateuren verraadt.

Ter

Ter zaake: Het *Directoire-Exécutif* van de Franſche Republicq verzogt aan de Miniſters der Bataafſche Republicq, bij het zelve reſideerende, zijne ernſtige klagten bij Hun Hoog-Mog. in te leeveren, tegen den Schrijver der Leydſche Franſche Courant, en voorzieninge tegen denzelven te eisſchen. De Vergadering van Hun Hoog-Mog. zond de bezwaaren van het *Directoire-Exécutif* aan de *Proviſioneele Repreſentanten van het Volk* van *Holland*, met verzoek van voorzieninge; bij welke Vergadering de zaak aan derzelver Committé van *Algemeene Waakzaamheid* wierd opgedragen, om onderzoek naar den Schrijver van gemelde Courant te doen, en van Conſideratien en Advis te dienen.

Bij dit onderzoek nu bleek uit den mond van den Burger ETIENNE LUZAC, dat zijn Broeder, de Hoogleeraar JOHAN LUZAC, was Redacteur van gemelde Courant: Hier van wierd door gemelde *Committé van Waakzaamheid* ter Vergadering der *Proviſioneele Repreſentanten* den 8. January dezes jaars Rapport gedaan, en tevens de voordragt: " Of JOHAN LUZAC, in zijne qualiteit „ als Profeſſor aan 's Lands Univerſiteit te Ley„ den, niet zoude behooren te worden geremo„ veerd, uit hoofde dat hij, als Redacteur van de „ Franſche Leydſche Courant, ſteeds blijken ge„ geeven had van zijne *Ariſtocratiſche denkwijze*, „ alsmede van zijne pogingen om de Franſche Re-

„ vo-

„ volutie, en dus ook de onze, benevens alles
„ wat tot een Republicainſche Regeeringsvorm
„ betrekking heeft, in een haatelijk daglicht te
„ ſtellen, en met zwarte couleuren af te maalen,
„ welke ſentimenten allezints in een Hoogleeraar,
„ aan wien inzonderheid het *Doceeren in de Vader-*
„ *landſche Geſchiedenis* is toevertrouwd, van de
„ allernadeeligſte gevolgen ZOUDE ZIJN, door
„ den invloed, welken zodanige Perſoon op de
„ gemoederen van de ſtudeerende Jeugd moet ge-
„ acht worden te hebben?"

Dit Voorſtel wierd aan ons gezonden om Advis, *met het opſtellen van het welk wij ons niet weinig verleegen bevonden*; daar het *zoo geſchapen* ſtond, dat wij gerustelijk durven verzeekeren en ons daar toe op het geheugen van die Leden uwer Vergadering, die ter dier tijd Leden der Vergadering van de *Proviſioneele Repreſentanten* waren, beroepen, dat de Vergadering van Holland zelve, *op den minſten aandrang van onzen kant*, den Profesſor LUZAC geheel en al van derzelver Univerſiteit zoude hebben verwijderd, zoo als ook vervolgends, bij het van onzent wege gedaane Voorſtel, op den 2. February; veele Leden hunne bekommering te kennen gaven, dat Curateuren beöogden die zaak te laaten zoo als zij was; terwijl wij, van onze zijde, in dien tijd wenschten hem de Profesſie in de Griekſche Taal te laaten behouden, ſchoon wij egter reeds zedert lang, en voornamentlijk toen

wij

wij op de legaalſte wijze onderricht waren, dat hij was Redacteur der Leydſche Franſche Courant, begreepen, dat de aan ons toebetrouwde zorg voor de Univerſiteit vorderde, dat in het tegenwoordig tijdſtip aan hem, JOHAN LUZAC, het onderwijs der Nederlandſche Jongelingſchap in de Vaderlandſche Geſchiedenisſen niet langer bleef toevertrouwd.

Op deze beweeggronden was het dat wij den 2. February dezes jaars Commisſarisſen uit ons midden aan den Preſident van Holland afvaerdigden, wier voordragt het Register der Decreeten van dien dag, uit 's Preſidents mond, in het breede opgeeft, en waar op, bij alteratie van het Decreet van 8. January, het Voorſtel van het *Committé van Waakzaamheid* aan ons wierd gezonden, niet om Advis, maar „ten einde wij deze zaak zodanig in „ Conſideratie zouden neemen, als wij tot bevor„ dering van het welzijn der Univerſiteit zouden „ oordeelen te behooren."

De Vergadering egter gelastte ons, om binnen 14. dagen berigt te geeven van het geen wij ter dezer zake zouden hebben verricht: En het was bij deze gelegenheid, zoo als wij reeds boven aanmerkten, dat veele Leden hunne bekommering te kennen gaven, dat Curateuren beöogden om deze zaak te laaten zoo als zij was; waar door dan ook de last, om *binnen veertien dagen rapport te doen*, 'er wierd bij gevoegd. Ingevolge dit Decreet der *Proviſionéele Repreſentanten* van 2. February, na-

men

men wij den 8. February ll. het besluit, "Mr. JO-
„ HAN LUZAC van zijn Professie in de Vader-
„ landsche Geschiedenis te ontslaan, en hem te
„ vermaanen, zig in het onderwijzen van de
„ Griekſche Taal en Oudheid, *zorgvuldig* van
„ alle *Staatkundige aanmerkingen* te onthouden,
„ of zig eenige uitdrukkingen te veroorloven, wel-
„ ke de Jongelingschap, waarop het Nageslagt
„ *haaren hoop gevestigd heeft*," (dit moet zijn —
zijnen hoop vestigt, op welke Grammaticaale fout
de taal-kundige Requestrant niet zonder reden veel
te zeggen heeft,) " tegens de thans erkende en
„ aangenomene gronden van *Vrijheid* en *Gelijk-*
„ *heid*, ZOUDE KUNNEN voorinneemen, of hen bui-
„ ten staat stellen dezelve naderhand bevoorderlijk
„ te zijn :" Ook VERMINDERDEN WIJ ZIJN TRACTEMENT.

Wij meenden langs dezen weg het *oogmerk* der Vergadering van Holland bereikt te hebben, en aan den anderen kant, met de nodige voorzigtigheid, den Hoogleeraar LUZAC te hebben BEHOUDEN *voor de geheele Remotie*, welke hij *bijna* van wegens de *Provisioneele Representanten des Volks van Holland* ondergaan had.

Ter voldoening aan onzen last, gaven wij van dit ons verrigte bij Missive aan de Vergadering van Holland kennis, en *hadden het genoegen*, dat, op den 17. February daar aan volgende, de gem. Vergadering van Holland decreteerde, " dat zij het

„ ge-

„ gegeeven ontslag aan den Burger JAN LUZAC;
„ als Professor *Historiae Patriae*, en het verdere
„ door ons ten deze verrigte, *approbeerde.* "

Wanneer dit ons Besluit door Mr. JOHAN LUZAC aan den Rector en Senaat van 's Lands Universiteit bekend gemaakt wierd, vaardigde dezelve eene Commissie uit het midden van hun aan ons af: Met dezelve hebben wij op den 17. February in 's Hage eene Conferentie gehouden: Men deed ons den voorslag, om de uitdrukkingen onzer Resolutie van den 8. February eenigzints te veranderen, OP HOOP dat JAN LUZAC dan *zijne Griekſche Professie zou willen behouden:* Zeer veele en zeer natuurlijke redenen beletteden ons des tijds buitengewoon, om alléen over deze zaak zoo spoedig, als LUZAC misschien gewenscht had, te vergaderen; maar het is 'er zoo verre af, MEDE-BURGERS! dat wij toen ter tijd afkeerig zouden geweest zijn van eene *nadere verklaring onzer meening*, dat wij aan de Commissie uit den Senaat al aanstonds gevraagd hebben, " wat 'er omtrent de gezindheid
„ ten dezen van Mr. JOHAN LUZAC zelven te
„ wagten zoude zijn? " en waar op wij *geen zeer bepaald antwoord* kreegen.

Eer wij ons nu op den voorslag, van wegen Rector en Senaat gedaan, hadden kunnen verklaaren, schrijft Mr. JOHAN LUZAC ons reeds op den 26. February eene Missive, waarbij hij, na het voorstellen van eenige bezwaaren tegen ons Besluit van

8. February, geen verzoek doet, om daar in eenige verandering te maaken, maar betuigt " zig genoodzaakt te vinden zijn algeheele Post aan de Univerſiteit van toen af aan neder te leggen; " doch hij voegt 'er bij, " dat, bij aldien zulks met onze intentie niet ſtrijdig was, hij, zonder eenige beſoldiging van onzent wegen, uit welken hoofde ook, te begeeren, met zijne Academiſche Leſſen voort zou gaan tot aan de groote Vacantie, in hoope (en dit verzoeken wij U vooral op te merken) dat wij intuſſchen voorzien zouden in de vervulling der plaats, door zijne demisſie vaceerende; " terwijl hij nochthans bij die zelfde Misſive verklaart, " zig van den dag der voorſz. Reſolutie te beſchouwen voor ontſlagen van alle betrekkingen als geſalarieerd Leeraar. "

Hoe bepaald ons oogmerk, in het neemen der maatregelen omtrent Mr. JOHAN LUZAC, ook geweest was, om hem in zijne hoedanigheid van Hoogleeraar der Griekſche Taal aan Hollands Hooge-School te behouden, gelijk wij zulks in ons *Bericht* aan de *Proviſioneele Repreſentanten van 't Volk van Holland* te kennen gaven, doch in welke *gunſtige* geneigdheid het Adres en andere, zedert uitgekomene, Stukken van LUZAC niet weinig verandering te weeg gebragt hebben, konden wij, daar hij uit zig zelven, op zulk eene ſtellige wijze, zijne demisſie nam, niet anders dan dezelve aannee-

neemen. — Doch wij begeerden niet, dat Mr. JOHAN LUZAC, volgens zijn voorſtel, zijne dienſten nog eenigen tijd aan de Univerſiteit zoude blijven wijden, zonder *daar voor* BELOOND *te worden:* Waar op wij hem *het wedde, volgens Beſluit van 8. February laatstleden bepaald*, beſlooten te doen betaalen tot aan den daar op volgenden 8. Augustus.

Uit deze voordragt onzer handelwijze omtrent Mr. JOHAN LUZAC blijkt, dat dezelve zich voornamentlijk tot twee daaden bepaalt, het neemen onzer Reſolutie op 8. February laatstleden, waarbij wij Mr. JOHAN LUZAC ontſlagen hebben van zijne Profeſſie *Hiſtoriae Patriae*, met de bijgevoegde *aanmaaning* en *vermindering van wedden*, en vervolgens het op den 20. Maart daar aan volgende aanneemen zijner door hem zelf vrijwillig gegeeven demisſie.

Wij KUNNEN *noch* MOGEN *thans meer in eene verdediging treeden van ons Beſluit van den 8. February laatstleden* omtrent Mr. JOHAN LUZAC. Het goedkeurend Decreet van de *Proviſioneele Repreſentanten des Volks van Holland*, in dato 17. February daar op volgende, heeft onze daad *geſanctioneerd* en *bekrachtigd*; en hier door is *het de zaak der Vergadering van Holland zelve geworden.*

Wat betreft het aanneemen der demisſie van Mr. JOHAN LUZAC, in zijne Misſive van 26. February aan ons gegeeven, dit was voldoen aan zijn uit-

gedrukt verlangen: Bij aldien hij naderhand *berouw heeft gekreegen van zijnen onbezonnen ſtap*, gelooven wij, dat het geſchikter zoude zijn geweest, zulks op eene andere wijze, bij zijn Adres, te kennen te geeven, dan wel om, te midden zijner poging tot herſtel der gevolgen zijner eigene verkeerde daad, niet alleen Curateuren, maar de Vergadering van Holland zelve, op eene wijze aan te vallen, die *noch zijn hart, noch zijn verſtand, eer aan doet.*

Wij hebben intusſchen niet ſtil gezeeten, om de door de vrijwillige demisſie van Mr. JOHAN LUZAC veroorzaakte vacature te vervullen, en *vleijen ons* dien ſtoel eerlang door *een man van verdienſten* bekleed te zien.

Wij vertouwen hier mede aan het Request van Mr. JOHAN LUZAC zoo veel licht te hebben bijgezet als uwe verlangens ons toeſchijnen te bedoelen; want uwe wijsheid kan, zoo wij vermeenen, niet willen, dat wij alle *de agterdogtige denkbeelden en aantijgingen* van JAN LUZAC ſtuk voor ſtuk zouden behandelen en ontzenuwen.

Heil en Broederſchap.

CURATEUREN *over* HOLLANDS HOOGE-SCHOOL *binnen* LEYDEN *voornoemd.*

Ter ordonnantie van dezelve.

(*getekend*) JAC. DE FREMERY.

LEYDEN *den* 3. *December* 1796.

A. L. B. S.

Nº. VI. B.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *van de Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

7. December 1796.

Ontfangen eene Misfive van Curateuren over Hollands Hooge-School binnen Leyden, in dato 3. dezer, houdende derzelver Bericht op de, bij Appointement van den 12. September, nader in handen van dezelve Curateuren geftelde Requeste van Mr. JOHAN LUZAC, den 29. Juny aan deze Vergadering gepresenteerd, zijnde gemelde Bericht van Curateuren hierna volgende geïnfereerd.

(*Fiat infertio*)

Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verftaan, Copie van het voorfz. Bericht, met de Requeste *in Originali*, te ftellen in handen van de Burgers *Forften*, *Temminck*, *van der Spyk*, en *van Marle*, om al het zelve nader te examineeren, en de Vergadering te dienen van Confideratien en Advis.

N°. VII.

REQUEST

van Mr. JOHAN LUZAC,

met inhæſie van zijne MEMORIE *van 27. Juny laatstleden, en voorts als in den text.*

27. December 1796.

Aan de BURGERS, *Leden van het* PROVINCIAAL BESTUUR *over* HOLLAND,

Geeft reverentelijk te kennen JOHAN LUZAC, woonagtig te LEYDEN:

Dat de Ondergetekende den 27. Juny laatstleden zig bij deze Vergadering heeft geädresſeerd, om te obtineeren *reparatie der Grieven*, door hem bij Misſive van 26. February bevorens aan Curateuren over 's Lands Univerſiteit te Leyden, jegens derzelver Reſolutie van den 8. derzelver maand, voorgedragen, dan welke *Grieven* zij bij hunne Reſolutie van 20. Maart daar aanvolgende, ſchoon eerst drie maanden na dien datum aan hem ter hand gekomen, geweigerd hadden te herſtellen; immers „ dat, bij *ſpecifique opgave* en *verificatie der Beſchul-*

„ *ſchuldigingen*, op fundament van welken voorn.
„ Curateuren goedgevonden hadden den Ondergetekenden *ongewaarſchuwd*, *ongehoord*, *onverdedigd*, van ééne der Posten, door hem aan de
„ Univerſiteit bekleed, dadelijk en directelijk te
„ removeeren, en, bij eene WILLEKEURIGE
„ *vermindering* van des Ondergetekendens Appointementen, zijn aanblijven in de andere
„ Post onder die *bepaalingen* en *bedreigingen* te
„ ſtellen, die met eene geheele remotie gelijk ſtonden of in de daad eene *indirecte* maar niet min efficacieuſe en zeekere *remotie* waren, de Ondergetekende in ſtaat geſteld mogte worden, om daarjegens zig zodanig te defendeeren, als hem in
„ een Land, waar men recht en juſtitie eerbiedigt,
„ en *niemand onverhoord gecondemneerd mag*
„ *worden*, (naar zijn inzien) wettig competeert;"
refereerende de Ondergetekende zig voor 't overige tot het Dispoſitif der voorſz. *Memorie*, door hem den 27. Juny laatstleden aan deze Vergadering gepreſenteerd:

Dat de Ondergetekende, na bijna ſes maanden eenig effect of naricht van zijne zo gegronde klagten afgewagt te hebben, vernomen heeft, dat het *Bericht* van voorn. Curateuren op zijne Memorie *eindelijk* was ingekomen, en deze zaak geſteld in handen eener perſoneele Commisſie van vier Leden dezer Vergadering, voor welken, op henlieder Aanſchrijving, de Ondergetekende zig

dan ook op Vrijdag, den 16. December laatstleden, heeft geïnsteerd, en bij die gelegenheid als nog heeft aangedrongen, " dat het Bericht van „ voorn. Curateuren, 't welk zekerlijk de *ſpeci-* „ *fique opgave der Beſchuldigingen* tegens hem, „ met derzelver verificatien, moest inhouden, aan „ hem gecommuniceerd mogt worden, daar hij „ eerbiedig vertrouwde, dat in alle Landen, hoe „ *despotisch* ook *hunne Regeerings-vorm* zijn „ mogte, maar althans VOORAL *in eene vrije Re-* „ *publicq*, daar de *Rechten van den Mensch en* „ *Burger* zo plechtig *geproclameerd* zijn gewor- „ den, niemand van zijne wel-verkregene *rech-* „ *ten* beroofd, of in zijne *eer* en *goeden naam* „ aangetast mogt worden, zonder hem zijne *wet-* „ *tige defenſie* daarjegens te vergunnen; dat Cura- „ teuren zig geenzints konden *behelpen* met de al- „ legatie, dat het geen zij jegens den Ondergete- „ kenden verrigt hadden, bij Reſolutie van de „ *Proviſioneele Repreſentanten van 't Volk van* „ *Holland*, in dato 17. February, was *geappro-* „ *beerd*, vermits, in zo verre men zoude moeten „ *vooronderſtellen*, dat de voorn. *Proviſioneele Re-* „ *preſentanten* geweeten hadden, dat de Onder- „ getekende op zulk eene *onbepaalde* beſchuldi- „ ding, *in vago*, ONGEHOORD en ONVERDE- „ DIGD, was geremoveerd, zodanige Reſolutie „ der voorn. Repreſentanten aan een notoir de- „ fect van NULLITEIT zoude laboreeren, als

„ *ſtrij-*

„ *ſtrijdende niet alleen tegens den* GEHEILIGDEN
„ PLICHT *eener Regeering in 't algemeen, maar*
„ *bijzonder ook tegens die grondbeginſels, waar-*
„ *van zij zo kort te voren de* GETROUWE NAAR-
„ KOMING *in hun beſtuur aan 't Volk van Hol-*
„ *land, en aan ieder Ingezeten in 't bijzonder,*
„ *hadden* BELOOFD *en* VERZEKERD: Edoch
„ dat hij die Reſolutie der Proviſioneele Repre-
„ ſentanten veel-eer wilde aanzien als BIJ SUB-
„ EN OBREPTIE in de waereld gekomen, en
„ (om van *andere faiten*, die hij aan voorn. Bur-
„ gers Commisſarisſen heeft opgegeeven, niet te
„ gewagen,) als ſteunende op de *noodzaaklijke*
„ *ſuppoſitie*, dat de Ondergetekende *behoorlijk*
„ *in zijne defenſie was gehoord;* dat de Beſchul-
„ digingen, tegens hem ingebragt, OP WAAR-
„ HEID *ſteunende waren;* en dat eindelijk Cura-
„ teuren RECHT HADDEN, om een Profeſſor
„ aan 's Lands Univerſiteit op dergelijke wijze
„ WILLEKEURIGLIJK *te behandelen, van zijne*
„ *Posten te removeeren, en in zijne plechtiglijk*
„ *toegezegde Appointementen te verkorten;* van
„ al 't welk ondertusſchen juist het tegendeel
„ plaats had;" hebbende de Ondergetekende,
ten opzigte van 't laatſte Poinct, aan voorn. Com-
misſarisſen de nodige Bewijzen overgegeeven, waar-
uit, onder anderen, conſteert, " dat ook ten dien
„ opzigte de handelwijze van voorn. Curateuren
„ is geweest ONWETTIG en WEDERRECHTE-

„ LIJK, zo dat onder 't vorig Beſtuur de gegron-
„ de klagten van Rector en Senaat, wegens de
„ remotie van den Profeſſor *Voorda*, niet zijn van
„ de hand geweezen: "

Dat de Ondergetekende nog heden op dit alles te meer ſchriftelijk moet aandringen, om dat hij heeft kunnen beſpeuren, dat het Decreet der *Proviſioneele Repreſentanten* van 2. February, waarop des Ondergetekendens remotie berust, van wegens hen Curateuren zelven is GEPROVOCEERD onder het *voorgeeven*, dat des Ondergetekendens BEKENDE *grondbeginſels of gevoelens over de Vaderlandſche Hiſtorie* niet toelieten hem in de post van Profeſſor der Vaderlandſche Geſchiedenisſen te continueeren; grondbeginſels en gevoelens ondertuſſchen, die aan wijlen den Curator PIETER PAULUS, (uit wiens *mond* of *boezem* de Ondergetekende nogthans niet gelooft, dat deze *uitdrukking* is voortgekomen,) op zulk eenen voet, gelijk alomme in ons Vaderland, (om 't zelfde woord te gebruiken,) BEKEND *waren*, dat in den jaare 1786. wanneer hij, Mr. PIETER PAULUS, zelve geene *lust* of *gelegenheid* had, om de defenſie der Stad ALKMAAR, jegens de laatſte en zeer uitgewerkte Memorie van den toenmaligen Stadhouder, over de aanſtelling der Regeering aldaar, verder op zig te neemen, hij Mr. PIETER PAULUS *zelve in perſoon*, nevens Gedeputeerden der Stad ALKMAAR, (waarvan de Repreſentant de Kempenaer

nog

nog in leven is) uit naam van de Regeering derzelve Stad en van de voornaamſte Leden der Vergadering van Holland, den Ondergetekenden aanzogten als de Perſoon, die uit hoofde zijner ſtudiën in de Geſchiedenisſen des Vaderlands, maar nog veel meer uit hoofde zijner *bekende* en *beproefde* vrijheid-lievende grondbeginſels en gevoelens, ten opzigte van die Geſchiedenisſen en van het Algemeen Staats-Recht, naar hun oordeel het best geſchikt was, om de zo moeijlijk gemaakte verdediging der Stad ALKMAAR verders te volvoeren; een omſlagtige arbeid, waaraan de Ondergetekende een gantſch jaar, onder de beſlommering van zijne toen onlangs aanvaarde Post, heeft beſteed, zonder daarvoor, uit hoofde der Revolutie van den jaare 1787. die 't afwerken van 't zelve zo moeijlijke en volumineuſe Stuk kort opvolgde, eenige de minſte beloning of vergelding te pretendeeren, neemaar 't zelve ſtellende bij zo veele andere opofferingen van moeite en tijd, voor de zaak der *Vaderlandſche Vrijheid* door hem gedaan, daar hij toen egter verre af was van de verwagting, dat de beloning, voor alle zijne moeite en betoonde bereidwilligheid, niet minder dan de verzoeting van alle de onaangenaamheden, die hij bij een gevolg derzelve Revolutie van 1787. heeft moeten verduuren, agt jaaren daarna hierin beſtaan zoude, dat de *bekende grondbeginſels en gevoelens* van den Ondergetekenden, bijzonder in de *Vaderlandſche Geſchiedenisſen*,

ſen, die men zig ter verdediging jegens de inkruipingen van den Stadhouderlijken invloed had weten ten nutte te maaken en tot hunnen dienst te gebruiken, zelfs aan éénen van hen, die 'er zig toen van bedienden, (*quaſi*) tot *voorwendſel*, TEGEN DE NOTOIRSTE WAARHEID AAN, *zouden ſtrekken*, om hem ARBITRAIRLIJK *en* VIÂ FACTI van eene Post te beroven, waarin men uit zijne alom voorhanden zijnde geſchreeven Leſſen zig kan overtuigen, dat hij nimmer of ooit anders dan *zuivere Republicainſche gevoelens* gevolgd heeft; uit welke Leſſen, zo min als uit zijne woorden of daaden in zijne publijcque Post, men GEEN ENKELD BEWIJS kan bijbrengen, die zulk EENE WEDERRECHTELIJKE EN ONDERDRUKKENDE *handelwijs zelfs den* MINSTEN SCHIJN OF COULEUR VAN RECHTVAERDIGHEID KAN GEEVEN; provoceerende de Ondergetekende, nopens zijne zogenaamde BEKENDE *gevoelens en grondbeginſels*, opentlijk tot die Leſſen, waaruit de ONWAARHEID der bovengemelde Beſchuldiging DAADELIJK en DE FACTO, *aan al wie dezelven gelieft in te zien*, ONLOCHENBAAR kan conſteeren:

Dat, terwijl dergelijke eene *bepaalde beſchuldiging* voor den Ondergetekenden tot heden is VERBORGEN gebleeven, en hem nimmer of ooit eenige de minſte gelegenheid gegeven is, om zig daarjegens te verdedigen, zij nogthans *ſub- en obrepti-*

ve-

velijk den grond gelegd heeft tot de voorn. Reſolutie der *Proviſioneele Repreſentanten* van 2. en 17. February 1796. en mitsdien de Ondergetekende had mogen verwagten, dat het ſtellen zijner zaak in handen eener perſoneele Commisſie gelegenheid tot een *behoorlijk onderzoek* deswegens zoude hebben gegeeven, zonder dat het voorn. Curateuren, *pendente deliberatione* der hoogstgeconſtitueerde Magt, geöorlofd ware inmiddels ietwes te *attenteeren*, waardoor de *reparatie der Grieven*, door den Ondergetekenden op *zo evidente gronden van rechtvaerdigheid gereclameerd*, ondoenlijk gemaakt zoude worden: Dat de Ondergetekende, de *opentlijke vilipendie* (*) der autoriteit

(*) Na dat Mr. *Johan Luzac* op den 16. December 1796. door de Perſoneele Commisſie uit het Provinciaal Beſtuur was gehoord, werden de vier in Holland aanweezige Curateuren, HAHN, VAN LEYDEN VAN WEST-BARENDRECHT, PIETER VAN LELYVELD PIETERSZOON, en L. VAN SANTEN, Dingsdag den 20. December, op gelijke wijze voor dezelve Commisſie gerequireerd; eene Conferentie, waarin zij zekerlijk beſpeurden de genegenheid, die 'er was om de wederrechtelijke handelwijze, door hen gehouden, te doen repareeren. *Den zelfden dag* derhalven geſchiedde door hen een beroep ter opvolging van Mr. *J. Luzac* als Profeſſor in de Griekſche Taal, en wel van iemand, van wien daar toe nimmer te voren was geſproken: Twee dagen daarna werd dat beroep in de Nieuws-Papieren aangekondigd: Dus had men (*meenden zij*) de zaak nu zo ver buiten haar geheel gebragt,

teit van deze Vergadering aan derzelver eigene *gevoeligheid* en *handhaving*, voor 't oog der Natie, overlatende, zig flegts bepaalen zal, om, met expresse inhaesie van 't Dispositif zijner Memorie van 27. Juny laatstleden, als nog te insteeren, " dat de beschuldigingen, door voorn. Curateuren „ tegens hem ingebragt, speciaal hun-lieder voor- „ dragt, vervat bij het Decreet der *Provisioneele-* „ *Representanten* van 2. February laatstleden, „ mitsgaders derzelver ingekomen *Bericht*, inhou- „ dende de *verificatien* en *bewijzen* van zodanige „ beschuldiging, aan hem gecommuniceerd mo- „ gen worden, en hem de weg gëopend, om, „ door middel 't zij van een *politicq*, 't zij van „ een *justitieel* onderzoek, zig daarjegens behoor- „ lijk te verdedigen, en op die wijze zodanig her- „ stel te bekomen, als een ieder Lid der Zamen- „ leeving, die vermeent onrechtvaerdiglijk behan- „ deld te zijn, zig in een Land van *Vrijheid* en „ *Justitie* met reden mag beloven; of wel, dat, in „ geval door deze Vergadering gëoordeeld mogt „ worden, dat het ingekomen Bericht van voorn. „ Curateuren geen *geverifieerden grond* of *be-* „ *wijs* inhield der beschuldiging of voordragt, „ waarop het Decreet der *Provisioneele Repre-* „ *sen-*

---

bragt, dat ze *onmogelijk*, door de te vreezen Decisie van 't *Provinciaal-Bestuur*, hersteld konde worden.

„ *ſentanten* van 2. February laatstleden berust,
„ het aan deze Vergadering behage, den Onder-
„ getekenden in de Profesſie der *Vaderlandſche*
„ *Geſchiedenis* dadelijk te herſtellen, en zijne Grie-
„ ven, bij Misſive van 26. Febr. 1796. aan Cura-
„ teuren voorgedragen, als nog te repareeren."

't Welk doende &c.

(*getekend*) JOHAN LUZAC.

N°. VII. B.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *van de Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

27. *December* 1796.

IS geleezen de Requeste van JOHAN LUZAC, woonagtig te LEYDEN; waarbij, met inhaeſie van het Dispoſitif zijner Memorie, van 27. Juny l. l., als nog inſteert, dat de Beſchuldigingen door Curateuren der Univerſiteit tegens hem ingebragt, ſpeciaal derzelver voordragt, vervat bij het Decreet der Proviſioneele Repreſentanten van 2. February l. l., mitsgaders derzel-

zelver Bericht, inhoudende de verificatien en bewijzen van zodanige Beſchuldigingen, als tegens hem zijn ingebragt, aan hem gecommuniceerd mogen worden, en hem den weg tot verdediging te openen, om dus herſtel te bekomen; of anders hem in de Profesſie der Vaderlandſche Geſchiedenis dadelijk te herſtellen, en zijne Grieven, bij Misſive van 26. February 1796. aan Curateuren voorgedraagen, als nog te repareren.

Waarop, na deliberatie, is goedgevonden de voorſz. Requeste, bij Appointement en zonder reſumtie, te ſtellen in handen der perſoneele Commisſie, in de voorſz. zaak benoemd, om Advis.

N°. VIII.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *van de Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

29. *December* 1796.

De perſoneele Commisſie, benoemd in de zaak van Mr. JOHAN LUZAC, heeft het navolgend Rapport uitgebragt.

De

De Burgers FORSTEN, TEMMINCK,
en VAN DER SPYK
Aan
Het PROVINCIAAL-BESTUUR
van HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

" Het behaagde Ulieden bij Decreet van deze Vergadering, in dato 7. December l. l. Copie van het Bericht van Curateuren van Hollands Hooge-School binnen Leyden, op de Memorie van Mr. JOHAN LUZAC, den 29. Juny aan deze Vergadering gepresenteerd, met de voorsz. Memorie *in originali* te stellen in onze handen, om al het zelve nader te examineeren en der Vergadering te dienen van Consideratien en Advis; tendeerende het verzoek, bij gemelde Memorie gedaan, daartoe, " dat 't dezer Vergadering mogt behagen „ de Grieven, op welke Curateuren geen regard „ hadden gelieven te slaan, en die zij zelve erken- „ nen hun door den voorn. Mr. J. LUZAC te zijn „ voorgedragen, als nog te repareeren, en mits- „ dien hem de voldoening, naar zijne gedagten „ aan hem verschuldigd, te doen erlangen: Spe- „ ciaal voorn. Curateuren te gelasten, omme de „ *Aristocratische denkwijze* van hem, in dien zin, „ dat hij daar door in de Professie der *Vaderland-*

„ *ſche Geſchiedenis* gevaarlijk zoude zijn, ſpe-
„ cificq te bepalen, en met behoorlijke bewijzen
„ te verifieeren, vooral zijne *afkeerigheid van*
„ *eene Republikeinſche Regeeringsform*, mitsga-
„ ders zijne *ongunſtige denkwijze jegens de Ba-*
„ *taafſche Revolutie;* voorts hem jegens zodanige
„ bepaalde en geverifieerde Beſchuldiging zijne
„ *volleedige* en *plenaire defenſie* toetelaten, ten
„ einde, na aldus gehoord en wederhoord te heb-
„ ben, hem, indien hij *ſchuldig* bevonden worde,
„ zodanig te doen *mulcteeren* of *ſtraffen*, als hij ge-
„ oordeeld zoude worden verdiend te hebben, en
„ daar tegen, indien voorn. Curateuren in de be-
„ paling van eene zekere en gedetermineerde be-
„ ſchuldiging, mitsgaders in derzelver verificatien,
„ mogten *deficieren*, hem als dan, tegens *den*
„ *hoon* en *læſie* hem onverdiendelijk aangedaan,
„ volkomen te rechtvaerdigen, als mede *in inte-*
„ *grum* te reſtitueeren; en eindelijk, voor zo
„ verre mogte begrepen worden, dit alles geen
„ object van het onderzoek dezer Vergadering, of
„ van derzelver daar toe te benoemene Commisſa-
„ risſen, te kunnen opleveren, dat het als dan ten
„ minſten het goedvinden der Leden van het Pro-
„ vinciaal Beſtuur moge zijn, hem onverlet te ver-
„ klaren, om zijn recht tegens voorn. Curateuren
„ bij *ordinaris wege van Juſtitie* zodanig te ver-
„ vorderen, als hij zal oordeelen tot vindicatie van
„ zijne eer en goeden naam het dienſtigſte te zijn.

„ In-

„ Ingevolge en ter voldoening aan dit gereſpecteerde bevel, hebben wij thans de eer aan deze Vergadering voortedragen: "

„ Dat wij, na examen van de voorſz. Stukken en het bekomen van eenige nadere informatien, wel gewenscht hadden, en ook dadelijk daarop uit zijn geweest, om deze niet minder delicate als belangrijke zaak, welke bereids de aandagt van zeer veelen, zo hier, als elders, heeft naar zig getrokken, en door de wijze, waarop die begonnen en doorgezet is geworden, noodzaakelijk naar zig heeft moeten trekken, eene zodanige keer te doen neemen, dat, zo veel doenlijk, aan allen, die daar bij direct geïntresſeerd zijn, eenig genoegen wierd gegeeven, en wij ons niet in de noodzaakelijkheid bevonden hadden, om dezer Vergadering te moeten dienen van Advis, op het verzoek zelve, het welk door Mr. JOHAN LUZAC aan deeze Vergadering is gedaan, zo als dat is liggende. "

„ Dan, GE-EERDE MEDE-BURGERS! alle onze pogingen daar toe in het werk geſteld, met hoe veel ernst wij die ook vergezeld hebben doen gaan, hebben het gewenscht effect niet mogen erlangen; en de uitkomst heeft in dezen aan onze verwagting niet beantwoord, zoo dat wij ons thans verpligt vinden, om onze Conſideratien en ons Advis aan Ulieden mede te deelen; waarin wij ons voorgeſteld hebben te zullen te werk gaan met die on-

zijdigheid, met die cordaatheid en met die equiteit, welke gijlieden zekerlijk van ons verwagt, en welke de principes zijn, waarop deze Vergadering gewoon is te werk te gaan, en waardoor zij zig dan ook de hoog-achting en de dankbaarheid van het beste gedeelte onzer Medeburgers billijk verworven heeft; zonder ons eenigzints *over de gevolgen te bekreunen*, welke daar uit zouden mogen ontſtaan, *ook dan zelfs*, wanneer wij vermeenen en aan deze Vergadering adviſeeren mogten, dat het verzoek, door Mr. JOHAN LUZAC aan deze Vergadering gedaan, op *gronden van billijkheid* ſteunde, en het zelve mitsdien aan hem, zonder onbillijk te zijn, niet geweigerd zoude kunnen worden. Met die gevoelens bezield, hebben wij het verzoek zelve met vereischte attentie overwogen, als mede de gronden, waarop dat gefundeerd is geworden, en hebben daar mede vergeleken het Bericht van Curateuren, en het geen 'er verder in en omtrent deze zaak gebeurd was, voor zo verre wij daar van kennis bekomen hadden. — En het is uit dit onderzoek, MEDEBURGERS! dat aan ons *in de eerſte plaats* gebleken is, dat het *generaale* verzoek tendeert tot reparatie van de Grieven, welke Mr. JOHAN LUZAC vermeent aan hem te zijn toegebragt, door de Reſolutie van voorn. Curateuren in dato 8. February dezes jaars, waarbij hij *ontſlagen* wordt als Profeſſor in de *Vaderlandſche Geſchiedenis* aan de Hooge-School te

Ley-

Leyden, zijn Tractement op *f* 1600. *verminderd*, en de Profesſie in de *Griekſche Taal* aan hem gelaten, doch met bijvoeginge van eenige *recommandatien*, welke hij vermeent gelijk te ſtaan met eene dadelijke demisſie; omtrent welk generaal verzoek hij gepoſeerd heeft, dat hij die Grieven aan Curateuren in eene ample Misſive, onder de Bijlagen Copielijk te vinden, voorgedragen had, doch dat die aan hem niet gerepareerd waren, en zulks niet tegenſtaande de intercesſie van den Academiſchen Senaat te Leyden, bij voorn. Curateuren in het werk geſteld: "

„ Terwijl het *ſpeciaale* verzoek van dien Burger daar heen tendeert, dat Curateuren ſpecificq zullen opgeven en verifieeren de Beſchuldiging, op fundament van welke die Reſolutie genomen was; en, bij onſtentenis van dit een en ander, dat hij *in integrum*, dat is, in zijnen voorigen ſtaat, zal worden herſteld, hebbende hij, indien hij ſchuldig bevonden worde, aan *de wel verdiende ſtraffe zig niet willen onttrekken*, en 'er eindelijk een *onverlet* verklaren, om *in Juſtitie zijne zaak te vervolgen*, *caſu quo* bijgevoegd: Zoo dat derhalven het verzoek om herſtelling, zoo wel in de Profesſie van de Griekſche Taal, als in die van de Vaderlandſche Geſchiedenis, aan Hollands Hooge-School, het object is, waar over deze Vergadering zal moeten disponeeren, en dus teffens het onderwerp onzer deliberatien en conſideratien heeft uitgemaakt."

" *In de tweede plaats*, dat die verzoeken gefundeerd worden, onder anderen, daarop, dat hij vóór zijne remotie *de Poincten van beschuldiging nooit geweeten* heeft, en dat *hij daarop in zijne belangens niet is gehoord*, of *zijne defensie heeft kunnen allegueeren :* "

" Dat dit te meer in het voorhanden zijnde geval noodzaakelijk was geweest, om dat hij de Poincten van beschuldiging vermeent te mogen *ontkennen;* en dat die ook zelfs, zoo als die worden voorgedraagen, *geen grond voor eene zodanige behandeling kunnen opleeveren;* ja dat men in allen gevalle met hem, uit hoofde van het *bilateraal Contract*, waarin hij stond en de voorsz. Professien aanvaard had, in diervoegen niet zoude hebben kunnen handelen, zonder tegens *alle principes van recht en billijkheid* te zondigen;"

" *In de derde plaats*, dat Curateuren, offchoon die Memorie, behelzende dat verzoek en die gronden, breedvoeriger daar bij geadstrueerd, *tot tweemaalen toe in hunne handen is gesteld, om daar op te berichten*, echter gemeend hebben zig *in de merites van die gronden* en van de Resolutie van 8. February zelve, of wel anders van de remotie, niet te moeten inlaaten, maar *eenvouwig te moeten voordraagen, wat 'er zij geschied en voorgevallen*."

" En eindelijk *in de vierde plaats*, dat Curateuren, *hangende de voorsz: deliberatien van deze Vergadering*, op den 15. dezer maand December

be-

bereids over de Profesſie in de Griekſche Taal gedisponeerd, en daarin eenen anderen beroepen hebben."

" Dit alles aan ons alzo gebleken zijnde, ontveinzen wij niet, MEDEBURGERS! om van het laatſte het eerſte te gewaagen, dat wij over deze demarche van Curateuren zeer gefrappeerd geweest zijn, en die om meer als eene reden niet verwagt hebben."

" Immers kan 't aan geen hunner, die allen Rechtsgeleerden zijn, onbekend wezen, dat, zoo lang de Hoogst-geconſtitueerde Magt over iets delibereert, niemand intuſſchen de zaak, waar over gedelibereerd wordt, *mag brengen buiten haar geheel*, en dat alle zodanige *innovatien* zijn *volſtrekt nul* en *geen effect* behooren te ſorteeren:"

" Zonder dat hier tegens eenigzins in conſideratie zoude kunnen komen, dat men zoude willen ſtaande houden, dat de demisſie in de Profesſie van de Griekſche Taal, als door Mr. JOHAN LUZAC zelve genomen, en niet aan hem gegeven, in dezen niet meer in aanmerking zoude kunnen komen; vermits, gelijk reeds geremarqueerd is, ook dit een object van de deliberatien en diſpoſitie van deze Vergadering was gemaakt en uitleverde, en men derhalven de Hoogst-geconſtitueerde Magt niet behoorde vooruitteloopen; en dit zoude ook dienen tot ſolutie, wanneer men ſoms zoude willen allegueeren, dat 'er geene *furchéance* gevraagd,

veel min verleend is, waarmede Curateuren zig ook naar onze gedachten, in het voor handen zijnde geval, te minder zouden kunnen behelpen, daar bij de Memorie zelve die Jurisprudentie, *quod deliberante Principe nihil sit innovandum*, door Mr. JOHAN LUZAC is geallegueerd en ten zijnen faveur ingeroepen geworden, en in allen gevalle de deference voor deze Vergadering dat stil-zitten zoude hebben moeten aanraaden en buiten bedenking stellen."

" Ook verdiende, ten minsten naar onze gedagten, wel zoo veel attentie, dat men de zaak inmiddels niet uit haar geheel bragt, dat Mr. JOHAN LUZAC staande houdt, dat de demisfie in de Griekfche Taal niet is geweest eene *vrijwillige*, maar *noodzakelijke daad*, zoo dat hij moreel *verpligt* was, om die post onder zodanige, naar zijn inzien, stetrisfante bepalingen niet weder te aanvaarden, en dat dit de reden was, dat hij eerst zijne Grieven had voorgedragen over de Resolutie van 8 February, en hij daar na egter *zijns ondanks* zig tot die daad genoodzaakt had gezien."

" Wanneer men toch, gelijk men verpligt is, meer let op de zaak zelve, als op de woorden, dan schijnt het ten minsten hoogst-waarschijnlijk, zoo niet volstrekt zeker, dat Mr. JOHAN LUZAC de Profesfie in de Griekfche Taal wel zoude behouden hebben, ja hebben willen behouden, wanneer 'er maar die bepaalingen niet waren bijgevoegd geweest,

weest, of daarna waren ingetrokken, onder welke men die Profesſie aan hem had willen laaten."

" En hier aan ſchijnt geen twijffel over te zijn, als men nagaat, dat, volgens het Bericht van Curateuren zelfs, de Academiſche Senaat inſtantien gedaan heeft, om die Conditien weg te krijgen of te doen verzagten, als wanneer zij zig flatteerden, dat LUZAC zijne Profesſie zoude willen behouden; ten duidelijke preuve, naar ons inzien, dat Rector en Senaat die Conditien en bepalingen van dien aart geconſidereerd hebben, dat LUZAC onder die bepalingen niet wel de voorſz. Profesſie zoude kunnen blijven doceeren, doch dat hij echter, onder eenige verzagtingen daar van, die post wel zoude hebben willen behouden; waar uit dan vervolgens zoude kunnen worden afgeleid, dat de oorzaak van die demisſie niet zoo zeer bij Mr. J. LUZAC, als wel in de Reſolutie van Curateuren van 8. February, gezogt zoude moeten worden; ja, wanneer wij hier bij teffens in overweeging namen, dat Curateuren het zoo doen voorkomen, als of zij wel genegen zouden zijn geweest, om aan die inſtantie te defereeren, wanneer zij maar wat vroeger hadden kunnen bijeenkomen; als mede dat zij hunne Reſolutie van 20. Maart eerst op den 28 Juny aan voorn. Mr. J. LUZAC hebben doen ter handſtellen, en dus geen haast gemaakt hebben; dat voorts direct daarop dit Adres aan deze Vergadering is gemaakt geworden: Dat deze Ver-

gadering *met het eerst Bericht van Curateuren niet te vreden*, een *nader Bericht* heeft gerequireerd, en ook nog met dat laatst Bericht *geen genoegen heeft genomen*, maar eene perſoneele Commisſie benoemd, om dit alles nader te examineeren, en dezer Vergadering te dienen van Conſideratien en Advis, dan verbeelden wij ons in dat alles zoo veele motiven te vinden, welke Curateuren hadden behooren te doen ſuperſedeeren met het inmiddels beroepen van eenen anderen Profeſſor; dat, al was 'er niets meer, dit daar voor genoeg zoude zijn geweest, vooral, daar Curateuren zelfs de uitmuntende kunde van Mr. J. LUZAC niet in twijffel trekken, zoo min als het nut, het welk de ſtudeerende Jeugd van hem zoude kunnen trekken, gelijk dit ook niet wel in ſerieuſe twijffel te trekken is."

" Trouwens men kan niet ontkennen, dat de Misſive, door Mr. J. LUZAC aan Curateuren geſchreven, ſtond in een onmiddelijk verband met de Reſolutie van den 8. February daar bevorens, en dat derhalven die Misſive ook naar de merites van de voorſz. Reſolutie behoort te worden uitgelegd en opgevat, zo namelijk, dat, bij aldien de *Grieven* over de Reſolutie van 8. February, door Mr. J. LUZAC aan Curateuren voorgedragen, gefundeerd waren, dan ook de *zijns ondanks* genomene demisſie uit een geheel ander oogpunt zoude dienen te worden beſchouwd, en veel-eer als een noodzaakelijk

lijk gevolg van de bekomen remotie in het vak van de *Vaderlandſche Geſchiedenis*, en van de voorſz., zeer zeker voor hem onaangename en gevoelige, exhortatien en Conditien, moet worden aangemerkt, en niet zoo zeer als eene *vrijwillige* en op zig zelfs ſtaande daad van hem zelfs, waar tegens hij niet gereleveerd zoude kunnen worden, en waar over hij dus ook, met hoop van ſucces, geen Adres aan deze Vergadering zoude hebben kunnen maaken. "

„ En dit brengt ons dan van zelfs tot een onderzoek van de gedane remotie in de Profeſſie van de *Vaderlandſche Geſchiedenisſen*, en de Conditien, waar op aan Mr. J. LUZAC de Profeſſie in het *Grieksch* gelaten is, met een woord, naar een onderzoek van de merites van de Reſolutie van 8. February l. l., waar omtrent, gelijk wij reeds geremarqueerd hebben, aan ons gebleken is, dat de Beſchuldiging, waar op die remotie gegrond en die Reſolutie is genomen, nimmer bevorens aan Mr. J. LUZAC is gecommuniceerd geworden, en dat hij dus *onverhoord* gedimitteerd geworden is. "

„ Wij ontveinzen wederom niet daar over ZEER VERWONDERD te zijn geweest, vermits wij zulks noch met de *gronden van recht en billijkheid*, noch met de *aangenomen principes*, en *afgekondigde Rechten van den Mensch en Burger*, hebben kunnen overeenbrengen; en het kan derhalven dan ook geen verwondering baaren, dat Mr. JOHAN

LU-

LUZAC zig daar over in de eerſte plaats, en wel voornamelijk, beklaagt, zoo min als dat dit door Curateuren MET STILZWIJGEN gepasſeerd is geworden; waar uit wij teffens hebben afgeleid, dat de allegatie zelve der waarheid conform moet zijn, vermits Curateuren dezelve anders wel zouden gedesadvoueerd hebben, ja hebben moeten desadvoueeren, als behelzende eene *reproche* te peremtoir en te applicabel, als dat Curateuren zig dezelve zouden hebben kunnen laten aantijgen, bij aldien die allegatie niet der waarheid conform was; terwijl ook uit dat *ſtilzwijgen* niet onduidelijk kan worden opgemaakt, dat Curateuren zelfs begrepen moeten hebben, dat zijn beklag in dit opzigt van genoegzamen grond niet ontbloot was, daar zij toch anders, ter hunner juſtificatie, wel zouden hebben getragt te bewijzen, " dat zij niet verpligt „ waren geweest, om Mr. JOHAN LUZAC in zijne „ belangen tegen de opgegeven Beſchuldiging te „ moeten hooren, " al was dit dan ook, naar hun inzien, niet zoo nodig meer geweest. "

„ Wij ondertusſchen zijn (onder correctie) van opinie, dat Mr. J. LUZAC op die Beſchuldiging vóóraf gehoord had behooren te worden; want, wanneer men de Natuur-wet, de billijkheid, het Recht, en de Schrijvers over *de Rechten van den Mensch en Burger* raadpleegt, dan vindt men overal bewijzen, " dat men niemand *on-* „ *verhoord* veroordeelen mag, " voor al niet, wan-

wanneer men hem *openlijk beſchuldigd* heeft. "

„ En wij weeten geen genoegzaame redenen, dat de gulden ſpreuk, "*Audi & alteram partem*, „ dat is: *Hoor en wederhoor* of *hoor de weder-* „ *partij*, " gelijk dezelve in alle Vergaderplaatſen, alwaar Juſtitie gehandhaafd wordt, te leezen ſtaat, of behoort te ſtaan, onbekend zoude behooren te zijn in de Vergadering van *Curateuren van 's Lands Hooge-School te* LEYDEN, met opzicht van een der Hoog-Leeraars, die zig beroept op een *bilateraal Contract*, op een *pactum Conventum*, en op een uit dien hoofde verkregen Recht, mitsgaders op een *onberispelijk gedrag*. "

" Wel is waar, dat zommigen in twijffel getrokken hebben, of men verpligt was eene Beſchuldiging, waarom men iemand van zijne Post, aan wien dezelve alleen *tot kennelijk wederzeggen* toe was opgedragen, had gedimitteerd, voldoende te bewijzen, en zodanig iemand vooraf in zijne belangens te hooren: Doch, wat daar van in dat geval ook moge zijn, dit is zeker, dat het aan geen voorbeelden ontbreekt, dat zulks dan ten minſten plaats moest hebben, wanneer men de *Pointen van accuſatie* had *opengelegd* en *geallegeerd;* terwijl dat *hooren* nooit, voor zoo verre wij weeten, met grond geweigerd is aan iemand, die openlijk beſchuldigd was, die zig op een Contract en gemaakte overeenkomst beriep, en die tot *kennelijk wederzeggen toe* dezelve *niet* bekomen had. "

„ Trou-

„ Trouwens die Maxime is althans aan deze Vergadering niet vreemd, ja het zoude wel ligtelijk eene belediging voor Ulieden kunnen ſchijnen, *waardſte Medeleden van het Provintiaal Beſtuur van Holland!* dit te willen betogen: Evenwel kan 't niet ongeſaiſonneerd voorkomen, dat wij, tot ſtaving daar van, een voorbeeld van die heilzaame Maxime aan Ulieden herinneren, het welk nog versch in onzer aller geheugen is, en het welk veel ſterker is, als het voor handen zijnde geval. Het geval is dit. "

„ De Predikant *Swaving* te *Oudewater* was in die Post *geſuspendeerd*, ja zelfs naderhand, door de Proviſioneele Repreſentanten van het Volk van Holland, *gedimitteerd:* Ondertusſchen was ook aan dien Burger geene gelegenheid gegeeven om zig te verantwoorden tegens de Beſchuldiging ten zijnen laste voorgewend, en om welke hij gedimitteerd was geworden. Hij adresſeerde zig daar op bij Requeste aan de Vergadering van welgemelde Proviſioneele Repreſentanten, en ſpeciaal aan den toenmaaligen Voorzitter, nu wijlen Mr. *P. Paulus*, en vraagt op fundament van den hier voren aangehaalden regul gehoord te worden. De voorn. Preſident hem ſtellig afgevraagd hebbende, „ of hij niet gehoord was in zijne belangen, " en dit met *neen* beantwoord geworden zijnde, wordt hem beloofd het Requeſt nog dienzelven avond ter Vergadering te zullen voordraagen, het geen ook door

door dien Voorzitter is geſchied, en het gevolg is geweest, dat, na een ſcrupuleus onderzoek, bevonden is, dat de Proviſioneele Repreſentanten *geſub- en geobripieerd* waren, en dat hij herſteld is in zijne Post, welke hij thans nog waarneemt."

„ Ziet daar dus een geval, door een van de Curateuren en de Proviſioneele Repreſentanten zelfs alzoo behandeld; en hier in heeft deze Vergadering hen wel mogen navolgen: Ook kan deze Vergadering zich voorts over deze *Staats-Maxime* niet in kragtiger bewoordingen uitlaaten, als door dien Burger is geſchied, bij gelegenheid van deszelfs remotie, als Advocaat-Fiscaal ter Admiraliteit op de Maze, en welke paſſagien in de Memorie zijn geciteerd geworden; en waarbij hij onder anderen die Staats-Maxime *loffelijk* noemt, volgens welke *niemand zonder dugtige gronden en redenen van zijn Post mag worden beroofd*, terwijl hij het ten hoogſten hard rekent zich van de waarneming van eenen post, zelfs *proviſioneel*, te moeten onthouden, *zonder dat hij direct of indirect daaromtrent is gehoord, en zonder dat hij daartegen eenige defenſie heeft kunnen doen.*"

„ Al het welk in het voor handen zijnde geval des te meer ſtringeert, daar Mr. JOHAN LUZAC de *Pointen van beſchuldiging*, in zodanig daglicht, als die zijn voorgedragen, en ten dien effecte dat hij daarom zoude mogen gedimitteerd geworden zijn, ten ſterkſten vermeent te mogen ONTKENNEN;

en

en het nogthans zeer zeker is, dat, buiten allen tegenspraak, van de *waarheid van de beschuldiging* vooraf moet constéren. — Dit niet alleen, maar ook behoort 'er geen twijffel te zijn aan de *relevance* en *applicatie van de Beschuldiging op de zaak in quæstie:* En zoude dan wel zoo zeer ten onrechte door hem zijn geavanceerd, dat hij *als Professor in de Vaderlandsche Geschiedenissen*, waarin hij in de drie laatste Academie-Jaaren zelfs geene lessen gegeven had, niets gedoceerd hebbende, of om gemelde redenen hebbende kunnen doen, het geen tegens de aangenomen principes streed, dan ook *als Professor in dat vak* om die reden niet heeft *kunnen* geremoveerd worden? "

„ Hebben daarenboven Curateuren van Hollands Hooge-School te Leyden wel iets anders, als eene VREES *voor het toekomende*, en de MOGELIJKHEID, dat de Jeugd door hem benadeeld KON worden, in dit opzigt geallegueerd? En kan men dan evenwel *die vrees voor het toekomende* en die *mogelijkheid* maar als een *gerealiseerde daadelijkheid* veronderstellen, en *daarop* iemand van zijne Post ontslaan? Wij vermeenen van *neen?* Van de *mogelijkheid* toch gaat de consequentie niet op tot de *dadelijkheid.* — Voegt men hier nu bij, dat Mr. JOHAN LUZAC sustineert in een bilateraal Contract te staan met Curateuren, en dat hij niet kan worden gedimitteerd als *om wettige redenen*, en dan nog niet door Curateuren zelve; eene sus-

te-

tenuë, welke altoos, om dit *en passant* te noteeren, door de Univerſiteit te Leyden is ſtaande gehouden, en waar van het contrarie tot heden toe niet is betoogd, zelfs niet in het geval van Mr. *Bavius Voorda*, aan wien echter gelegenheid tot zijne defenſie gegeven was, en in wiens zaak ook Curateuren, hoe zwak dan ook die pogingen mogen geweest zijn, het pretenſelijk verkeerde van het gehouden gedrag van dien waardigen Man hebben getragt te betogen bij hun Bericht aan de toenmaalige Staaten ingeleverd; en dat hij daar en boven ſtaande houdt, dat zijn Tractement niet konde verminderd worden; dan ſchijnt Mr. JOHAN LUZAC nog des te meer aanſpraak daarop, *dat hij als nog in zijne belangens gehoord worde*, te kunnen maaken."

„ Wel is waar, dat Curateuren in dit geval alle-geeren het gebeurde omtrent den Redacteur van de *Franſche Leydſche Courant*; het gedaane voorſtel van het Committé van *Algemeene Waakzaamheid*; en den TOENMALIGEN GEEST *van de Vergadering van de Proviſioneele Repreſentanten van het Volk van Holland*, "om, op den minſten aandrang „ van den kant van Curateuren, den Profesſor „ LUZAC geheel en al van derzelver Univerſiteit „ te verwijderen," als mede daarbij voegen " de „ bekommering van veele Leden der Vergadering, „ dat zij Curateuren de zaak zouden hebben wil„ len laten; zoo als die was;" dat zij ook " de „ Griekſche Taal aan hem wel wilden laten behou-

„ den, offchoon de zorg voor de Univerſiteit vor-
„ derde, dat hem het onderwijs der Nederlandſche
„ Jongelingſchap in de *Vaderlandſche Geſchiede-*
„ *nisſen* niet langer bleef toebetrouwd; " en daar op dan laten volgen derzelver vrage, op den 2. February aan de *Proviſioneele Repreſentanten van het Volk van Holland*, gedaan, met het Decreet van dezelven van dien dag, en de daarop gevolgde approbatie van de gegevene dimisſie in dato 17. February daaraanvolgende. Dan, MEDEBURGERS! daar wij in dezen moeten dienen van Conſideratien en Advis op het verzoek van Mr. JOHAN LUZAC, zoo als dat is liggende, en wij (onder verbetering) niet zien kunnen, dat, de waarheid van alle die omſtandigheden geſupponeerd wordende, dat alles aan dat verzoek hinderlijk is, maar naderhand meer zoude kunnen in conſideratie komen, zo vermeenen wij ook niet nódig te hebben, ons daarover breedvoerig uittelaten, offchoon 't ons echter (onder verbetering) is voorgekomen, dat, zoo dra de zaak van den Redacteur van de Franſche Leydſche Courant was afgelopen, en het Committé van *Algemeene Waakzaamheid* geen grond meer vond, om deswegens iets meerder tegen den opgegeven Redacteur te onderneemen, het geenzins van het Departement van dat Committé was, om zoodanige propoſitie te doen wegens een Profeſſor te Leyden, te minder daar 'er Curateuren waren, en die zelve ZOO VEELE ZORGE betoonden *voor de*

be-

belangens van de Hooge-School aldaar: Dat het voorts geene *brillante eloge* voor de Vergadering van de *Provisioneele Representanten van het Volk van Holland* is, wanneer men 'er van zegt, " dat „ dezelve op den minsten aandrang den Professor „ LUZAC, *geheel en al*, zouden verwijderd, en dus „ even daar door *onverhoord* veroordeeld heb„ ben., " als 't geen zekerlijk met moeite zoude zijn overeen te brengen met den inhoud van de Publicatie van 31. January 1795, welke echter behelst die regels, welke welgemelde *Provisioneele Representanten* tot eene CYNOSURE voor *hun* te houden gedrag hebben vastgesteld, en als zoodanigen *aan den Volke bekend gemaakt*, gelijk uit de praemisfen duidelijk blijkt. "

„ Terwijl, ten opzichte van het Decreet van deze Vergadering, in dato 2. February, het welk, als niet in de gedrukte Dagbladen gevonden wordende, wij ons hebben doen *exhiberen*, het zekerlijk een Mandaat van een bijzondere soort schijnt te zijn " de zaak, namelijk, in ZOODANIGE „ CONSIDERATIE te neemen, als zij ter BEVOR„ DERING van het welzijn van gemelde Univer„ siteit zouden oordeelen te behooren; en van „ hunne verrigtingen binnen 14. dagen Rapport „ te doen; " waaruit wij althans, 't zij met allen eerbied gezegd, bezwaarlijk eene volledige Procuratie, *om den Professor* ONVERHOORD *te dimitteeren*, zouden hebben afgeleid. "

„ En eindelijk, MEDE-BURGERS, is 't eene waarheid, dat de dimisſie door de Proviſioneele Repreſentanten is *goedgekeurd*; maar, daar *het dwalen menſchelijk*, en *van de dwaling te rug te komen loffelijk* is, zoo ſchijnt 't ons toe, dat ook die *goedkeuring*, al is dezelve dan niet geſchied in de vooronderſtelling, dat Mr. JOHAN LUZAC voor dato van zijne remotie in zijne belangens gehoord was, in dezen aan het gedaan verzoek, *om als nog gehoord te worden*, niet meer behoort te obſteren, als de door de *Proviſioneele Repreſentanten zelve* gegevene dimisſie aan den Predikant *Swaving* niet belet heeft, om die dimisſie nader te doen onderzoeken, en welk onderzoek door even dezelfde *Proviſioneele Repreſentanten* is geordonneerd geworden, door het Request te ſtellen in handen van het toenmalig *Committé van Algemeen Welzijn*; gelijk dit trouwens altoos plaats grijpt, wanneer 'er aan deze Vergadering een verzoek tot intrekking van het een of ander Decreet wordt gedaan, en waarin ſomwijlen de uitkomst aan de verwachting van den genen, die de intrekking vraagt, volkomen beantwoordt; zonder dat deze Vergadering een zoodanig verzoek, vooral wanneer het zelve op eenige plauſible gronden wordt voorgedragen, maar *dadelijk van de hand wijst*, op grond, dat *het bij deze Vergadering alzoo gedecreteerd* en *even daar door onherroepelijk zijn zoude.* "

„ Dit zijn, VEEL GEËERDE MEDE-BURGERS,

GERS! onze Conſideratien op de in onze handen geſtelde Stukken; en, als nu, op fundament van dezelven, zullende dienen van Advis, zouden wij, vooral uit hoofde van de ſpoedig op handen zijnde ſcheiding van deze Vergadering (onder correctie) van oordeel zijn, dat deze Vergadering zoude behooren te decreteren:

" Dat 'er als nog termen zijn voor het onder-
„ zoek naar de merites van de Reſolutien van Cu-
„ rateuren van Hollands Hooge-School te Ley-
„ den, in dato 8. February en 20. Maart l. l., ver-
„ geleken met de Misſive van Mr. JOHAN LUZAC
„ op den 26. February bevorens aan hen geſchre-
„ ven, en het onderzoek daar van aan het *Pro-*
„ *vinciaal Committé van Holland te demanderen;*
„ en wel in dezer voegen, dat het voorſchreven
„ Committé, van Curateuren van Hollands Hoo-
„ ge-School te Leyden, zouden moeten requiree-
„ ren, en Curateuren *binnen veertien dagen*, *na*
„ *die requiſitie*, aan het voorſz. Committé bezor-
„ gen de preciſe *Pointen van Accuſatie*, waar op
„ Curateuren gemeend hebben derzelver Reſolutie
„ in dato 8. February 1797. te kunnen nemen: "

" Dat het Committé voorts die Pointen zal moe-
„ ten ſtellen in handen van Mr. JOHAN LUZAC, ten
„ einde zijne plenaire defenſie, *binnen veertien da-*
„ *gen daarna*, in geſchrifte aan het voorſz. Commit-
„ té in te leveren, met vrijlating wijders aan het
„ Committé, om, zulks nodig oordeelende, 't zij Cu-

„ rateuren, 't zij Mr. JOHAN LUZAC, in derzelver be-
„ langens nader te horen, op zodanige wijze, als zij
„ zullen oordeelen te behooren; ten einde in ſtaat te
„ zijn, om bij de eerſte ordinaire Bijeenkomst dezer
„ Vergadering in de maand Maart, met overlegging
„ van alle de in hunne handen gekomen Stukken,
„ dezer Vergadering te dienen van Advis, of 'er al of
„ niet termen gevonden worden, om Mr. JOHAN
„ LUZAC, als Profeſſor in de Vaderlandſche Hiſto-
„ rie te Leyden, te herſtellen, en als Profeſſor in de
„ Griekſche taal weder te admitteeren? En dat in-
„ middels, en hangende de Deliberatien van deze Ver-
„ gadering over het voorſz. verzoek van Mr. JOHAN
„ LUZAC, alles behoorde te blijven *in ſtatu quo*,
„ zoo wel ten reguarde van de Profeſſie in de *Griek-*
„ *ſche Taal*, als in die van de *Vaderlandſche Hiſto-*
„ *rie*, en dat Extract van dit Decreet zoude behoren
„ gegeven te worden, zoo aan het *Provinciaal Com-*
„ *mitté*, als voorn. Curateuren en Mr. JOHAN LUZAC,
„ omme zich reſpectivelijk daar na te reguleren. "

" Hier mede, ZEER GE-ËERDE MEDEBUR-GERS! zouden wij hebben kunnen eindigen, ware het niet, dat wij nog verpligt zijn geworden, om ook dezer Vergadering, ingevolge Ulieder last, te dienen van ons Advis op het Request door voorn. Mr. JOHAN LUZAC, op den 27. dezer maand, aan deze Vergadering geprefenteerd, en ten zelven dage zonder reſumtie ten bovengemelden einde in onze handen geſteld, bij het welk door hem, " met ex-

„ pres-

„ presse inhaesie van het Dispositif zijner voorsz.
„ Memorie, als nog wordt geinsteerd, dat de Be-
„ schuldigingen, door voorn. Curateuren tegens
„ hem ingebragt, speciaal hunlieder voordragt,
„ vervat bij het Decreet der Provisioneele Repre-
„ sentanten van 2. February l. l., mitsgaders der-
„ zelver ingekomen Bericht, inhoudende de veri-
„ ficatien en Bewijsen van zoodanige Beschuldiging,
„ aan hem gecommuniceerd mogen worden, en
„ hem de weg geopend om door middel, 't zij van
„ een *politicq*, 't zij van een *justitieel* onderzoek,
„ zig daar jegens behoorlijk te verdedigen, en op
„ die wijze zoodanig herstel te bekomen, als een
„ ieder Lid der Zamenleving, die vermeent onrecht-
„ vaerdiglijk behandeld te zijn, zig in een Land
„ van Vrijheid en Justitie met reden mag beloven;
„ of wel, ingeval door deze Vergadering geoor-
„ deeld mogt worden, dat het ingekomen Bericht
„ van voorn. Curateuren geen geverifiëerden grond
„ of bewijs inhield der Beschuldiging of voordragt,
„ waar op het Decreet der Provisioneele Represen-
„ tanten van 2. February laastleden berust, het aan
„ deze Vergadering behage, den Requestrant in
„ de Profesie der Vaderlandsche Geschiedenis *da-*
„ *delijk* te herstellen, en voorts zijne Grieven,
„ bij Misive van 27. February 1796. aan Cura-
„ teuren voorgedragen, als nog te repareeren."

" Daar evenwel de Requestrant bij het voorsz. Request alleen maar nader heeft getragt te betogen,

„ dat niemand *onverhoord* mag worden veroor-
„ deeld; dat voorts ook het Bericht van Curateu-
„ ren" (het welk wij gemeend hebben aan dien Burger niet te moeten communiceeren, om dat onze met hem, even gelijk als naderhand met Curateuren, gehouden Conferentie alleen was aangelegd en ingericht om een *vriendelijk Accommodement* te treffen, en niet om de merites van het wederzijdsch geſustineerde te doen diſcutieeren, waartoe wij ons onbevoegd rekenden) " als nog aan hem behoort
„ te worden gecommuniceerd; dat de gedaane
„ *goedkeuring* van de Proviſioneele Repreſentanten
„ natuurlijk bij *ſub- en obreptie* moet zijn in de
„ waereld gebragt, en aan hem niet zoude mogen
„ obſteren, om dat de remotie zelve aan een de-
„ fect van *nulliteit* laboreerde, als ſtrijdig zijnde
„ aan de Grondbeginfels op den 31. January 1795.
„ gedecreteerd, en de Proviſioneele Repreſentan-
„ ten zich zeker zouden verbeeld hebben, of dat hij
„ bevorens gehoord was, of dat Curateuren hem
„ onverhoord mogen removeren en in zijn Tracte-
„ ment verminderen, waar van het contrarie met
„ effect getoond was door den Senaat in de zaak
„ van Mr. *B. Voorda*:

„ Dat wijders zijne *bekende gevoelens* hem al-
„ thans niet konden obſteeren, daar hij op verzoek
„ van wijlen Mr. P. PAULUS, als die daar toe op dien
„ tijd geen gelegenheid had, de Memorie voor de Stad
„ Alkmaar tegens de laatſte Memorie van den Stad-

„ hou-

„ houder had vervaardigd, waaraan hij een jaar
„ zonder voordeel gewerkt had, en waartoe hij
„ uit hoofde van zijne gevoelens verzogt was; en
„ hij daarenboven zig gerust kon beroepen op de
„ Discipels, welke hij gedoceerd had, en die
„ hiervan een onlochenbaar getuigenis zouden kun-
„ nen geven; en eindelijk, dat deze Vergadering
„ zelve zoude behoren te vindiceeren de laesie en
„ hoon, dezer Vergadering toegebragt door der-
„ zelver deliberatien vooruittelopen, en de repa-
„ ratie van zijne Grieven ondoenlijk te maken": en daar dit alles, naar ons inzien, geene andere verandering in ons hier voorengemeld Advis heeft gemaakt, als dat mogelijk deze Vergadering met aan het Committé, invoegen als daar bij is vermeld, het voorsz. onderzoek te demanderen, teffens zoude kunnen decreteren, " dat het voorsz.
„ Bericht, met de Memorie van Mr. JOHAN LU-
„ ZAC, en de daaraan geannexeerde Bijlagen,
„ mitsgaders dit nu onlangs door hem gepresen-
„ teerd Request, als mede Copien van de Decreeten
„ van de Provisioneele Representanten, in dato
„ 8. January, 2. en 17. February 1796, benevens
„ de Missive door Curateuren aan welgemelde Pro-
„ visioneele Representanten, in dato 8. February
„ geschreven, zouden behoren te worden gesteld
„ in handen van het voorsz. Committé, om daar
„ van zoodanig gebruik te maaken, als hetzelve zal
„ oordeelen te behoren, en met specialen last, om

„ het voorſz. Bericht, te gelijk met de Pointen
„ van Accuſatie hier voren gemeld, en het geen
„ door Curateuren verder aan hetzelve zal worden
„ geſuppediteerd, copielijk, benevens de hier
„ voren gemelde Copien der Decreeten van de
„ Proviſioneele Repreſentanten en Misſive van Cu-
„ rateuren, te ſtellen in handen van voorn. Mr.
„ J. LUZAC, om zijne defenſie daar jegens te
„ kunnen geven."

" En maken wij derhalven als nog geene zwarigheid, om met de voorſz. Ampliatie bij ons voorſz. Advis te perſiſteeren: Submitteerende echter dit alles aan het meer verlicht oordeel van deze Vergadering.

Heil en Broederſchap!

Ulieder Medeburgers!

'SHAGE *den* 28. *December* 1796.
Het tweede Jaar der Bataafſche Vrijheid.

HERMAN FORSTEN.

M. TEMMINCK.

J. A. VAN DER SPYK.

" Waar na door den Burger VAN MARLE het navolgend afzonderlijk Rapport is uitgebragt.

MEDEBURGERS!

" Een Lid der Perſoneele Commisſie geweest zijnde, die zoo even gerapporteerd heeft, vind ik mij

mij in de onvermijdelijke verplichting geſteld, om aan deze Vergadering te moeten verklaaren, dat ik mij met dat Rapport niet kan conformeeren, vermits ik de Remotie van Mr. JOHAN LUZAC, door Curateuren gedaan, en door deze Vergadering geſanctioneerd, als ALLEZINTS WEL GEDAAN beſchouw. *Het komt hieraan op het maintineeren van het Decreet der Proviſioneele Repreſentanten* van den 17. February, het welk na mijne gedachten *niet kan verbroken worden, zonder de* WAARDIGHEID *van deze Vergadering te* COMPROMITTEEREN, *en alles op losſe ſchroeven te ſtellen.* Indien, door de verandering der Perſoonen die een Collegie uitmaken, de geest van dat Collegie verandert, en, ten gevolge daarvan, de Decreeten, in eenen anderen geest genomen, verbroken worden, maakt men dat Collegie niet alleen BESPOTTELIJK, maar men ontneemt hetzelve alle klem, alle vastheid van Beſtuur, de zoo hoogstnodige STANDVASTIGHEID, die onafſcheidelijk is van het vertrouwen, zonder het welk alle Beſtuur zich zelve vernietigt."

„ En kunnen wij ons, MEDEBURGERS! wel met eenige waarſchijnlijkheid vleijen, dat 'er eerlijke en bekwame Mannen zullen gevonden worden, die eenige adminiſtratie zouden willen aanvaarden, ondergeſchikt aan eene Vergadering, die op den eenen tijd iet goed keurt, dat op eenen anderen tijd gedesapprobeerd wordt?" —

„ Mij-

„ Mijne Medeleden in de perſoneele Commisſie hebben gemeend, aan deze Vergadering te moeten adviſeeren, " dat JOHAN LUZAC *behoorde* GE- „ HOORD *te worden.* " Het ſpreekt van zelf, dat dit verhoor zich niet verder kan uitſtrekken, als tot zijne remotie als Profesſor *Hiſtoriae Patriae*, want hem te willen horen over zijne gegevene demisſie zou naar mijne gedagten tot niets anders kunnen verſtrekken, dan, om hem te laten zeggen, " dat „ hij, *aan zijne hollende driften den teugel vie-* „ *rende*, *een daad gedaan had*, *die* HEM NU „ BEROUWDE, en waarvan hij thans te rug ko- „ mende verzogt herſteld te worden: " En dit zou hij immers veel welvoeglijker bij een *Verzoekſchrift* hebben kunnen doen, het welk alsdan door deze Vergadering aan Curateuren behoorde gerenvoyeerd te worden, wijl ik mij niet kan verbeelden, dat deze Vergadering Curateuren ZOUDE WILLEN DWINGEN, om, zonder dat hun zulks VERZOGT wordt door *een berouw hebbende*, die *vrijwillig* zich gedimitteerd heeft, denzelven, *zoo maar aanſtonds*, *te herſtellen.* "

„ Daar hij derhalven over niets anders dan alléén over zijne remotie als Profesſor *Hiſtoriae Patriae* KAN gehoord worden, zal ik de vrijheid nemen, mijne gevoelens hieromtrent wat nader aan den dag te leggen, en deze Vergadering de omſtandigheden, die deze remotie vergezeld hebben, onder het oog te brengen. "

„ JO-

„ JOHAN LUZAC, van de vrees die de inkomst der Franſche Troupes hem veroorzaakt had, een weinig terug gekomen, had zich reeds eenige maalen ſpeculatief in zijne Courant uitgedrukt, wierd hierover, door *Lieden die hem wel wilden*, ERNSTIG ONDERHOUDEN, doch *aan deze aanmaningen zijn oor niet willende leenen*, beklaagt zich het *Directoire-Executief* der Franſche Republiek over den Schrijver der *Leydſche Franſche Courant:* Hun Hoog-Mogenden ſtellen deze klagten in handen van de Proviſioneele Repreſentanten van het Volk van Holland *om voorziening;* en, op voordragt van het *Committé van Waakzaamheid* van die Vergadering, wordt, behalven de maatregel, die tegen de ſchrijfwijze dier Courantier genomen was, beſloten, omtrent den Redacteur dier Courant, den Hoogleeraar JOHAN LUZAC, als Redacteur der Courant, door zijnen Broeder, *Etienne Luzac*, opgegeven, *als Hoogleeraar* voorziening te nemen. — De *gezindheid* der Vergadering ter dier tijd om den Profeſſor LUZAC daadlijk *geheel en al* van de Hooge-School te verwijderen is Ulieden bekend, MEDEBURGERS! die ook ter dier tijd Leden van dezelve Vergadering waart; doch, op voorſtel der Curateuren zelve, wordt de zaak aan hun verbleven. Zij nu *kenden* DE GEZINDHEID der Vergadering van Holland: Door die Vergadering was hun gelast, op het voorſtel van het *Commit-*

mitté van Waakzaamheid, tot de remotie te handelen. (*) Welken *zagteren weg* nu konden juist Curateuren bewandelen? dan alleen het vak der *Vaderlandsche Geschiedenissen* aan JOHAN LUZAC te ontnemen; en, om deze *voorziening* niet in de daad vrugteloos te maken, hem "tevens „te vermanen, zich van alle *staatkundige Aan-* „*merkingen* te onthouden, en zich geene uitdruk- „kingen te veroorlooven, die de Jeugd, aan zijn „onderwijs toebetrouwd, tegen de aangenomene „grondbeginsels KONDEN voorinnemen?" Tot deze maatregel waren Curateuren verpligt, zo zij immer voldoen zouden aan *den wil der Provisioneele Representanten*, en aan *hun eigen oordeel* over de *politieke denkbeelden* in de Leydsche Fransche Courant, zedert zij door deze Vergadering zelve onderrigt wierden, dat Professor JOHAN LUZAC daarvan de Redacteur was, terwijl zij aan den anderen kant, *tegen de hun genoeg bekende geneigdheid der Vergadering aan*, hem aan de Hooge-School behielden. Doch OOK deze maatregel maakt een gedeelte uit der voorziening, op begeerte van het *Directoire Executif* tegen den Leydschen Cou-

ran-

(*) Dat dit positif eene *volstrekte onwaarheid* is, blijkt *dadelijk* uit het Extract der Decreeten der *Provisioneele-Representanten* sub Num. I. A. B. De overige niet min *valsche asserties*, waarmede dit Rapport is opgevuld, is het *voor als nog* de tijd niet te doen opmerken.

rantier genomen: (*) Deze door de Provisionele Representanten goedgekeurde maatregel kan des niet vernietigd worden, zonder de geheele *zoo* HOOGNODIGE VOORZIENING *te verminken.*"

"Het is hier *geen rechterlijk onderzoek* geweest, ten gevolge van het welk JOHAN LUZAC als Professor *Historiae Patriae geremoveerd* is: *Daar voor was deze zaak niet vatbaar;* en, offchoon ik in het gemeen *politieke dispositien* schuwe, zoo beschouw ik dezelve *onvermijdelijk* en *noodzaaklijk*, in een tijd dat het Volk, eene verbasterde Regerings-form moede, zig eene andere gegeven heeft, en, bezig die op eene bepaalde wijze te regelen, de gronden daar van echter aangenomen heeft. En deze noodzaaklijkheid wordt zoo veel dringender omtrent *een persoon, die juist die grondbeginselen aan de Jeugd onderwijst.*"

"Tot het daarstellen van eene zoodanige *politieke dispositie* KAN *vooraf de persoon, omtrent wien dezelve gaan moet,* NIMMER *gehoord worden*, wijl, ingevalle men iemand hoort, eene *rechtelijke overtuiging* gevorderd wordt, en hier alleen eene *zedelijke*, *die* IN HET GEMOED *van den geen, die den maatregel neemt, bestaat.*"

"Wan-

(*) Dat dit al mede eene *onwaaragtige asfertie* is, is aan het *Provinciaal-Bestuur* uit eene eigenhandige Missive van eenen der Curateuren gebleeken.

" Wanneer 'er geene *Formulieren* voor handen zijn, die *voorschriften* behelzen, WAT MEN GELOVEN *en onderwijzen* MAG, en des geene Wet waar aan die gevoelens en leerwijze, daar geschil over is, kan getoetst worden, is een rechterlijk onderzoek, en des ook eene rechterlijke overtuiging, onmogelijk. Curateuren konden derhalven in dit geval geene *rechterlijke rol spelen*, maar moesten op *zedelijke overtuiging* handelen; en hiertoe behoefden zij slegts *het algemeen gevoelen* te raadplegen, en de gevoelens gade te slaan, die 'er ZEDERT 1793. in de Leydsche Fransche Courant doorstraalen, en waarvan JOHAN LUZAC, volgens opgaaf van zijn Broeder, Redacteur was."

" En deze *Politieke dispositie* zoude misschien bij Curateuren niet voorgevallen zijn, om dat zij niet legaal wisten, dat JOHAN LUZAC was Redacteur der Leydsche Fransche Courant (zoo als *zijn eigen Broeder* hem aankondigt;) maar de *Provisioneele Representanten van het Volk van Holland* ZEGGEN HET HUN, en vorderen, dat zij met hem handelen, *meest overeenkomstig het welzijn der Hooge-School:* DIT DOEN ZIJ, en voorkomen zijne totaale remotie, met gevolg eener volkomene goedkeuring van de Vergadering der Provisioneele Representanten. En dat deze Politieke voorziening, door Curateuren gedaan, niet van allen grond onbloot is, wordt thans ten duidelijksten bevestigd door de uitgaaf van zijne Oratie over *Socrates als Burger beschouwd*,

waar-

waarin hij op pagina 107. zegt. *Het komt mij voor, dat het de natuurlijke eigenſchap is van eene Volks-Regeering of Democratie* (*), *dat zij, door haar kracht of gewigt,* ALLES, *hoe heilzaam en verſtandig ook ingerigt, wegſleept en omverwerpt, tot zij eindelijk op eene volſlagene Tyrannie uitloope.* Ik zie des niet, waarover hij kan gehoord worden, ten zij om hem *zijne Ariſtocratiſche gevoelens te laten verdedigen*, want DEZE ALLÉÉN hebben aanleiding gegeven tot den genomen maatregel, en *geene* FACTA. — En *hierin onderſcheidt zig dit geval met dat van den Burger* Swaving. "

" Boven dien komt het mij voor, dat dit verhoor *zeer bedenklijke gevolgen* zou na zich ſlepen, daar zulks met even veel recht, door alle, bij- en- na de Revolutie *afgezette*, Amptenaaren en Miniſters, zou kunnen gevorderd worden: Waardoor niet alleen de grootſte verwarringen ſtonden geboren te wor-

(*) Op die plaats wordt van de *Atheenſche*, dus van eene *volſtrekte*, en van geene andere, *Volks-Regeering* geſproken. Dat voorts deze gezegdens, die de waarheid zelve zijn, niets anders behelzen dan 't geen *Rouſſeau* zelve geſchreven heeft, is reeds aan 't *Provinciaal-Beſtuur* onder 't oog gebragt; en dat het wijders 't gevoelen van *Burlamaqui* en van alle andere Schrijvers over het *Algemeen Recht* is, zal elders, tot beſchaming eener zulke allegatie, aangewezen worden.

worden, maar waardoor wij niets minder dan onze geheele Revolutie zouden vernietigen. " —

" Volgens het advis van de meerderheid der *Perſoneele Commisſie*, zou dit onderzoek, dit hooren, door het Provinciaal-Committé geſchieden, hetwelk na dit afgelopene verhoor deze Vergadering zou moeten adviſeeren. Naar mijn gevoelen echter is deze Vergadering uit den aart der zake verpligt (en dit hebben de *overledene Staaten* ook ten allen tijde zoo begrepen,) om, *in Academiſche zaken*, VOLSTREKT GEENE BEPAALINGEN *te maken buiten Curateuren:* Deze toch *zijn* COMMISSARISSEN, door deze Vergadering benoemd, om de Academie te beſtuuren: Zij zijn, door de op hun gevallene keus, erkend te zijn *bevoegde Rechters*, ter beoordeeling van alles wat nuttig en dienſtig is voor het onderwijs der Jeugd. " —

" Nimmer hebben zig de Staaten onmiddelijk met de Academie bemoeid, veel minder tegen wil en gevoelen van Curateuren Profeſſoren gehandhaafd. Van deze *gewoonte* aftegaan, ware een doorſlaand bewijs van mistrouwen omtrent hunne gehoudene handelwijs gegeven, daar zij integendeel het *vertrouwen van deze Vergadering behooren te bezitten*, *zoo met betrekking tot* HUNNE KUNDE, *als met betrekking* TOT HUN HART. — En het is almede op dezen grond dat ik adviſeere, om te perſiſteeren bij het Decreet van den 17. February: — Vermits Curateuren de gevoelens van

JO-

JOHAN LUZAC zodanig beoordeeld hebben, dat zij *in gemoede* dezelve *ſchadelijk* keuren voor het onderwijs der Jeugd, en men hun *dat vertrouwen niet weigeren kan;* — en, bij eene Conferentie met uwe Commisſie gehouden, verklaarden te verlangen dat men hun overtuigde, dat de grondbeginſels van JOHAN LUZAC, bijzonder zoo als hij die in zijne Oratie *de Socrate Cive* had voorgedragen, *niet ſchadelijk waren.* — Ik meen derhalven te moeten concludeeren, dat deze Vergadering het verzoek van Mr. JOHAN LUZAC behoort te wijzen van de hand, en dienvolgens te perſiſteren, bij het wettig genomene Decreet van den 17. February." (*getekend*) G. C. R. VAN MARLE.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden, conform het bij eerst-gemelde Rapport geadviſeerde te decreteeren; "dat 'er als nog *termen zijn* voor „ het onderzoek naar de merites van de Reſolutien „ van Curateuren van Hollands Hooge-School te „ Leyden, in dato 8. February en 23. Maart l. l., ver„ geleken met de Misſive van Mr. JOHAN LUZAC op „ den 26. February bevoorens aan hun geſchreven, „ en het onderzoek daar van aan het Provinciaal„ Committé van Holland te demandeeren; en wel in „ dezer voegen, dat het voorſz. Committé, van „ Curateuren van Hollands Hooge-School te Ley„ den, zal moeten requireeren, en Curateuren, „ binnen veertien dagen na die requiſitie, aan het

„ voorſz. Committé bezorgen, die preciſe *Pointen*
„ *van Accuſatie*, waar op Curateuren gemeend
„ hebben derzelver Reſolutie, in dato 8. February
„ 1796. te kunnen neemen: "

„ Dat het Committé voorts die Pointen zal moe-
„ ten ſtellen in handen van Mr. JOHAN LUZAC,
„ ten einde zijne plenaire defenſie, binnen veertien
„ dagen daarna, in geſchrifte, aan het voorſz. Com-
„ mitté in te leveren, met vrijlating wijders aan het
„ Committé, om, zulks nodig oordeelende, 't zij
„ Curateuren, 't zij Mr. JOHAN LUZAC, in der-
„ zelver belangens nader te hooren op zodanige
„ wijze, als zij zullen oordeelen te behooren, ten
„ einde in ſtaat te zijn, om bij de eerſte ordinaire
„ bijeenkomst van deze Vergadering in de maand
„ Maart, met overlegging van alle de in hunne
„ handen gekomen Stukken, dezer Vergadering te
„ dienen van Advis, "" of 'er al of niet termen
„ „ gevonden worden, om Mr. JOHAN LUZAC,
„ „ als Profeſſor in de *Vaderlandſche Hiſtorie* te
„ „ Leyden, te herſtellen, en als Profeſſor in de
„ „ *Griekſche Taal* weder te admitteeren?"" En
„ dat inmiddels, en hangende de deliberatien van
„ deze Vergadering over het voorſz. verzoek van
„ Mr. JOHAN LUZAC, alles zal blijven *in ſtatu*
„ *quo*, zoo wel ten reguarde van de Profeſſie in de
„ *Griekſche Taale*, als in die van de *Vaderland-*
„ *ſche Hiſtorie:* Terwijl ook teffens het Bericht
„ van Curateuren voorſz. met de Memorie van Mr.

„ JO-

„ JOHAN LUZAC, en de daar aan geannexeerde
„ Bijlagen, mitsgaders het nu onlangs door hem
„ gepreſenteerd Request, als mede Copien van de
„ Decreeten van de Proviſioneele Repreſentanten,
„ in dato 8. January, 2. en 17. February 1796.,
„ benevens de Misſive door Curateuren aan welge-
„ melde Proviſioneele Repreſentanten, in dato 8.
„ February, geſchreven, zal worden geſteld in han-
„ den van het voorn. Committé, om daar van
„ zodanig gebruik te maaken, als hetzelve zal oor-
„ deelen te behooren; en met ſpeciaalen last, om
„ het voorſz. Bericht te gelijk met de *Pointen van*
„ *Accuſatie* hier vooren gemeld, en het geen door
„ Curateuren verder aan hetzelve zal worden ge-
„ ſuppediteerd, Copielijk, benevens de hiervoren
„ gemelde Copien der Decreeten van de *Proviſio-*
„ *neele Repreſentanten* en Misſive van Curateuren,
„ te ſtellen in handen van voorn. Mr. J. LUZAC, om
„ zijne defenſie daar tegens te kunnen allegeeren."

En zal Extract van dit Decreet gegeven worden, zoo aan het Provinciaal-Committé, als voorn. Curateuren, en Mr. JOHAN LUZAC, omme zig reſpectivelijk daar naar te reguleeren

De Burgers *van Marle*, *Goldberg*, *Holtrop*, *Boſé*, *Meybeek*, *Hoitsma*, *Losberg*, *van Royen*, *Rogge*, *Vermaat*, *Hartevelt*, *Fortman*, *van Steel*, *van der Jagt*, *Slotemaker*, *ten Noever* en *Koeremans*, hebben doen noteeren tot dit Decreet niet te hebben geconcurreerd.

N°. IX.

ADVIS *van* D. VAN AKEN, Hendz. *in de zaak van den Profesfor* JOHAN-LUZAC, *uitgebragt in de Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

29. *December* 1796.

MEDEBURGERS!

Indien de eer, het leven en de bezittingen, van een Lid der Maatfchappij zaaken zijn, voor welke elk en een ieder, maar inzonderheid deze Vergadering, den zorgvuldigften eerbied behoort te hebben, en ik daarmede vergelijke de behandeling, aan den Profesfor LUZAC wedervaaren, dan wil ik wel bekennen, diep getroffen te zijn over dat zwak, 't welk der menfchelijke Natuur, ook in dagen, waarin men anderzins aan *Vrijheid*, aan *Gelijkheid*, aan *Rechten van den Mensch*, openlijk hulde doet, nog bij aanhoudendheid fchijnt aantekleeven, van zig, in het beoordeelen der denkingswijze en daaden zijner Medeburgeren, te laaten beheerfchen door de gevaarlijke drift van eene overdrevene partijdigheid.

Immers, om ten vollen overtuigd te zijn, dat Cura-

rateuren van 's Lands Univerſiteit boven dit menſchelijk zwak, in het voor-handen zijnde geval, niet ſchijnen verheven te zijn geweest, zal men niet meerder nodig hebben, dan hun gedrag, in dezen gehouden, ſlechts oppervlakkig te beſchouwen.

En dan zal het zeer zeker niet in de gedachten van iemand opkomen, om hun te verdenken, als of zij *onkundig* genoeg zouden zijn, om niet te weeten, dat eene Beſchuldiging, tot iemands laste ingebragt, *bepaaldelijk* moet inhouden, niet alleen de *qualiteit van de misdaad*, maar ook, *wanneer*, *en op welke wijze*, *hij dezelve zou hebben bedreeven.* Vergelijkt men nu hier mede de beſchuldigingen, door het voormaalig Committé van *Algemeene Waakzaamheid*, bij de *Proviſioneele Repreſentanten van het Volk van Holland*, tegen den Suppliant ingebragt, en welke zijne remotie ten gevolge hebben gehad, dan is het notoir, dat dezelve, in dit opzicht, aan het blijkbaarst defect laboreeren, dewijl zij beſtaan uit *woorden*, *zonder eenige bepaalde aanwijzing van zaaken*, en mitsdien geen reguard meriteeren: Want wat betekenen toch de generale beſchuldigingen, in de voordragt van het gemelde *Committé van Waakzaamheid voorkomende*, " als of hij (LUZAC) ſteeds blijken had „ gegeven van zijne *Ariſtocratiſche denkwijze*, „ als mede van zijne pogingen, om de Franſche „ Revolutie, en dus ook de onze, benevens al-

„ les, wat tot eenen Republikeinſchen Regeering-
„ form betrekking heeft, in een haatelijk daglicht
„ voor te ſtellen, en met *zwarte couleuren* afte-
„ maalen, " zonder dat hier bij bepaaldelijk wor-
de aangeweezen, *waarin* dan toch die, zijne zoo-
genoemde, *Ariſtocratiſche denkwijze* beſtaat, en
waarin en *bij welke gelegenheid* hij die ſtrafbaare
pogingen heeft aangewend. En dit verdient nog
te meerdere opmerking, daar die denkwijze en die
pogingen, volgends den inhoud der Acte van Be-
ſchuldiging zelve, *tot op dat oogenblik ten minſten*,
nog generlei ſlegt uitwerkſel ſchijnen gehad te
hebben, alzo men al dit *in vago* geavanceerde tot
een grond heeft gelegd, om te concludeeren, dat
„ dit een en ander van de nadeeligſte gevolgen *zoude*
„ *zijn;* " iets, 't welk aan ieder onpartijdigen
Beoordeelaar ten uiterſten ſingulier moet voorkomen.

Daar nu de ondervinding evenwel heeft doen
zien, dat Curateuren al het defectueuſe dezer be-
ſchuldigingen niet ſchijnen te hebben opgemerkt,
en nog daarenboven van zig hebben kunnen ver-
krijgen, om niet eens den Beſchuldigden, vooron-
derſteld al eens dat de zaak van hunne competentie
was, (des neen) op het geen ten zijnen laste was
ingebragt te *hooren*, en hem daar tegen *zijne*
defenſie te laaten doen, maar in plaatſe hier van
zijn overgegaan, om hem dadelijk, *zonder*
verhoor en *zonder defenſie*, *tegen een mutueel Con-*
tract aan, en dus ten eenemaale *willekeurig*, te

re-

removeeren, zoo zullen Curateuren het mij dan ook ten goede duiden, wanneer ik het daar voor houde, " dat zij, door deze hunne handelwijze, „ al mede eene vlek hebben gelegd op eene Re- „ volutie, die niet vooronderfteld mag worden „ met eenig ander oogmerk te zijn bewerkt, als „ om de *orde*, de *billijkheid*, en de *rechtvaar-* „ *digheid* aan de order van den dag te ftellen; " doch waar van de menigvuldige afwijkingen, welke helaas! van tijd tot tijd, hebben plaats gehad, den eerlijken liefhebber van waare Vrijheid geftadig hebben doen bloozen.

Het zij mij vergund, MEDEBURGERS! om U al verder te doen opmerken, dat, al ware de Acte van Befchuldiging tegen den gemelden Profesfor vrij van alle die notoire defecten, waar aan dezelve nu is laboreerende, dezelve dan nog nimmer kon zijn een voorwerp van bemoeijing voor Curateuren, om dat hij, volgends die Acte, niet heeft *misdaan in zijne qualiteit van Profesfor*, maar in die van Redacteur van de Franfche Leydfche Courant, en dus in eene relatie, die geheel was afgefcheiden van zijne hoedanigheid als Profesfor aan 's Lands Univerfiteit, en waar mede Curateuren, bij gevolg, dan ook niets te maaken hadden. Zoo ontwijfelbaar zeker als dit is, even zoo waarachtig zal het, bij gevolgtrekking, zijn, dat, indien Curateuren, in dit geval, als *onpartijdige* en *cordaate mannen* hadden willen handelen, zij de Befchuldi-

gers hadden behooren te renvoijeeren aan den dagelijkschen en competenten Rechter van den Suppliant in dezen. En, indien daarvan het gevolg was geweest een Vonnis ten zijnen laste, dan eerst zou het hebben kunnen gerekend worden, van de competentie te zijn geweest van Curateuren, om te onderzoeken, "of de Suppliant daar door was komen „ te vallen in zodanige termen, dat hij van zijn Pro„ fesforaat zou behooren te worden geremoveerd."

Daar derhalven Curateuren zig eene zaak hebben aangetrokken, die *niet was van hunne competentie*, en daarenboven in de behandeling van dezelve *op de willekeurigste wijze* zijn te werk gegaan, ten dien effecte, dat het een en ander, bij elkander gevoegd, maakt, dat hunne Resolutie van den 8sten February 1796, " waarbij JOANNES LU„ ZAC, als Profesfor in de *Vaderlandsche Histo„ rie*, wordt geremoveerd", in allen opzichte laboreert aan NULLITEIT, en mitsdien de *approbatoire Resolutie van de Provisioneele Representanten van het Volk van Holland*, (die ook nimmer kan genomen zijn, dan in de vooronderstelling, dat Curateuren de zaak na verhoor en defensie hadden afgedaan) op eene daad, die uit zig zelve is nul, niet kan, immers niet behoort, te zijn van eenige applicatie, zoo concludeere ik, " dat deze Verga„ dering, door een op deze gronden gemotiveerd „ Decreet, de remotie van den meergem. Profesfor „ zou behoren te verklaaren en te houden *als niet*

„ *te*

„ *te zijn gedaan*", en hier mede te voldoen aan dat geheiligd principe, 't welk dezelve nog zo onlangs bij derzelver Publicatie van den 30. Juny laastl. in deze altoos belangrijke woorden heeft uitgedrukt, namentlijk; "van eene gelijke zorge te „ zullen dragen voor de *wettige Rechten* van alle „ haare Medeburgeren, hoe zeer zij ook in het „ Godsdienstige, of in het Staatkundige, van be„ grippen of denkingswijze van elkander zouden „ mogen verschillen".

N°. X. A.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *van de Vergadering van het* PROVINCIAAL BESTUUR *van* HOLLAND.

4. *January* 1797.

" Ontfangen eene Misive van CURATEUREN „ *van 's Lands Universiteit te* LEYDEN, in „ dato 4. dezer, houdende de redenen, waarom „ zij vermeenen aan het Decreet dezer Verga„ dering van den 29. December l. l., in de zaak „ van Mr. JOHAN LUZAC genomen, *niet te kun„ nen voldoen*, zoo als breder bij gemelde Misi„ ve, hier na geïnfereerd, is vermeld".

CU-

CURATEUREN *van 's Lands* UNIVERSITEIT *te* LEYDEN
aan
Het PROVINCIAAL BESTUUR
van HOLLAND.

BURGERS PROVINCIAALE BESTUURDERS!

„ Wij hebben ontfangen het Uittrekfel uit uw Befluit van den 29. December laatstleden, en *haasten ons*, eer wij de daar bij bedoelde Requifitie van het *Committé-Provinciaal* ontfangen, Uwlieden een Andwoord toe te zenden, waar toe wij ons onvermijdelijk verplicht reekenen."

„ Het is bekend, dat zedert het begin onzer Staats-Omwenteling verfcheidene Perfonen, door eenen onaangenaamen doch noodzakelijken maatregel van *zelfs-verdediging*, van hunne Ampten en 's Lands Bedieningen ontzet zijn, om dat zij bekend ftonden en blijken gegeven hadden van gevoelens, die men voor de *nieuwe Grondwet* gevaarlijk oordeelde; dat ook de Curateuren aan Hollands Univerfiteit terftond, *op eigen ingeven*, drie Hoog-leeraars, die zig een zekeren naam verworven hadden, van den Leeraar-ftoel hebben meenen te moeten verwijderen. Het Beftuur heeft het ten voordeele van alle die Perfonen niet oorbaar of dienftig geöordeeld hunne zaak op nieuw te onderzoeken, dezelve te verhooren, en te vergelijken tegen gevorderde Befchuldigingen."

„ Hoe

„ Hoe zeer moesten wij dan niet verwonderd en verbaasd ſtaan, PROVINCIAALE BESTUURDERS VAN HOLLAND! uit den inhoud van uw Beſluit van 29. December 2de jaar, dit alles te zien gebeuren omtrent den Perſoon van Mr. JAN LUZAC, wien wij op aanleiding van uwe Voorgangeren, om *zijne geboekſtaafde bitterheden tegen het Franſche Gemeenebeſt*, van een gedeelte zijnes Posts hadden ontſlagen; wien wij, toen hij liever zig van het overige gedeelte wilde ontdoen, dan naar onze REPUBLIKEINSCHE *aanmaaning* hooren, waren te wille geweest."

„ Dat Mr. JAN LUZAC zodanige behandeling van U heeft mogen ondervinden, was ons des te onverwagter, daar gij ettelijke maanden ons met die zaak hadt laaten begaan, zoo als wij vermeenen dat *men nog behoorde te doen;* daar wij het niet verborgen hadden, maar het genoegzaam bekend was, dat wij voornaame Mannen voor zijne plaats hadden aangezogt."

„ Edoch, ten einde *dit geding* niet in eene zee van woorden te verdrinken, zullen wij op die onderſcheiding voor Mr. JAN LUZAC niet onbeſcheiden ſtille ſtaan."

„ Wij zullen niet aanroeren het geen ons, of zelfs ons Collegie, zou kunnen betreffen."

„ Wij zullen niet enkel van de zaak uwer Voorgangeren de onze maaken."

„ Wij zullen ons in dit geval van zoo een ver

en

en belangrijk uitzicht niet ophouden met den form van procedeeren en *praktikaale middelen*, of door aanhalingen, die niet verre te zoeken zouden zijn, de zaak ten minſten op de lange baan ſchuiven."

„ Maar wij zullen in uwen boezem, als met wie wij in *vertrouwelijke gemeenſchap* behooren te ſtaan, volvaardig en kordaat onze gezindheid over dezen *ſlimmen Man* openleggen."

„ Wij verwagten alles van uwe nadere overdenking

„ Al hadden wij in het begin van het verloopen jaar geen aandrang tot afzetting uit uwe Vergadering ontfangen, al had LUZAC van zijn Post nooit zelf afſtand gedaan, zouden wij ons echter, na het verſchijnen zijner *Noten op zijn Socrates*, *in gemoede* zoo wel als *aan de Natie* verplicht achten, nu de *Vijand der Franſche Republiek* zig ook de *Ondermijner van* ALLE *Volks-Regeering* toont te zijn, en den grond onzer aanmaaningen ſtaaft, hem zonder aarzelen het Leeraars-Ampt te ontzeggen."

„ Immers heeft hij in dat wijdloopig Stuk, een deel van zijne Collegien, daar hij over de eerſte en voortreffelijkſte Republiek handelt, bijna niets tot aanprijzing van dien Regeeringsform aangehaald; maar al het misbruik opeengeſtapeld, in het *haatlijkst daglicht* geſteld, wat de *ergſte ſchurken* van dezelve gemaakt hebben."

„ Wij kunnen dan ons niet inlaaten met eene beſchuldiging, verhoor, onderzoek, vergelijking, of bemiddeling met Mr. JAN LUZAC, zoo min als met

met *eenig Vijand van onze Republiek*, die nog zijn rust niet kan houden, en zijne denk- en handel-wijze duidelijk genoeg voor ieder onbevooroordeeld Leezer heeft op het papier gesteld."

„ Is het uwe begeerte de gronden te weeten, waar op wij hem van het onderwijs der *Vaderlandsche Geschiedenisse* ontzet, en zijne nederlegging van de *Griekſche Profesſie* hebben aangenomen? Die gronden zijn aan uwe Vergadering op meer dan eene wijze overkennelijk gemaakt."

„ Is het te doen om *Luzac* in zijnen Post hersteld te zien? Wij verklaren rondborstig, dat wij daar toe nooit de *medewerkers*, daarvan in geenen gevalle de *werktuigen* willen worden."

„ Zouden wij immer den *openbaaren Voorſtander der Ariſtocratie* op zijnen throon draagen? immer aan *den heftigen beſtrijder der Volks-Regeeringe* de aankomende Jongelingſchap leveren om te verderven?"

„ Dan zouden wij ons bewust zijn van de belangen der Natie en die der Vrijheid te verraaden."

„ En hoedanig eenen Voorſtander? die, om de *Ariſtocratie* ſmaakelijk te maaken, zoo wel zijne kunde, als het gegrond gezag der Ouden misbruikt; even als of ooit Griek of Romein eene *Ariſtocratie zou hebben kunnen prijzen, die aan het Volk noch Oppermagt, noch recht van kiezen toekent*, hoedanige thans door ieder braaf Burger met het beste recht gehaat en gevloekt wordt; hoedanige door

door de oude Schrijvers niet eens voor een *Regeeringsform*, maar veel eer voor *Tyrannie* en *usurpatie*, zou gehouden zijn."

„ En hoedanig een *Beſtrijder der Volks-Regeeringe*, wij hadden moogen zeggen derzelver *Lasteraer;* die *in haar de natuurlijke eigenſchap en kracht zegt te vinden, dat zij alle de heilzaamſte en verſtandigſte inſtellingen omverſmijt, tot dat zij eindelijk op eene volſlaagene Dwingelandije uitloope.*" (*)

„ In het tegendeel zullen wij, zoo lang wij in onze posten blijven, de *Ariſtocratiſche Factie*, als de *gevaarlijkſte*, zoo wel als die van *Orange*, het hoofd blijven bieden, en van de vorming der Jeugd trachten te weeren; en geen *weêrbarſtig Hoogleeraar*, even min als ieder Amptenaar van den Lande, boven de grondbeginſels van den Staat verheven achten."

„ En

(*) Op deze plaats was, in de *Leydſche Courant* van 16. January, bij wijze van Noot, geplaatst het volgende: " Zie „ de *Nooten* op de *Redevoering over Socrates den Burger*, „ Bl. 107. regel 11. van de Latiinſche Uitgaaf; want in de „ Nederduitſche Vertaaling hebben wii tot nog toe die Aan„ merking vergeefsch gezogt. " — Men vergelijke ondertusſchen deze pasſage van de *Miſive van Curateuren* met het reeds *anterieur Rapport* van den Burger VAN MARLE (hier voren pag. 129) en men trekke uit deze *zo juiſte*, maar zekerlijk *louter toevallige*, *overeenkomst* een *voegzaam* beſluit.

„ En hier mede, PROVINCIAALE BESTUURDERS! „ meenen wij voldoende aangetoond te hebben, „ waarom wij aan het oogmerk van uw besluit niet „ kunnen voldoen.

Heil en Broederschap!

Geschreven te LEYDEN *den 4. January 1797. het tweede Jaar der Bataafsche Vrijheid.*

Ter Ordonnantie van Curateuren.

JAC. DE FREMERY.

„ Waar op, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, te persisteeren bij het Decreet op den 29. December l. l., in de zaak van „ Mr. J. LUZAC, genomen, en dat mitsdien hier „ van aan *Curateuren van 's Lands Universiteit* te „ LEYDEN aanschrijving zal worden gedaan, met bijvoeging, dat de Vergadering van Curateuren voorn. „ VERWAGT, *dat dezelven aan het voorgemelde „ Decreet, in allen deszelfs deelen, voor zoo veel „ zulks hun aangaat, zullen voldoen.*"

„ En zal mede Extract dezes aan het Provinciaal „ Committé, tot informatie en narigt, worden „ gegeven."

[*Op Vrijdag, den* 13. *January, kwam mij ter ooren, dat de Curator Mr.* LOUW VAN SANTEN, *den zelfden morgen, in de Municipaliteit van Leyden, waarvan hij weder Lid geworden was,*

zitting neemende, openbaar en ten aanhooren van een ieder, in dien Raad, een Stuk had voorgeleezen, 't welk men meende verſtaan te hebben tegens mij en aan het Provinciaal-Beſtuur *gericht te zijn. Ik wiste, dat de Raad der Stad Leyden in de zaken der Provinciaale of 's Lands Univerſiteit volſtrekt niets te zeggen, noch daarmede iets gemeen's had; dat het dus niet alleen eene* onwaarheid, *maar zelfs eene* ongerijmde onwaarheid *zijn zoude, indien Mr.* LOUW VAN SANTEN *had goedgevonden deze of ſoortgelijke communicatien, de Univerſiteit of mij betreffende, aan dien Raad te doen,* (quaſi) *op voorgeven,* "*dat hij ſlegts* „ *een* Gedeputeerde *was uit den Raad in het Col-* „ *legie van Curateuren;*" *offchoon het daarentegen wel waar konde zijn, dat een Curator van Stad's wege moeste hebben het* radicaal *van Lid van dien Raad, en dat mitsdien, zoo wel hij als Mr.* PIETER VAN LELYVELD PIETERSZOON, *dat* radicaal *misſende, zig ten onrechte de qualiteit van Curateuren hadden blijven aanmatigen, en* nulliter *in die qualiteit gehandeld hadden, ook op den tijd toen zij de zoo ſchandelijke Reſolutie van* 8. *Februari* 1796. *hielpen neemen, en toen zij daarna met den Curator* HAHN *alle inſtantien, zoo van Rector en Senaat als van de ſtudeerende Jeugd, vrugteloos deeden afloopen of onbeantwoord lieten. Dan, wat van dit alles ook wezen mogte, bekreunde ik mij aan de Harangue, door Mr.* LOUW VAN

VAN SANTEN *in den Leydſchen Raad gedaan, zeer weinig, toen ik, zeer onverwagt, in de* Leydſche Nederduitſche Courant *van Maandag, den 16. January* 1797, *het Decreet, tot het regelmatig onderzoek der zaak, bij het Provinciaal Beſtuur op den 29. December* 1796. *genomen, niet alleen in zijne geheele uitgeſtrektheid geplaatst zag, maar ook 't zelve gevolgd van een ongetekend Stuk, de form eener Misſive van* Curateuren van 's Lands Univerſiteit te Leyden aan het Provinciaal-Beſtuur van Holland, *en voorts in ſpelling de bijzonderheid hebbende, welke den éénigen Mr.* LOUW VAN SANTEN, *in onzen tijd, eigen is; namentlijk, dat alomme in plaats van* ij *de* ii *wordt gebruikt*, wii, zii, bliiken, *in plaatſe van* wij, zij, blijken *enz. Dat zij, die, in de tegenswoordige omſtandigheden, de plaatſen van Curateuren van 's Lands Univerſiteit ver vullen, zig niet ontzagen eenen Profeſſor, dien zij, ten welke prijze zulks ook dan zijn mogte, van zijne Post wilden ontzetten, onder* vague *en niets bepaald beteekenende benamingen het ſlagt-offer te maaken der* blindſte en domſte Partij-zugt, *ja zelfs ten dien einde in hem* gevoelens *en* daaden *te* veronderſtellen, *die zij nimmer bewijzen kunnen, om dat ze nimmer aanweezig zijn geweest, — dit had ik ondervonden en kon daaraan niet twijffelen: Maar het ſcheen mij ongelooflijk, dat zij, (om hunne eigene woorden en die van hunnen gemeenzaamen Vriend, den Burger* VAN MARLE,

te gebruiken,) hunner hollende drift zoo verre zouden hebben toegegeven, *ja zig zelve*, *en 't geen zij aan hunne Posten ſchuldig waren*, *zoo verre zouden hebben vergeeten*, *dat zij in een Stuk*, *aan de hoogst-geconſtitueerde Magt ingézonden*, *om hunne weigering van gehoorzaamheid* (*ware het mogelijk*) *te wettigen*, dadelijk BEWIJSBAARE ONWAARHEDEN *zouden hebben ingelascht*, *en daarnevens grondbeginſels aan den dag gelegd*, *die of hunne* diepe onkunde *verraaden*, *of toonen*, *dat zij gevoelens zijn toegedaan*, *regelregt ſtrijdig met de grondbeginſels eener* repreſentative Volks-Regeering, *jegenswoordig in deze Landen aangenomen*; *ja! dat zij daarenboven* (*'t geen nog verder gaat*) *mij gevoelens zouden toeſchrijven*, *waarvan mijne Geſchriften middagklaar aantoonen*, *dat ik reeds onder 't vorig Beſtuur*, *en ten tijde van den Stadhouderlijken invloed*, juist het tegendeel *opentlijk had gezegd en geſchreeven. Ik konde dus dit Stuk naauwlijks*, *als van Curateuren zelve afkomſtig en door hen goedgekeurd*, *beſchouwen: En het is niet dan met de uiterſte verbaazing*, *dat ik naderhand*, (*offchoon 't mij nimmer*, *noch door 't* Provinciaal-Beſtuur *zelve*, *noch door 't* Provinciaal-Committé *zij in handen gekomen*) *uit de gedrukte Decreeten gezien heb*, *dat hetzelve in de daad van wegens Curateuren aan welgem. Vergadering*, *doch met het wel-verdiend gevolg*, *is ingezonden. Ik beſloot derhalven*, *in dit geval*, *en*

daar

daar voorſz. voorleezing in den Raad, niet minder dan de plaatſing in de Leydſche Courant, met een ogenſchijnlijk doel geſchied waren, juist op het tijdſtip der grootſte gisting, wegens 't geval van van Trap *C. S. te Leyden plaats hebbende, het middel te gebruiken, 't geen, in de eerſte plaats, tegens* OPENBAARE LASTERAERS *gebruiklijk is: En, twee dagen daarna, deed ik, in de* Leydſche Courant *van Woensdag* 18. *January, het volgende plaatſen.*]

N°. X. B. [UITTREKSEL *uit de* LEYDSCHE NEDERDUITSCHE COURANT *van* 18. *January* 1797. N°. 8.]

" Met niet minder verontwaardiging dan bevreemding, in de LEYDSCHE COURANT *van Maandag, den* 16. *January* 1797, gezien hebbende zeker *ongetekend* Stuk, waarin CURATEUREN *van 's Lands Univerſiteit te Leyden, aan het Provinciaal Beſtuur van Holland* ſchrijvende, voorkomen, begrijpt de Ondergetekende ligtelijk, ofſchoon een rechtsſtreekſche aanval, op zulk eene publicque manier, en met zulke kenbaare inzigten gemaakt, wel nodig hadde op dezelfde wijze afgeweerd te worden, ten einde die zoo onbetaamlijke en ongeoorlofde inzigten te verijdelen, dat nogthans een Stuk, waarvan elke regel of eene

bewijsbaare onwaarheid, of eene ontrouwe verzwijging, of eene dwaaze onbezonnenheid behelst, ommogelijk in een *Nieuws-Papier*, 't welk men zig verwonderen zal tot zulke *perſoneele geſchillen* te moeten dienen, naar verdienſten kan beäntwoord worden. Des zal de Ondergetekende zig moeten getroosten deze voor een rust-lievend mensch zoo onaangenaame taak te vervullen bij een afzonderlijk *Bericht*, 't welk eerlang in de Boekwinkels zal te bekomen zijn."

" De Ondergetekende zal bij dat *Bericht* niet nalaaten, het geen door den Steller van 't voorſz. Stuk *geboekſtaafde bitterheden* en *vijandſchap tegens het Fransch Gemeene-best* genoemd word, te toetſen aan zekere twee Dichtſtukken van den Burger Mr. LOUW VAN SANTEN, het eene *aan de Franſche Natie* gericht, *bij het vertrek van* NECKER; het ander aan LAFAYETTE *uit zijn Vaderland wijkende*, bij welk laatſte Mr. LOUW VAN SANTEN de Franſchen noemt: "*een ondankbaar* GEPEUPEL, *'t welk, door een Snoodaert aangevoerd, alle recht en onrecht verwarde*," en waarbij hij het toemaalig *Fransch Bewind* met den eernaam van TYRANNEN beſtempelt, terwijl hij bij 't eerſte Dichtſtuk zegt, " dat *men van ondankbaare Menſchen, zoo als de Franſchen waren, niet dan* SCHAND-DAADEN *te wagten had.*"

" Doch alle verdere *onwaarheden* en *openbaare Lasteringen*, bij 't voorſz. ongetekende Stuk ver-

vat,

vat, hier met ſtilzwijgen voorbij gaande, en zonder voor als nog te reppen van de Aanmerking, door den Steller uit de Noten op de Latijnſche Uitgave van des Ondergetekendens *Redevoering over Socrates* gehaald, (Bladz. 107, regel 11.) — eene Aanmerking, die niet van *alle Volks-Regeeringen in 't gemeen*, maar bijzonder van *eene onbepaalde Volks-Regeering*, ſpreekende, zoo als toen te Athenen plaats had, geenzins op des Ondergetekendens begrippen, maar op de *eigene woorden* van een oog-getuigen, den Wijsgeer PLATO, berust, (zie pag. 77, regel 25 derzelve Noten op de Latijnſche Uitgave;) — zonder, voor als nog, in alle die bijzonderheden te treeden, zal de Ondergetekende zig bij dit Nieuws-Blad vergenoegen, den, uit *zijne bijzondere ſpelling* alleen genoegzaam kennelijken, Steller van 'tgem. ongetekende Stuk *opentlijk te ſommeeren*, dat, zoo hij voor *een* EERLIJK MAN wil gehouden worden, hij *bewijze*, dat de Ondergetekende ergens of ooit *gepreezen* hebbe, " of wel Griek of Romijn hebbe doen „ *prijzen* eene *Ariſtocratie*, die aan het Volk „ NOCH OPPERMAGT, *noch* RECHT VAN KIE„ ZEN toekent," terwijl de Ondergetekende juist de tegen-overgeſtelde, die *beiden aan 't Volk toekent*, als de *echte Ariſtocratie* der Ouden alomme voordraagt, (men zie inzonderheid de Nederduitſche Uitgave der gemelde *Redevoering* bladz. 144. en vergelijke den LETTERBODE *van* 13. *January*

pag. 13.) ja! terwijl hij reeds in den jaare 1785 opentlijk heeft gezegd en geschreeven, (*) " dat „ hij voor de *beste Regeerings-Vorm* hield die, „ welke, door eene gelukkige zamenvoeging, de „ magt des *Volks* en der *Aanzienlijkſten*, te ge„ lijk, zo verbonden en zo van een geſcheiden „ houdt, dat, aan de eene zijde, het Lighaam des „ Volks noch deel neeme in het daadelijk beſtuur, „ noch invloed hebbe op de bedieninge des Rechts, „ en dat, aan den anderen kant, *de benoeming van* „ *Regenten* NIET ONAFHANGLIJK *gemaakt wor*„ *de van de ſtemme der Burgeren*, ten einde niet „ zij, die het bewind in handen hebben, zig zel„ ven veel-eer als *Meeſters* dan als *Beſtuurders* „ *van den Staat* beſchouwen:" Gelijk de Ondergetekende, *de heftige Beſtrijder en Lasteraer der Volks-Regeering* door denzelven Steller genoemd, in zijne *Aanmerkingen* op de Nederduitſche Uitgave van gem. *Redevoering* (bladz. 160.) met zo veele woorden geſchreeven heeft, „ dat, de voorwaarden van *Volks-deugd* en ande„ ren, die tot eene *Volks-Regeering* noodzaak„ lijk zijn, vooronderſteld zijnde, hij die vorm, „ behoorlijk *getemperd* en *bepaald*, houdt *voor* „ *'t meest*

(*) *Redevoering* over *de Geleerdheid*, *de Voedſter der Burger Deugd*, pag. 54.

„ *'t meest overeenkomſtig met de waardigheid der*
„ *Menſchelijke Natuur*, en *'t meest dienende tot*
„ *onze beſtemming voor 't hoogst-mogelijk geluk.*"

" Edoch, om des te minder twijffel over te laaten, nopens den LASTER, in de aangehaalde onbeweezene aantijiging opgeſloten, belooft de Ondergetekende *eene Premie van* HONDERD DUCAATEN aan al wie (den Steller van voorſz. ongetekend Stuk niet uitgeſloten) de waarheid der gemelde aantijging, 'tzij uit het meer-gemelde Werkjen, of uit eenig ander Geſchrift van den Ondergetekenden, zal aantoonen, ten genoegen en ter overtuiging van twee des kundige Mannen, aan weêrzijde éénen te kiezen, met magt om, in geval van verſchillend gevoelen, een derden *ſuper-arbiter* nevens zig te aſſumeeren; laatende de Ondergetekende voorts, bij ontſtentenis aan de zijde van voorn. Steller, om aan deze openlijke *ſommatie* en *provocatie* dadelijk te voldoen, aan elk Mensch, die gevoel van *eer* en *deugd* heeft, wat 'er van dit gantſche Stuk te oordeelen, wat 'er van des Stellers *verſtand* of *hart* te denken, en wie voor een EERLOOZE LASTERAER te houden zij."

LEYDEN 17. *January* 1797.

JOHAN LUZAC.

[*Curateuren, of wel die geen van hen, die de plaatsing van bovenstaande Misive in het Leydsche Nieuws-Papier bezorgd had, even gelijk hij de* Aanhaling der Noten op de Redevoering over Socrates *nodig geoordeeld had, zoude ook zeer gemakkelijk de plaats of plaatsen hebben kunnen aanwijzen, waar ik immer of ooit gezegd of geschreeven had,* " *dat de Grieken of Romeijnen eene* „ Aristocratie *zouden gepreezen hebben, die aan* „ *het Volk noch* Oppermagt, *noch* recht van kie- „ zen, *toekent:*" *Immers had hij moeten aantoonen, dat ik zelf aldus voor mij gevoeld of geoordeeld had; dat ik ooit geleerd of staande had gehouden,* " *dat de* oorspronglijke Oppermagt „ *niet in den boezem van 't Volk berustte, of dat* „ *het Volk geen recht had, om op de keuze zijner* „ *Overheden eenen* wettigen *en* heilzaamen invloed „ *te hebben:*" *Dit was te meer zijn plicht geweest, dit had de eer van Curateuren te meer gevorderd, daar zij, bij de stellige en beweezene ontkentenis hunner Beschuldiging, nu voor* Lasteraers *en* Eerrovers *bij een ieder te boek gesteld moesten worden. Ondertusschen hebben zij tot heden, op zulk eene* nadruklijke uitdaging, *een diep stilzwijgen gehouden; en 't eenigste, 't geen Mr.* LOUW VAN SANTEN *heeft goedgevonden daarop te antwoorden, bestaat in deze weinige Regels, te vinden in de* Leydsche Courant *van* 20. *January* 1797. " LOUW „ VAN SANTEN *getuigt voor ieder, die 'er be-*

„ *lang*

„ *lang in ſtelt, dat de brief, op naam van Cura-*
„ *toren der Hooge-Schoole in de* Leidſche Courant
„ *den* 16. *Januarii geplaatst, op twee woorden na,*
„ *die zes regels achter uit geraakt ziin, letterliik*
„ *het* Beſluit *is* van Curateuren; *en de ſpelling zon-*
„ *der* ij *de* ziine." *Of nu hier mede, dat een* lasterlijke Brief *op* Beſluit van Curateuren *geſchreeven is, de* Leugen *tot eene* Waarheid *wordt, en of dus Curateuren, boven alle andere Menſchen, in eene vrije Republijcq, het recht hebben vrijelijk den geen te lasteren, dien zij willen vervolgen en onderdrukken, even gelijk zij openlijk ſtaande houden aan niemand van hunne daaden en verrichtingen eenige* verantwoording *ſchuldig te zijn, maar met de Profeſſoren* arbitrairlijk *en* naar goedvinden *te kunnen handelen, — zulks wil ik hier, tot nader onderzoek, aan 't gevoel van elk* eerlijk Mensch *overlaten.*]

N°. XI. A.

Aan het PROVINCIAAL-COMMITTÉ *van* HOLLAND.

Geeft reverentelijk te kennen JOHAN LUZAC, woonagtig te LEYDEN:

Dat de Ondergetekende Zondag, den 1. January 1797, ontfangen heeft een Extract uit de Decreeten van het Provinciaal-Beſtuur van Holland, in dato

dato den 29. December 1796. inhoudende de Resolutie van welgem. Bestuur op het Rapport, ten zelven dage uitgebragt door de Personeele Commissie in des Ondergetekenden's zaak benoemd; bij welk Decreet "het onderzoek naar de merites „ der Resolutien van Curateuren der Universiteit „ te Leyden, in dato 8. February en 23. Maart „ l. l., vergeleken met des Ondergetekendens Mis„ sive op 26. February aan voorn. Curateuren ge„ schreeven, gedemandeerd wordt aan het *Pro„ vinciaal-Committé* van Holland," en de wijze, waarop 't zelve onderzoek ingericht zoude worden, regelmatig bepaald wordt bij *zekere termijnen*, die zo wel voorn. Curateuren als de Ondergetekende, bij het overgeeven hunner wederzijdsche Poincten van Beschuldiging of Verdediging, respectivelijk, gehouden zouden zijn *te observeeren*, "ten „ einde dit *Committé-Provinciaal* in staat zoude „ zijn, om, bij de eerst ordinaire bijeenkomst van „ voorn. Vergadering in de maand Maart eerstko„ mende, met overlegging van alle de in hunne „ handen gekomen Stukken, dezelve in gem. zaak „ te dienen van Advis:"

Dat, voorsz. Resolutie medebrengende, "dat „ Extract van dit Decreet gegeeven zoude wor„ den aan het Provinciaal-Committé," de Ondergetekende vermeent onnodig te zijn de dispositien, daar bij vervat, alhier wijdlopiger te melden, en dus alleenlijk zal bijvoegen, dat Curateu-

ren

ren *binnen veertien dagen* na de requisitie gehouden zijn aan dit Committé te bezorgen de precise Poincten van Accusatie, waar op zij gemeend hebben derzelver Resolutie, in dato 8. February 1796. te kunnen neemen:

Dat ondertusschen, na het delaijeeren van *méér dan een half-jaar*, aan de zijde van voorn. Curateuren, om bij het Provinciaal-Bestuur van Holland, door zodanige specifique opgave, het beklag van den Ondergetekenden over hunne *onrechtmatige* en *onderdrukkende handelwijze* te beantwoorden, mitsgaders uit hoofde van andere redenen en omstandigheden, de Ondergetekende niet dan te veel grond heeft te vermoeden, dat zij Curateuren, *door verdere delaijen*, deze zaak zouden kunnen en willen sleepende houden, tot dat veelligt, *bij expiratie der aanstelling* of bij *vernieuwing van 't Provinciaal-Bestuur*, de jegenswoordige Vergadering over hunne gedragingen, ten opzigte van den Ondergetekenden, niet meer *zoude kunnen oordeelen* en *beslisfen:*

Weshalven de Ondergetekende zig keert tot dit Provinciaal-Committé met verzoek, " dat, de „ bovengemelde *termijn van veertien dagen* ver„ streeken en door voorn. Curateuren aan de re„ quisitie niet voldaan zijnde, zij, naar gronden „ van Rechte, van de faculteit, hen bij gemelde „ Resolutie toegestaan, om als nog (na het *vrug„ teloos verloop van een half-jaar*) hunne *Poinc-*

„ *ten*

„ *ten van Beſchuldiging* tegens den Ondergete-
„ kenden over te geeven, werden verklaard te zijn
„ *vervallen*, en hij, bij tijdige communicatie der
„ overige Stukken, in gemelde Decreet gemen-
„ tioneerd, in ſtaat geſteld, den hem *geſtelden ter-*
„ *mijn te obſerveeren*, ten einde de welmeening
„ der Vergadering van het *Provinciaal-Beſtuur*
„ door *gezogte dilayen* niet worde *gefruſtreerd* en
„ *illuſoir* gemaakt."

't Welk doende &c.

(*getekend*) JOHAN LUZAC.

(*gepreſenteerd* 16. *January* 1797.)

N°. XI. B.

CURATOREN *van* HOLLANDS-HOOGE-SCHOOL.

aan

Het PROVINCIAAL-COMMITTÉ *van* HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

Het doet ons zeer leed, dat wij ons verplicht vinden op uwe gë-eerde Aanſchrijving van den 23. dezer Louwmaand te moeten antwoorden,
„ dat *wij volharden* met in geene nadere Beſchuldi-
„ ging, verhooren, of onderzoek van de zaak van
„ Mr. *Jan Luzac* te kunnen treeden:" Wat be-
„ treft

treft de reden van dit ons Besluit, beroepen wij ons op den inhoud van onzen Brief aan het *Provinciaal-Bestuur van Holland* van den 4. van Louwmaand dezes jaars.

Heil en Broederschap.

op last van Curateuren voornoemd
(*was get.*) JAC. DE FREMERY.

Geschreeven in LEYDEN,
den 30. *van Louwmaand* 1797.
derde jaar.

N°. XI. c.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

6. *February* 1797.

" Ontfangen eene Misive van het *Provinciaal-Committé*, in dato op heden, houdende kennisgeving, " dat het zelve, ter voldoening aan het De- „ creet van den 29. December l. l., in de zaak „ van Mr. JOHAN LUZAC genomen, op den „ 23. January l. l., van Curateuren van Hollands „ Hooge-School te Leyden had gerequireerd de „ *precise Pointen van Accusatie* tegens voorn. „ Mr. *Johan Luzac:*" Dat Curateuren daarop hadden geantwoord, " dat zij *volharden* met in „ gee-

„ geene nadere beſchuldigingen, verhooren, of „ onderzoeken van de zaak van Mr. *J. Luzac* te „ kunnen treden," zig beroepende op den inhoud der Misſive aan deze Vergadering, van den 4. January l. l., waar door het Committé zig dan ook buiten ſtaat bevond, om aan den inhoude van het gem. Decreet te voldoen; meldende het Commitmitté verder, " dat op den 16. January aan het „ zelve door meergem. *Luzac* is gepreſenteerd een „ Request, tendeerende, dat, indien Curateuren, „ binnen den geprefigeerden tijd van veertien da„ gen, aan de Requiſitie tot *het bezorgen* der *pre„ ciſe Pointen van Accuſatie*, waarop dezelve ge„ meend hadden de Reſolutie van 8. February „ 1796. te kunnen neemen, niet mogten voldoen, „ dezelven zouden worden verklaard daar van te „ zijn *vervallen* en *verſtoken*, en hij, bij commu„ nicatie der overige Stukken, in het Decreet de„ zer Vergadering gementioneerd, in ſtaat zoude „ worden geſteld den hem geſtelden termijn van veer„ tien dagen te obſerveeren, ten einde de welmee„ ning dezer Vergadering door gezogte dilayen niet „ zoude worden gefruſtreerd en eluſoir gemaakt;" welke Misſive van Curateuren, benevens het Request van Mr. *J. Luzac*, ten dezen was gevoegd, verzoekende het Committé daarop de intentie dezer Vergadering te verneemen."

„ Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verſtaan, " het *Provinciaal-Committé* bij

„ de-

„ deze te autoriseeren, om de bij hetzelve voor-
„ handen zijnde Stukken, speciaal het *laatste Be-*
„ *richt van Curateuren* in de zaak van den Bur-
„ ger *Luzac* gegeeven, benevens de ten dezen
„ geproduceerde Missive van Curateuren, te stellen
„ in handen van den gemelden *Luzac*, om daarop,
„ conform aan het Decreet van den 29. December
„ l. l., in zijne belangens te worden gehoord."

„ En zal Extract dezes aan het *Provinciaal-Committé* worden gegeven, tot informatie en narigt."

N° XI. D.

GELIJKHEID, VRIJHEID, BROEDERSCHAP.

In DEN HAGE *den* 13. *February* 1797.
Het derde Jaar der Bataafsche Vrijheid.

Het Departement van ALGEMEEN-WELZIJN
van het PROVINCIAAL-COMMITTÉ
van HOLLAND

Aan

Den Burger J. LUZAC *te* LEYDEN.

MEDE-BURGER!

Ter voldoening van 't Decreet van 't *Provinciaal-Bestuur* in dato 6. February 1797. bekomt gij:

L 1°. Ex-

1°. Extract uit de Decreeten van de *Provisioneele Representanten van 't Volk van Holland*, in dato 2. Febr. 1796.

2°. dito Extract uit derzelver Decreeten in dato 17. February 1796.

3°. Extract uit de Decreeten van derzelver Vergadering in dato 8. January 1796.

4°. Misfive van Curateuren over Hollands Hoge-School te Leyden, aan 't Provinciaal-Bestuur geschreeven, in dato 3. December 1796.

5°. Misfive van dezelve Curateuren aan 't *Provinciaal-Committé* geschreeven, in dato 30. van Louwmaand 1797.

Ten einde binnen veertien dagen na onfangst dezer uwe *plenaire defensie* ten dien opzigte in te leveren.

Heil en Broederschap.

Het DEPARTEMENT *voorn.*

Ter ordonnantie van 't zelve.

(*was get.*) L. J. BLOK.

N°. XIII.

N°. XII.

[MEMORIE *van Mr.* JOHAN LUZAC, *ter voldoening aan de Decreeten van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND, *in dato 29. December 1796. en 6 February 1797. mitsgaders aan de Aanschryving van 't* PROVINCIAAL-COMMITTÉ *in dato 13. February 1797.*]

Aan het PROVINCIAAL-COMMITTÉ van HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

Op den 14. dezer maand February heeft de Ondergetekende ontfangen uwe Misfive, geschreeven in 's Hage den 13. bevorens, verzellende, ter voldoening aan 't Decreet van 't *Provinciaal-Bestuur* in dato 6. February 1797. vijf Bijlagen, " ten einde de Ondergetekende binnen 14. dagen na ontfangst zijne *plenaire defensie* ten dien opzigte zoude inleveren."

Het vijfde of laatste der voorsz. Stukken is eene Misfive van Curateuren over Hollands Hooge-School aan dit *Provinciaal-Committé*, in dato

30. van Louwmaand 1797. waar bij Curateuren zeggen, " dat het hun zeer leed doet, dat zij zig „ verpligt vinden op de Aanschrijving van dit Com- „ mitté, in dato den 23. derzelfde maand, te moe- „ ten antwoorden, dat zij *volharden* met in geene „ nadere beschuldigingen, verhooren, of onder- „ zoek van de zaak des Ondergetekenden te kun- „ nen treeden; en dat, wat betreft de reden van „ dit hun Besluit, zij zig beroepen op den inhoud „ van hunnen Brief aan het *Provinciaal-Bestuur van* „ *Holland* van den 4. van Louwmaand laatstleden."

Dezen laatsten Brief van 4. Louwmaand heeft de Ondergetekende onder de voorsz. Bijlagen niet gevonden: Doch, daar dezelve door eenen der Leydsche Curateuren in eene openbaare Zitting van den jegenswoordigen Raad van Leyden, Vrijdag den 13. January, na het houden eener sterke Rede-voering ten nadeele van den Ondergetekenden, is publicq gemaakt, en vervolgens ook den 16. January in de *Leydsche Nederduitsche Courant* aan de gantsche Natie is medegedeeld, behoeft de Ondergetekende naar deszelfs inhoud niet te gissen: Een ieder, die 'tzelve Stuk gelezen heeft, (en wie is 'er, die 't niet met *verwondering* geleezen heeft, indien het gevoel, bij die lecture in elk eerlijk hart oprijzende, den misschien te flaauwen naam van *verwondering* kan draagen) — een ieder weet, dat daarbij gezegd wordt: " Wij kunnen „ dan ons niet inlaaten met eene beschuldiging,

„ ver-

„ verhoor, onderzoek, vergelijking, of bemidde-
„ ling met Mr. JAN LUZAC, zo min als met eenig
„ Vijand van onze Republicq;" daar ondertus-
schen diezelfde Misive weder opgevuld is met *nieuwe aantijgingen*, sommigen nog onbezonne-ner, anderen nog ongegronder of lasterlijker dan die, waarop men de autorisatie tot remotie van den Ondergetekenden had verkreegen, doch wel-ken men nu met stilzwijgen voorbijging, om de rechtvaerdiging van die remotie in eene posterieure daad te zoeken. Nimmer was, zo veel hem be-kend is, het doel van 't *Provinciaal-Bestuur van Holland*, dat Curateuren *nieuwe beschuldigingen* tegens hem zouden opgeeven; maar wel dat zij de reeds opgegevenen, die in *vague*, *onbepaalde*, *losse*, *onbeweezene*, of *niets beduidende* aantijgin-gen en asfertiën bestonden, zouden *bepaalen* en *verifieeren*, inzonderheid dat zij de stellige ontken-tenissen en de provocatiën tot bewijs dier aantijgin-gen, vervat bij de Memorie van den Ondergete-kenden, zouden beantwoorden, en de *Grieven*, door hem, die nimmer in zijne verdediging ge-hoord was, bijgebragt, rescontreeren, op eene wijze, die voldoende konde gehouden worden bij eene Vergadering, welke tot stelregel had de *waa-re Gelijkheid* in acht te neemen, met aan *een ieder envertogen recht te doen wedervaaren.*

Een der hoofd-trekken doch, die *Tyranny* en *Onderdrukking* kenschetsen (om 't even of zij

den Monarchalen ſcepter zwaaijen, of zig onder 't Volks-masker verbergen,) is, dat men zijn Medemensch, bij wijze van ſtraffe, van zijne goederen, ſtaat, vrijheid, of leven berove, zonder hem de beſchuldiging behoorlijk mede te deelen, en hem daarjegens onpartijdiglijk in zijne Verdediging te hooren: Dit is ondertusſchen door Curateuren ten opzigte van den Ondergetekenden geſchied: Dit is geſchied onder eene Regeering, die *Vrijheid* en *Gelijkheid* niet minder tot grondſlag moest hebben, dan zij 't zelve tot Boven-ſchrift van alle haare Beſluiten had aangenomen. En, nu de Vertegenwoordigers van 't Volk van Holland, de voldoening van hunnen plicht, mitsdien ook de liefde hunner braave Mede-Burgers, den duurzaamen welſtand van 't Vaderland, en de rust van hun geweeten, niet in *woorden* en *klanken*, maar in *daaden* zoekende, een Ingezeten, van wien het onlochenbaar zeker is, dat hij onverhoord is veroordeeld, gelegenheid willen geven, om zig tegens de ingebragte beſchuldigingen te verdedigen, — nu weigeren Curateuren te voldoen aan eene welmeening, die hen, naar de echte gronden van *waare Gelijkheid*, niet minder dan den geringſten Burger behoorde heilig te zijn: Nu ontrekken zij zig aan de naarkoming der Beſluiten van de hoogst-geconſtitueerde Magt: Nu is hun plecht-anker de ſtelregel van hem, die ons als 't voorbeeld eenes doemwaerdigen Rechters wordt voor-

voorgedragen, om dat, der boosheid ter veroordeeling eenes Onschuldigen te wille geweest zijnde, 't geen eenmaal, hoe verkeerd ook, geschreeven was, volgens hem, geschreeven moest blijven.

Edoch de Ondergetekende bezeft, dat deze aanmerkingen aan uwe aandagt, GË-EERDE MEDEBURGERS! te minder zullen ontslippen, om dat de weigering van Curateuren de hoogst-geconstitueerde Magt van den Lande nog meer beledigt, dan ze hem kan benadeelen: Zeker is het, dat hem nimmer eenige beschuldiging ten zijnen laste is medegedeeld; gevolglijk ook dat hij nimmer, noch door het wel-eer bestaan hebbend *Committé van Waakzaamheid*, noch door of van wegens eenige andere Commissie der *Provisioneele Representanten van Holland*, noch door Curateuren zelve, in zijne defensie is gehoord: Volgens het eigen voorgeeven van Curateuren zelve, is het verder zeker, dat zijne remotie, als Professor in de *Vaderlandsche Geschiedenissen*, niet heeft plaats gehad op *eigen ingeven* van Curateuren, zoo als zij bij hunne Missive van 4. January aan 't *Provinciaal-Bestuur* zeiden, ten opzigte van drie andere Professoren, gebeurd te zijn; maar dat zij gehandeld hebben, ingevolge van eene Beschuldiging, ingebragt door het gemelde *Committé van Waakzaamheid*, van 't welk des Ondergetekendens eigen *Schoonbroeder*, WIJBO FYNJE, toen ter tijd ook Presidént van de Vergadering der *Pro-*

visioneele Representanten, Mede-Lid was: Zeker is het eindelijk, dat die Beschuldiging aan Curateuren door de *Provisioneele Representanten* niet heeft kunnen noch mogen ter hand gesteld worden, om met den Ondergetekenden onverhoord, *naar goedvinden en willekeur*, te handelen: Zodanige arbitraire en onderdrukkende handelwijs stond hen Representanten zelve niet vrij, vermits (om de eigene woorden van Mr. PIETER PAULUS nog eenmaal te gebruiken, dewijl ze volkomen waar zijn) "een Monarch, hoe onbepaald zijn vermo-„ gen over deszelfs Onderdaanen ook zijn moge, „ aan dezelven hunne volkomene defensie tegens„ ingebragte beschuldigingen niet mag weigeren." Het geen eenen vrijmagtigen Koning niet vrij staat, was veel minder in 't vermogen eener Vergadering, die op *Vrijheid* en *Gelijkheid* gegrondvest was, en wier wil noch meening zijn konde om, onder die geheiligde naamen, een *Despotismus*, voor eenen Monarch ongeoorlofd, uit te oeffenen. Hadden nu de *Provisioneele Representanten* in hunnen eigen boezem dat vermogen niet, dan konden ze het niet aan Curateuren der Leydsche Universiteit overdragen: Dan konden ze aan dezen nimmer de magt geven, veel min die in hen vooronderstellen, om iemand, hij zij wie hij zij, veel min een Man, wiens jaaren, levens-stand, en aan den Vaderlande beweezene verkleefdheid, eenige aanmerking verdienden, als 't ware, op een zogenaamd

ge-

notorium per se, uit hoofde van faiten, waarover hij nimmer ondervraagd was, en die hij steeds verre zoude geweest zijn van te erkennen, te veroordeelen en van zijne Post te ontzetten: Dan is mitsdien de daad van Curateuren, niet alleen onrechtvaerdig *in zig zelve*, maar ook, wat *de form* betreft, *ipso jure* nul en wederrechtelijk: En nimmer heeft eene zogenaamde sanctie der *Provisioneele Representanten* aan die daad van Curateuren eenige kragt kunnen bijzetten, om dat 't geen in zig zelve en in zijn oorsprong onbestaanbaar is, door eene bijkomende sanctie, die even onwettig en onrechtvaerdig zijn zoude, nimmer krachtig en deugdzaam gemaakt kan worden. Daar dan nu *à posteriori* het *Provinciaal-Bestuur* aan Curateuren tot drie herhaalde reisen de gelegenheid verschaft heeft, om 't geen in den aanleg hunner handelwijze, ten opzigte van den Ondergetekenden, ontbroken had, en waarvan 't gebrek eene notoire *nulliteit* met zig medebragt, te verbeteren en aan te vullen, in zoo verre namentlijk als het hen mogelijk was, om, tot rechtvaerdiging dier handelwijze, redenen bij te brengen, die voor 't oog eener rechtlievende Vergadering stée konden houden, — zal ieder, bij wien blinde drift geen leidsvrouw en onderdrukkende partijschap geen bestuurster is, zeer ligt het besluit opmaaken, waarom, na tweemaal op de minst voldoende wijze hun Besluit tegens den Ondergetekenden ge-

rechtvaerdigd te hebben, zij nu, tot ſpecifique opgave van Beſchuldigingen genoopt, al wederom tot twee herhaalde reiſen weigeragtig zijn aan de ernſtige aanmaaning van de hoogst-geconſtitueerde Magt te gehoorzamen. Veel-ligt, al bekwam de Ondergetekende geene andere juſtificatie bij zijne Land- en Tijd-genooten, vooral bij de onpartijdige Nakomelingſchap, zoude deze zoo treffende omſtandigheid voor zijne eer genoegzaam zijn, en zijne Nagedagtenis als die van een eerlijk, cordaat, en waarheid-lievend Man, bij die van Curateuren in hunne gedragingen en maat-regelen, op het helderst doen affteeken.

De Ondergetekende heeft zig bij deze zijne Verdediging den pligt van beſcheidenheid en gematigdheid te ſtreng voorgeſchreeven, dan dat hij op deze praeliminaire aanmerking verder zoude ſtilſtaan. Alleen moet hij 'er bijvoegen, dat, daar Curateuren nu in gebreke gebleeven zijn, om, conform aan de Reſolutie van 't *Provinciaal-Beſtuur*, in dato 29. December 1796, op te geeven de *preciese Poincten van Accuſatie*, waarop zij Curateuren gemeend hebben derzelver Reſolutie, in dato 8. February 1796, te kunnen neemen, de taak zijner Verdediging voor hem moeilijk en verdrietig is geworden: moeilijk, om dat hij zijne defenſie inrichten moet tegens beſchuldigingen *in vago*, of aantijgingen, die in de daad geene beſchuldigingen, maar losſe vooronderſtellingen, zijn;

zijn; verdrietig, om dat hij dus in herhaalingen moet vallen van 't geen hij reeds bij zijne Misfive aan Curateuren van 26. February 1796. en nog wijdloopiger bij zijne Memorie van 27. Juuy 1796. aan 't *Provinciaal-Beſtuur*, tegens die onbepaalde en onzekere inculpatiën, heeft bijgebragt. Echter getroost hij zig een en ander, om dat hij uit de injunctie van welgemelde Beſtuur aan Curateuren, om *zodanige preciſe Poincten van Accuſatie als nog op te geeven*, wettiglijk, als eene reeds gedecideerde zaak, meent te kunnen opmaaken, dat 'er in de Reſolutie van Curateuren van 8. February, zoo min als in de Voordragt van 't *Committé van Waakzaamheid*, (de waarheid van de zelve al eens aangenomen zijnde, offchoon die aan bewijsbaare onwaarheden laboreere) geene *juiste opgave* van eenige genoegzame Beſchuldiging tegens den Ondergetekenden gevonden wordt; eene tweede omſtandigheid alwederom, die, gevoegd bij de herhaalde weigering van Curateuren, om als nog die juiste opgave te doen, voor hem de vollee-digſte juſtificatie is en den indruk bevestigt, dien de lecture van die zoo voorbeeldelooze Reſolutie niet alleen op den Academiſchen Senaat, maar op alle luiden, die denkbeelden van recht bezitten en waardeeren, gemaakt heeft, en voorzeeker bij de Nakomelingſchap, wanneer zij zig herinnert, dat die Reſolutie in tijden van *Vrijheid* en *Gelijkheid* genomen is, nog verder zal maaken.

De

De *preciſe Poincten van Beſchuldiging*, zonder welken geene veroordeeling had behooren te geſchieden, mitsdien ontbreekende, weet de Ondergetekende geene andere leidraad te volgen, dan dat hij het nader Bericht van Curateuren, in dato den 3. December 1796. (het eerſte Bericht van de maand September deszelfden jaars in zijne handen niet geſteld zijnde) in de *eerſte plaats* zal naargaan, bij zoo verre daarin eenige ſchijnbaare argumenten vervat zouden mogen zijn; vervolgens in de *tweede plaats*, ten overvloede, beantwoorden de losſe en onbeſtemde aantijging van kwalijk-gezindheid tegens de Franſche Revolutie of ook wel tegens die van ons Vaderland, van zogenaamde *Ariſtocratie* enz.; in de *derde plaats* meer bepaald ſpreeken van *het gevaar der bekende gevoelens van den Ondergetekenden*, *ten aanzien zijner Profeſſie in de Vaderlandſche Hiſtorie*, door middel van welke dubbelzinnige voordragt de Reſolutie der Proviſioneele Repreſentanten van 2. February 1796. tot zijne remotie is in de waereld gekomen; en eindelijk in de *vierde plaats* naargaan de verdere dispoſitiën, die Curateuren, behalven het zogenaamd ontſlag der evengenoemde Profeſſie, op eene nog hoonender wijze goedgevonden hebben tegens den Ondergetekenden te neemen.

Naar dit voorſchrift van orde, en uit hoofde dat het U, GE-EERDE MEDEBURGERS, niet nodig heeft

heeft geſcheenen de Misſive van Curateuren aan het *Provinciaal Beſtuur van Holland*, van 4 January laatstleden, aan den Ondergetekenden te doen toekomen, acht hij het ook onnodig ietwes te zeggen aangaande de *nieuwe beſchuldiging*, die zij, bij die Misſive, tegens den Ondergetekenden aanvoeren, op het ogenblik zelve wanneer zij weigeren hunne vorige beſchuldigingen geſtand te doen, en zeggen, " dat zij zig niet kunnen inlaaten met „ eene beſchuldiging, verhoor of onderzoek, ten „ zijnen opzigte: " En deze nieuwe aantijging, die nog veel gemakkelijker dan de vorigen te wederleggen is, en reeds door al wat eerlijk, braaf, en kundig onder de Natie is, op haaren prijs geſteld wordt, — beſtaat in de *Aanmerkingen*, waarmede hij de uitgave zijner Redevoering over *Socrates als Burger beſchouwd* onlangs verzeld heeft: " Al „ hadden (zeggen zij) wij in het begin van het „ verlopen jaar geen aandrang tot afzetting uit „ uwe Vergadering ontfangen, — zouden wij ons „ echter, na' het verſchijnen zijner Noten op „ zijn *Socrates*, in gemoede, zo wel als aan de „ Natie, verplicht achten, — hem zonder aarſe„ len het Leeraars-Ampt te ontzeggen. " De Ondergetekende heeft zo weinig gevreesd die vonnis-velling, die hij van Curateuren konde verwagten, ook bij 't onpartijdig en weldenkend gedeelte der Natie, inzonderheid bij haare Vertegenwoordigers over 't algemeen, te zullen ondervinden,

dat

dat hij geene zwarigheid heeft gemaakt aan de Vergadering van 't *Provinciaal-Beſtuur* een Exemplaar van 't zelve Werkjen toe te zenden. Hij wist vooraf zeer wel, dat zijn Geſchrift niet dan aan de *Vaderlandlievenden* zijner Landgenooten, die tevens *deugdzaam* zijn, kon behaagen: Aan hen ook *alleen* heeft hij 't zelve toegewijd; en, dat hij zig in deze zijne verwagting niet heeft te leur geſteld gevonden, bewijzen niet alleen zo veele goedkeurende dankzeggingen der braafſte Vaderlanders, die ſchriftelijk onder hem berusten, maar ook de opentlijke beöordeelingen van dit zijn Werkjen in 't licht verſcheenen; goedkeuringen en beöordeelingen, die, nevens gemelde Misſive van Curateuren, al wederom op de treffendſte wijze afſteekende, elken opmerkenden, aan U inzonderheid, GEEERDE MEDEBURGERS! genoegzaam toonen, door wat geest Curateuren ten zijnen aanzien gedreven worden, en almede eene vergelijking opleveren, die hunne denk- en handel-wijze tot bij de Nakomelingſchap zal doen kennen. Om ſlegts een ſtaaltje bij te brengen, kan de Ondergetekende niet voorbij de pasſage alhier op te neemen, waar zij zeggen: " En hoedanig een *beſtrijder der* „ *Volks-Regeering?* wij hadden mogen zeggen „ derzelver *Lasteraer*, die in haar de natuurlijke „ eigenſchap en kracht zegt te vinden, dat zij alle „ de heilzaamſte en verſtandigſte inſtellingen om„ ver ſmijt, tot dat zij eindelijk op eene volſlagene

„ Dwin-

„ Dwingelandije uitloope. " Bij 't *voorlopig Bericht* tegens de lasteringen van dien openlijk verſpreiden Brief heeft de Ondergetekende reeds doen opmerken, dat de aangehaalde plaats, alwaar van eene *volſtrekte* en *onbepaalde Volks-Regeering*, zoo als de Atheenſche was, en geenzints van eene *gemengde*, noch van eene *repreſentative Volks-Regeering* geſproken wordt, berust op de eigene woorden van den vrijheid-lievenden Wijsgeer PLATO: Doch, wat nog veel verder gaat, het getuigenis van ROUSSEAU zullen Curateuren voorzeeker niet wraken. Dit zijn zijne eigene woorden in zijn *Contract Social*, Livre III. Chap. 4. " Voegen „ wij 'er nog bij, dat 'er geene Regeering is, zo „ onderhevig aan Burger-Oorlogen en aan inwen„ dige beroertens, als de *Volks-Regeering*, en „ dat 'er gene is, die eene zo ſterke en zo geduu„ rige ſtrekking hebbe, om *ſteeds van vorm te* „ *veranderen*, noch die grooter waakzaamheid of „ meer moeds vereisſche, om in haaren ſtand ge„ handhaafd te worden. " *Ajoutons, qu'il n'y a pas de Gouvernement ſi ſujet aux Guerres Civiles & aux agitations inteſtines, que le Démocratique ou Populaire, parce qu'il n'y en a aucun, qui tende ſi fortement & ſi continuellement à changer de forme, ni qui demande plus de vigilance & de courage, pour être maintenu dans la ſienne.* — Indien den Ondergetekenden, naar 't oordeel der jegenswoordige Curateuren van Leydens

Hoo-

Hooge-School, *het Leeraars-Ampt zonder aarſelen ontzegd moet worden*, om ſtellingen, die, den in 't Republikeinsch Vrankryk vergoden, ROUSSEAU dezelfde afzetting van hunnen 't wege waardig gemaakt zouden hebben, dan is het niet moeilijk te gisſen, in welken zin de hem aangetijgde *Ariſtocratie* bij elk, die hersſenen in zijn hoofd en braafheid in zijnen boezem omdraagt, opgenomen moet worden.

Hier mede is dan ook beantwoord de pasſage van hun Bericht van 3 December laatstleden aan 't *Provinciaal Beſtuur*, waar zij zeggen, " dat het „ Adres van den Ondergetekenden aan het Provin„ ciaal Beſtuur en zijne anderen zedert uitgekomen „ Stukken niet weinig verandering in hunne *gun„ ſtige* geneigdheid ten zijnen opzigte te wege ge„ bragt hebben. " Het Adres is bij 't *Provinciaal-Beſtuur* van dien aart geöordeeld, dat het rondborſtig beklag van een Man van eer, waarbij hij de cordaate taal der beledigde onſchuld ſpreekt, verdiende, dat deswegens in onderzoek werd getreeden: Zijne andere uitgekomene Schriften zijn door de braafſte Vaderlanders met goedkeuring ontfangen. Welke is dan de reden, waarom Curateuren heden over hem nog minder *gunſtig* denken, als toen zij hem op de onteerendſte wijze behandeld hebben? — De inhoud van hunne zo even aangehaalde Misſive; de verregaande bitterheid, die ze alomme ademt; de grondbeginſels, die men

'er

'er in ontmoet; en de daarop gebouwde weigering zijn eene genoegzaame fleutel.

Tot het evengem. Bericht van 3. December dan als nu komende, zullen de voorgaande aanmerkingen hem ontflaan van alle beäntwoording van den aanhef, betreklijk " den toon, op welken des On-„ dergetekendens Memorie (zoo zij zig uitdrukken) „ is geftemd geweest: " Men moet zig in de fituatie van den Ondergetekenden bevinden; men moet het flagt-offer eener in alle haare omftandigheden zoo haatlijke als fchandelijke *intrigue* zijn; men moet alle de geheime drijfveeren en beweegraderen van die *intrigue* weeten; ze zelve perfoonlijk tegens zig in anonyme Brieven, mondelinge bedreigingen, beurtelings doormengd met verzoeken en beloften, hebben zien werken; de nauwfte betrekking hebben tot fommigen der voornaamfte Beleiders of Bewerkers, en dus hunne ongeloofflijke handelwijze, waar voor men de Menschlijkheid naauwlijks vatbaar kon reekenen, tot in 't innigfte van 't hart gevoelen; zijner eigene weldaaden en hunner fnoodheid bewust zijn; — men moet dit alles, in zijne zoo grievende omftandigheden, met de volfte moreele verzekering weeten, — en echter genoodzaakt zijn, 't zelve met ftilzwijgen te bedekken; — men moet daarbij nog alles voor 't Patriotisme veil gehad, de gevolgen van zijne verkleefdheid aan 't zelve jaaren agter elkander ondervonden, en dan eindelijk tot vergelding

op zulke eene wijze, op naam van 't Patriotisme zelve, gehoond en beledigd zijn; — men moet, in een woord, zig in 't geval van den Ondergetekenden bevonden hebben, om te oordeelen, of die toon anders kon zijn bij iemand, die, naar maate hij ſteeds prijs op zijne eer en goeden naam geſteld heeft, aan derzelver belediging ook gevoeliger is. Ondertusſchen is het volſtrekt abuſif, wanneer bij voorſz. Bericht gezegd wordt, " dat die „ perſoneele beledigingen, den Ondergeteken„ den bejeegend, met de voorgeſtelde zaak of met „ Curateuren *niets gemeens* hebben. " In tegendeel die beledigingen, of liever die daadlijke mishandeling, om hem van zijnen eigendom in effecte te ontzetten, immers de beheering van 't zelve te beneemen, niet minder dan de bedreigingen, die daarop gevolgd zijn, om hem tot ſtilzwijgen en berusten te noopen, ſtaan in het naauwst verband met het reſultaat van alle die pogingen, dat is, met de hoonende Reſolutie door Curateuren, zoo zij zelve zeggen, op aandrang van het *Committé van Waakzaamheid*, genomen. Curateuren zijn niet dan al te wel bewust, wie in dien aandrang, ter Vergadering der *Proviſioneele Repreſentanten*, zoo wel als bevorens bij 't *Committé van Waakzaamheid*, *de* HOOFD-ROL *heeft geſpeeld:* De discretie belet den Ondergetekenden meer te zeggen: Zij belet hem gebruik te maaken van 't ſchriftelijk bewijs, 't welk hij in handen heeft, van *de hoop*,

die

die 'er bij éénen der Curateuren was, dat, " als „ de Ondergetekende maar afzag van zijne relatie „ op zijn ouderlijk goed en eigendom, hij in zijn „ Post als Profesfor, waarin hij niets als roem „ verdiende, zoude continueeren, en dat dan de „ Univerfiteit nog lange (zoo als die zelfde Cura- „ tor meende zig te kunnen uitdrukken) de vrug- „ ten van zijne voortreffelijke bekwaamheden zou- „ de genieten. " De Ondergetekende heeft dit adveu, 't welk iets meer is dan *een agterdogtig denkbeeld of aantijging*, bij zijne vorige Memorie reeds aangehaald; doch het fchijnt aan de aandagt van den Berichter ontfnapt te zijn. Het is boven dien waereldkundig, op welk eene, in een despotisch Land zelfs ongehoorde, wijze des Ondergetekendens Broeder, voor 't toenmalig *Committé van Waakzaamheid*, is genoodzaakt geworden, eene belofte te doen, gegrond op eene vooronderftelling, welke zij, die de Beleiders en Getuigen van die belofte waren, vooraf en van nabij zeer wel wisten *onwaaragtig* te zijn; eene belofte, die in haar zelve zoo nul en onbeftaanbaar was, als zij den Ondergetekenden gerechtigd zoude hebben, zijnen Broeder in rechten deswegens aan te fpreeken, indien hij niet bewust geweest ware van de manier, op welke ze was in de waereld gekomen, en van de noodzaaklijkheid, dat ze uit haare eigene natuur en geäartheid moest vervallen.

Daar ondertusfchen Curateuren niet onkundig zijn

van den zamenhang dezer gebeurtenis met de voordragt van 't zelve *Committé van Waakzaamheid*, bij de *Provisioneele Representanten van Holland*, onder 't Voorzitterschap zijn's SCHOONBROEDERS, tegens den Ondergetekenden als Professor, gedaan, en na verloop van vier weeken op nieuw weder aangedrongen en ten sterksten doorgedreeven, zal hij liefst niet treden in de *goede trouw* van het gezegde, " dat die mishandeling met de jegenswoor-„ dige zaak of met Curateuren *niets gemeens* zoude „ hebben. " Als hij zijne penne in de behandeling dezer stoffe wilde toegeeven, zoude hij ten minsten moeten aanmerken, dat de bewustheid van eigen gevoelens ten zijnen opzigte bij 't zelve Bericht van 3. December heeft doen ter neder stellen, „ dat hij bij zijne Memorie eene *personeele haat* „ tegens sommigen der Curateuren zoude hebben „ verraaden." Het is 'er zoo verre van daan, dat zulk eene gemoeds-gesteldheid hem omtrent hen zoude hebben kunnen doen werkzaam zijn, dat 'er, met uitzondering van den Curator LESTEVENON, (wiens aandeel in de gantsche behandeling dezer zaak zeer gering is,) 'er onder de vier overige jegenswoordige Curateuren, den Curator VAN LEYDEN niet uitgesloten, geen is, die niet blijken van des Ondergetekendens vriendschap, ja van zijne *behulpzaamheid* en *gedienstigheid*, in publicque of in bijzondere betrekkingen, hebbe ondervonden, misschien zelfs wel een of ander van hen

op

op een tijd, wanneer de bron der toenmaals tegens den Ondergetekenden, uit hoofde van zijne *Anti-Anarchiſche* gevoelens, verſpreide Schotſchriften aan dien jegenswoordigen Curator *niet geheel onbekend* was gebleeven. En zal dan nu zijne *vijandſchap* uit zijne verdediging moeten blijken? Of is het, door eene zonderlinge omkeering van denkbeelden, *vijandſchap*, wanneer men gevoelig aan mishandeling is, en in tegendeel *vriendſchap*, wanneer men een Man, wiens grondbeginſels van eer men jaaren herwaards gekend heeft, en met wien men op dien voet heeft omgegaan, om een partieel en incidenteel verſchil van gevoelen, tragt te beroven van zijn aanzien en van zijne reputatie, die hem dierbaarder is dan 't leven? Heeft derhalven de Ondergetekende, door noodweer gedrongen, zijne klagten ingebragt met den nadruk van een doorgriefd gemoed, die nadruk is in geen anderen zin een blijk van vijandſchap, dan het *maledicta* waren, toen in de Fabel, bij des Ondergetekendens Memorie reeds bedoeld, de Beſchuldiger tegens den Beſchuldigden, die zig verdedigde, zeide:

Ante hos ſex menſes male-dixiſti mihi.

En, wat dan eindelijk het ſlot van des Ondergetekendens even aangehaalde Memorie en de aldaar bijgebragte woorden van Mr. PIETER PAULUS betreft, die aanhaaling vermeent de Onder-

getekende geene laesie voor de nagedagtenis van dien beroemden Man, maar slegts eene onwraakbaare bevestiging van de gronden, waarop de Memorie gebouwd is, te bevatten. De Ondergetekende had met Mr. PIETER PAULUS verscheidene jaaren in gemeenzaame vriendschap geleefd, hem blijken van achting en vertrouwen gegeven, en ze wederkeerig van hem ontfangen: Is het deel, 't welk hij, als Curator, genomen heeft in de mishandeling van zijnen Vriend, die geene andere schuld had als een verschil van gevoelens over gebeurtenisfen, omtrent welken de beöordeeling van den Ondergetekenden, door de uitkomst, volkomen is gerechtvaerdigd geworden; — is dat deel en is die behandeling strijdig met de eigene woorden van Mr. PIETER PAULUS, deze tegenstrijdigheid is eene daad-zaak, die geene reden opleverde, om een zoo beslisfend getuigenis agterwege te laaten: Edoch, aan den anderen kant, wil de Ondergetekende ook niet ontveinzen, dat, indien eene ontijdige dood niet ware tusschen beiden gekomen, veel-ligt de zoo geduurzaame mishandeling, door Curateuren den Ondergetekenden aangedaan, geene plaats gehad zoude hebben.

Waarschijnlijk zullen de Curateuren HAHN, PIETER VAN LELYVELD, en VAN SANTEN, zig herinneren, welke daaromtrent de Resolutie was, korte dagen voor den dood van Mr. PIETER PAULUS, naar zijne begeerte, waarschijnlijk met me-

de-

dewerking van den Curator LESTEVENON, ontworpen, om de inſtantiën, zoo van Rector en Senaat als van de Academiſche Jeugd, ten minſten eenig gehoor te geven, en den Ondergetekenden aan de Univerſiteit te behouden: Waarſchijnlijk zullen zij zig herinneren, door wier tegenſtand dat Project toen buiten executie is gehouden; en hoe het toegekomen zij, dat men zig *gehaast hebbe* om, wanneer het koud gebeente van Mr. PIETER PAULUS naauwlijks was ter aarde beſteld, in eene extraordinaire Bijeenkomst van Curatoren, op Sondag den 20. Maart 1796. gehouden, de Reſolutie tot des Ondergetekendens finaale en algeheele demisſie te neemen, doch echter dezelve zoo voor Rector en Senaat als voor den Ondergetekenden geheim hebbe gehouden, en ze eerst drie maanden na haar datum, toen men meende van een voldoend beroep in zijne plaats verzekerd te zijn, aan hem hebbe uitgegeven. Edoch, al wat hieromtrent verders gezegd zoude kunnen worden, zal hij, als niet rechtſtreeks ter zaake doende, agter wege laaten.

De Ondergetekende twijffelt, om die zelfde reden, of hij zig hebbe in te geven in 't verhaal, 't welk door Curateuren bij hun Bericht van 3. December gedaan wordt, nopens 't geen of door 't *Committé van Waakzaamheid*, of door hen zelve, ter Vergadering der *Proviſioneele Repreſentanten* is voorgeſteld, gedaan of gerapporteerd. Alles moet

dog uitkomen op deze Concluſie; " dat Curateu-
„ ren niet uit hunne eigene beweging gehan-
„ deld hebben; dat de Vergadering van Holland,
„ door 't *Committé van Waakzaamheid* aangezet,
„ hen in de noodzaakelijkheid dier handelwijze ge-
„ bragt heeft; dat zij zelfs den Ondergetekenden
„ gedeeltelijk aan de Univerſiteit hebben willen
„ behouden; dat hunne daad door de *Proviſioneele*
„ *Repreſentanten* is goedgekeurd; en dat het mits-
„ dien niet meer hunne zaak is, maar de zaak der
„ Vergadering van Holland is geworden. " Dit alles voor als nog in 't midden laatende, dan ſtaat nog vast, dat, in een Land daar men recht en billijkheid eerbiedigt, naar de waarheid der beſchuldiging en naar de voordragt van het *Committé van Waakzaamheid* onderzoek had behooren gedaan te worden, immers dat hetzelve Committé die beſchuldiging en voordragt had moeten *bepaalen* en *verifieeren*; den Beſchuldigden de grieven ten zijnen laste, de opgave van zijnen Broeder zelve, en al wat tot deze zaak relatif was, mede-deelen, en hem deswegens *hooren*. Niet minder is het zeker, dat niets van dit alles heeft plaats gehad, en dat het 'er als nog op aankomt, " of die faiten,
„ door het *Committé van Waakzaamheid* voorge-
„ dragen, en door Curateuren geïnhaereerd, waar-
„ achtig zijn? Indien ze waarachtig zijn, of ze in
„ de daad ſchuldig zijn? Of die ſchuld betrekking
„ heeft tot de publycque Post van den Onderge-

„ te-

„ tekenden? En dus eindelijk, of met hem in die „ publycque Post is gehandeld, zoo als had behoo- „ ren gehandeld te worden. " Is de voordragt van 't *Committé van Waakzaamheid*, door Curateuren tot grond hunner beſchuldiging aangenomen, van *waarheid* en *juistheid* ontbloot; is de daar uit afgeleide *ſchuld* geen *ſchuld*; heeft die ſchuld, in allen gevalle, *geene de minſte betrekking* tot de publycque Post van den Ondergetekenden; en is met hem, zoo als Individu dan als Profeſſor aan 's Lands Univerſiteit, op eene *onwettige* en *onbeſtaanbaare* wijze gehandeld, dan ſpreekt het van zelve, dat het gemelde verhaal hier in geene aanmerking kan komen. Trouwens, dat het *Provinciaal Beſtuur van Holland* dit reeds aldus geöordeeld hebbe, blijkt uit deszelfs begeerte, bij Reſolutie van 29. December laatstleden gemanifesteerd, " dat Curateuren als nog de *preciſe Poin-* „ *ten van Accuſatie* zouden opgeven, waarop zij „ gemeend hadden derzelver Reſolutie van 8. Fe- „ bruary te kunnen neemen. " Daar nochtans het Bericht van 3. December l. l. in zijne handen tot zijne *plenaire defenſie* is geſteld, zal hij zig tot eenige korte aanmerkingen omtrent de faiten, die 't meest ter zaake doen, bepaalen.

Nimmer of ooit is aan den Ondergetekenden, zelfs niet aan deszelfs Broeder, de Memorie van klagten van het Fransch Gouvernement, bij 't Bericht van Curateuren vermeld, bekend gemaakt,

en nog veel minder de *zoo bittere* Brief van den Minister BLAUW, over datzelfde onderwerp; een Brief, die eigenlijk den grondslag tot deze geheele gebeurtenis gelegd heeft of *moest leggen.* Nimmer is noch een noch ander Stuk hem gecommuniceerd, of schoon onder 't vorig Gouvernement dergelijke Missives van klagten altoos in handen der Eigenaers van 't beklaagde Papier gesteld wierden, om zig daarjegens te verantwoorden, waarvan, zelfs ten opzigte van 't Pruisische Hof, zulk een eclatant voorbeeld in den jaare 1784. geëxteerd heeft, dat des Ondergetekendens Verdediging op 's Lands Drukkerije is in 't licht gegeven. Nu in tegendeel heeft men alles *verborgen* gehouden: En, voor zoo veel de Ondergetekende, zoo wel de korte Note van 't Fransch Gouvernement als de Missive van den Minister BLAUW voor een ogenblik in handen van Mr. JOHAN VALCKENAER gezien hebbende, zig den inhoud kan herinneren, weet hij niet, of 't waar zij, gelijk Curateuren melden, dat het *Directoire Executif* zig daarmede hebbe ingegeven. Zeker is het, dat de alhier resideerende Minister NOËL, van wien de Ondergetekende zeer weinige weeken bevorens blijken van vertrouwen en achting ontfangen had, geen deel aan de geheele zaak heeft genomen; dat, (na bevorens door anonyme bedreigingen verwittigd te zijn, " dat eerlang een „ onweder op zijn hoofd stond uit te barsten, 't „ geen den Ondergetekenden zoude verpletten,") eene

eene Note van klagte door den Minister der Buitenlandsche zaaken is ter hand gesteld aan den Minister BLAUW; dat deze die Note verzeld heeft met eene Misfive, *in denzelfden geest* opgesteld als een *naamloos Schotschrift* tegens den Ondergetekenden in den Somer van den jaare 1794. alomme, bijzonder in Leyden, verspreid, ('t is hier de plaats niet, om 'er meer bij te voegen;) dat bij die Misfive de gevoelens van den Ondergetekenden over de Fransche Revolutie zedert de maand Augustus 1792. dat is, juist en bepaaldelijk, zedert dat de Fransche Revolutie een toneel van moord en schrik was geworden, tot grondslag gelegd worden der maatregelen, die men tegens hèm moest neemen, terwijl ondertusschen de Note van den Minister LA CROIX liep over het allereenvoudigste fait, over eene enkelde *inexactitude*, zoo als 'er honderden in de redactie van een publijcq Blad kunnen influipen; eene *inexactitude* ook, die door de eenvoudigste retractatie gecorrigeerd is: Ze bestond hier in, dat 'er gezegd was, " dat de vreemde Ministers, te „ Parys resideerende, vertoogen gedaan hadden „ over de plotzelingsche terug zending van den „ Toscaanschen Minister *Carletti.*" Het was waar, dat de vreemde Ministers over zodanige vertoogen geraadpleegd hadden; dat de Venetiaansche Envoyé sterk op dezelven had aangedrongen; maar 't was onwaar, dat de vertoogen *dadelijk* plaats gehad hadden: En zie daar de schijnbaare aanleiding eener zoo éclatante

tante mishandeling aan iemand, die zoo veele blijken van Vrijheids- en Vaderlands-liefde gegeven had, in een tijd van *Vrijheid* aangedaan!

Meer zal de Ondergetekende van deze gebeurtenis niet zeggen: Een ieder, die de Dagbladen leest, welken dagelijksch te Parys uitkomen, zal verbaasd ſtaan, dat zulk een erreur van wegens de Franſche Republijcq, daar de vrijheid der Drukpers tot zoo een hoog toppunt is geklommen, ſtoffe tot klagten gegeeven hebbe. Nog meer verbaasd zoude hij ſtaan, indien hij wist, wat al toen bij hen, die dezen aanleg hier te Lande beſtuurden, voor een misdrijf werd gehouden, bij voorbeeld, de loffpraak, aan den Miniſter *Barthélemy* te Baſel in de Leydſche Franſche Courant gegeven, terwijl zekere Partij toen aan 't rappel van dien verdienſtelijken Staatsman *in 't geheim* arbeidde, gelijk tevens aan dat van den Miniſter NOËL uit 's Hage; omſtandigheden, in welken, bij de verwijdering van al wie zig tegens de *Anarchiſche grondbeginſels* verklaard had, het insgelijks van aangelegenheid ſcheen, dat de waarheids-liefde van het Leydſche Franſche Dagblad of tot zwijgen werd gebragt, of ten minſten een breidel in den mond gelegd. Ondertusſchen laat de ſleutel van dit alles, die de Ondergetekende vermeent hier niet gevoeglijk geplaatst te kunnen worden, zig onder anderen zeer gemakkelijk vinden in de gebeurtenisſen, die de Miniſter BLAUW en anderen, ten tijde

van

van hunne *denunciatie* tegens den Ondergetekenden, verre waren van te vermoeden, en welken echter niet lang daarna hebben plaats gegreepen. Genoeg zij het hier nog bij te voegen, dat de Aanklagte van voorn. Minister BLAUW in substantie en wezenlijk hier op neêrkomt, "dat de Onder„ getekende altoos, en dadelijk na de moord-to„ neelen van den Somer en 't Najaar 1792, een „ vijand en tegenstreever der Aanhangers *van 't* „ *Schrikbewind* is geweest." Dit was ook de substantieele inhoud van het in 1794. te Leyden verspreide Schotschrift: In hoe verre nu dit standvastig afgrijzen van een Systema, waarvan geen voorbeeld in de Geschied-Boeken van 't Menschdom voor handen is, hem tot misdaad geduid, en met den naam van *Aristocratie* bestempeld moet worden, zal bij 't vervolg dezer Memorie eenigzins breeder aangeroerd worden.

Inmiddels berust de geheele beschuldiging, voor zoo verre het eene beschuldiging is, op eene onderstelling, die grootendeels *valsch* is. Bij het Bericht wordt gezegd (bevorens had men het insgelijks bij de Resolutie van 8. February 1796. hoofdzaaklijk geposeerd) *dat men nu op de legaalste wijze onderricht was, dat de Ondergetekende was Redacteur der Leydsche Fransche Courant.* En welke was dan die *legaalste wijze?* Uit den mond van den Ondergetekenden, door zijn adveu? Immers neen! hij is daar over nimmer gehoord; hij heeft

heeft het dus nimmer erkend. Uit het afgeperst adveu van zijn Broeder, ten overſtaan van des Ondergetekendens *Schoonbroeder*, WYBO FYNJE, mede *preſent* zijnde Lid van 't *Committé van Waakzaamheid?* Immers al wederom grootendeels tegens de waarheid; want des Ondergetekendens Broeder heeft gezegd en ook niet anders kunnen zeggen, dan " dat 'er verſcheidene Redacteurs ſucceſſivelijk geweest waren; dat de laatſte, bij de „ inkomst der Franſche Troupes in ons Vaderland, „ in January 1795, was vertrokken; zoo dat nu „ zijn Broeder, de Ondergetekende, om het Etablisſement niet te doen ſtil ſtaan, zig weder met „ de algeheele redactie had moeten belasten, tot „ dat 'er een ander bekwaam Redacteur zoude zijn „ gevonden. " In de daad, indien het eenigzints nodig was, of te paſſe kwam, zoude de Ondergetekende naar waarheid kunnen zeggen, dat het verhaal der Franſche zaaken, met al haar aankleven, onder het *Schrikbewind*, dus juist in het tijdvak wanneer 't genoemde Dagblad door zijne waarheids-liefde 't meeste aanſtoot gegeven heeft aan hen, die meenden dat de Franſche Revolutie in alle haare omſtandigheden prijslijk en navolgingswaardig was, — dat dit zoo krachtig en waar verhaal der *Jacobynſche Tyrannie*, immers voor verre het grootſte gedeelte, niet uit zijne penne is gekomen: Maar deze allegatie zoude hem zelve niet minder geaffecteerd voorkomen, dan het de uiter-

terſte adfectatie is aan de zijde van Curateuren, dat zij (*quaſi*) de voordragt van 't *Committé van Waakzaamheid* nodig hadden, om *legaal geïnformeerd te worden*, terwijl 'er geen van hen was, die wel-eer de betrekking van den Ondergetekenden tot voorſz. Nieuws-Papier niet geweeten en goedgekeurd hadde; terwijl de jegenswoordige Curator Mr. LOUW VAN SANTEN voorheen, in een Lof-vers op den Ondergetekenden, gezegd had, *quas ſtupet Europa*, *Novellas*; terwijl Mr. PIETER PAULUS in 1788. van dat zelfde Blad gebruik gemaakt had, om, bij een gevolg zijner vriendſchap met den Ondergetekenden, zijne Aanſpraaken door geheel Europa bekend te maken op een tijd, toen niemand, die het Oranje-Bewind vreesde, onderſtaan zoude hebben, zig zoo openlijk den dienstvaerdigen Vriend van den gedisgracieerden Mr. PIETER PAULUS te betoonen; eene Correspondentie, waarvan nog ſommige ſtukken onder den Ondergetekenden berusten. — Doch met deze nodelooze defenſie wil hij zig niet behelpen en gewaagt 'er alleen van, om in 't voorbij gaan te toonen, hoe *nulliter* en *wederrechtelijk* in alle opzigten met hem is gehandeld: Voor 't overige erkent hij gaarne, dat, in gevolge zelf van 't geene hij wel-eer, ten tijde van zijn beroep als Profesſor, aan den toenmaligen Curator, Mr. PIETER VAN BLEISWYK, had verklaard, en 't welk door dezen was goedgekeurd, hij nimmer heeft op-

opgehouden het toeverzigt op de meergem. redactie te hebben, offchoon tot derzelver onmiddelijke beärbeiding eerst de bekende Historie-Schrijver *Cerifier*, en vervolgens ook anderen, zijn befoldigd geworden.

Het verder verhaal van 't Bericht van Curateuren zal moeten dienen, om te toonen dat zij *welwillend* voor den Ondergetekenden geweest zijn, met hem de Profesfie der Griekfche Taale, nevens een verminderd Tractement, *precario* en onder de honendfte conditiën, te doen behouden. Voor eerst, doet dit alles weinig ter zaake, zoo dra blijkbaar is, dat de geheele Befchuldiging, waaraan zij hebben toegegeeven, ongegrond en onverdiend was. Ten tweeden had men van die welwillendheid mogen verwagten, dat Curateuren de Vergadering van Holland niet onkundig hadden gelaten van de Misfive van Rector en Senaat aan hen geädresfeerd, zoo dra het gerugt van des Ondergetekendens voorgeftelde remotie zig verfpreid had; van den fterken aandrang van zijne Amptgenooten in 't algemeen en bijna van ieder hunner in 't bijzonder, om hem te behouden; van de herhaalde bezendingen door Gedeputeerden van 't gantfche Ligchaam der Academifche Jeugd aan de Leydfche Curateuren, daar onder van de bloem dier Jeugd, zoo in deugd en kennis als in zuivere Vaderlands-liefde uitmuntenden; bezendingen, die eerst van de uitwerking waren, dat men het ter hand ftellen der Refolutie van remo-

motie aan den Ondergetekenden eenige dagen opſchortte, maar die vervolgens, zoo wel als de vertoogen van den Senaat, voor den in dezen woelenden geest van haat-dragende Partijſchap moeſten zwigten. Alle deze omſtandigheden zijn voor de Vergadering van Holland door Curateuren *verborgen* gehouden: En, in plaats van een Advis, waarin dezelven werden voorgedragen nevens *het nut*, 't geen Curateuren zoo in hun particulier als bij hunne Reſolutie van Remotie zelve erkenden, door den Ondergetekenden bij de Univerſiteit gepreſteerd te worden, verhaalen zij: "dat, in de *ver-* „ *legenheid* om zulk een Advis op te ſtellen," (eene *verlegenheid*, waarvan de reden niet verre te zoeken is) "zij liever verkoozen *volmagt* te „ vraagen en te verkrijgen, om met den Onderge- „ tekenden *naar goedvinden* en *welgevallen* te han- „ delen." Wel verre nu dat dit laatſte een blijk van *welwillendheid* geweest zij, gelijk men het bij 't Bericht ſchijnt te willen doen voorkomen, betuigt de Ondergetekende, dat hij 't zelve aanziet als den grootſten hoon en injuſtitie, die hem konde geſchieden; hierin, namelijk, gelegen, dat dus de weg tot eene arbitraire handelwijze gebaand word, zonder dat het nodig ware, bij de Vergadering van Holland zelve in eenig onderzoek te treden. Het Advis van Curateuren immers had gemotiveerd en op een voorgaand onderzoek gebouwd moeten zijn: Dit Advis, dit onderzoek en daar uit

getrokken besluit, had de toets bij Tijdgenooten en Nakomelingschap moeten kunnen doorstaan. Nu, in tegendeel, konde men *arbitrairlijk* handelen: Deze arbitraire handelwijze werd kortelijk gerapporteerd, dadelijk zonder verder omslag goedgekeurd; en door dezen weg was men gemakkelijk met den Ondergetekenden ten einde der zaak gekomen: Maar juist hierin vermeent hij, dat de *nulliteit* en *wederrechtelijkheid* der geheele Resolutie, zoo van Curateuren als van de Representanten zelve, gelegen is: Nimmer *konde*, nimmer *mogt* men iemand veroordeelen, zonder hem ten minsten de beschuldiging mede te deelen en daar jegens te hooren: Dit bragt het Recht der Natuur, dit bragt de veiligheid van elk Burger en Ingezeten mede: Zonder het getrouw naarkomen van dezen plicht, is alle Regeering geene *Regeering* meer, maar eene wetteloose *Tijrannije*, eene *Overheersching*, nog onwettiger, zoo 't mogelijk is, ten minsten nog haatlijker, wanneer zij onder den naam van *Vrijheid* wordt uitgeöeffend. Of zal men hier tegen zeggen, " dat hier geen *rechterlijk on-*
„ *derzoek* te passe kwam, om dat men tegens den
„ Ondergetekenden eene *politicque Dispositie* wil-
„ de neemen? " *Politicque Dispositiën* zijn steeds bij alle waare Liefhebbers van Vrijheid op recht gegrond met reden een afschuw geweest, om dat ze in alle tijden, maar voor al in tijden van burgerlijke verdeeldheid, de werk-middelen waren van per-

perſoneelen haat, vervolging, onderdrukking, en onrechtvaerdigheid: Doch, toegegeven zijnde, dat 'er omſtandigheden zijn, waarin *politicque Dispoſitiën*, met billijkheid en gematigdheid gebruikt, te paſſe kunnen komen, dan nog, offchoon *geen rechterlijk onderzoek* de *politicque Dispoſitie* kan voorafgaan, dan kan en moet nogthans een *politicq onderzoek* tot die *politicque Dispoſitie* den weg baanen, en dezelve rechtvaerdigen: Maar te zeggen, de Dispoſitie was *politicq* en niet *rechterlijk*, derhalven komt *geen onderzoek hoegenaamd*, noch *rechterlijk*, noch *politicq*, te pas, is (onder verbetering) een ſophisma des te doorſteekender, om dat, wanneer 'er van een onderzoek door Curateuren te doen geſproken wordt, 'er van geen *rechterlijk onderzoek* de minſte questie is. Mr. L. P. VAN DER SPIEGEL is door eene *politicque Dispoſitie* van zijne vrijheid beroofd; maar ten minſten is die Dispoſitie door een onderzoek zijner Papieren en Rapport vergezeld geweest.

Nimmer tot nog toe had men ſtaande gehouden, " dat altoos, als men iemand hoort, en wel (NB.) „ om eene zogenaamde *politicque Dispoſitie* te nee- „ men, eene *rechterlijke* overtuiging gevorderd „ wordt. " En 'er bij te voegen, " dat, om ie- „ mand bij *politicque Dispoſitie* te beroven van „ zijnen ſtaat, eer, aanzien, rechten, ja goederen „ en leven (immers 't een volgt het ander) AL- „ LEEN eene ZEDELIJKE OVERTUIGING gevor-

 „ derd

„ derd wordt, die *in het gemoed van den geen*, „ *die den maatregel neemt*, beſtaat; — dit is een grondbeginſel, 't welk, onder het Beſtuur van ROBESPIERRE door de Conventie geſanctioneerd, door de ondervinding van deszelfs uitwerkſels, bij het aanrichten van eene algemeene plundering en onderdrukking, en het vergieten van ſtroomen bloeds, bij al wie denkbeelden van rechtvaerdigheid en menschlijkheid bezit, tot een afgrijzen is geworden.

De Vergadering van Holland moest dan vooronderſtellen, dat Curateuren tot zulk eene Reſolutie tegens den Ondergetekenden niet gekomen waren, zonder aan dien zoo geheiligden plicht van hem te hooren eerst te voldoen, en zonder dus van de waarheid en relevance der beſchuldiging volkomen overtuigd te zijn. Zonder die vooronderſtelling, was het approbatoire Decreet der Repreſentanten van 17. February 1796. zelve eene daad van *arbitrair* en dus van *onwettig* gezag, ſtrijdig tegens de grondbeginſels, waarnaar zij zoo plechtig aan de Natie beloofd hadden hun beſtuur te zullen inrichten: En mitsdien, 't zij de toenmaalige Vergadering van Holland geweten hebbe, dat de Reſolutie van Curateuren zonder eenig voorgaand onderzoek, op eene beſchuldiging *in vago*, genomen was, 't zij ze het niet geweeten hebbe, het voorſz. approbatoir Decreet van 17. February is of op zig zelve onbeſtaanbaar, of heeft ten minſten nim-

mer

mer eene wederrechtelijke daad in zoo verre kunnen ſterken, dat het den verongelijkten niet vrij zoude ſtaan daarvan bij die zelfde Vergadering, in tijden van meerder kalmte, herſtelling te vraagen. Dat 'er, ondertusſchen, onder de Repreſentanten wel een of ander geweest is, die den Ondergetekenden (indien het in zijn vermogen geſtaan had) tot belooning van genoten weldaden, van al zijn fortuin in de waereld, ja van zijne vrijheid, had willen berooven, zulks is niet dan te waereldkundig: Maar de Ondergetekende verklaart, en elk, die gevoel van eer heeft, zal 't met hem eens zijn, dat hij eene algeheele remotie verre prefereeren moest boven de ſchandelijke Reſolutie, door Curateuren ten zijnen opzigte genomen, en die men hem als eene *benevolentie* wil toereekenen, vermits eene algeheele remotie ſlegts eene enkele daad van onrecht zoude geweest zijn; en nu eene partieele remotie, met behoud van 't overige onder zoo vernederende voorwaarden, boven en behalven het onrecht daarin gelegen, nog de vooronderſtelling inhield, dat de Ondergetekende een man was, in wien niet de minſte gevoelens van eer huisvesteden, en die *om een ſtuk broods* in ſtaat was zig den *afhangelijkſten*, den *meest precairen ſtand*, de *onteerendſte voorwaarden* te getroosten. Hij is dus verre af van in die zoogenaamde verſchooning eenige *welwillendheid* te erkennen; eene *welwillendheid*, uit de opgevolgde handelwijze van Cu-

rateuren, inzonderheid ten overſtaan van 't *Provinciaal-Beſtuur*, en uit de bedreigingen, bij Misſive aan Rector en Senaat gedaan, indien zij zig verder in deze zaak wilden interponeeren, meer dan genoegzaam gebleeken.

't Geen verder bij meergem. Bericht genarreerd wordt, nopens den ſtap door Rector en Senaat gedaan, om eene Commisſie aan Curateuren af te vaerdigen, ten einde door verandering in de Reſolutie, door laatstgemelden den 8. February genomen, te effectueeren, dat de Ondergetekende zijne Griekſche Profesſie zoude willen behouden; nopens het delaijeeren van hen Curateuren zelve in het beantwoorden van dien voorſlag; en nopens de Misſive eindelijk door den Ondergetekenden op den 26. February, dus na verloop van meer dan ééne week zedert de gehoudene Conferentie, geſchreeven; — dit gedeelte van 't Bericht zal de Ondergetekende zoo kort mogelijk behandelen.

Zoo dra was hem de inhoud van die Reſolutie niet ter kennisſe, ſchoon indirectelijk, gekomen, of hij begreep, dat een Leeraar aan de Univerſiteit, wien men op die wijze voor 't oog der gantſche Natie, als 't ware, ten toon had geſteld; wien men op het gevoeligſte in zijne eer gekrenkt had; wien dus al zijn aanzien bij de Jeugd, en alle invloed op haar was benomen, een Post, waar van het aanzien en de luister de ziel uitmaakt, niet langer konde noch moest bekleeden: Hij ſchortte dus

da-

dadelijk zijne lesſen op: En, offchoon de tedere gevoeligheid dierzelfde Jeugd, aan hem wegens de aangedaane mishandeling op de hartelijkſte wijze betoond; haare deelneeming in zijn geleden ongelijk (een enkelden Aterling of boosaartigen Woelgeest onder zijne Toehoorders misſchien uitgezonderd;) en haare, zoo door een aantal individueele inſtantien, als door twee plechtige Deputatiën, gedaane verzoeken, dat hij zijne Post dog niet zoude verlaaten, hem genoegzaam verwaarborgden, dat *de laster*, *hem aangewreeven*, op haare gemoederen geen invloed had, beletteden hem nogthans de voorgeſchrevene voorwaarden, waaraan zijn verdere *precaire* ſtand bij de Univerſiteit op de hoonendſte en ongehoordſte wijze verbonden werd, die verzoeken gehoor te geeven. 't Zelfde moest hij aan de plechtige bezending van Rector en Senaat antwoorden: En, toen hij, na ter hand-ſtelling der Reſolutie van Curateuren, die *ſchandelijke* conditiën aan de beiden Commisſiën mededeelde, erkenden niet alleen zijne Amptgenooten, maar ook de Gedeputeerden der Academiſche Jeugd, dat, hoe bereidwillig hij anderzints zijn mogte, om de beroving zijner één Profesſie, nevens de eigendunkelijke vermindering van zijn jaarwedde, zig te getroosten, en *het nut*, 't welk Curateuren zelve erkenden dat hij aan de Univerſiteit deed, boven zijne rechtmatige gevoeligheid te ſtellen, het hem nogthans, als een Man eer, zoo lang zul-

ke voorwaarden bleeven ſtand grijpen, onmoogelijk was hunne inſtantiën gehoor te geeven, van welken zij zelfs in dien gevalle afzagen. Hier van derhalven de bezending en Conferentie met eene Commisſie uit den Senaat, waarvan het Bericht gewag maakt. Het Collegie van Curateuren was voltallig in 's Hage tot die Conferentie bij een gekomen. De Commisſie van den Senaat hield *de noodzaaklijkheid* voor, om den onoverkomelijken hinderpaal, welke den Ondergetekenden het houden van eenige Lesſen onder die bedreiging onmogelijk maakte, *dadelijk* weg te neemen: En nogthans ſcheidden Curateuren, lieten de Commisſie vertrekken; en ſommigen kwamen zelve te Leyden te rug, zonder deswegens iets te antwoorden, veel min eene dispoſitie te neemen. 'Er verliepen tien dagen, zonder dat zig daar toe nog het minſte vooruitzigt opdeed. Ondertusſchen werd de Ondergetekende door verſcheidene zijner Leerlingen te kennen gegeeven, dat, daar toen ook meer andere Collegiën, bijzonder in de Philoſophie en Taalen, uit hoofde van indispoſitie der Profesſoren, ſtil ſtonden, zij naar huis, deze of gene zelfs naar de Univerſiteit van Utrecht, ſtonden te vertrekken, indien zij verzekerd waren, dat hij gene verdere Lesſen zoude houden. Deze klagten kon hij niet weêrſtaan: En, daar hij ondertusſchen, behoudens zijne eer en goeden naam, zig niet konde bloot ſtellen aan de dadelijke effecten eener zodanige Re-

Reſolutie, welken hij, bij het hervatten zijner Collegiën, zoude hebben *gehomologeerd*, of ten minſten geſcheenen hebben, ſtilzwijgende daarin te berusten, kwam hij eindelijk, na dat zijne zaak nu bijna twee maanden geduurd hadde, tot het beſluit om, de voorſz. Reſolutie blijvende ſubſiſteeren, liever dadelijk zijne demisſie te neemen en aan alle betrekking op Curateuren, als beſoldigd Leeraer, te renuncieeren: Bij welk verhaal zij nogthans in hun Bericht hadden moeten voegen, dat hij, de *arbitraire* vermindering van de hem toegezegde jaarwedde voor *wederrechtelijk* en *nul* houdende, van de *gunſtige* concesſie zijner aldus beſnoeide Appointementen, tot 8. Augusty 1796. geen gebruik heeft gemaakt; en de eerſte Ordonnantie, die hem ten dien einde ter ſomme van *f* 400: — in plaats van *f* 500: — werd ter hand geſteld, ter Secretarye van Curateuren, onder reſerve van zijn recht, Notarieel heeft te rug gezonden: De Ordonnantie van het tweede vierendeeljaars is hem nimmer aangeboden: En hij laat in 't midden, waarom door Curateuren van deze omſtandigheid geene melding is gemaakt.

Ondertusſchen blijkt uit het Narré van 't Bericht zelve, dat, niet tegenſtaande het Decreet van 17. February, Curateuren zig zelven gemagtigd beſchouwden om in hunne Reſolutie verandering te maaken, en mitsdien dat zij in 't gebeurde niet zoo *lijdelijk* waren, als men het van agteren wil doen voor-

komen; gelijk ook in de daad, zelfs na het ontfangen van des Ondergetekendens Misfive van 26. February, die verandering de wensch en begeerte van Mr. PIETER PAULUS fchijnt geweest te zijn; een wensch, die, door twee of drie andere Curateuren niet ge-agreëerd, (zoo als den Ondergetekenden is ter ooren gekomen,) door zijne dood binnen weinig dagen is gevolgd geworden.

Dit zij dan genoeg ter beäntwoording van het meergem. Bericht, voor zoo verre men zoude kunnen oordeelen, dat die faiten alhier eenigzints te pasfe kwamen, gelijk, in de daad, derzelver befchouwing niet weinig toebrengt om de *nulliteiten* en *wederrechtelijkheden* van die remotie, *quoad formam*, in 't helderst daglicht te ftellen. Derhalven tot het tweede Poinct toetreedende, om die remotie met derzelver aankleeven, *quoad materiam*, ter toetfe te brengen, en mitsdien de Befchuldigingen, waarop ze gegrond zijn, te wederleggen, herhaalt hij het reeds bevorens gezegde, dat dit, flegts ten overvloede, door hem zal gefchieden. Immers vertrouwt hij, dat het door hem bijgebragte, zoo bij zijne Misfive aan Curateuren, als bij zijne Memorie aan 't *Provinciaal-Beftuur*, genoegzaam is, om de *ongegrondheid* of *irrelevance* van die Accufatiën aan te toonen, te meer daar Curateuren niets ter waereld gedaan hebben of hebben kunnen doen, om die Poincten van Accufatie eenige juistheid te geeven, veel minder om

ze

ze door eenig-precies bewijs uit des Ondergetekendens ſchriften of leſſen te ſtaaven. Ondertusſchen, daar het *Provinciaal-Beſtuur* hem tot eene *plenaire defenſie* heeft toegelaaten, is hij niet ongevoelig genoeg, om daarvan geen gebruik te maaken, al liep hij dan ook gevaar om in eenige herhalingen van zijne vorige Memorie te komen.

Het valt in 't oog, dat de voordragt door het *Committé van Waakzaamheid*, tot des Ondergetekendens remotie op den 8. January 1796. gedaan, uitdruklijk inhoudt de vraag, " *of hij* (NB.) *in* „ *zijne qualiteit als Profeſſor niet zoude behooren* „ *geremoveerd te worden*, uit hoofde (NB.) *dat* „ *hij als Redacteur van de Leydſche Franſche* „ *Courant* ſteeds blijken gegeven had van zijne „ Ariſtocratiſche denkwijze enz. "

Billijk ſtaat een ieder verwonderd over dezen ſingulieren zamenhang, *of hij niet moest geremoveerd worden als Profeſſor, om dat hij, naar hun begrip, misdeed als Redacteur.* Indien deze laatſte qualiteit eenige onverbreekbaare betrekking had op de eerſte, zoo dat het een noodzaaklijk gevolg was, dat zijne ſchuld in de laatſte qualiteit tevens zijne ſchuld in de eerſte noodzaaklijk met zig bragt, dan zoude die vreemde vraag eenigzints ſteê kunnen houden: Als een Hoogleeraar in de Godgeleerdheid gevaarlijke gevoelens als Predikant op den kanſel bragt, dan zoude men, ten tijde der onrustige jaloersheid op de rechtzinnige leer, hebben

ben kunnen vragen, " of een Profesſor in deze „ zijne qualiteit niet behoorde van de Univerſiteit „ geweerd te worden, om dat hij, als Predikant, „ ſteeds blijken van onrechtzinnigheid gaf. " Maar in welk *noodzaaklijk verband* ſtond dog de Leydſche Franſche Courant met de Profesſiën in de Griekſche Taale en Vaderlandſche Geſchiedenis? Had men ten minſten de vraag aldus niet behooren voor te ſtellen: " Of JOHAN LUZAC in zijne qua„ liteit als Profesſor aan de Univerſiteit niet zoude „ behooren te worden geremoveerd, uit hoofde „ dat hij, in die Post, dezelfde Ariſtocratiſche „ gevoelens leeraarde en voorſtond, waarvan hij „ als Redacteur van de *Leydſche Franſche Courant* „ ſteeds blijken had gegeeven. " In zulk een voordragt (de waarheid of relevance der aantijging in 't midden gelaaten) was ten minſten eenige ſchijn van reden en juistheid geweest: Nu integendeel komt de vraag eenvoudig hier op neder: " Of „ men zig van 't publiek gezag niet moest bedie„ nen, om JOHAN LUZAC in zijne publycque „ Post te ſtraffen over iets, waarin hij als Parti„ culier en in zijn privé had *mishaagd?* " Dit voetſpoor, 't welk in alle tijden geſcheenen zoude hebben, door misbruik van magt, regelregt op geweld uit te loopen, maar 't geen vooral onder eene *vrije Volks-Regeering*, en na de afgekondigde *Rechten van den Mensch* en *Burger*, als zoodanig beſchouwd moest worden, wordt ondertuſſchen

ſchen bij de Reſolutie van Curateuren ingeſlagen: En de vooronderſtelling van de geöorloofdheid dier handelwijze wordt voorts met redenen bekleed, waar van ſtraks eenigzints nader zal gehandeld worden. Voor als nog dezelven niet aanroerende, betuigt de Ondergetekende eerbiedig in 't gevoelen te ſtaan, dat, zoo dra hij aan zijne verplichtingen bij de Univerſiteit voldeed; zoo lang hij zijne Profesſiën met nut en naarſtiglijk waarnam; zoo lang men hem niet met grond konde te laste leggen, dat hij zig als Profesſor eenigzints te buiten ging, of ſtellingen leerde, die men te recht gevaarlijk oordeelde met den ſtaat van den Lande; dat zoo lang ook hem, even min door de Repreſentanten van 't Volk van Holland als door Curateuren, de effecten van 't mutueel engagement, 't welk hij met den Lande had aangegaan en aan zijne zijde volledig presteerde, afgenomen, of het door hem ongeſchonden *bilateraal Contract* verbroken mogt worden. Als Redacteur der *Leydſche Franſche Courant*, (geſteld hij ware zulks geweest) had hij met Curateuren niets gemeens: Hij was hen deswegens, zoo min als van eenige andere zijner particuliere daaden, verantwoording verſchuldigd. Zij konden, zij mogten in hem niets anders als den Profesſor beſchouwen; en, zoo lang hen niet gebleken was, dat hij als Profesſor iets ſtrijdig tegens zijn pligt gedaan had, ſtond het hen in geenen deele vrij hem in die qualiteit, waarin een van hen

ſchreef,

ſchreef, *dat hij niets als lof verdiende*, te removeeren. Dit zelfs ('t zij met eerbied gezegd) was niet geöorloofd aan de Vergadering, met de ſouvereine Volks-magt bekleed, om dat geen Souverein, 't zij Volk, 't zij Monarch, de *Rechten van den Mensch en Burger* mag ter zijde ſtellen. Had JOHAN LUZAC niets als Profesſor misdaan, dan konde hij door hen in die qualiteit, met het verlies van zijne Post en een gedeelte zijner jaarwedde, niet gemulcteerd worden: Had hij als Redacteur der *Leydſche Franſche Courant* misdreven, dan was hij ſtrafbaar niet als Profesſor, maar als Particulier; dan was de Juſtitie aanwezig; dan ſtonden de Rechtbanken open: Dan konde men tegens hem als Redacteur *politiquement* disponeeren, indien men oordeelde, dat dit met de *Vrijheid*, inzonderheid met de *geproclameerde Vrijheid der Drukpers*, beſtaanbaar was: Of liever men had reeds *politiquement* gedisponeerd: Maar dit was niet genoeg; en, na dat de Ondergetekende volſtandig geweigerd had, wat hem betrof, zig aan die *wederrechtelijke politique Dispoſitie* te gedragen, moest, 't geen hem als Particulier niet had kunnen benadeelen, jegens hem, als Profesſor, t' huis gebragt worden.

Zij, die op zig neemen om het gedrag van Curateuren, *als uit hunnen eigen mond*, te verdedigen, ſchijnen zeer wel te gevoelen het dringende, 't geen in deze redeneering gelegen is, en daarom hun-

hunne toevlugt te neemen tot eene asfertie, die men nergens noch in de voordragt van 't *Committé van Waakzaamheid*, noch in de Resolutie van Curateuren, noch elders in eenigen hunner Brieven of Stukken vindt, maar die, eerst onder de hand uitgestrooid, om de sensatie, welke de behandeling, aan den Ondergetekenden aangedaan, algemeen maakte, te leeningen, nu zelfs op eene meer authenthycque wijze, zoo als de Ondergetekende uit openlijke Stukken vermeent, gebeezigd schijnt te zijn. Men geeft voor, " dat de maatregel, " (om het *bilateraal Contract*, waaraan de Ondergetekende als Professor allezins voldaan had, eigendunkelijk te schenden) — " dat deze maatre- „ gel een gedeelte uitmaakte der voorziening, op „ begeerte van het *Directoire - Exécutif* tegens „ den Leydschen Courantier genomen. " Als in deze asfertie de minste grond van waarheid was, dan zoude voorzeker die pretense begeerte van het *Directoire - Exécutif* door het *Committé van Waakzaamheid* wel tot grondslag van zijn voorstel gemaakt zijn; dan zouden Curateuren daar van bij hunne Resolutie wel gewag gemaakt, dán zouden zij zig door dit fait alleen bij 't *Provinciaal-Bestuur* wel gejustificeerd hebben. Nu in tegendeel brengt het stilzwijgen deswegens, zoo van Curateuren als van 't Committé, de ongegrondheid van dat voorgeeven tot den hoogsten trap van waarschijnlijkheid: En deze waarschijnlijk-

lijkheid verandert in zekerheid, als men in acht neemt, dat het *Directoire-Exécutif* den Ondergetekenden, als Eigenaar of Redacteur van voorsz. Dagblad, in geenen deele kende. Des anderen daags, na dat *des Ondergetekendens* SCHOONBROEDER en de verdere Leden van dat Committé *zeiden* uit den mond van ETIENNE LUZAC vernomen te hebben, dat zijn Broeder was Redacteur, doen zij dadelijk het voorstel tot zijne remotie als Professor. Hoe kon daarbij 't *Directoire-Exécutif* te passe komen? Behalven dien, offschoon de Note van den Minister *de la Croix*, zoo wel als de Missive van den Minister BLAUW, steeds *zorgvuldig* voor hem zijn *agtergehouden*, durft hij nogthans verzekeren, dat in gem. Note niets het minste is, dat strekking heeft om den Ondergetekenden in zijn persoon, veel min als Professor, eenige onaangenaamheid aan te doen. En, indien hij niet onvoegzaam reekende van particuliere Correspondentiën gebruik te maaken, zoude hij kunnen toonen, dat een aanzienlijk Minister in dienst der Fransche Republycq, 't geen met den Ondergetekenden gebeurd was, hield voor *eene daad van onrechtvaerdigheid*, "zoo als 'er (gelijk hij zeide) in „ alle Revolutiën niet dan te veel plaats hadden, „ en die daarom de Ondergetekende als een goed „ Burger zig moest getroosten." Als hij zijne eigene oogen niet moest geloven, zoude hij zig niet hebben kunnen verbeelden, dat, tot rechtvaer-

vaerdiging der handelwijze met hem gehouden, men zig zoude hebben willen behelpen met een voorgeeven, 't welk, behalven deszelfs ongegrondheid *in facto*, de grootſte hoon is zoo wel aan de Franſche Republycq als aan de *Bataaffche onafhanglijkheid* aangedaan, even of het Fransch Gouvernement zijn gezag over ons Vaderland zoo onbewimpeld zoude uitoeffenen, om de demisſie van een Hollandsch Ingezeeten te vorderen uit eene Post, die tot de publieke zaaken niet de minſte betrekking had. De Note van den Miniſter *de la Croix* was niets meer noch niets minder dan honderd gelijkſoortige klagten, die door den Baron *van Thulemeyer*, en andere Miniſters, onder 't vorig Bewind gedaan zijn: En, als men het fait in quæſtie vergelijkt bij de onbegrensde vrijheid der Paryſche en Brusſelſche Nieuws-Papieren, dan gevoelt men nog meer, dat die Note op dien tijd eene uitwerking was van den toenmaligen invloed, welken zekere Perſonen zig bij den Miniſter *de la Croix* en ſommige andere Leden van dat Gouvernement hadden weeten te verkrijgen; maar een *invloed*, die, tot wel-bekende eindens *al te onvoorzigtiglijk* gebruikt, weinige maanden daarna *voor hen zelven* zeer onverwagte gevolgen heeft voortgebragt; gevolgen, welken de Ondergetekende niet verder behoeft aan te duiden. Wilde hij zig in perſonaliteiten toegeeven, zoo als hij ziet gedaan te zijn ter plaatſe daar zulks minſt kon verwagt

worden, dan zoude hij volledig ontwikkelen; wat 'er zij, " van *het ernstig onderhoud van den* „ *Ondergetekenden*, door lieden *die hem wel wil-* „ *den*, doch aan wier vriendelijke aanmaning hij „ 't oor niet heeft willen leenen. " Voor het tegenwoordige zal hij, het overige in zijnen boezem smoorende, alleenlijk zeggen, dat dit onderhoud bestaan heeft in *bedreigingen* van wegens een of ander Lid van 't *Committé van Waakzaamheid*, hem door den voornaamen Aanlegger dezer geheele gebeurtenis aangedaan, opgevolgd door *aanbiedingen van eene aanzienlijke Post* en *andere voordeelen*, indien de Ondergetekende zig bij het Systema, 't geen die zelfde Man in een door hem vervaerdigd Tijdschrift voorstond, en bij dat zijner Vrienden wilde voegen, en hen in die grondbeginsels behulpzaam zijn; *bedreigingen* en *aanbiedingen*, die door den Ondergetekenden beantwoord, zoo als een Man van eer en cordaatheid die beantwoorden moest, binnen zes weeken door de Missive van den Minister BLAUW, en door 't voorstel van 't *Committé van Waakzaamheid*, zijn opgevolgd geworden. — Meer dan éene consideratie verbiedt hem zig hier over omstandiger uit te laaten.

De Ondergetekende, ter zaake wederkeerende, herhaalt met fiducie, dat hij, in zijne publieke qualiteit als Professor, wegens de *Leydsche Fransche Courant*, geene de minste verantwoording schuldig is: Doch, indien hij die schuldig ware, zoude hij niet

niet ſchroomen zig te beroepen op de algemeene achting, welke dat Blad door onpartijdige waarheids-liefde, gematigdheid, en onwrikbaare verkleefdheid aan al wat eerlijk, menschlievend, en betaamlijk is, door geheel Europa heeft verworven: Gerustelijk zoude hij durven zeggen, dat hetzelve Blad nimmer dan aan GEWELDENAERS mishaagd heeft, 't zij ze aan een *Koninglijk* of *Vorſtelijk Hof* 't gezag in handen hadden, 't zij ze, *onder het mom der Volks-heerſchappije*, door 't vergieten van 't bloed hunner Mede-Burgers, en door het vertreeden van de eerſte grondbeginſels der menſchelijke Zamenleeving, der Vrijheid den hartader afſtaken: Van die algemeene achting hebben de bewijzen nimmer opgehouden, en ze worden nog dagelijksch ontfangen: Maar 't zoude zeer ongeſchikt zijn van dezelven hier verder te gewagen.

Wat is nu wijders de misdaad der *Leydſche Franſche Courant?* Het *Committé van Waakzaamheid* zeide, " dat de Ondergetekende als Redacteur „ ſteeds blijken gegeven had van zijne *Ariſtocra-* „ *tiſche denkwijze*, als mede van zijne pogingen „ om de Franſche Revolutie, en dus ook de onze, „ benevens alles wat tot een Republikeinſche Re- „ geerings-form betrekking heeft, in een haatlijk „ daglicht te ſtellen, en met zwarte couleuren af „ te maalen. " Curateuren zeggen, " dat zij ze- „ dert lang met het uiterſte ongenoegen hebben „ opgemerkt de Ariſtocratiſche gevoelens, en der

„ Franſche en Bataafſche Revolutie ongunſtige „ denkwijze in de *Leydſche Franſche Courant* „ doorſtraalende. " Van de zoogenaamde *pogingen*, *om onze Revolutie in een haatlijk daglicht te ſtellen*, en van des Ondergetekendens pretenſelijk aan de *Bataafſche Revolutie* ongunſtige denkwijze, zal hij ſtraks met een woord nader moeten ſpreeken. Hij bepaalt zig, voor eerst, tot de *Franſche Revolutie:* En hij vraagt in de eerſte plaats, waar is de plicht aan een regtgeäart en oprecht Vaderlandsch-gezind vrijen Hollander voorgeſchreeven, om over de *Franſche Revolutie*, in alle haare deelen, van haaren oorſprong tot den huidigen dage, gunſtig te denken? Nog zeer onlangs gaf de groote en deugdzame *Washington* als een teken van *waar Patriotisme* aan zijne Mede-Burgers op, *geene uitſluitende bewondering aan eene vreemde Natie toe te wijden, geen ſlaafsch Afhangeling van eenig vreemd Volk of Mogendheid te zijn.* Wel verre dan dat het eene verplichting zoude zijn de *Franſche Revolutie* in alle haare deelen of gevolgen te prijzen, meent de Ondergetekende als *Mensch* genoopt, als *Burger* verpligt, en als *Vryman* gerechtigd geweest te zijn, om in de beöordeeling van die bijzondere deelen en omſtandigheden de inſpraak van een eerlijk, menschlievend, en gevoelig hart te volgen. Hij gelooft, dat de Nakomelingſchap verbaasd zal ſtaan, wanneer zij leest, dat, onder eene vrije Re-

gee-

geering, in een Gemeenebest, een publiek Perſoon van zijn Post ontzet is, alleen om deze reden, „ dat hij, in zijne beöordeeling over eene *vreem-* „ *de Natie*, zijn geweten gevolgd, en naar zijn „ beste licht, als een beminnaer der Menschheid, „ heeft geſproken." Ten tweeden vraagt hij, wat het *Committé van Waakzaamheid*, wat Curateuren door de *Franſche Revolutie* verſtonden? Moet men daar door verſtaan het gantſche tijdvak zedert July 1789. tot op den datum der Reſolutie, dus ook het eerſte gedeelte der Omwenteling zedert de ſlechting der Baſtille tot het beſtormen en overweldigen der Louvre? Dan is de beſchuldiging volkomen valsch en bewijsbaar lasterlijk, zoo door den inhoud van 't bewuste Dagblad zelve, als door de Correspondentie, welke Mr. PIETER PAULUS in dat tijdperk met den Ondergetekenden heeft onderhouden. Verſtaat men integendeel de gebeurtenenisſen zedert Auguſty 1792. voorgevallen, dan beſtaat het misdrijf van den Redacteur der *Leydſche Franſche Courant* hierin, " dat hij ſteeds in een „ haatlijk daglicht geſteld en met zwarte couleu- „ ren afgemaald heeft " de geſteldheid van Vrankryk, geduurende een verloop van twéé jaaren, over 't welk het hoofd der nieuwe Franſche Wetgeeving, *Boisſy d'Anglas*, in 't midden der Franſche Conventie zelve, zig in deeze woorden uitliet. „ Het is ſmertelijk voor mij, U dit tafereel weder „ onder de oogen te moeten brengen: Waarom is

„ het in mijn vermogen niet deze Bladen onzer
„ Geſchiedenis, deze Bladen met ſchande over-
„ dekt en met bloed bemorst, uit te ſcheuren, en
„ aan de beſchouwing der Nakomelingſchap te
„ ontrukken, die ſchrikkelijke tijden, wanneer
„ Vrankryk als met Bastilles omtuind, met moord-
„ ſchavotten overladen, met bloed overſtroomd,
„ door Burger-Oorlogen verſcheurd, in zijne rijk-
„ ſte Steden, in zijne vermaardſte Gedenkzuilen
„ geknot, de verwoesting en de dood boven alle
„ zijne Gemeentens zag waaren? Waarom is het
„ in mijn vermogen niet, in de ſchaduw der ver-
„ getelheid die dagen te bedelven, wanneer de
„ Onſchuld zoo vaak ten ſlagt-offer werd geſteld,
„ de huisgezinnen verſtrooid, de ſchaamte onteerd,
„ de bezittingen ter plundering overgeleverd, alle
„ gaven, alle deugden in misdaaden herſchapen,
„ en waarin de Volks-Vertegenwoordigers zelve,
„ veroordeeld om de lijdelijke getuigen van zoo
„ veele ſchand-daaden te zijn, iederen dag het
„ ogenblik afwagtten, op 't welk hunne Beulen
„ hen gebieden zouden de dood-ſtraf te ondergaan?
„ Maar, (dus vervolgt hij) — maar, wat zeg
„ ik, MEDEBURGERS! verre van deze doodſche
„ Beeldtenisſen met eenen ſluijer te willen bedek-
„ ken, *laaten wij veel-eer ze ons telkens voor*
„ *oogen ſchetſen.* Laaten die duistere Kerkers,
„ die verwilderde Committés, die bloed-dorſtige
„ *Jacobyners* ons nimmer uit het geheugen gaan:

„ Laa-

„ Laaten, even als die verzekerende bakens, op
„ onze ſtranden, tot behoud der zeevaarenden ge-
„ plaatst, — laaten die ſmertelijke en ſchrikke-
„ lijke herinneringen aan de Staats-lieden, *aan*
„ *de Vrienden der Vrijheid in alle tijden*, *in alle*
„ *Landen*, tot ſeijn verſtrekken, om de klippen
„ der Regeeringloosheid, van 't valsch Patriotis-
„ me en van de geestdrijverij der Demagogen, te
„ vermijden. "

Het vervullen van dezen plicht, zoo nadruklijk door *Boisſy-d'Anglas* afgeſchilderd, heeft de Ondergetekende ſteeds gemeend aan zijne Mede-Burgers, aan zijn Vaderland, aan de Vrijheid, aan de Menschheid zelve verſchuldigd te zijn. Standvastig in zijne grondbeginſels van *waar Patriotisme*, van zuivere en geheel belanglooze Vaderlandsliefde, bezweek hij noch onder den haat van hen, die driftige voorſtanders van het bloed-dorſtig Jacobynſche Syſtema waren, noch onder hunne openlijke bedreigingen, noch onder het wantrouwen van eerlijker maar misleide Vrijheids-vrienden, noch onder het gevoel der verongelijkingen hem door ſchotſchriften, ſchand-verſen, en verguizing aangedaan, noch onder het anderſints ſmertelijk denkbeeld, dat zijne verkleefdheid aan waarheid en zijne zugt voor 't behoud zijn 's Vaderlands hem nu de eenige vergelding deden derven, die hij immer voor 't leed, door de Stadhouderlijke Regeering hem aangedaan, zig beloofd had, — namelijk,

lijk, de algemeene overtuiging zijner deugdzame gehegtheid aan de politique denkwijze over de zaaken des Vaderlands, die hij eenmaal aangenoomen, en zelfs, toen veelen die tot hun voordeel verzaakten, opentlijk had beleeden. — Hij meende, dat voor Europa, vooral niet voor zijne Landgenooten, verborgen moest worden de waaragtige ſtaat van Vrankryk, op een tijd, " wanneer „ (om de woorden des Schrijvers der *Veldtogten* „ *van Pichegru* te gebruiken) het geheele Land „ in razernij was vervallen; wanneer alle de Furiën „ uit de Helle van haare ketenen ſcheenen losgebroken en haaren zetel onder de Franſchen ge„ plaatst te hebben; wanneer het grootſte gedeelte „ der Franſche Burgers dien beeldzinnigen rok „ ſcheenen aangetogen te hebben, die de eigen„ ſchap had om dol en onzinnig te maaken. " Dit is de toon, waarop jegenswoordig zij zelven in Vrankryk ſpreeken, die de zuiverſte Republikeinen zijn: En, om dat de Ondergetekende, die nimmer in zijne beöordeeling zig door Partijſchap, door drift, of door genegenheid heeft laaten misleiden, die nimmer aan eigen-belang of aan menſchen-vrees geöfferd, nimmer eenige overheerſching, van wie zij ook zijn mogte, gewierookt heeft, vroeger *den plicht* vervuld heeft, om *den ſluijer*, waarmede men in de jaaren 1793. en 1794. die *affchuwlijke gebeurtenisſen* voor de oogen zijner Mede-Burgers wilde bedekken, *moediglijk af*

te

te trekken; om dat hij ſtandvastigheids genoeg had, zig alle bittere verwijten deswegens van zijne vorige Vrienden, daar onder veel-ligt een of ander jegenswoordig Curator, te getroosten, — daarom moest hij eene onteerende Reſolutie ondergaan, tot grondſlag hebbende, dat *hij de Franſche Revolutie had pogen in* EEN HAATLIJK DAGLICHT *te ſtellen en met* ZWARTE COULEUREN *af te maalen!*

Immers, om zig te overtuigen, dat dit gezegde alleen zijne betrekking heeft op de Franſche Revolutie *onder het Schrik-bewind*, en geenzints op het tijdvak, 't welk de gruwelen van September 1792. is voorafgegaan, durft de Ondergetekende al wederom gerustelijk zig beroepen op de Misſive van den Miniſter BLAUW, welke die *zwarte afſchildering*, en de verandering in des Ondergetekendens denkwijze, nopens de Franſche Revolutie, juist bepaalt TOT HET JAAR 1793. dat is, gelijk waereldkundig is, tot *den aanvang der Tyrannie van* ROBESPIERRE, en tot die ongeloofliijke omkeering van alle menſchelijke plichten en denkbeelden, waaraan in Vrankryk zelve (den aanhang van *Babeuf* en ſoortgelijke zogenaamde *Terroristen* uitgezonderd) niet dan met afgrijzen wordt terug gedagt. Trouwens 'er zijn (behalven 't bewijs der daad-zaak zelve) alhier geene giſſingen, noch ook de Misſive van den Miniſter BLAUW, nodig, daar in de Vergadering van 't *Provinciaal-*

Beſtuur zelve, zoo als deszelfs gedrukte Decreeten aantoonen, met zoo veele woorden tot juſtificatie der Reſolutie van Curateuren gezegd is: „ Curateuren konden derhalven in dat geval geene „ rechterlijke rol ſpeelen, maar moesten op zede„ lijke overtuiging handelen; en hier toe behoef„ den zij ſlegts *het algemeen gevoelen* te raadplee„ gen, en de *gevoelens* gadeſlaan, die 'er ZEDERT „ 1793. in de *Leydſche Franſche Courant* door„ ſtraalen." — Daar men dus niet ſchroomt de époque van 1793. te bepaalen, erkent men dan niet tevens, dat vóór 1793. de *Leydſche Franſche Courant*, zoo veel als de waarheid toeliet, zig toegelegd heeft, om de Franſche Revolutie in een gunſtig daglicht te plaatſen; en dat de *gevoelens*, welke ZEDERT 1793. *daarin doorſtraalen*, en de afkeuring verdiend hebben van hen, die nimmer ophielden dezelve *tot in haare grootſte gruwelen voor te ſtaan en te prijzen*, — dat die gevoelens geene andere geweest zijn, dan afkeer van *Geweldenarije* en *onderdrukking*, onder *den naam van 't Volks-gezag* uitgeöeffend; haat tegens eene wreedaartige *Anarchie*; afgrijzen van bloed-vergieten en vrijheid-ſchreeuwende Burger-beulen; liefde tot goede orde en Vrijheid op wetten en zeden gegrond? En, om dat de Ondergetekende die *gevoelens* zoude hebben doen blijken, (want in de daad in 1793. en 1794. is zijn aandeel in de behandeling der Franſche zaaken zeer gering geweest,)

weest,) daarom moet hij op de wederrechtelijkſte wijze van de redactie van dat Blad, *zijn goed en eigendom*, geweerd, en als Profesſor aan de Univerſiteit (daar men erkende dat hij *nut deed* en *allen lof verdiende*) op eene voorbeeldelooze wijze mishandeld worden: Want de Ondergetekende durft gerust een ieder uitdagen eene enkelde pasſage uit voorſz. Blad bij te brengen, alwaar van de Revolutie, op haar zelve genomen, en in haare betrekking tot de vestiging van eene waare, duurzame, en vrugtbaare Vrijheid, ongunſtig wordt geſproken.

Men ſchijnt al weder gevoeld te hebben, hoe ongerijmd het was eene zodanige mishandeling alleen te grondvesten op de denkenswijze van een Hollandsch Ingezeten over zaaken, buiten zijn Vaderland en bij eene vreemde Natie gebeurd. Daarom moest die denkwijze ook tot onze Revolutie betrekkelijk gemaakt worden. Het *Committé van Waakzaamheid* vraagt bij zijne voordragt van 8. January, " of de Ondergetekende niet behoort als „ *Profeſſor* geremoveerd te worden, om dat hij „ als *Redacteur* van de *Franſche Leydſche Courant* „ blijken had gegeeven van zijne pogingen om de „ *Franſche Revolutie*, en DUS OOK DE ONZE, „ *tegen te gaan?* " Welke de zamenhang van denkbeelden is, die door deze woorden DUS OOK aangeduid wordt, betuigt hij nauwlijks te kunnen bezeffen. Staan dan die beide Revolutiën in alles

ge-

gelijk; en moeten de grondbeginſels, die men in de Franſche Revolutie, OOK *onder het Schrikbewind*, gevolgd heeft, in onze Revolutie insgelijks gevolgd worden? Dit is eene denkenswijze, waar voor zekerlijk alle brave en eerlijke Burgers den Hemel bidden, dat hij ons behoede. Maar wat is dan de gevolgtrekking, die het DUS OOK alhier moete aanduiden: Indien het getrouw affchilderen der gebeurtenisſen in Vrankryk ZEDERT 1793. of zelfs *zedert September* 1792. beſtempeld moet worden met den naam van *tegenſtand tegens de Franſche Revolutie en* DUS OOK *tegens onze Revolutie*, dan laat de Ondergetekende gaarne aan 't oordeel van de Nakomelingſchap, wat 'er van onze tijden te denken zij: De eenige gezonde zin derhalven, dien hij aan dat gezegde kan hechten, is, dat hij, door die trouwe ſchilderije, zijne Landgenooten gewaarſchuwd hebbe voor de ſchrikkelijke elende, waarin zij zig door *het inroepen van het Franſche Schrikbewind* ſtonden te ſtorten. In de daad, de Miniſter BLAUW, op wiens aanklagte deze Beſchuldiging is in de waereld gekomen, heeft geene zwarigheid gemaakt, bij een openlijk Geſchrift, daarin roem te ſtellen, dat 'er, toen die bloeddorſtige Tyrannye op 't felst aan 't woeden was, de dringendſte pogingen gedaan zijn, om dezelve in ons Vaderland in te roepen. En voorzeker, daar de Ondergetekende zig in dien tijd door de ſnoodſte ſchotſchriften niet vervaaren liet, om,

als

als een eerlijk Man, de waarheid niet te durven waereldkundig maaken, is hij in zoo verre onze Revolutie, indien dezelve van 't invoeren van 't Franſche Schrikbewind moest afhangen, geheel *ongunſtig* geweest. Of die geenen onder Curateuren, welken daaromtrent van hem verſchild hebben, dan wel hij, de goedkeuring van brave Burgers en Menſchen-vrienden verdiend hebben, en of hij uit dien hoofde eene remotie zij waardig geweest, zulks laat hij gerust ter toetſe brengen aan de gelukwenſchingen der Repreſentanten *Cochon* en *Alquier*, die ons Vaderland opentlijk geluk gewenscht hebben, dat onze Revolutie in die dagen van moord en geweld geen plaats gehad hebbe. En in de keuze, of van eene algeheele remotie of van zijnen naam onder hen te moeten tellen, die in gerusten gemoede meenen zig hunne denkbeelden van dien tijd tot verdienſten te kunnen rekenen, verklaart hij de eerſte verre te verkiezen; en ten dien prijs, van *een Aanhanger van Robespierre* geweest te zijn, den naam van *Patriot* niet te begeeren.

Curateuren zijn een ſtap verder gegaan; en, de gevolgtrekking van de eene Revolutie tot de andere laatende vaaren, zeggen zij, " dat zij zedert lang „ met het uiterſte ongenoegen hebben opgemerkt „ de *Ariſtocratiſche gevoelens* en der Franſche en „ Bataafſche Revolutie *ongunſtige* denkwijze in de „ *Franſche Leydſche Courant* doorſtraalende. " Op deze aantijging dient eenvoudig tot antwoord.

Men

Men toone eene enkele pasfage, eenen enkelden regel, eene enkelde uitdrukking of woord, uit de *Franſche Leydſche Courant*, of uit eenig Geſchrift van den Ondergetekenden, die eene *aan de Bataaffche Revolutie ongunſtige denkwijze* te kennen geeve: Hier toe provoceert hij gerustelijk een ieder, Curateuren inzonderheid: Indien zij in ſtaat zijn een enkeld woord tot preuve hiervan bij te brengen, onderwerpt hij zig niet alleen aan de Reſolutie van Curateuren, maar aan alle verdere correctiën, die zijne ontkenning zoude kunnen verdienen: Maar, zoo in tegendeel zij buiten ſtaat zijn een *ſchaduw van bewijs* voor hunne *onwaaragtige Beſchuldiging* bij te brengen, dan reclameert hij niet alleen *juſtitie* tegens zulk eene lasterlijke onderdrukking; maar hij betuigt de *poena calumniae* van Curateuren te zullen vorderen op alle plaatſen en ten allen tijden, waar hij maar immer zal vermogen. Dit is bijzonder 't object van zijn verzoek, " dat, in gevalle hem geene andere genoeg-
„ doening wedervaare, hij onverlet verklaard wor-
„ de, om zijn Recht tegens Curateuren bij ordi-
„ naris wege van Juſtitie zodanig te vervorderen,
„ als hij zal oordeelen, tot vindicatie van zijne eer
„ en goeden naam, het dienſtigst te zijn. " Als een *Vrij-man* meent hij zijn bijzonder oordeel over de perſoonen, daaden, en gebeurtenisſen van zijnen tijd vrij te hebben: Maar hij is ſteeds een te groot vriend van orde en rust in de Zamen-

leg-

leeving geweest, dan dat hij immer iets gezegd, openlijk geſchreeven, of geleerd zoude hebben, 't geen ſtrekken konde om orde en rust onder de geſtelde Magten zijn 's Vaderlands te ſtooren: En de onaangenaamheden, hem in zijne Post, onder 't Oranje-Bewind, zedert de Revolutie van 1787. wedervaaren, ſtrekken genoeg tot waarborg, dat hij, uit hoofde van verkleefdheid aan 't zelve Bewind, geen reden hebbe, om een vijand der laatſte Revolutie te zijn.

Na de beſchouwing van 't geen men door zijne vijandſchap jegens de Franſche en Bataaffche Revolutie te verſtaan hebbe, zal 't onnodig zijn lang te blijven ſtilſtaan bij zijne *Ariſtocratiſche denkwijze*, zijne *Ariſtocratiſche gevoelens*. Dezen dog zijn nergens anders in gebleken dan in zijne afkeuring der *Terroriſtiſche* of *Jacobynſche* gevoelens, die van 1793. tot het einde van 1794. in Vrankryk alles 't onderſte boven keerden, en waarvan de ſchokken zig nog heden doen gevoelen. Deze beide misdaaden komen dus op 't zelfde uit: En, om dat de Ondergetekende altoos een vijand is geweest, ja een vijand zal blijven der *Anarchiſche Regeerings-form*, die, onder den naam van *volſtrekte Volks-Regeering*, in eenen volkrijken en niet geheel onbedorven Staat, meest-al op *Geweldenarije* uitloopt, daarom is hij een *Ariſtocraat*.

Dat dit de denkenswijs van Curateuren is, behoeft men in geene twijffel te trekken, wanneer men

men weet, dat juist om die beöordeeling der gevolgen eener volstrekte Volks-Regeering Curateuren, bij hunne Misfive van 4. January, hem waardig oordeelen, gelijk men ook bevoorens *uit hunne opgave*, of door *hun ingeeven*, in de Vergadering van 't *Provinciaal-Bestuur*, hem waardig geoordeeld had, " dat hem zonder aarselen het „ Leeraars-Ampt werd ontzegd; " zig weinig herinnerende, dat men dan ook juist dezelfde uitspraak deed tegens den zoo geroemden JEAN-JAQUES ROUSSEAU, gelijk reeds bevorens door hem is aangemerkt, en dat hij al verders bijna woordelijk den Wijsgeer PLATO gevolgd had, die te Athenen zelve schreef, " dat alle Volks- „ Regeering op Tyrannye uitliep, en dat dus „ die beide Regeerings-formen steeds een cir- „ kel gewoon waren uit te maaken, zoo dat het „ heil der Volkeren alleen in eene getemperde Re- „ geerings-form te zoeken was. " Elders zal de Ondergetekende veel-ligt gelegenheid hebben, deze gewaagde en onvoorzigtige berisping van Curateuren nader ter toetse te brengen, en met de leer van BURLAMAQUI en andere geächte Schrijvers te vergelijken. Bij deze zijne Memorie acht hij nutteloos over die pretense *Aristocratie* uit te weiden: Zijne Schriften zijn in elks handen: En ieder weet, dat hij, bij 't aanvaarden van zijn Leeraars-Ampt, opentlijk zig voor eene *Representative Regeerings-form*, *bij Volks-keuze* aange-

gefteld, verklaard heeft, dat hij, mits een Volk deugdzaam en onbedorven, gevolglijk voor eene verlichte en geheel vrije keuze vatbaar zij, die Regeerings-form altoos voor de beste heeft gehouden; en dat hij, in 1785. in die gevoelens ftaande, dezelven na 1787. is getrouw gebleeven.

Men ftelle dan eens, dat de beöordeeling der Regeerings-formen invloed had op 't verhaal der Gebeurtenisfen van ons Vaderland, dan oordeele een ieder, of een Leeraer, die in zulke gevoelens ftaat, en wien de gantfche waereld weet van der jeugd af een liefhebber der *Vrijheid* en *Onafhanglijkheid* zijn 's Vaderlands geweest te zijn, aan eene Univerfiteit gevaarlijk zij voor 't onderwijs dier Gefchiedenisfen. De Ondergetekende verwondert zig, wanneer hij leest, " dat eene politic-
„ que dispofitie onvermijdelijk en noodzaaklijk is,
„ in een tijd dat het Volk, eene verbasterde Re-
„ geerings-form moede, zig eene andere gege-
„ ven heeft, en, bezig die op eene bepaalde wij-
„ ze te regelen, de gronden daarvan echter heeft
„ aangenomen; en dat deze noodzaaklijkheid zoo
„ veel dringender wordt, omtrent een perfoon,
„ die juist die grondbeginfelen aan de Jeugd on-
„ derwijst. " Voor eerst, toonen des Ondergetekendens leer en fchriften genoeg, dat hij nimmer andere grondbeginfelen is toegedaan geweest dan die eener *wettige Vrijheid* en (konde het zonder te geweldige fchokken of te groot gevaar voor 't

behoud van 't Vaderland zijn,) die eener *Regeerings-form bij repreſentatie.* Maar, ten tweeden, heeft hij nimmer geweeten, dat hij aan de Univerſiteit geroepen was om *de grond-beginſelen der Regeerings-form aan de Jeugd te onderwijzen:* Hij heeft nimmer geweeten, dat de *Hiſtoria Patriae* en het *Jus publicum Patriae* dezelfde vakken waren. Het *Jus publicum Belgicum*, dus ook, de grond-beginſelen der Regeerings-form van ons Vaderland, werden door eenen anderen Hoogleeraer gedoceerd, wien Curateuren insgelijks goedgevonden hebben, na eenen drie-en-dertig-jarigen dienst, van zijne Post te verlaaten, niet minder dan den Profesſor *Hiſtoriae Diplomaticae*, die misſchien ook gemeend heeft, dat de grond-beginſelen der Regeerings-form tot zijn onderwijs behoorde. De Ondergetekende heeft nimmer geöordeeld, zig daarmede te kunnen bemoeijen: Maar, voor zoo ver het aanweezen van ons Gemeene-best berustede op het affchudden van 't Spaansch Juk, heeft hij zig alleen bevlijtigd om de alöude Hollandſche Vrijheid, van haaren eerſten oorſprong af, alömme met den vinger aan te wijzen, en dus tegen te gaan een tegen-overgeſteld Syſtema, 't welk hem zoo ongegrond als ſtrijdig met de goede zaak onzer Voorvaderen en met hunne eer was voorgekomen. Deze vindicatie der aloude Bataaffche Vrijheid in den Burgerſtaat is alomme in zijne Lesſen te vinden.

De

De Ondergetekende kan niet voorbij alhier kortelijk aan te roeren, 't geen hij bij zijn Request van Dingsdag 27. December reeds heeft te kennen gegeeven; namentlijk, de wijze, waarop door de *dubbelzinnigſte uitdrukking* de autoriſatie op Curateuren, om hem als Profesſor *Hiſtoriae Patriae* te removeeren, den 2. February 1796. is in de waereld gekomen; eene dubbelzinnigheid zeer juist geſchikt om hen, die den Ondergetekenden niet kenden, te *misleiden;* gelijk dan ook dat Decreet van 2. February onder de gedrukte Decreeten niet is geplaatst, maar altoos *ſecreet*, en voor hem inzonderheid is *verborgen* gehouden. Uit hetzelve blijkt, " dat, van wegens Curateuren aan den Pre„ ſident, en door dezen aan de Vergadering, was „ voorgedragen, dat zij Curateuren in den haaren „ reeds lang waren bedagt geweest over het ge„ vaar der *bekende gevoelens* van JAN LUZAC, ten „ aanzien zijner Profesſie in de Vaderlandſche Hi„ ſtorie." Wie is 'er, die deze uitdrukkingen dus hoorende, "van een gevaar, 't geen 'er zijn zou„ de in de *bekende gevoelens* van JAN LUZAC, ten „ aanzien zijner Profesſie in de Vaderlandſche Hi„ ſtorie," daar door verſtaan zoude *gevoelens betrekkelijk tot de Franſche Revolutie zedert* 1793? Wie is 'er, die zoude bevroeden, dat de Franſche Revolutie *zedert* 1793. in zulk een naauw verband ſtond met de *Vaderlandſche Hiſtorie* der voorige eeuwen, dat een Leeraar, die over de gebeurte-

nisſen in Vrankryk van de jaaren 1793. en 1794. niet gunſtig dagt, daarom als Profesſor *Hiſtoriae Patriae* geremoveerd moest worden? Wie zoude zulks vermoeden, daar 'er bij dat Decreet geſproken wordt van *ſentimenten bijzonderlijk in het vak der Vaderlandſche Hiſtorie*, en geen woord van *ſentimenten over het Bewind van Robespierre* wordt gerept? Wie is 'er, die niet in tegendeel vooronderſtellen zoude, " het gevaar daar in te „ ſteeken, dat de ſentimenten van JAN LUZAC, „ ten aanzien der *Vaderlandſche Hiſtorie*, gunſtig „ waren geweest voor het *Stadhouderlijk* gezag; „ mitsdien dat hij een Aanhanger was der Partij, die „ ſteeds de grootheid zogt der Stadhouderlijke „ Waardigheid, ten kosten der Republikeinſche „ Regeerings-form en van de wettige Souverainiteit, door de Staaten, als dezelve *repreſentee-* „ *rende*, uit-geöeffend. " Veele Leden der Vergadering, die den Ondergetekenden niet kenden, en niet wisten de dienſten wel-eer door hem aan zijn Vaderſtad, aan de Steden *Rotterdam* en *Alkmaar*, en aan de goede zaak des Vaderlands gedaan, moesten ter goeder trouwe in zulk een verkeerd denkbeeld, door zodanige dubieuſe, men zoude haast zeggen, *expreſſelijk gezogte* uitdrukkingen komen. Ondertusſchen, wat 'er van zij, weet een iegelijk, die eenig deel aan de zaaken van Holland vóór den jaare 1787. gehad heeft. Hij refereert zig ten dien opzigte tot zijn Requeste

van

van den 27. December 1796. en hij heeft zorg gedragen, dat de daarbij vermelde Memorie voor de Stad *Alkmaar*, wel-eer in 1788. door den Burger *van Foreest*, Lid van dit Committé, geleezen, heden onder een ander Lid van 't zelve Committé berust, om door hen, die zig door eigene oogen en lecture overtuigen willen, welke de sentimenten van den Ondergetekenden in het vak der *Vaderlandsche Historie* zijn, ingezien te kunnen worden. Het is boven dien bekend, dat onder het vorig Bewind, 't welk waande, dat een Vaderlandlievend Leeraer 's Lands Geschiedenis niet dan partijdig kon voordragen, de Professor ADRIAAN KLUIT, tegens een Besluit door Curateuren in 1786. genomen, na de Revolutie van 1787. met eene verhooging van Tractement geautoriseerd werd, om mede, naar zijne leerwijze, Collegiën over de *Vaderlandsche Geschiedenissen* te houden: Het is bekend, dat daaruit als eene soort van onderscheiding ontstond, zoo dat allen, die meenden de gronbeginsels der Revolutie van 1787. te moeten aankleeven, het onderwijs van zijnen Amptgenoot boven 't zijne stelden; dat sommige wel-meenende jonge lieden door hunne Stadhouders-gezinde relatiën van hem wierden afgetrokken; en dat men zelfs eenmaal getragt heeft hem in zijne Lessen over de *Historia Patriae* door insolentiën te stooren. — Wie, die dit alles vernam, wie, — die wist dat de Ondergetekende van den jaare 1789. tot den jaare

1793. van 't Rectoraat en Secretariaat om zijne Patriottifche gevoelens is uitgefloten, — wie zoude hebben kunnen denken, dat hem in 1796. in tijden van *Vrijheid* en *Gelijkheid*, na de vernietiging van 't Stadhouderlijk gezag, nog veel erger moest wedervaren?

Bij zijne Memorie van klagten heeft hij reeds opgemerkt, en hij zal het hier flegts ten overvloede herhaalen, dat Curateuren niet *kunnen*, niet *durven* zeggen, dat hij, als Leeraer, inzonderheid als Leeraer der *Geſchiedenisſen van ons Vaderland*, ooit iets gezegd, geleerd, of geſchreeven hebbe, 't welk hem voor de tegenswoordige orde van zaaken gevaarlijk zoude kunnen doen ſchijnen: Zijne ſchriften, zijne gedicteerde Lesſen zijn voor handen: Hij provoceert hen opentlijk, om 'er iets uit bij te brengen, 't welk niet ademe liefde voor Vrijheid en Vaderland, gehegtheid aan waarheid, en eene naauwgezette onpartijdigheid in 't beſchouwen der menschlijke zaaken. Zoo wel 't *Committé van Waakzaamheid*, als Curateuren, neemen hunne toevlugt tot het *toekomende*, ja zelfs nog niet eens tot de *zekerheid* van het *toekomende*, maar tot de *mogelijkheid*; tot de *allernadeeligſte gevolgen, van welken zijne ſentimenten* ZOUDEN *zijn, door den invloed, welken zodanig Perſoon* (NB.) MOET GEACHT WORDEN *te hebben op de gemoederen van de ſtudeerende Jeugd*; tot *het gevaar, dat daarin voor de goede zaak des Vaderlands*

lands MOGTE GELEGEN ZIJN; en wat dergelijke uitdrukkingen meer zijn, die, in een oogenblik van over-ijling goedgekeurd, nu zekerlijk van agteren niet zonder bloozen door Curateuren geleezen worden, en althans door niemand in de Registers, *Vrijheid* en *Broederschap* tot opschrift dragende, als beweeg-redenen der demisfie, *arbitrairlijk* aan een Beminnaar des Vaderlands gegeven, gezogt zouden worden.

Twee spreekende bewijzen waren 'er voor handen, indien men den grond der remotie *door het gebeurde*, en niet door *de vrees voor de mogelijkheid van het toekomende*, had kunnen rechtvaerdigen: Namentlijk, des Ondergetekendens gedicteerde Lesfen en de Leerlingen uit zijn onderwijs voortgekomen. Beiden getuigden tegens Curateuren: Beiden toonden aan, dat zijn onderwijs geschikt was, om liefhebbers van ons Gemeenebest, aanhangers der Republikeinsche Regeerings-form, en Voorstanders, maar bedaarde en rechtlievende Voorstanders, van *waare Vrijheid* en *echte Gelijkheid* te maaken: Ja zelfs die Jongelingen, wier betrekkingen hen verkleefd aan den Stadhouder of 't Huis van Oranje maakten, en zig nogthans bijzonder aan zijne leiding toevertrouwden, hebben steeds aan de Universiteit door hunne gematigdheid, eendragts-liefde, en verdere goede hoedanigheden, in hunne verkeering met jonge-lieden van eene andere denkens-wijze, uitgemunt. Zij die van de

jaaren 1788. tot 1794. de Univerſiteit gefrequenteerd hebben, zullen daarvan eenparig getuigen.

Na 't geen door den Ondergetekenden in zijne vorige Memorie gezegd, en door Curateuren niet beäntwoord is, vertrouwt hij deze Beſchuldiging voor genoegzaam beäntwoord, en dus zijne Verdediging, in zoo verre hij die tegens aantijgingen *in vago*, inzonderheid tegens het onbepaalde Crimen van *Ariſtocratie* heeft kunnen inrichten, voor voltrokken te mogen houden. Een enkeld woord zal hij van de vermindering van zijn Tractement en van de hoonende conditiën, waarop men hem (*quaſi*) de Profeſſie der Griekſche Taal wilde laaten, nog moeten ſpreeken, offchoon, wat het eerſte aangaat, Curateuren bij hun Bericht almede *een diep ſtilzwijgen* houden, zoo omtrent hunne bevoegdheid, om de eens toegezegde Tractementen der Profeſſoren aan de Univerſiteit, waarop dezen het beroep hebben aangenomen, aldus *arbitrairlijk* te verminderen, als omtrent de regelmaat door hen in deze vermindering van *f* 2000. — op *f* 1600: — gehouden. *Ook verminderden wij zijn Tractement*, zeggen zij: En in deze weinige woorden is alles beſloten; daarmede is alles afgedaan. Doch daartegen ſtaat vast: 1°. Dat die vermindering medebrengt eene *willekeurige verbreeking van een bilateraal Contract*: Dat de Profeſſoren hun beroep niet aanneemen dan op vaste voorwaarden, en op eene toezegging van een bepaald

paald Tractement, aan de eene zijde uitgeloofd, aan de andere zijde aangenomen: 2°. Dat Curateuren, als contracteerende Partijën, zoo als zij bij de Statuten der Univerſiteit zelve uitdrukkelijk beſchouwd worden, en gelijk door den Profesſor BAVIUS VOORDA, in zijne zaak, niet minder dan door Rector en Senaat, is aangewezen, niet vermogen op eigene autoriteit, het engagement, door hen of hunne Praedecesſeuren aangegaan, *geheel* of *gedeeltelijk* te verbreeken, zoo lang het, door de andere contracteerende Partijë, behoorlijk wordt naargekomen: 3°. Dat dit nog ongeöorlofder is zonder onderzoek, zonder verhoor, zonder eenige ſchuld of manquement door den Profesſor *in officio* begaan; ja zelfs dan, wanneer men bij die Reſolutie tot vermindering erkent, " dat men van zijne „ kunde nut heeft getrokken tot welzijn van de „ Univerſiteit: " 4°. Dat, zelfs in 't voorhanden zijnde geval, men geene de minſte regelmaat heeft gehouden, terwijl aan de Profesſie der *Vaderlandſche Hiſtorie*, welke men hem ontnam, ſlegts *f* 200. — Appointement gewoonlijk gehegt geweest waren, en daarvoor ook aan wijlen den Profesſor VALCKENAER toegelegd, terwijl men dus, zijn Tractement met *f* 400. — verminderende, hem *f* 200. — verkortte als Profesſor *Linguae Graecae*, en zulks tot belooning van den dienst, dien hij zoo belangloos, met verlating van een voordeeliger beſtaan, aan de Univerſiteit toegezegd had, en ge-

duurende elf jaaren, niet zonder nut, volgens 't eigen getuigenis van Curateuren, aan dezelve had gepresteerd.

Ten opzigte der voorwaarden, onder welken Curateuren hem *de gunst* bewezen hadden om hem als Profesfor *Graecae Linguae* te laaten, refereert de Ondergetekende zig eensdeels tot het gevoel van elk eerlijk en edelmoedig mensch, ten tweeden tot zijne Memorie van beklag: Hij zal 'er hier alleenlijk met weinige woorden van zeggen, dat die voorwaarden niet alleen onaanneemlijk, maar onteerender waren dan het ontflag als Profesfor *Hiſtoriae Patriae*, daar men nimmer dezelven heeft kunnen voorfchrijven, en met dergelijke hoonende bedreigingen verzellen, zonder hem en zijn beſtaan geheel te miskennen, ja zonder een zigtbaar oogmerk bij *den waarfchijnlijken Ontwerper*, om hem eene fletrisfure toe te brengen, welke hem niets overliet als de keuze tusfchen eene onuitwischbaare vlek of het algeheele verlies van zijne Post; dus om, onder fchijn eener *barmhertigheid*, in de daad eene *wreedheid* tegens hem te pleegen: 1°. Die voorwaarden beroofden hem van alle aanzien bij de Univerfiteit, en maakten zijn onderwijs onaangenaam en onnut: 2°. Ze waren onuitvoerlijk, om dat, (ten zij men ten eenemaale onkundig zij van 't geen het hoofd-doel van de beöeffening der Oudheid uitmaakt, en de Literatuur in *bijwerk* of *nietigheden* plaatfe) men zeer wel weet, dat

dat noch Geſchiedkundige, noch Wijsgeerige, noch zelfs Dichterlijke Griekſche Schrijvers der beste tijden, veel min Archaeologie of Antiquiteiten, behandeld kunnen worden, zonder de Staatkunde en de form dier Gemeenebesten te leeren kennen of daar op aanmerkingen te maken: 3°. Ze waren tevens onaanneemlijk en ſchandelijk, om dat ze hem geheel afhanglijk maakten van de geheime denunciatiën van den geringſten, boosäartigſten, of domſten zijner Leerlingen: Nimmer konde hij eene enkelde Les houden, zonder ieder ogenblik te denken, dat elk woord dat hij ſprak, onkundiglijk opgevat, kwaadaartiglijk uitgelegd, en verraderlijk overgebragt, hem konde blootſtellen, om, zonder van die denunciatie iets te weten, of zig daarjegens te kunnen veräntwoorden, op de hoonendſte wijze, tot belooning zijner trouwe arbeid, *nutu & arbitrio Curatorum*, van zijne Post afgezet te worden: Ja! het bleef zelfs niet bij eene uitdrukking, die van de zijde van den Profesſor bedenklijk was: Het was genoeg, dat de mogelijkheid 'er was, dat zijne zeer onſchuldige uitdrukking door eenen onnozelen en onkundigen, of wel door eenen waanwijzen en booshartigen Jongeling, opgenomen werd, op eene wijze, die niet gunſtig ſcheen aan 't geen zulk een Jongeling *Gelijkheid* zoude noemen: Want welke de *Vrijheid*, welke de *Gelijkheid* is, die door het Bataafſche Volk als grondbeginſels reeds toen aangenomen waren, daar van

be-

betuigt de Ondergetekende de *juiste* en *allezints voldoende definitiën* volkomen te ignoreeren.

Niets is 'er overig, GE-EERDE MEDE-BURGERS! als een woord te ſpreeken van 't oog-punt, waaronder hij vertrouwt, dat zijne gedaane klagten bij U, en bij alle onzijdige en waarheid-lievende Beöordeelaars, beſchouwd zullen worden. Op het grievendst in zijne eer en goeden naam aangetast, en in de noodzaaklijkheid gebragt, om of de rechtmatigheid der handelwijze, tegens hem gehouden, te erkennen, of den ſtap te doen, die alleen overſchiet voor een Man van eer in zijne Post onverdiend, zonder hoop van redres, mishandeld, om, namentlijk, zijne demisſie te nemen, en, zijn leed aan den alvermogenden Wreeker van alle ongelijk overlatende, zijne dagen ampteloos door te brengen, verkoos hij het laatſte: Hij laat gerustelijk dit eene *hollende drift* noemen aan hen, wien zulks behaagt: *Zij*, *die gevoelens van eer bezitten*, en weeten *wat het is*, *teder op 't ſtuk van zijnen goeden naam te zijn*, zullen 'er *anders* over oordeelen: En, voor zoo verre deze laatſten zouden meenen, dat hij, alvorens dus zijn ontſlag te vraagen, zijne Grieven bij de toenmaalige *Repreſentanten van Holland* had behooren voor te dragen, zullen zij zekerlijk van die gedagten herkomen, wanneer zij ſlegts het *Bericht van Curateuren* lezen en de ſchilderije beſchouwen, die aldaar van den geest wordt opgehangen, waar

door

door in dien tijd de meest invloed hebbende Leden derzelve Repreſentanten ten zijnen opzigte werden gedreeven. Geen *berouw*, wegens 't verlies van eene *zeer matiglijk* beſoldigde Post, was zijne beweeg-reden tot het beklag, 't welk hij bij 't *Provinciaal-Beſtuur* gedaan heeft: Op zijne jaaren, in zijne omſtandigheden, en met zijne denkenswijze, konde hij zig dat gemis getroosten: Zulks weeten zij, die hem kennen: En, dat geen belangzugt zijn drijfveer geweest zij, in zijn aanhouden op reparatie zijner Grieven, hiervan zijn geen bevoegder Getuigen dan de Leden der Commisſie van 't *Provinciaal-Beſtuur*, die hem *perſooneel* gehoord, en, wat aangaat voordeel met rust verzeld, hem de aanneemlijkſte vooruitzigten hebben doen beſchouwen. Van niemand minder dan van *een Man*, *die des Ondergetekendens gedragingen toen van nabij had kunnen gadeſlaan*, konde hij dergelijke aantijgingen van een *te laat gekomen berouw* verwagten: De Leden der Commisſie zijn oog- en oor-getuigen geweest, dat hij het aanbod van *onderwijs zonder Tractement* gedaan heeft, hangende den tijd dat het onmogelijk ſcheen hem te herſtellen, veel liever dan geduurende dien tijd *een Penſioen*, *zonder dienst te doen*, aan te nemen. De Leden van den Academiſchen Senaat weeten allen, dat het *hunne inſtantiën* en die der brave Academiſche Jeugd *alleen* waren, die hem bewogen eenigen tijd af te wagten,

ten, of het Curateuren behagen zoude, ten minſten eenigzints, van hunne fletrisſante behandeling te rug te komen: Zij weten, dat het alleen de *tergiverſatie* van Curateuren in het beäntwoorden der pogingen van den Senaat geweest is, die den Ondergetekenden genoodzaakt heeft, zijne algeheele demisſie te nemen, liever dan met ſchande en oneer zijne Lesſen te hervatten. Geen *herſtel in zijne Post*, maar *herſtel in zijne eer*, *herſtel van gedaan ongelijk*, is zijn *primair* hoofd-doel: Volgt daaruit natuurlijk herſtel in eene Post, die hij meent met genoegen voor anderen, zoo wel als voor zig zelve, bekleed te hebben, dit is ſlegts de conſequentie der rechtvaerdigheid, die hij van 't *Provinciaal-Beſtuur* heeft durven hoopen; eene hoop, waarin hij zig tot nog toe niet heeft zien te leur ſtellen, en die hij, door uwe billijke medewerking, GE-EERDE MEDEBURGERS! vastlijk vertrouwt, volkomen vervuld te zien. Die hoop, dat vertrouwen, maakten zijne aanmoediging uit, niet juist om als Profesſor herſteld te worden; (een zodanig beroep is van dien aart, dat het aan 't publicq Gezag niet *meer* onverſchillig behoort te zijn, of een geſchikt en beproefd Perſoon 't zelve bekleede, dan aan dien Perſoon, of hij zijn leven ten nutte der Zamenleeving op eene voor hem aangenaame wijze beſteede;) maar om opentlijk, en voor 't oog der geheele *rechtvaerdige Natie*, de hem verſchuldigde juſtitie te bekomen, 't zij

zulks

zulks dan mogte zijn bij wege van een *politicq onderzoek*, 't zij door den *ordinaris weg van Juſtitie*, mits maar alvorens zeker ware, " dat aan „ hen, die hem aldus *mishandeld*, en in zijne „ eer door *injurieuſe imputatiën* gekrenkt had- „ den, niet zoude vrijſtaan, zig *agter hunne pu-* „ *blieke qualiteit te verſchuilen*, om de wettige „ genoeg-doening te ontduiken. " In de daad, in een Land waar Recht en Wetten niet verbannen waren, zoude het de ſchreeuwendſte hardheid geweest zijn, dat een eerlijk en onbeſproken Man, in zijne tederſte betrekking aangetast, noch *bij wege van politicque diſpoſitie*, noch door *middelen van Rechte*, reparatie zoude kunnen erlangen van calumniën, waar onder men voor een tijd hem had weten te onderdrukken. De Staaten van Holland weigerden zelfs wel-eer *den weg van Juſtitie* niet aan éénen DONELLUS, dien men wist, uit hoofde van zijne verſtand-houding met *Leicester*, den Staat en Vrijheid van den Lande een vijandig hart toe te dragen: Want het is volſtrekt abuſif, " dat de Staaten zig „ nimmer *onmiddelijk* met de Academie bemoeid, „ maar de Profeſſoren aan 't *arbitrair goedvinden* „ van Curateuren zouden overgelaten hebben. " In 't geval van den Ondergetekenden, waar men *den naam* der *Proviſioneele Repreſentanten* zelven heeft doen tuſſchenkomen, is zodanig eene allegatie nog te meer onpas. En, waarlijk, dan zouden 'er geen *vrijmagtiger Heeren* dan Curateuren, dan zou-

zouden 'er geen *afhanglijker wezens* dan Profesſoren der Leydſche Univerſiteit in ons geheel Vaderland gevonden worden, indien het waar mogt zijn, dat Curateuren met hen, met hunne posten, met hunne beſoldingen, met hun aanzien, met hunne eer en goeden naam, naar goedvinden en willekeur mogten handelen, zonder dat 'er ergens voor Profesſoren, noch bij 't hoogſte Gezag, noch bij de Rechtbanken, genoegdoening van ongelijk te bekomen ware. In den perſoon van den Ondergetekenden is der Univerſiteit zelve de grootſte hoon toegebragt, waarvan hij voor haar en voor zijne Amptgenooten, niet minder dan voor zig zelve, zodanig herſtel durft verwagten, waar uit bij de gantſche waereld blijke, dat, zoo ooit, nu althans, bij de herſtelde Vrijheid van 't Vaderland, zonder aanzien van perſoon, naar gronden van *waare Gelijkheid*, juſtitie wedervaart aan hem, die gerechtigd is *juſtitie te reclameeren*: En in dit aangenaam vooruitzicht zal de Ondergetekende deze zijne Memorie beſluiten.

LEYDEN
den 27. *February*
1787.

JOHAN LUZAC.

N°. XIII.

N° XIII. A.

Het PROVINCIAAL-COMMITTÉ
van HOLLAND,

Aan

Het PROVINCIAAL-BESTUUR
van HOLLAND.

MEDE-BURGERS!

Het heeft Ulieden behaagd, bij uw Decreet van den 29. December des vorigen jaars, aan ons te demandeeren het nader onderzoek van de zoo belangrijke zake der Remotie van Mr. JOHAN LUZAC, en wel in dezer voege, " dat wij van Curateuren van Hollands Hooge-School te *Leyden* „ zouden moeten requireeren, en Curateuren binnen veertien dagen, na die requisitie, aan ons „ moeten bezorgen, die precise Poincten van Accusatie, waarop zij gemeend hebben tot de Remotie van Mr. JOHAN LUZAC, als Professor in „ de *Vaderlandsche Historie*, volgens hunne Resolutie, in dato 8. February 1796. te kunnen „ besluiten, " en wijders, " dat wij die Poincten „ zouden moeten stellen in handen van Mr. JOHAN „ LUZAC, ten einde zijne *plenaire defensie* binnen

„ veertien dagen daar na, in geſchrift, bij ons in
„ te leveren, ten einde ons in ſtaat te ſtellen, om
„ bij de eerſte ordinaire Bijeenkomst uwer Verga-
„ dering, in de maand Maart, met overlegging
„ van alle de in onze handen gekomene Stukken,
„ uwer Vergadering te dienen van Advis, of 'er
„ al of niet termen gevonden worden, om Mr. jo-
„ HAN LUZAC, als Profesſor in de *Vaderlandſche Hi-*
„ *ſtorie* te *Leyden*, te herſtellen, en als Profesſor
„ in de *Griekſche Taale* weder te admitteeren. "

In voldoening aan dezen uwen gereſpecteerden last, hebben wij al aanſtonds Curateuren aangeſchreven, om ons, binnen veertien dagen, te bezorgen die preciſe Poincten van Accuſatie, waar op zij gemeend hebben hunne Reſolutie van 8. February 1796. te kunnen neemen.

Edoch met geen ander ſucces, dan dat wij, in antwoord op deze onze Aanſchrijving, op den 31. January van gemelde Curateuren ontſingen eenen Brief, in dato 30. van Louwmaand, behelzende „ dat zij volharden met in geene nadere beſchul-
„ diging en verhooring of onderzoek van de zaak
„ van Mr. JOHAN LUZAC te kunnen treden, en
„ zulks om redenen, vervat in hunnen Brief, aan
„ Uwlieder Vergadering door hun geſchreven, in
„ dato 4. January laatſtleden. "

Wij hebben gemeend, ter gelegenheid der extraordinaire bijeenkomst uwer Vergadering, op den 6. February laatſtleden, dezen Brief te moeten bren-

brengen ter uwer kennisse, te gelijk met een inmiddels ontfangen Request van Mr. J. LUZAC, waarbij hij zegt, "niet dan te veel grond te hebben „ om te vermoeden, dat Curateuren, door ver„ dere dilayen, zijne zaak zouden kunnen en wil„ len sleepende houden, tot dat veelligt, bij ex„ piratie der aanstelling of vernieuwing van het „ *Provinciaal-Bestuur*, de jegenswoordige Ver„ gadering over hunne gedragingen, ten opzichte „ van hem Ondergetekenden, niet meer zoude „ kunnen oordeelen en beslissen: Weshalven hij „ verzogt, dat de termijn van veertien dagen, aan „ Curateuren gepraefigeerd, verstreeken en door hen „ aan de requisitie niet voldaan zijnde, zij, naar „ gronden van rechten, van de faculteit, hen bij „ de Resolutie van 29. December toegestaan, om „ als nog (na het vrugteloos verloop van een half „ jaar) hunne Poincten van Beschuldiging over te „ geven, werden verklaard te zijn vervallen, en „ hij, bij tijdige communicatie der overige Stuk„ ken, in gemelde Decreet gementioneerd, in „ staat gesteld, den hem gestelden termijn te ob„ serveeren, ten einde de wel-meening der Vergade„ ring van het *Provinciaal-Bestuur* door gezogte di„ layen niet werd gefrustreerd en eluſoir gemaakt."

En wij verzogten op die beide Stukken uw nader goedvinden te verneemen, welk goedvinden ons dan ook is gebleeken in uwe Resolutie ten zelven dage genomen, en houdende in substantie, "dat,

„ bij verdere weigering van Curateuren, uwe Re-
„ solutie van 29. December 1796. haar effect,
„ ten opzichte van Mr. JOHAN LUZAC, voor
„ zoo verre hem betrof, moest forteeren."

Ingevolge hier van hebben wij dan ook, zoo dra mogelijk, de nodige, en bij uw Decreet van 29. December gementioneerde Stukken, aan voornoemden Mr. JOHAN LUZAC afgevaardigd, met Aanschrijving, " om ons daar op, *binnen veertien* „ *dagen*, zijne plenaire defensie toe te zenden;" aan welke Aanschrijving ook door hem punctueelijk is voldaan geworden, door eene Memorie, bij ons op den 28. der jongstleden maand ingekomen; en het is, na naauwkeurige overweeging van gemelde Memorie, als mede van alle de Stukken ter dezer materie dienende, dat wij, als nu ter zaake tredende, de eer hebben het volgende voor te dragen:

Dat de beantwoording der gewigtige Vrage, door Ulieden aan ons voorgesteld, " of 'er, naam-
„ lijk, al of niet, termen gevonden worden, om
„ Mr. JOHAN LUZAC, als Professor in de *Vader-*
„ *landsche Historie* te Leyden, te herstellen, en
„ als Professor in de *Griekſche Taale* weder te ad-
„ mitteeren," alleen kan en moet gegrond worden op een naauwkeurig onderzoek, " 1°. op wel-
„ ke gronden de Remotie zelve geschied zij, en
„ 2°. in hoe verre de demisie door Mr. JOHAN
„ LUZAC zelven, als Professor in de *Griekſche*
„ *Taal* gegeven, met die Remotie in verband
„ staa,

„ ſtaa, en uit welk een oogpunt zij eigenlijk kun-
„ nen en moeten beſchouwd worden."

Om nu, in de eerſte plaats, ons tot het eerſte Poinct te bepalen, zal het niet ondienſtig zijn U met een kort woord te herinneren, welke eigenlijk de aanvang en verdere loop dezer zaake geweest zij.

In het laatst van den jaare 1795, komt bij de toenmaalige Staaten-Generaal, van wegen den Minister der Buitenlandſche zaaken te Parys, eene Klagte in tegen zeker Articul van de *Leydſche Franſche Courant.* Dit Stuk, vergezeld van eene Misſive van onzen toenmaligen Miniſter BLAUW, werd door Hun Hoog-Mog gerenvoyeerd aan de Proviſioneele *Repreſentanten van Holland*, en door dezen wederom geſteld in handen van het *Committé van Waakzaamheid*, welk Committé bij deszelfs uitgebracht Rapport, boven en behalven de daar bij voorgeſtelde voorzieninge jegens J. LUZAC, als Auteur der *Leydſche Franſche Courant*, goedvind deze Voordracht te doen: "Of J. LUZAC,
„ in zijne qualiteit als Profeſſor aan 's Lands Uni-
„ verſiteit te Leyden, niet zoude behoren te wor-
„ den geremoveerd, uit hoofde dat hij, als Re-
„ dacteur van de *Franſche Leydſche Courant*,
„ ſteeds blijken gegeven had van zijne Ariſtocra-
„ tiſche denkwijze, als mede van zijne pogingen
„ om de Franſche Revolutie, en dus ook de onze,
„ benevens alles, wat tot een Republikeinſche Re-
„ gerings-form betrekking heeft, in een haatlijk

„ daglicht te ſtellen, en met zwarte couleuren af te
„ maalen, welke ſentimenten allezins in een Hoog-
„ leeraar, aan wien inzonderheid het doceeren in
„ de *Vaderlandſche Geſchiedenis* is toevertrouwd,
„ van de allernadeeligſte gevolgen zouden zijn, door
„ den invloed, welken zodanige Perſoon op de ge-
„ moederen van de ſtudeerende Jeugd moet geächt
„ worden te hebben. "

Hierop volgt een Decreet der Proviſioneele Repreſentanten, waarbij aan Curateuren wordt gerenvoyeerd de zoo evengemelde Voordracht van het *Committé van Waakzaamheid*, omme dezelve in zodanige Conſideratie te neemen, "als zij ter bevor-
„ dering van het welzijn van gemelde Univerſiteit
„ zouden oordeelen te behooren;" en het is uit krachte van dezen laſt, dat gemelde Curateuren in hunne Vergadering van den 8. February 1796. een Beſluit nemen, niet alleen " om J. LUZAC, als Pro-
„ feſſor in de *Vaderlandſche Geſchiedenisſe*, te
„ ontſlaan, met vermindering van vier-honderd
„ Guldens in zijn Appointement, maar ook daar-
„ enboven denzelven ernſtig te *vermaanen* en te
„ BEVEELEN, om, in het onderwijzen van de
„ *Griekſche Taal* en *Oudheid*, zich zorgvuldig te
„ onthouden van alle ſtaatkundige aanmerkingen,
„ noch zig eenige uitdrukkingen te veröorlooven,
„ welke de Jongelingſchap tegens de thans erkende
„ en aangenomene gronden van *Vrijheid* en *Ge-*
„ *lijkheid* zouden kunnen voorinneemen; " van

welk

welk hun Besluit zij Curateuren op den 17. February ter Vergadering der provisioneele Representanten kennis gaven, met dien gevolge dat het zelve aldaar ten zelven dage werd *goedgekeurd.*

Inmiddels had niet Professor LUZAC van deze zijne Remotie en verdere omstandigheden, bij gerughte, kennisse gekregen, of hij schorste dadelijk zijne Lessen in de *Griekſche Tale* op, terwijl aan den anderen kant de Academische Senaat, en de Bloem der Studeerende Jeugd, bij herhaalde bezendingen, den geremoveerden niet alleen hunne hartelijke deelneming kwamen betuigen, en hem tot het hervatten van zijn onderwijs poogden over te halen; maar ook beiden door de krachtigste instantiën bij Curateuren deszelfs herstelling trachteden te bewerken; edoch met geen ander gevolg, dan dat men het ter hand stellen der Resolutie van Remotie aan J. LUZAC eenige dagen opschorste, en voorts alle de gedaane aanzoeken, ook zelfs de Missive en opgevolgde mondelinge voordracht, bij Deputatie van den Senaat, geheel onbeantwoord liet.

In dezen staat der zaaken nu meende LUZAC niet langer te mogen stilzitten; weshalven hij, eenige dagen na den ontfangst der legaale kennisse van zijne ontzetting, het besluit nam, aan Curateuren deswegens zijne Grieven schriftelijk voor te dragen, en wel bijzonderlijk hun daarbij te verklaaren, „ dat het hem, uit krachte der aangedaane slegtis-„ sure, zoo wel als van de zoo vernederende en

„ onuitvoerlijke voorwaarde, hem ten aanzien zij-
„ ner Profesſie in de *Griekſche Taal* voorgeſchre-
„ ven, als *Man van Eer*, onmogelijk was in die
„ Profesſie te continueeren ; neen , maar dat hij
„ zig genoodzaakt voelde op dien grond , zijne
„ algeheele post als Hoogleeraar neder te leg-
„ gen ; " welke Misſive dan ook eindelijk gevolgd werd van eene Reſolutie van Curateuren, om zig dit nederleggen *te laten welgevallen*, en dus LUZAC als Profesſor in de *Griekſche Tale* en *Oudheid* ontſlagen te houden ; eene Reſolutie , van welke, offchoon op den 20. Maart genomen, echter niet dan drie maanden laater aan LUZAC werd kennis gegeven.

Ziet daar, BURGERS! U den loop dezer zake in derzelver gewigtigſte bijzonderheden, zoo als zij bij de onderſcheidene Stukken zijn voorgedragen, en daar uit nader kunnen geverifiëerd worden, ſuccinctelijk ter herinnering voorgeſteld. Zonder nu bij alle de omſtandigheden, daar in vermeld, afzonderlijk te willen ſtil ſtaan, merken wij alleen aan, dat 'er in deze voordracht, ten aanzien der Remotie, (want van de pretenſe vrijwillige demisſie van de Griekſche Profesſie zullen wij in de tweede plaats ſpreeken) zich voornamentlijk deze twee groote poincten ter overweeging opdoen; te weeten: 1. Dat de Remotie van Mr. J. LUZAC is geweest een geheel eigen werk van Curateuren, en geenzints een ſtellige last van de Proviſioneele Re-

pre-

preſentanten: 2. Dat de Remotie is geſchied zonder aan LUZAC eenige communicatie van de Beſchuldiging ten zijnen laste te doen, veel min denzelven in zijne defenſie te horen.

Het zij ons vergund op beide deze gewigtige poincten een ogenblik met onze nadere overweeging ſtille te ſtaan.

„ 1. De Remotie van Mr. JOHAN LUZAC is „ geweest een geheel eigen werk van Curateuren, „ en geenzints een ſtellige last der Proviſioneele „ Repreſentanten." In de daad, wanneer men alleen wilde raadplegen met het geen door de Curateuren, zoo bij hun Bericht als anderzints, ter dezer zake is aangevoerd, dan zoude het kunnen ſchijnen, als of zij Curateuren in dezen geheel *lijdelijk* geweest waren, en niets meer of minder gedaan hadden dan den manifesten wil der Proviſioneele Repreſentanten op te volgen, zonder daar in anderzints dan als Gemagtigden werkzaam geweest te zijn. Het tegendeel intuſſchen is uit den loop van het gebeurde voor ieder blijkbaar.

Immers, hoe zeer het niet te ontkennen zij, dat door het *Committé van Waakzaamheid*, bij deszelfs Rapport, een dadelijk Voorſtel tot Remotie van LUZAC was gedaan, is het niet te min zeker, dat dat Voorſtel door de Proviſioneele Repreſentanten niet in een Beſluit is geconverteerd, neen maar bij Reſolutie van 8. January geſteld in handen van Curateuren, " om daar op te dienen van Conſidera-

„ tiën en Advies; " en wordt ook, na dat Curateuren omtrent de waare intentie der Resolutie eenige elucidatie verzogt hadden, bijzonderlijk om te weeten, " of hun Advies gerequireerd was, „ *om naderhand door de Vergadering der Repre-* „ *sentanten zelve te worden gedisponeerd, dan wel* „ *om naar den aart der zake zelve de delibera-* „ *tiën te kunnen voortzetten en eindigen*, " op dit hun verzoek, bij interpretatie, nader gedecreteerd, "de Voordracht van het Committé aan Cu- „ rateuren te renvoyeeren, *ten einde zij deze zaak* „ *in zodanige consideratie* zouden nemen, als zij „ ter bevordering van het welzijn der Universiteit „ zouden oordeelen te behooren. " De behandeling der zake werd dus geheel aan Curateuren overgelaten, en alles, wat ten dezen door hun geschied is, komt ook geheel ter hunner verantwoording; 't geen nog te kragtiger daar uit blijkt, dat aan het slot van het zoo evengemelde interpretatoir Decreet niet meer gevorderd wordt hun *Advies*, maar een *Rapport van hun verrichte*, zonder eenig voorschrift, wat of hoedanig dit verrichte behoorde te zijn: Weshalven 'er dan ook geen de minste grond voor Curateuren overblijve, om hun bedrijf in dezen te doen voorkomen als geheel en alleen gegrond op eenigen stelligen last, en zig alzo onder het gezag der Provisioneele Representanten te verschuilen, ook zelfs niet, offchoon die Representanten naderhand het verrichte hebben goedgekeurd,

keurd, gelijk wij zoo aanſtonds bij onze Bedenkingen op het tweede poinct, waartoe wij thans overgaan, met een woord, zullen aandringen.

Betreffende het tweede poinct, dat, namelijk, Mr. J. LUZAC *in zijne defenſie niet is gehoord*, ja zelfs nimmer communicatie van eenige Beſchuldiging tot zijnen laste op eene legaale wijze gehad heeft, om zich daar jegens, indien hij meende dit te kunnen doen, behoorlijk te defendeeren, merkt het Committé *quod ad factum* aan, dat hetzelve niet ſchijnt tegengeſproken te kunnen worden, of liever dat het, agtervolgens de Misſive van Curateuren aan het *Provinciaal-Beſtuur*, in dato 3. December, als *in confeſſo* geſteld kan worden. Wijders, *quod ad jus*, kan men ook niet wel in twijffel trekken den regel, bij 't Rapport der perſoneele Commisſie van 29. December 1796. reeds ingeroepen, dat *niemand onverhoord mag veroordeeld worden.* Dit, *in theſi*, te willen adſtrueeren, zoude zekerlijk overbodig zijn. En dus moet men, onzes bedunkens, erkennen, dat in de Reſolutie van Curateuren een *radicaal vitium* reſideert, 't welk door eene opgevolgde approbatie van de Proviſioneele Repreſentanten niet weggenomen heeft kunnen worden, eensdeels, om dat de Proviſioneele Repreſentanten niet mogen gepraeſumeerd worden de zaak met eenige andere wettige intentie aan Curateuren te hebben kunnen renvoyeeren, dan om die behoorlijk te onderzoeken, en

na

na gedaan onderzoek te disponeeren; anderdeels, om dat dezelve Repreſentanten noch in 't vermogen, noch in de gewoonte waren om zelve anders te handelen, ofte om iemand door eenige nadeelige Reſolutie, ongehoord, en buiten eenig voorafgegaan onderzoek, mitsgaders gedaan Rapport, te graveeren; gelijk dan ook in de zaak van den Predikant *Swaving* te *Oudewater*, (zoo als bij 't Rapport der perſoneele Commisſie reeds aangemerkt is) zulks is gebleeken, en de Reſolutie der Proviſioneele Repreſentanten ingetrokken is, uit hoofde dat voorn. Predikant nimmer tot zijne verdediging was toegelaten: Maar *in hypotheſi*, en in het voor handen zijnde geval, wordt dat zelfde *radicaal vitium* nog ſterker, om dat de Beſchuldiging beſtond in een *fait*, waar van, voor eerst, de *qualificatie* onzeker en niets minder dan uitgemaakt was, en om dat, in de tweede plaats, dit fait wederom berustte op een ander *fait*, waar van althans (indien de Beſchuldiging op zig zelve *relevant* was) het adveu uit den eigen mond of uit de eigene penne van den Beſchuldigden noodzaaklijk was, eer men hem konde condemneeren.

Het fait, waar van het Committé vermeent, dat de qualificatie onzeker en niets minder dan uitgemaakt was, is *Ariſtocratie*, *Ariſtocratiſche gevoelens*, eene *Ariſtocratiſche denkwijze*.

Nu kan het Committé niet ontveinzen, dat dit eene beſchuldiging is, waarvan de *qualificatie* of de

de eigentlijke bepaling zeer moeilijk is, en althans geene zodanige ſchuld medebrengt, die buiten bijkomende opheldering of nauwkeuriger daad-zaaken genoegzaam is.

Edoch, al hadde die beſchuldiging van *Ariſtocratiſche* ſentimenten de nodige qualificatie, dan nog rustte zij zelve al wederom blootelijk op een fait, namelijk, dat LUZAC is geweest: 1. de Redacteur der *Leydſche Franſche Courant*; 2. dat hij zulks is geweest zedert lang; 3. ſpeciaal van dat gedeelte, waar in de ongunſtige ſchilderijen zijn, van welken bij de Reſolutie van Curateuren wordt geſproken. Maar over dit fundamenteele fait althans, waar op alles berust, had de Beſchuldigde gehoord behoren te worden, of hij hetzelve erkende; en zulks niet alleen, of hij de *culpabiliteit* van zodanige voordracht, zonder eenige verſchooning, erkende, maar wel ſpeciaal, en in de eerſte plaats, over de drie poincten, zoo even gementioneerd, die louter *facti* zijn en hadden behoren geconſtateerd te worden. Hoe kon men anders zeggen zulks *legaal* te weeten, zoo als Curateuren poſeeren? Is 'er eenige andere *legaliteit*, dan het adveu van den Beſchuldigden, zoo lang 'er geen *ſchriftelijk bewijs* tegens hem voorhanden is?

Ondertusſchen berust hier 't geheel bewijs op zekere ouverture, door den Broeder van Mr. JOHAN LUZAC gegeven: Maar, voor eerst, was tot heden zulk eene mondelinge opgave van een

Broe-

Broeder geen *legaal* bewijs tegens zijnen Broeder: 2. Ontkent Mr. JOHAN LUZAC, dat zijn Broeder zulks zoo algemeen heeft gezegd, als door het *Committé van Waakzaamheid* is opgegeven: 3. Ontkent hij het fait zelve, op die wijze en in die uitgeſtrektheid, als 't voorſz. *Committé van Waakzaamheid* die mondelinge opgave heeft voorgedragen.

Het *Committé Provinciaal* zal in deze bijzonderheden niet treden, dan voor zoo verre daar uit conſteert, dat het *onverhoord veröordeelen* van Mr. JOHAN LUZAC met zig medebrengt een *radicaal defect*, 't welk de geheele handelwijs tegens hem vitieert, en 't welk ondertuſſchen Curateuren, niettegenſtaande tot *vier herhaalde reizen* hen de gelegenheid daar toe door deze Vergadering en 't *Provintiaal Committé* gegeven is, geweigerd hebben te remedieeren, vooronderſteld zijnde dat zulks door eene ſpecifique opgave van faiten hen was mogelijk geweest.

Hier uit reſulteert al verders, dat men zig vrugteloos beroept daar op, dat tegens hem ſlegts eene *politicque Dispoſitie* genomen is, waar toe geen *Rechterlijk onderzoek* vereischt wordt; maar dan althans wordt 'er tot eene *politicque Dispoſitie* een *Politicq onderzoek* vereischt; een onderzoek, dat niemand zal ontkennen, ten minſten te moeten gaan over de *gegrondheid* of *waarheid* van het misdadig fait, zoo al niet over deszelfs *qualificatie* en *graad* van *culpabiliteit*.

Had-

Hadden Curateuren onnodig geöordeeld te onderzoeken, of in de daad in de *Leydſche Franſche Courant*, *haatlijke*, dat is, *berispelijke* en *onwaare* voordrachten, nopens de Franſche of onze Revolutie, gedaan waren, dan ten minſten hadden ze, door hem te hooren, moeten onderzoeken, " of hij bepaaldelijk erkende, Auteur van „ die voordrachten te zijn; " 't geen hij ondertusſchen zegt te kunnen ontkennen, offchoon hij anderzints geene reden voor zig vinde, om die zelfde voordrachten te desavoueeren: Of zal men ſtaande houden, dat niet alleen omtrent de *qualificatie* der delicten, maar ook omtrent hunne *realiteit*, dat is, omtrent de *waarheid* van 't geïmputeerde fait, eene *zedelijke overtuiging* genoegzaam is, *die in het gemoed beſtaat van hem, die den politiquen maatregel neemt?*

Het is niet te denken noch te hoopen, dat deze ſtelregel, die 't grootſte grondbeginſel van 't *Schrikbewind* in Vrankryk heeft uitgemaakt, immer tot ſtaving der Bataafſche Revolutie, ten verderve der Natie, zal aangenomen worden.

Eindelijk moet het Committé, ten reſpecte van dit poinct, 'er nog bijvoegen, dat, voor zoo veel het Committé kan nagaan, nimmer tot de jongſte Revolutie toe, eenige dispoſitie tegens een Profeſſor aan de Leydſche Univerſiteit, zelfs niet ten overſtaan der toenmalige Souveraine Vergadering, of door derzelver Commisſarisſen, genomen is,

zon-

zonder hem te hooren. Zulks heeft inzonderheid in de zoo ongelukkige jaaren van 1618. en 1619. plaats gehad, zoo ten opzichte der dadelijk afgeſtelde Profeſſoren, als der anderen, die eenige onaangenaamheden ondergaan moesten: Dit had plaats bij de remotie van den Profeſſor ABRAHAM HEYDANUS: Dit had plaats in 't zeer recente geval van den Profeſſor BAVIUS VOORDA.

En het Committé is van oordeel, dat niemand, die de eer eener Revolutie, tot herſtel der Vrijheid ſtrekkende, ter harte neemt, gaarne zien zoude, dat dezelve kennelijk ware en bleeve aan eene juist tegenovergeſtelde handelwijze van 't geen plaats gehad heeft zelfs in tijden, die men, te recht, als ongelukkig voor 's Lands Vrijheid geweest zijnde, gewoon is te beſchouwen.

Dit, MEDEBURGERS! achten wij genoeg ten aanzien der twee groote ſtraks door ons opgegeven Poincten, uit welken en het geen daar over is gezegd, naar ons oordeel, genoegzaam gebleeken is; " 1°. Dat Curateuren verkeerdelijk de gedaane re„ motie doen voorkomen als een bedrijf der Pro„ viſioneele Repreſentanten, ten minſten als eene „ daad, regtſtreeks op het gezag van dezen ver„ richt, en dus even verkeerdelijk daar op hunne „ eigene onverantwoordelijkheid, zoo wel als de „ wettigheid en validiteit derzelve remotie, trach„ ten te grondvesten: 2°. Dat die remotie *quoad* „ *formam* laboreert aan een *radicaal vitium*, we„ gens

„ gens het niet toelaten van Mr JOHAN LUZAC, „ ter behoorlijke defenſie, bijzonderlijk daar het „ in meer dan één opzicht aan kwam op *faiten*, „ van welker waarheid niet dan uit deszelfs eigen „ adveu naar behooren konde conſteeren."

Het wordt tijd de zaak thans van eenen anderen kant te beſchouwen, en dezelve, na tot hier toe ſlegts het oog gevestigd te hebben op de *form*, als nu ook *quoad materiam* in overweging te nemen, dat is, te onderzoeken, " op welke gron- „ den de Remotie van Profeſſor LUZAC door Cu- „ rateuren geſchied zij. "

Wij ontmoeten die gronden beknoptelijk en als in éénen adem voorgedragen bij de Reſolutie van 8 February 1796. zoo als die te vinden is, in de Bijlagen achter de eerſte Memorie van LUZAC, ſub N°. 1, en wij zullen, om in dezen aan derzelver kracht niets te kort te doen, de geheele voordragt daar van woordelijk alhier laten volgen.

„ Curateuren, overwegende, hoe zij zedert „ lang met het uiterſte ongenoegen hebben opge- „ merkt de *Ariſtocratiſche* gevoelens, en der Fran- „ ſche en Bataafſche Revolutie ongunſtige denk- „ wijze, in de *Franſche Leydſche Courant* door- „ ſtraalende, en hoe zij nu door de beide voorge- „ melde Decreeten van de *Proviſioneele Repreſen- „ tanten des Volks van Holland* ontwijffelbaar zijn „ onderricht, aan den eenen kant, dat gemelde „ JOHANNES LUZAC was de Autheur van de-

„ zelve Courant, en aan den anderen kant, dat het
„ gevaar, dat daar in voor de goede zaak des Va-
„ derlands mogt gelegen zijn, dat hij LUZAC de
„ *Hiſtoria Patriae* aan 's Land Hooge-School
„ bleef doceeren, een voorwerp mede heeft op-
„ geleverd voor de zorg der Vergadering van Hol-
„ land zelve: Overwegende alzoo de gronden,
„ waarop het *Committé van Algemeene Waak-*
„ *zaamheid* gebouwd is, hoe in de daad van den
„ leertrant aan 's Lands Hooge-School, bijzon-
„ der in het vak der *Vaderlandſche Geſchiedenis*,
„ voor de Academiſche Jeugd zeer veel afhangt,
„ ten aanzien van derzelver aanſtaande beöordee-
„ ling en waarneming van 's Lands tederſte belan-
„ gens: Overwegende, hoe zij Curateuren, al
„ aanſtonds na de zoo gunſtige ommekeer van za-
„ ken, zig ten dezen tot eenige bekende voorzie-
„ ningen verpligt gevonden hebben: Overwe-
„ gende, hoe zij de denk- en leerwijze der Hoog-
„ leeraaren, welke aan hun opzicht is toever-
„ trouwd, nog des te meer hebben moeten ter
„ harte nemen in een tijd, waar in ons Gemeene-
„ best van alle kanten belaagd wordt: Overwegen-
„ de eindelijk, hoe de Profesſor JOHANNES LU-
„ ZAC zig dan ook des te meer aan de algemeene,
„ en aan hunne bijzondere opmerking heeft bloot
„ geſteld, en hoe bijzonderlijk de voortduring zij-
„ ner Profesſie in de Vaderlandſche Hiſtorie ſcha-
„ delijk zoude zijn. "

„ Zoo

„ Zoo hebben welgem. Curateuren over 's Lands
„ Univerſiteit, na rijp overleg, goedgevonden
„ den voorgemelden JOHANNES LUZAC te ont-
„ ſlaan als Profeſſor *Hiſtoriae Patriae*, gelijk
„ dezelve daar van ontſlagen wordt mits dezen,
„ en wijders denzelven ernſtig te vermaanen en *aan*
„ *te beveelen*, gelijk dezelve vermaand en *aanbe-*
„ *volen* wordt bij dezen, om in het onderwijzen
„ van de *Griekſche Taal* en *Oudheid* zig zorgvul-
„ dig van alle Staatkundige aanmerkingen te ont-
„ houden, noch zig eenige uitdrukkingen te ver-
„ oorloven, welke de Jongelingſchap, waarop het
„ Nageſlacht haar hoop gevestigd heeft, tegens
„ de thans erkende en aangenomen gronden van
„ *Vrijheid* en *Gelijkheid* zouden kunnen voorin-
„ neemen, of hen buiten ſtaat ſtellen dezelve na-
„ derhand bevoorderlijk te zijn; met verklaring
„ dat het Curateuren welgemeld onaangenaam zou
„ zijn, om, wanneer hij Profeſſor LUZAC deze
„ hunne welmeening in 't vervolg niet *naauwkeu-*
„ *rig* in agt nam, tot meer beſlisſende Beſluiten
„ te moeten overgaan, en van zijne *bekende kun-*
„ *de*, tot welzijn van de Univerſiteit, niet meer
„ *al dat nut* te kunnen trekken, dat zij 'er billijk
„ van verwagten. "

„ Nog hebben Curateuren het Tractement van
„ den voornoemden Profeſſor LUZAC, 't welk
„ voor beide zijne Profeſſiën geſteld was op *twee-*
„ *duizend* Guldens, thans voor zijne Profeſſie

„ *Graecae Linguae verminderd* en bepaald op
„ *zestien-honderd* Guldens, aanvang nemende op
„ heden. "

Veele en verschillende bedenkingen doen zig hier als om strijd voor den geest des opmerkzamen beschouwers op; edoch het Committé zoude meenen zijne taak verre te buiten te gaan, indien hetzelve gemelde Resolutie van stuk tot stuk wilde vergelijken met de *Grieven*, door Mr. JOHAN LUZAC daar tegens ingebragt, en de *remarques* daar op door hem gemaakt, zonder dat aan de zijde van Curateuren slegts *één* derzelven zij *beantwoord* geworden. Het zal genoeg zijn, uwe aandagt te bepalen tot de volgende zeer gewigtige aanmerkingen; en wel in de eerste plaats, dat de eigenlijke beschuldigingen, zoo als zij bij de hier boven aangehaalde pasage voorkomen, zijn geheel *vague*, en alleen bestaande in *woorden*, en *onbepaalde assertiën*. Immers wat zijn toch de *Aristocratische* gevoelens, welke hier de plaats van *misdaad* moeten bekleeden? Is het denkbeeld, aan het woord *Aristocratie* te hechten, genoegzaam zeker bepaald, om, op krachte dier bekende *qualificatie*, ten allen tijde veilig te beslisen, waar zij al, en waar zij niet, gevonden worde; of is niet veel-eer dat zelfde zoo vaak misbruikte, en van zijne oorspronglijke betekenis zoo zeer verbasterde woord, van zulk eene wisselvallige, van zulk eene verschillende beduidenisse, dat men, bijzonderlijk in deze

dagen, bij deszelfs onderſcheiden gebruik, naauwelijks de waare bedoeling, waar mede het gebezigd wordt, anders kunne of durve bepalen dan uit *den geest des Spreekers*, en overeenkomſtig dezen te beſluiten, of men 'er de hoogst-ſchadelijke beginſels van eigenbaatige, trotſche, vermogende, heerschzugtige Volksverachters en Voorſtanders eener met recht gehaate Familie-Regeering door te verſtaan hebbe, dan wel de rechtſchapene denkwijze der onverſchrokkene Handhavers van Orde, Recht en Wetten.

't Is waar, Curateuren hebben getracht het onbepaalde en onzekere des woords *Ariſtocratie* eenigzints te verminderen, door 'er, in navolging van het *Committé van Waakzaamheid*, bij te voegen, *eene der Franſche en Bataafſche Revolutie ongunſtige denkwijze:* Doch wat zegt ook hier wederom eene *ongunſtige denkwijze?* Is ook deze uitdrukking niet even *vague*, even *onbeſtemd* en *onzeker*, als de andere? Wat verſtaat men door de *Franſche Revolutie*? Binnen welk tijdvak wordt die door Curateuren beſloten? en tot welke gebeurtenisſen wordt ze uitgeſtrekt? En wat is hier *eene der Bataafſche Revolutie ongunſtige denkwijze?* Is dit de geheele *Bataafſche Revolutie* en de Affchaffing van het Stadhouderlijk bewind, of wel eenigen der modificatiën van die Revolutie, in haaren aanvang of voortgang?

Eene tweede en niet min gewigtige aanmer-

king is deze : Dat de pretenſe beſchuldiging van *Ariſtocratie*, zoo als zij door Curateuren werd aangevoerd, om te gelden tegen LUZAC als Profeſſor, alleenlijk is eene gevolgtrekking uit het geen hem ten laste gelegd is, als Redacteur der *Leydſche Franſche Courant;* en, ten dezen opzichte, is aan het Committé voorgekomen, zeer relevant te wezen, 't geen door meer- gemelden LUZAC bij zijne tweede Memorie op dit poinct is ter nedergeſteld; weshalven 't Committé vermeent der waarheid ſchuldig te zijn, dit gedeelte zijner defenſie alhier geheel over te neemen. Dus luiden op dit ſujet zijne (zoo ons voorkomt) zeer gegronde remarques.

„ Het valt in 't oog, dat de voordragt, door het „ *Committé van Waakzaamheid* tot des Onder- „ getekendens remotie, op den 8. January 1796. „ gedaan, uitdrukkelijk inhoudt de vraag: " " Of „ „ hij (NB.) *in zijne qualiteit als Profeſſor* „ „ *niet zoude behooren te worden geremoveerd*, „ „ uit hoofde (NB.) dat hij, als Redacteur „ „ van de *Leydſche Franſche Courant*, ſteeds „ „ blijken gegeven had van zijne *Ariſtocrati-* „ „ *ſche* denkwijze, enz. " " Billijk ſtaat een „ ieder verwonderd over dezen ſingulieren zamen- „ hang, *of hij niet moest geremoveerd worden* „ *als Profeſſor, om dat hij naar hun begrip* „ *misdeed als Redacteur* ? Indien deze laatſte „ qualiteit eenige onverbreekbaare betrekking had „ op de eerſte, zoo dat het een noodzaakelijk

„ ge-

„ gevolg was, dat zijne ſchuld in de laatſte quali-
„ teit tevens zijne ſchuld in de eerſte noodzakelijk
„ met zig bragt, dan zoude die vreemde vraag
„ eenigzins ſteê kunnen houden: Als een Hoog-
„ Leeraar in de Godgeleerdheid gevaarlijke gevoe-
„ lens als Predikant op den Kanſel bragt, dan zou-
„ de men, ten tijde der onrustige jaloersheid op
„ de rechtzinnige leer, hebben kunnen vraagen,
„ *of een Profesſor in deze zijne qualiteit niet be-*
„ *hoorde van de Univerſiteit geweerd te worden,*
„ *om dat hij als Predikant ſteeds blijken van on-*
„ *rechtzinnigheid gaf?* Maar in welk noodzake-
„ lijk verband ſtond doch de *Leydſche Franſche*
„ *Courant* met de Profesſiën in de *Griekſche Tale*
„ en *Vaderlandſche Geſchiedenis?* Had men ten
„ minſten de vraag aldus niet behooren voor te
„ ſtellen? *Of* JOHAN LUZAC *in zijne qualiteit*
„ *als Profesſor aan de Univerſiteit niet zoude be-*
„ *hooren te worden geremoveerd, uit hoofde dat*
„ *hij, in die post, dezelfde* Ariſtocratiſche *ge-*
„ *voelens leeraarde en voorſtond, waar van hij*
„ *als Redacteur van de* Franſche Leydſche Cou-
„ rant *ſteeds blijken had gegeven*? In zulk eene
„ voordragt (de waarheid of relevance der aantij-
„ ging in 't midden gelaten) was ten minſten eeni-
„ ge ſchijn van reden en juistheid geweest. Nu
„ integendeel komt de vraag eenvoudig hier op
„ neder: *Of men zig van 't publijcq gezag niet*
„ *moest bedienen, om* JOHAN LUZAC *in zijne*

„ *publijcque Post te ſtraffen over iets, waar in hij*
„ *als Particulier en in zijn privé had mishaagd?*
„ Dit voetſpoor, 't welk in alle tijden geſcheenen
„ zoude hebben, door misbruik van magt, regel-
„ regt op geweld uit te loopen, maar 't geen vooral
„ onder eene vrije Volks-Regeering, en na de af-
„ gekondigde *Rechten van den Mensch en Bur-*
„ *ger*, als zodanig beſchouwd moest worden,
„ wordt ondertusſchen bij de Reſolutie van Cura-
„ teuren ingeſlagen: En de vooronderſtelling van
„ de geöorloofdheid dier handelwijze wordt voorts
„ met redenen bekleed, waar van ſtraks eenigzints
„ nader zal gehandeld worden. Voor als nog de-
„ zelve niet aanroerende, betuigt de Ondergete-
„ kende eerbiedig in 't gevoelen te ſtaan, dat,
„ zoo dra hij aan zijne verplichtingen bij de Uni-
„ verſiteit voldeed; zoo lang hij zijne Profesſiën
„ met nut en naarſtiglijk waarnam; zoo lang men
„ hem niet met grond konde te laste leggen, dat
„ hij zig als Profesſor eenigzints te buiten ging,
„ of ſtellingen leerde, die men te recht gevaarlijk
„ oordeelde met den ſtaat van den Lande, dat zoo
„ lang ook hem, even min door de *Repreſentan-*
„ *ten van 't Volk van Holland*, als door Curateuren,
„ de effecten van 't mutueel Engagement, 't welk
„ hij met den Lande had aangegaan, en aan zijne
„ zijde volledig presteerde, afgenomen, of het
„ door hem ongeſchonden bilateraal Contract ver-
„ broken mogt worden. Als Redacteur der *Leyd-*

„ *ſche*

„ *ſche Franſche Courant* (geſteld hij ware zulks
„ geweest) had hij met Curateuren niets ge-
„ meens: Hij was hen deswegens, zoo min als van
„ eenig ander zijner particuliere daaden, verant-
„ woording verſchuldigd; zij kenden, zij mogten
„ in hem niets anders als den Profesſor beſchou-
„ wen; en, zoo lang hen niet gebleken was, dat
„ hij als Profesſor iets ſtrijdigs tegen zijn pligt
„ gedaan had, ſtond het hen in geenen deele vrij,
„ hem in die qualiteit, waar in een van hen ſchreef,
„ *dat hij niets als lof verdiende*, te removeeren.
„ Dit zelfs ('t zij met eerbied gezegd) was niet
„ geöorloofd aan de Vergadering met de Souve-
„ raine Volks-magt bekleed, om dat geen Souve-
„ rain, 't zij Volk, 't zij Monarch, de *Rechten van*
„ *den Mensch en Burger* mag ter zijde ſtellen.
„ Had JOHAN LUZAC niets als Profesſor mis-
„ daan, dan konde hij door hen in die qualiteit
„ met het verlies van zijne Post en van een gedeelte
„ zijner Jaarwedde niet gemulcteerd worden: Had
„ hij als Redacteur der *Leydſche Franſche Cou-*
„ *rant* misdreven, dan was hij ſtrafbaar niet als
„ Profesſor, maar als Particulier; dan was de Ju-
„ ſtitie aanwezig; dan ſtonden de Rechtbanken
„ open: Dan konde men tegens hem als Redac-
„ teur *politiquement* disponeeren, indien men oor-
„ deelde, dat dit met de Vrijheid, inzonderheid
„ met de geproclameerde Vrijheid der Drukpers,
„ beſtaanbaar was: Of liever men had reeds *politi-*

„ *quement* gedisponeerd: Maar dit was niet ge-
„ noeg; en, na dat de Ondergetekende volſtandig
„ geweigerd had, wat hem betrof, zig aan die
„ *wederrechtelijke politique dispoſitie* te gedragen,
„ moest 't geen hem als Particulier niet had kun-
„ nen benadeelen, jegens hem, als Profesſor,
„ t'huis gebragt worden. "

De derde en in het voor handen zijnde geval meest ſtringeerende aanmerking, waar op het Committé uwe aandagt moet bepaalen, is deze: " Dat
„ Mr. JOHAN LUZAC, gelijk ook reeds bij het
„ Rapport uwer Perſoneele Commisſie is aange-
„ drongen, de Poincten van beſchuldiging, in zoo-
„ danig daglicht, als die zijn voorgedragen, en ten
„ dien effecte dat hij daarom zoude mogen gedimi-
„ teerd geworden zijn, ten ſterkſten vermeend te
„ mogen *ontkennen!* Wat zeggen wij, *ontken-*
„ *nen?* dat hij Curateuren openlijk en bij herhaa-
„ ling heeft *geprovoceerd*, om uit eenige zijner
„ Schriften, de *Leydſche Franſche Courant* zel-
„ ve niet uitgezonderd, eene enkelde pasſage bij
„ te brengen, welke zoude kunnen dienen ter
„ ſtaving zijner pretenſe *Ariſtocratiſche* en der
„ Franſche of Bataaffche Revolutie ongunſtige ge-
„ voelens, in dien zin, dat daar uit zelfs het min-
„ ſte gevaar voor de belangen der goede zaak, in
„ het vormen der aan hem toevertrouwde Jeugd,
„ op eenigen grond te dugten zij. " En waarlijk deze provocatie wordt hier te meer van klem, wanneer

neer men dezelve gefteld ziet tegens over het daar op gevolgde *ftilzwijgen* van Curateuren ; en zulks offchoon zij, na tot tweemaalen toe, op de minst voldoende wijze, hun Befluit ter Remotie bij Ulieden gerechtvaerdigd te hebben, voor de derde reize tot de *fpecifique opgave* der befchuldigingen en eene behoorlijke verificatie van dezelven, op het ernftigst, door uwe Vergadering zelve zijn *aangemaand ;* eene aanmaaning tot iets, 't welk zij, ook buiten zodanige dringende beweeg-gronden, aan de rechtvaerdigheid, aan zig zelven, aan de Hooge-Schoole, en aan het Vaderland verfchuldigd waren, doch waar van het nalaten als nu niet kan misfen bij elken onpartijdigen Befchouwer den diepften indruk te maken.

Trouwens het is, (en deze is onze laatfte aanmerking,) het is, volgens de eigene voordragt van Curateuren, overeenkomftig met die van het *Committé van Waakzaamheid*, niet zoo zeer een wettig bezwaar wegens het voorledene, eene reeds plaatsgrijpende ondervinding zijner fchadelijke leerwijze, dan wel eene *vreeze* voor het *toekomende*, of liever voor 't geen bij vervolg (naar 't begrip van Curateuren) *mogelijk zijn zoude*, welke ten grondflage der gedane Remotie verftrekt heeft: — Het is niet de verkeerde invloed, welken LUZAC dadelijk gehad heeft, maar die, welken hij *geacht moet worden* op de ftudeerende Jeugd *te zullen* KUNNEN *hebben ;* 't is deze laatfte *denkbeeldige* fchadelijkheid al-

alleen, welke hem in het oog van Curateuren zoo gevaarlijk maakte, dat hij daarom van zijne Post verdiende ontzet te worden, en zulks, niet tegenſtaande hij in dat vak, waar in die voorziening moest werken, geduurende de drie laatſte Academiſche jaaren geene lesſen gegeven had; niet tegenſtaande zijne voor handen zijnde vroegere lesſen geen het minſte bewijs tegens hem opleverden; niet tegenſtaande hij zig beroepe op de in hunne jegenswoordige publieke Posten gemanifesteerde grondbeginſels zijner gewezene Toehoorders of Leerlingen in een en ander vak; niet tegenſtaande hij, volgens het eigen adveu van Curateuren, zijne Post als Profesſor ſteeds met den grootſten lof had waargenomen; en eindelijk, niet tegenſtaande zij zelve van zijne *bekende kundigheden* het grootſte *nut* meenden te mogen verwagten.

Het Committé zoude hier, uit de beide Memoriën van Mr. J. LUZAC, nog veele, zeer veele opmerkelijke bijzonderheden kunnen bijbrengen, die, offchoon wel allen niet even relevant, echter over het geheel kunnen beſchouwd worden als ter dezer materie zeer wel dienende, en vooral geſchikt, om het ſchijnbaar ſtrijdige der handelwijze van Curateuren eenigermate op te losſen, en deze anderzints duistere zaak, in haaren aanleg, bedoeling en zonderlingen loop, vrij wat lichts bij te zetten: Edoch het Committé vermeent uwe pretieuſe aandacht hier mede niet langer te moeten bezig houden,

den, te min daar hetzelve van oordeel is, bij de tot hier toe aangevoerde bedenkingen, reeds zoo veel gezegd te hebben als nodig schijnt ter afdoening van het eerste deel zijner taak, namelijk het onderzoek, " of 'er al of niet termen gevonden „ worden, om Mr. J. LUZAC, als Professor in de „ *Vaderlandsche Historie*, te herstellen? "

Hier mede dan van deze eerste vraag afstappende, omme daar op Ulieden straks nader te dienen van dadelijk advis, gaat het Committé over tot het tweede deel zijner taak, namelijk, het onderzoek, „ in hoe verre de demissie, door Mr. J. LUZAC „ zelven, als Professor in de *Griekse Tale*, ge„ geven, in verband staa met deszelfs Remotie „ als Professor in de *Vaderlandsche Historie*, in„ zonderheid met den gantschen zamenhang der „ Resolutie van Curateuren, in dato 9. February „ 1796. " mitsdien, uit welk een oogpunt die demissie moete beschouwd worden; ten einde vervolgens hier op ook Ulieden te kunnen adviseeren, „ of en in hoe verre 'er termen zijn, om denzel„ ven tot zijne nedergelegde Professie weder te „ admitteeren. "

Curateuren vermeenen met grond staande te mogen houden, dat het ontslag, door LUZAC als Professor in de *Griekse Tale* genomen, is eene *vrijwillige*, geheel op zig zelve staande, en van de voorafgegaane Remotie volstrekt onafhanglijke daad, waar tegens hij door geene nadere dispositie van

uwe

uwe zijde kunne of behoore gereleveerd te worden.

Om nu de waarde dezer ſuſtenuë van Curateuren best te beöordeelen, zal het nodig zijn met onze gedagten een weinig terug te treden tot de ſtraks gegevene korte voordragt van den loop der zake, ten einde uit de omſtandigheden daar bij vermeld, als mede uit de volgende, op die omſtandigheden gegronde, conſideratiën, te kunnen beſlisſen, "in „ welk een verband die zoo genoemde *vrijwillige* „ demisſie geſtaan hebbe met de voorafgegaane Re- „ motie en Reſolutie van 8. February 1796."

1°. Mr. J. LUZAC was geremoveerd — naar zijn inzien geheel onrechtvaerdig, geheel onwettig geremoveerd, — en hier door op de grievendſte, op de onverdiendſte wijze geſletrisſeerd: Die ſletrisſure, zoo lang zij ongerepareerd bleve, verſpreidde een nevel van blaam, van ſchuld-vermoeden over hem in zijne (*quaſi*) behoudene Post; waar van, gelijk hij te recht zegt, eer en luister, en niet het pecunieele voordeel, de ziel en 't leven is; zij moest den diepſten indruk geven aan het hart der ſtudeerende Jeugd, zijnen invloed op dezelve verzwakken, zijne Leſsen min vrugtbaar maken, hem aan onaangenaamheden blootſtellen, en hem alzoo allen moed, alle lust benemen, om, gelijk hij tot dien tijd toe gedaan had, zijne Profesſie tot dat nut van Univerſiteit en Vaderland te doen verſtrekken, welk Curateuren erkennen daar van te zijn genoten; kortom, hij was niet meer dezelfde, die

hij

hij te voren was, en zijne Remotie als Hoogleeraar in de *Vaderlandſche Geſchiedenisſen* ſtond regtſtreeks in verband met het ander deel zijner Profesſie.

2°. Het Tractement van LUZAC was *willekeurig* verminderd, voor zoo verre namelijk Curateuren hadden kunnen goedvinden voor de hem afgenomene Profesſie *vier-honderd* Guldens op 't hem toegezegde jaarlijksch Appointement van *twee-duizend* Guldens te defalqueeren, terwijl intusſchen het onderwijs in de *Vaderlandſche Geſchiedenisſen* bevorens altijd op *twee-honderd* Guldens bepaald, en ook op dien voet laatſtelijk door wijlen den Hoogleeraer VALCKENAER was waargenomen. In plaatze dus van *agttien-honderd* Guldens, zoo als hij wettig konde rekenen hem bij zijne aanſtelling voor de Profesſie in de *Griekſche Tale* toegezegd te zijn, zoude hij nu ſlegts *zestien-honderd* Guldens genieten, en deze *geheel arbitraire*, geheel onverdiende vermindering bragt alwederom zijne Remotie in een zeer naauw verband met de hem overgelatene Profesſie.

3°. En dit geldt hier boven alles, de Voorwaarden, op welken hem (*quaſi*) vergund werd zijne Profesſie in de *Griekſche Tale* te behouden, waren niet alleen hoogst-vernederend, maar tevens van zodanigen aart, dat hij daar aan, behoudens zijne eigene voldoening, behoudens den aart der zake, en de belangen der aan hem toevertrouwde Jeugd, niet konde voldoen. Men vergunde hem,

ja!

ja! de *Griekſche Tale* en *Oudheid* te blijven leeraaren, maar hij moest dit doen op zodanige wijze, dat daar door zijne Lesſen, als 't ware, geheel van ziel beroofd werden, en op weinig meer dan eene drooge kennis van woorden en ſpreekwijzen zouden uitloopen: Hij moest de Atheenſche Oudheid en Regeerings-form leeren kennen, zonder daar bij iets te mogen zeggen van de Staatkunde, waar op die gebouwd waren: Hij moest de Geſchiedenisſen der Griekſche Volkeren voordragen, zonder eenigzints over gebeurtenisſen, zaken en perſonen, te mogen redeneeren: Hij moest de oude Schrijvers uitleggen, zonder opheldering te mogen geven, buiten welken zij geheel onverſtaanbaar zijn: Hij moest zijn geheel onderwijs in geduurigen ſchroom verrichten, en zig geheel afhanglijk beſchouwen van den zin, dien men aan zijne woorden zoude willen hechten, als hem verboden zijnde, " zig ZORGVULDIG te onthou-„ den van alle uitdrukkingen, die de Jongeling-„ ſchap tegens de aangenomene gronden van *Vrij-„ heid* en *Gelijkheid* ZOUDEN KUNNEN VOOR-„ INNEMEN. "

Het Committé zoude vermeenen aan het eigen gevoel en verlicht oordeel dezer Vergadering te kort te doen, indien hetzelve, op deze eenvoudige voordragt, nog verder wilde treeden in een zorgvuldig onderzoek, in hoe verre Mr. J. LUZAC, bij zodanige Voorwaarden en onder de daarmede ver-

verbondene bedreigingen kunne gerekend worden, als *Man van eer en gevoel*, als een Leeraar, die uit geheel andere beginſelen, dan *om den broode*, zijne Post bevorens blijkt aanvaard te hebben, vrij gebleven te zijn in zijne keuze; en de Academiſche Jeugd zelve (om hier niet eens van den Senaat te ſpreken,) liep, als 't ware, die keuze vooruit; en had naauwlijks de Remotie in alle deze haare omſtandigheden vernomen, of zij deed afſtand van allen verderen aandrang, en begreep veeleer een *geliefden Leeraar* te moeten willen miſſen, dan denzelven te blijven houden op eene wijze, die en zijner en haarer onwaardig was.

Meer acht het Committé niet nodig ter beſliſſing, uit welk een oogpunt de zoogenoemde *vrijwillige* demisſie van Mr. J. LUZAC, als Profeſſor in de *Griekſche Tale*, moete beſchouwd worden. Alles, wat 'er op dit ſujet gezegd is, brengt op de blijkbaarſte wijze die Demisſie in verband met de voorafgegaane Remotie in het vak der *Vaderlandſche Geſchiedenisſe*, en voert ons dus als van zelve met onze gedachten tot de Remotie te rug, ten einde, uit de wettigheid of onwettigheid van deze, ook gelijktijdig te bepaalen, " in hoe verre 'er al „ of niet termen zijn, om Mr. J. LUZAC, als „ Profeſſor in de *Griekſche Tale*, wederom te „ admitteeren. "

Daar nu het Committé van oordeel is, bij het eerſte gedeelte van dit zijn Rapport, ten aanzien

van dit Poinct, de wettigheid, namelijk, of onwettigheid der Remotie zelve, genoegzame gronden ter beslissing te hebben opgegeven, zoo meent hetzelve ook hier mede het aan hun gedemandeerd onderzoek behoorlijk te hebben voleïndigd; weshalven het Committé, als nu zulende dienen van Advis, verklaart van oordeel te zijn:

„ Dat — aangezien de Remotie van meergemelden Mr. JOHAN LUZAC, zoo *quoad formam*, door hem niet toe te laten tot eenig verhoor of eenige defensie hoegenaamd, zelfs niet over de *faiten* tot grond daar van gelegd, en die gedeeltelijk door hem *ontkend* worden, als, *quod ad materiam*, door het vague, onbestemde, onbewezene, irrelevante, en geheel arbitraire der Beschuldiging zelve, in allen opzigte laboreert aan *radicale gebreken*: — Aangezien dit vitieuse, ook zelfs in gevalle eener zoo genoemde *politicque Dispositie*, in volle kracht blijft stand houden, en door geene approbatoire Resolutie der hoogst-geconstitueerde Macht kan worden weggenomen; neen, maar die Remotie uit eigenen aart doet zijn *nul* en *wederrechtelijk*; — en eindelijk — aangezien zodanige *arbitraire* en *wederrechtelijke* handelwijze allezints aanloopt tegen die *Rechten van den Mensch en Burger*, welke, gelijk zij zijn, en in alle tijden de grondslagen behoren te zijn van alle Bestuur, zoo ook door de Provisioneele Re-

„ Repreſentanten zelven tot regels van hun gedrag
„ openlijk zijn aangenomen: — Dat op deze
„ gronden, niet alleen termen gevonden worden,
„ om Mr. J. LUZAC, als Profeſſor in de *Vader-*
„ *landſche Hiſtorie* aan 's Lands Hooge-Schoo-
„ le, te herſtellen, maar ook, dat die herſtel-
„ ling hoe eer hoe liever dadelijk behoore te
„ geſchieden. — En wijders dat — daar de
„ demisſie door voornoemden Mr. J. LUZAC zel-
„ ve als Profeſſor in de *Griekſche Tale* verzogt
„ en genomen, zoo wegens de fletrisſure, hem
„ wederrechtelijk aangedaan, als wegens de ho-
„ nende, bezwaarende en onuitvoerlijke voor-
„ waarden, waar mede het behoud dier Profes-
„ ſie, bij de Reſolutie van Remotie, verbonden
„ was, niet anders kan beſchouwd worden dan
„ te zijn een notoir gevolg dierzelve Remotie,
„ en alzoo met het in ſtand blijven of vernieti-
„ gen van deze te moeten kracht hebben of niet: —
„ Dat, uit aanmerking hier van, de gemelde de-
„ misſie, in cas van herſtelling, behoort te worden
„ geconſidereerd als niet gedaan, en diensvol-
„ gens de meergenoemde Mr. J. LUZAC als Pro-
„ feſſor in de *Griekſche Tale* wederom te wor-
„ den geadmitteerd; — alles onder zodanige bij-
„ gevoegde voorziening, als best kunne dienen
„ tot reparatie van deszelfs eere, tot indemni-
„ ſatie van geleden verlies, en verdere billijke
„ Grieven. "

Edoch refereert het Committé zig aan Uwlieder meer verlicht oordeel.

Het PROVINCIAAL COMMITTÉ *van* HOLLAND.

Geschreven in den HAGE
den 7. Maart 1797. K. HOVENS, vt.

Ter ordonnantie van hetzelve,
J. F. LEEMANS.

N°. XIII. B.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *der Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

Den 10. *Maart* 1797.

Ontfangen eene Misfive van het *Provinciaal-Committé*, in dato 7. dezer maand, waarbij het zelve overzendt eene zeer ample *Memorie* van Mr. J. LUZAC, en tevens in die zaak dient van deszelfs *Conſideratiën* en *Advies*, zijnde gem. *Misfive* hier na volgende ge-inſereerd.

(*Fiat inſertio.*)

Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verſtaan, de voorſz. *Misfive* en *Memorie* afzonderlijk te doen drukken, en voorts tot op morgen in advis te houden het bepaalen van den dag tot afdoening dezer zaak.

N°. XIV. A.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *der Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

Den 11. *Maart* 1797.

Aan de orde van den dag zijnde, het nader bepaalen van eenen dag, tot afdoening der zaak van Mr. J. LUZAC, heeft de Presidént aan de Vergadering gecommuniceerd, dat hij geïnformeerd was, dat de Memorie van gem. LUZAC, en het Advis van het *Provinciaal-Committé*, in dezelve zaak, op aanstaanden Donderdag zou kunnen zijn afgedrukt, en aan de Leden worden gedistribueerd; en is vervolgens Maandag den 20. dezer maand bepaald, tot de verdere deliberatie over en de finale beslissing in deze zaak.

Vervolgens is op voordragt van een der Leden goedgevonden en verstaan, den Secretaris dezer Vergadering te autoriseeren, om, zonder resumtie, bij Missive aan den Burger LUZAC kennis te geeven, dat deze Vergadering verlangt, dat door hem, uiterlijk op aanstaanden Donderdag, aan derzelver Presidént worde ingezonden de Missive of het *schriftelijk bewijs*, waar van in zijne Memo-

rie, aan het *Provinciaal-Committé* overgezonden, op pag. 15. melding wordt gemaakt, bij welk *schriftelijk bewijs* een der Curateuren zig had uitgelaaten de hoop te hebben, dat, " als hij (LUZAC) maar afzag van zijne relatie op zijn ouderlijk goed en eigendom, hij in zijne Post als Profesfor, waar in hij niets als roem verdiende, zoude continueeren, en dat dan de Univerfiteit nog lange de vrugten van zijne voortreflijke bekwaamheden zoude genieten; " ofte wel eene behoorlijke Copie of Extract-Authenticq, voor zoo verre die periode aangaat, of daarmede in verband ftaat.

N°. XIV. B.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *der Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

Den 16. Maart 1797.

Ontfangen eene Misfive van den Burger LUZAC, in antwoord op de Misfive, voorleden Saturdag door den Secretaris, op last dezer Vergadering, aan hem geschreven; met het daar bij gevoegde Extract, zijnde het een en ander hier na volgende geïnfereerd.

Aan

Aan de Burgers, Leden van het
PROVINCIAAL-BESTUUR
van HOLLAND.

MEDEBURGERS!

„ Het heeft Ulieden behaagd bij eene Aanschrij-
„ ving van den 11. dezer van mij *in originali* te re-
„ quireeren den Brief, uit welken ik gemeend
„ hebbe bij mijne Memorie van defensie, aan 't
„ *Committé-Provinciaal* ingezonden, eene bijzon-
„ derheid aan te moeten voeren, welke konde die-
„ nen om der zake mijner Remotie, als Profesor
„ in de *Vaderlandsche Geschiedenis*, eenig licht
„ bij te zetten. "

„ Zoo natuurlijk en gepast aan uwen kant deze
„ vordering kunne schijnen, zoo pligtmatig zou-
„ de het aan mijne zijde wezen, daaraan ten spoe-
„ digsten te voldoen; en zoo geredelijk zelfs ware
„ ook voorzeker dit reeds door mij geschied, in-
„ dien ik niet hierin tot dus verre ware terug ge-
„ houden door eene scrupule van den tederssten
„ aart, en welke ik vermeene voor Ulieden niet
„ te moeten verbergen. Zij is deze, dat de
„ Brief in questie uit eigenen aart ongeschikt is,
„ om in zijn geheel, als een Bijlage, ofte zelfs
„ gedeeltelijk, met de overige Stukken geprodu-
„ ceerd te worden, als zijnde de vrugt eener ver-
„ trouwelijke Correspondentie, en niet aan mij

„ zelven geſchreven, maar door een derden, aan
„ wien hij gericht was, in der tijd vriendſchappe-
„ lijk aan mij medegedeeld. 't Is geheel iets an-
„ ders zodanigen Brief, tot eigen naricht te bezi-
„ gen, en uit kracht der zekere kennisſe, door
„ denzelven bekomen, van eene of andere bijzon-
„ derheid, ter rescontre eener tegenovergeſtelde
„ asſertie of ontkentenis, te gewagen, dan wel
„ dienzelfden Brief tegens de bedoeling des Schrij-
„ vers en des Mededelers, als een openbaar Stuk,
„ onder de middelen van adſtructie te deponeren,
„ ofte ter algemeene kennis te brengen."

„ Ik zoude de billijkheid uwer Vergadering ten
„ hoogſten miskennen, indien ik door veelen om-
„ ſlag van woorden U dit verſchil wilde doen voe-
„ len, of breedvoerig daar op aandringen, dat
„ juist deze Brief, indien al de daar uit getrokkene
„ bijzonderheid van zoo een deciſoir belang mogte
„ gerekend worden, voorzeker niet anders kan be-
„ ſchouwd worden, dan als te behoren tot die za-
„ ken, van welken ik wel expresſelijk bij mijne
„ eerſte Memorie gezegd hebbe, om der delicatesſe
„ wille, geene nadere opening te kunnen geven dan
„ aan eene vertrouwelijke Commiſie, en onder het
„ zegel der geheimhouding, gelijk ik dan ook, in-
„ dien zulks door die Commisſie rechtſtreeks tot
„ beſlisſing nodig geöordeeld ware, geene zwarig-
„ heid zoude gemaakt hebben, daar toe genood-
„ drongen, en hoe ſmertelijk het mij dan ook, uit

„ hoof-

„ hoofde der naauwſte betrekkingen, geweest
„ ware, dat fait, waar toe nu juist voorſz. bewijs
„ ſchijnt gerequireerd te worden, *op eene andere*
„ *wijze* te ſtaaven. "

„ Op dien voet van officieele ſecretesſe, maar
„ ook op dien voet alleen, meene ik (des noods)
„ tot de begeerde viſie te kunnen en te mogen be-
„ ſluiten, terwijl ik intusſchen, ter weering van
„ alle ongunſtige vermoedens, den oorſpronglijken
„ Brief zelve, onder geſlotene Couvert, bereids
„ in handen van den Preſident dezer Vergadering
„ gedeponeerd hebbe, ten einde daar door, ten
„ minſten voorlopig, van deszelfs daadlijke exi-
„ ſtentie te doen conſteeren. "

„ Eene verdere openbaar-making, gelijk ik die
„ nimmer gebuteerd heb en ook mij vleije, dat
„ dezelve nimmer van uwe zijde verder kan of zal
„ begeerd worden, zoude in mijn oog te veel den
„ ſchijn hebben, als of ik de delicatesſe, aan het
„ character van een braaf Man eigen, had geſchon-
„ den, dan dat ik niet veel liever zoude afzien van
„ alle kragt van defenſie, welke zoude mogen ge-
„ rekend worden in deze allegatie gelegen te zijn,
„ ja zelfs mijne algeheele zaak, indien zij, tegens
„ verwagting, daarvan mogte afhanglijk gemaakt
„ worden, aan deze gevoelens, die mij, zoo niet
„ volſtrekt plichtmatig, immers betaamlijk en mij-
„ ner denkens-wijze paſſende voorkomen, opöffe-
„ ren, te gelijk met alle die hope, welke uwe

„ bekende billijkheid en rechtvaerdigheid mij reeds
„ had ingeboezemd, om mij, door tusschenkomst
„ uwer Vergadering, in mijne zoo gevoeliglijk,
„ maar zoo onverdiend, aangerande en geschon-
„ dene eer en reputatie hersteld te zien."

„ Het is met deze betuiging dat mij tekene,

Uwen getrouwen en heilwen-
schenden Mede-Burger,

LEYDEN JOHAN LUZAC.
den 15. *Maart*
1797.

ZEER GEACHT MEDEBURGER EN VRIEND!

„ De Misive enz. De Minister der buitenland-
„ sche zaken te Parys heeft wel geklaagd uit naam
„ van het *Directoire* over de *Fransche Leydsche*
„ *Courant*; doch daar is van dien kant niet ge-
„ vergd geworden, dat den Professor JAN LUZAC
„ uit zijn Post zoude gedimitteerd worden, enz."

„ Eene geheele andere zaak zoude zijn het di-
„ mitteeren uit den Post van Professor, daar in
„ deze betrekking den Burger J. LUZAC niets als
„ roem verdient. Zijn meesten schuld in het ander
„ geval is ook maar eene verschillendheid in poli-
„ tieken inzigt, het geen aan niemand kan kwa-
„ lijk genomen worden, zoo lang als het tot het
„ speculative blijft, enz."

„ In-

„ Indien den Profesſor LUZAC, dus maar op-
„ houdt om Redacteur te zijn van de *Franſche*
„ *Leydſche Courant*, hoop ik, dat de Univerſiteit
„ nog lange de vrugten van zijne voortreffelijke be-
„ kwaamheden zal genieten, enz. "

„ Deze Brief enz. 'SHAGE *den* 12. *January* 1796.

Accordeert, voor zoo veel 't ge-extraheerde aangaat, met zekeren Brief, geſchreven met de kennelijke hand van eenen der nog levende Curateuren van 's Lands Univerſiteit alhier, mij ondergeſchreven Notaris, te LEYDEN *reſideerende, ge-exhibeerd.*

Huyden den 15. *Maart* 1797.

P. BENEZET, *Not^s. Publ.*

Waar op, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verſtaan, " geen genoegen te nemen met
„ het overgezondene Extract, en mitsdien den
„ Preſident dezer Vergadering te qualificeeren,
„ om aan de perſoneele Commisſie, welke in deze
„ zaak is benoemd geweest, de door den Burger
„ LUZAC onder geſlotene Couvert overgezonde-
„ ne, en onder hem Preſident gedeponeerde, Mis-
„ ſive in questie te overhandigen, met qualifica-
„ tie en last op gemelde Commisſie, om dezelve
„ Misſive te openen en te examineeren, en aan de
„ Ver-

„ Vergadering op te geven, of dezelve met de aan-
„ gehaalde pasſage, in de Memorie van den gemel-
„ den LUZAC voorkomende, overeenſtemt; en
„ hoe dezelve pasſage met het overige dier Misſive
„ in verband ſtaat; mitsgaders om, des nodig oor-
„ deelende, de geheele Misſive, voor zoo veel deze
„ zaak betreft, met uitlaating der namen, aan deze
„ Vergadering te communiceeren. "

En zal Extract dezes aan den Burger *Forſten*, als eerst-benoemden, worden gegeven tot informatie en naricht.

De Burgers *Hartevelt*, *Hoitsma* en *Vermaat*, hebben doen noteeren, tot dit Decreet niet te hebben geconcurreerd.

N°. XV.

NADER ADVIS *van* D. VAN AKEN, Hendrz. *in de zaak van den Profeſſor* JOHAN LUZAC, *uitgebragt in de Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

22. *Maart* 1797.

MEDEBURGERS!

Toen ik, op den 29. December des vorigen jaars, mijn Advis uitbragt in de zaak van den Profeſſor LUZAC, kwam mij het *wederrechtelijke* zijner Remo-

motie reeds zoo klaar voor, dat ik toen al op de, in het zelve gelegde, gronden veilig meende te mogen concludeeren, om dezelve te ſtellen buiten effect, en deze zaak alzo wederom te brengen in zijn geheel. Het behaagde Ulieden echter, om, conform het Advis van eene Perſoneele Commisſie, waarmede ik mij ook wel heb kunnen conformeeren, aan het *Committé-Provinciaal* in dezen te demandeeren een nader onderzoek, en wel in dezer voege: " Dat het zelve van Curateuren „ van Hollands Hooge-School te Leyden zoude „ moeten requireeren, om binnen veertien dagen „ over te leveren *de preciſe Poincten* van beſchuldiging tegen den voorn. Profeſſor, om dezelven „ te ſtellen in zijne handen, ten einde, binnen „ veertien dagen daarna, zijne plenaire defenſie „ daartegen in geſchrifte te doen, alles ten einde „ om in de tegenwoordige Vergadering Ulieden „ te dienen van advies, of 'er al of niet termen „ gevonden worden, om hem, als Profeſſor in de „ *Vaderlandſche Hiſtorie*, aan 's Lands Hooge„ School te Leyden, te herſtellen, en als Profes„ ſor in de *Griekſche Tale* weder te admitteeren."

En, toen het ter gelegenheid van onze jongstgehoudene buitengewoone Vergadering gebleken was, dat Curateuren, op eene wijze, die gantsch niet overëenkomſtig is met de egards, die zij, in deze hunne betrekking, aan Uwlieder Decreeten verſchuldigd zijn, bleven volharden in de weigering,

ring, om die *preciſe Poincten van Accuſatie* optegeven, vond Gijlieden al verder goed, hierop, benevens op de, ten zelven tijde ter uwer kennisſe gebragte, Requeste van den Profesſor LUZAC, reſolveerende, te verklaaren: "Dat, bij verdere „ weigering van Curateuren, uwe Reſolutie van „ den 29. December des voorleden jaars haar ef„ fect, ten opzichte van Mr. J. LUZAC, voor „ zoo verre hem betrof, moest ſorteeren."

Ik heb gemeend, dit in ſubſtantie aan Uwlieder aandacht te mogen herinneren, om dat hier uit blijken kan, dat, hoe zeer Gijlieden, aan de eene zijde, niet faciel zijt geweest, om den voorn. Profesſor LUZAC in 't gelijk te *willen* ſtellen, Gijlieden echter, aan den anderen kant, U het onderzoek van deszelfs zaak, overeenkomſtig Uwlieder plicht, ten ernſtigſten hebt aangetrokken, ten dien effecte, dat hier door, als ik mij zoo eens mag uitdrukken, de verplichting, om *eenmaal over dezelve cordatelijk uitſpraak te doen*, in die zelfde evenredigheid is vermeerderd geworden.

Dat *belangrijk tijdſtip*, MEDEBURGERS! is thands aan de order van den dag! Geene politique inzichten, geene believing van perſoonen, geene *laffe vreeze* zal op dezelve eenigen invloed mogen hebben, willen wij de zuiverheid van ons geweten bewaren voor Hem, die de geheimſte drijfveeren van onze daaden, met een alziend oog, gade ſlaat.

Met deze gevoelens bezield, heb ik de Beſchuldi-

digingen tegen den Profesſor LUZAC, en zijne Defenſie, ter voldoening aan Uwlieder welbehagen aan het *Committé - Provinciaal* toegezonden, mitsgaders de Conſideratiën en het Advijs van hetzelve Committé, ten dezen aan Ulieden geſuppediteerd, nader onderzogt en geëxamineerd; met dat gevolg, dat het mij is voorgekomen, dat, hoe zeer alle de omſtandigheden, welke tot de Remotie van den genoemden Profesſor aanleiding ſchijnen gegeven te hebben, en daarmede vergezeld zijn geweest, wel zijn van dien aart, dat dezelve daar door in *een zeer ongunſtig daglicht* wordt geſteld, men echter, om buiten alle verwarring en verbijstering van denkbeelden te blijven, die omſtandigheden zeer wel kan afſcheiden van de hoofdzaak zelve, welke toch altoos eenvoudig hier op ter neder komt;

„ dat hij op *vague* en *geheel en al in het wilde*
„ ter neder geſtelde beſchuldigingen, die met zijn
„ Ampt als Profesſor niets gemeens hadden, zon-
„ der verhoor, veel min defenſie, en met verbre-
„ king van een mutueel Contract, en dus ten ee-
„ nenmaale *willekeurig*, van zijn Post is ontzet:
„ Door wie? door een Collegie, 't welk, over hem
„ als Redacteur van de *Franſche Leydſche Courant*
„ niets te zeggen hebbende, dus ook ten zijnen
„ opzichte, in het voorhanden zijnde geval, was
„ incompetent. "

Wanneer men nu de zaak uit dit oogpunt beſchouwt, gelijk ik vermeene dat behoort te geſchie-

fchieden, en dan vervolgends in aanmerking neemt:

1°. Dat Curateuren, niet hebbende willen voldoen aan Uwlieder Decreet, om eenige *bepaalde beſchuldigingen* tegen den meergemelden Profeſſor LUZAC op te geven, moeten vooronderſteld worden, 'er *geene te hebben*, en dus daar toe *niet in ſtaat te zijn geweest:*

2°. Dat Gijlieden bij het nemen van Uwlieder Decreet van den 29. December des voorigen jaars, ingevolge van het welk Curateuren verpligt werden, de *preciſe Poincten van Accuſatie* optegeven, het reeds daar voor gehouden hebt, " dat de *va-*
„ *gue* en *geheel en al onbepaalde beſchuldigingen*,
„ door het voormaalig *Committé van Algemeene*
„ *Waakzaamheid van Holland*, tegen den Profes-
„ ſor LUZAC ingebragt, op zig zelven ongenoeg-
„ zaam waren, om daar op zijne Remotie te fun-
„ deeren, " dewijls anderzints aan dat Decreet geen gezonde zin zou te hechten zijn: Waar uit dus eindelijk

3°. Als van zelf voortvloeit, dat deze Vergadering, wil zij zig zelve gelijk blijven, het zij met allen eerbied gezegd, niets anders kan doen, dan eenen Man in zijne eer en waardigheid te herſtellen, die, gelijk het althands nu completelijk van agteren blijkt, op geene andere, dan op *vague beſchuldigingen*, en dat zonder eenig verhoor of defenſie, en dus volſtrekt *willekeurig*, in de eene geſchonden, en van de andere ontzet is geworden.

En

En dit zal dan nu zoo veel te meer haare pligt pligt zijn, daar de gemelde Profesfor LUZAC, na eerst in deszelfs Juſtificatoire Memoire alle deze *vague beſchuldigingen* en *onbepaalde asſertiën* in derzelver waar daglicht te hebben geplaatst, zig vervolgends van dezelven, ten overvloede, vrijpleit, op eene wijze, die, in alle opzichten, aan ieder onbevooroordeeld onderzoeker niet anders kan zijn voorgekomen, als te zijn *volkomen relevant*, gelijk dit, in de Conſideratiën van het *Provinciaal - Committé*, zoo voldingend is betoogd geworden, dat het ten eenemaale overbodig zou zijn, hier eenig verder of ander argument bij te voegen. Ik verklaar dus, wat mij betreft, uit *volkomene overtuiging*, mij geheel en al te conformeeren met het, in dezen uitgebragt, Advies van van het *Committé - Provinciaal.*

N°. XVI.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *der Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

Den 20. *Maart* 1797.

Aan de orde van den dag zijnde het Advis van het *Provinciaal - Committé*, op de zeer ample Memorie van Mr. JOHAN LUZAC, den 10. dezer ter Vergadering ingekomen, betreklijk deszelfs remo-

tie als Profesſor in de *Vaderlandſche Hiſtorie*, volgens Reſolutie van *Curateuren van Hollands Hooge-School* te *Leyden* van den 8. February 1796. enz.

En in achting genomen zijnde, " dat de Remo-
„ tie van gem. Mr. JOHAN LUZAC, zoo *quoad*
„ *formam*, door hem niet toe te laaten tot eenig
„ verhoor of eenige defenſie, hoe genaamd, zelfs
„ niet over de *faiten* tot grond daar van gelegd,
„ en die gedeeltelijk door hem ontkend worden,
„ als, *quoad materiam*; door het vague, onbe-
„ ſtemde, onbewezene, irrelevante, en geheel
„ arbitraire der Beſchuldiging zelve, in allen op-
„ zigte laboreert aan *radicale gebreken*; — dat
„ dit vitieuſe, ook zelfs in gevalle eener zoo ge-
„ noemde *politique Diſpoſitie*, in volle kragt
„ blijft ſtand houden, en door geene approbatoire
„ Reſolutie der Hoogst-geconſtitueerde Magt kan
„ worden weg-genomen, maar die Remotie uit
„ eigenen aart doet zijn *nul* en *wederrechtelijk*; —
„ dat zodanige arbitraire en wederrechtelijke han-
„ delwijze allezints aanloopt tegens die *Rechten*
„ *van den Mensch en Burger*, welken, gelijk zij
„ zijn, en in alle tijden de grondſlagen behooren
„ te wezen van alle Beſtuur, zoo ook door de
„ Proviſioneele Repreſentanten zelven tot regels
„ van hun gedrag openlijk zijn aangenomen; —
„ dat op deze gronden niet alleen termen gevon-
„ den worden, om Mr. J. LUZAC, als Profesſor
„ in de *Vaderlandſche Hiſtorie* aan 's Lands Hoo-
„ ge-

„ ge School, te herſtellen, maar ook dat die her-
„ ſtelling, hoe eer, hoe liever, dadelijk behoort
„ te geſchieden : — Mitsgaders dat de dimisſie,
„ door voorn. Mr. J. LUZAC zelve, als Profes-
„ ſor in de *Griekſche Tale*, verzogt en genomen,
„ zoo wegens de ſtetrisſure, hem *wederrechtelijk*
„ aangedaan, als wegens de hoonende, bezwaa-
„ rende, en onuitvoerlijke voorwaarden, waar-
„ mede het behoud dier Profesſie bij de Reſolutie
„ van Remotie verbonden was, niet anders kan
„ beſchouwd worden dan te zijn een notoir gevolg
„ dier Remotie, en alzo met het in ſtand blijven
„ of vernietigen van deze te moeten kracht heb-
„ ben of niet : " —

Is dienvolgende goedgevonden en verſtaan " de
„ gem. dimisſie van den Burger J. LUZAC, als Pro-
„ feſſor in de *Vaderlandſche Hiſtorie*, te conſi-
„ dereeren *als niet gedaan*, en meergenoemden
„ Mr. J. LUZAC als zodanig, gelijk mede als
„ Profeſſor in de *Griekſche Tale*, wederom te ad-
„ mitteeren, in dier voegen als of hij nimmer van
„ die Profeſſiën ontzet of ontſlagen was geweest."

En zal hiervan Extract worden gegeven aan voorn. Mr. J. LUZAC, als mede aan Curateuren van 's Lands Hooge-Schoole te Leyden, tot hun naricht.

De Burgers *Catenius*, *Hartevelt*, *Vermaat*, *van Marle*, *Slotemaker*, *Losberg*, *Gunst*, *van Royen*, *Meybeek*, *Ten Noever*, *van der Jagt*,

Hoitsma, *Koeremans*, *Uylenburg*, *Fortman*, *Rogge*, *Reyne*, en *Goldberg*, hebben tot het voorn. Decreet niet geconcurreerd.

N°. XVII. A.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *van 't* [*vernieuwd*] PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

VRYDAG *den* 24. *Maart* 1797.

Ontfangen eene Misfive van Curateuren over Hollands Hooge-School te Leyden, in dato 23. dezer, relatif het Decreet van het *Provinciaal-Beſtuur*, ten opzichte van de herſtelling van Mr. J. LUZAC, als Profesſor in de *Vaderlandſche Geſchiedenis* en *Griekſche Taal* genomen; zijnde gem. Misfive hierna volgende geïnſereerd.

CURATEUREN *over Hollands Hooge School aan het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van hetzelve Gewest.*

MEDEBURGERS!

„ Wij hebben ontfangen het Extract uit uwe De-
„ creeten van den 20. Maart laatstleden, waarbij
„ het U behaagd Mr. JOHAN LUZAC, als Pro-
„ fesſor in de *Vaderlandſche Geſchiedenis* en *Grieks-*
„ *ſche Taal*, te herſtellen. "

„ In-

„ Indien wij het Beſtuur van 's Lands Hooge-
„ School — hadden in een Land, alwaar *blinde*
„ *gehoorzaamheid* de eerſte pligt was, dan zou-
„ den wij werkloos kunnen blijven, bij het De-
„ creet dat ons tot informatie is toegezonden;
„ maar, door de *Proviſioneele Repreſentanten* en
„ door het *Provinciaal-Beſtuur van Holland*,
„ benoemd ter verzorging van Hollands Hooge-
„ School, zouden wij onzen pligt verzaaken, in-
„ dien wij dit ſtilzwijgende lieten voorbijgaan. "

„ Wij hebben ſteeds gehandeld, *zoo als wij mee-*
„ *nen dat onze pligt van ons vordert*, en de *be-*
„ *wustheid* daar van zal ons altijd eene *genoegzaa-*
„ *me belooning zijn.* "

„ Zoo lang wij in onze Posten blijven, zoo lang
„ zijn wij verpligt jaloersch te zijn op het geen
„ naar ons inzien het welzijn van Hollands Hooge-
„ School vordert; en dan mogen wij niet ſtilzwij-
„ gend aanzien, dat *ons de benoeming der Profes-*
„ *ſoren wordt ontnomen*, of dezelve ons *opgedron-*
„ *gen.* Nooit hebben de Staaten van Holland,
„ noch te voren, noch in het geval van den Bur-
„ ger VOORDA verklaard, dat *Curateuren geen*
„ *Profesſor mogten afzetten.* Wij zijn niet voor-
„ nemens een *willekeurig gebruik* van onze magt
„ te maken; maar wij kunnen niet ſtilzwijgende
„ aanzien, dat een Man werde herſteld, van wien
„ wij *overtuigd* zijn, dat *hij de Jeugd verkeerde*
„ *begrippen zal inboezemen.* "

„ Dit hebben wij met *eene Republicainſche rond-*
„ *borſtigheid* U willen voordragen; en zullen met
„ een *gerust geweten* den uitſlag der nadere over-
„ wegingen uwer Vergadering afwagten. "

Heil en Broederſchap!

Geſchreven in LEYDEN *den* 23. *Maart* 1797.
het derde Jaar der Bataafſche Vrijheid.

Op bevel van Curateuren.

(getekend) JACOBUS DE FREMERY.

Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verſtaan, " de voorſz. Misſive, benevens
„ alle de Stukken ter dezer zaak ingekomen, en
„ de Decreeten daarin genomen, bij Extract dezes
„ te ſtellen in handen van de Burgers *Chandon*,
„ *Verhell*, en *van der Jagt*, om al hetzelve *na-*
„ *der te examineeren*, en te dienen van Conſide-
„ ratiën en Advis; wordende inmiddels het effect
„ van 't Decreet van den 20. dezer gehouden voor
„ geſurcheerd; waarvan aan Curateuren voornoemd,
„ als mede aan Mr. J. LUZAC, bij Extract dezes,
„ zouder reſumtie zal worden kennis gegeven. "

De Burgers *Forſten*, *Calkoen*, *Temminck*, *Vollenhoven*, *Meints*, *van Oosterwyk Bruin*, *Peelen*, *Boſé*, *Verhell*, *Klompenhouwer*, *Gildemeester*, *van Zwyndrecht*, *van der Kun*, *Spyker*, *van Halmael*, *van Hoogſtraten*, *van Kempen*, *Boomhuis*, *Geelvinck*, *Mol*, *Schryver*, en *Wetzler*, hebben doen noteeren, tot dit Decreet niet te hebben geconcurreerd.

N° XVII. B.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *van 't* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

MAANDAG *den* 3. *April* 1797.

Wijders is, vermits de benoeming van de Burgers *Chandon* en *van Zwyndrecht*, tot Leden van het *Provinciaal-Committé*, en welke benoeming door dezelve Burgers is geaccepteerd, goedgevonden in derzelver plaats, tot de perſoneele Commisſie in de zaak van Mr. J. LUZAC, te benoemen den Burger *Nolet*, en in die over de verkiezing van Welgeboren-Mannen van Delfland, den Burger *Wetzler*.

N°. XVII. C.

REQUEST *van Mr.* JOHAN LUZAC, *gepreſenteerd den* 4. *April* 1797.

Aan het PROVINCIAAL-BESTUUR *over* HOLLAND.

Geeft reverentelijk te kennen JOHAN LUZAC, woonende te *Leyden*:

Dat hij Ondergetekende, Woensdag den 22. Maart laatstleden, ontfangen hebbende de Reſolutie van 't *Provinciaal-Beſtuur van Holland*, bij deszelfs toen afgelopene Zitting genomen, in dato 20.

Maart bevorens, waarbij hij volledig herſteld werd in zijne Posten aan 's Lands Univerſiteit bekleed, en tegens de Reſolutie van Curateuren derzelver Univerſiteit, in dato 8. February 1796. *in integrum* werd gereſtitueerd, even of die nimmer ware in de waereld geweest, naauwlijks door den Academiſchen Senaat wederom in zijne vorige Waardigheid, op Donderdag den 23. Maart, verwelkomd was, en de heropening zijner Leſſen, om aan den op nieuw betoonden ijver en genegenheid der Academiſche Jeugd te beantwoorden, naauwlijks tegens den volgenden Maandag had aangekondigd, of hij ontving Vrijdag den 24. Maart, des avonds reeds laat, eene Reſolutie, door deze toen vernieuwde Vergadering in haare eerſte Zittingen, den zelfden dag, zonder reſumtie genomen, waarbij, op zeker Request of Misſive door of van wegens voorn. Curateuren aan dezelve Vergadering ingezonden, het effect der evengem. *pas uitgevoerde* Reſolutie van 20. Maart werd geſurcheerd: Dat, hoe zeer de Ondergetekende de te-leur-ſtelling der Academiſche Jeugd, op die wijze wederom in haare ſtudiën geſtremd en in haaren loffelijken ijver geſtuit, van gantſcher hart beklage, hij nogthans verre af is, om gemelde jongſte Reſolutie als een praejudicie voor hem aan te zien, dewijl hem naar gronden van Rechten volkomen kennelijk is, „ dat eene politicque Uitſpraak, door eene Ver„ gadering, die met de uitoeffening der hoogſte

Magt

„ Magt bekleed is, MET VOLLEDIGE KENNISSE „ VAN ZAKEN, *na rijp onderzoek*, en IN DE „ VOLKOMENSTE FORM geslagen en uitgespro- „ ken, even min door die zelfde Vergadering of „ derzelver Successeuren *in officio* vernietigd of in- „ getrokken KAN worden, als het in de magt van „ een Rechter is, die in plaats van den Souverain „ ofte *vice sacrâ* in rechterlijke zaaken recht „ spreekt, om deszelfs Gewijsde, eenmaal na „ volkomene instructie der zaak, en *in de wettige* „ *form*, geslagen en uitgesproken, te veranderen, „ te corrigeeren, of in te trekken: " Dat uit bei- den, 't zij de Uitspraak tusschen Partijën *politicq*, 't zij ze *judicieel* zij, een *jus quaesitum* geboren wordt, 't welk, aan den belang-hebbenden een- maal door de Souveraine of hoogste Politicque of Rechterlijke Magt gegeven, hem (mits de form van procedeeren wettig en niet, zoo als bij de Re- solutie der Provisioneele Representanten van 17. February 1796. plaats had, *bij gebrek van eenig onderzoek*, ofte anderzints, *geheel informeel* zij ge- weest) door die zelfde Souveraine ofte hoogste Magt niet weder afgenomen kan worden, eens- deels om dat niemand van *een wel-verkregen recht*, buiten zijne schuld of misdaad, *zelfs niet door den Souverain of hoogste Magt* beroofd mag worden, anderdeels om dat, indien het eenen individueelen of moreelen Souverain of hoogste Magt geöorlofd was zijne ofte haare Uitspraaken, *in causâ contra-*

dictoriâ, NAAR DE WETTIGE FORM geslagen, *te veranderen* of *in te trekken*, 'er ras een einde aan alle Burgerlijke zekerheid zijn zoude, en eene wel-geregelde Regeering weldra in *wanorde* en *onregelmatigheid* zoude verkeeren:

Dat, op deze gronden volkomen gerust en verzekerd, de Ondergetekende geenzints over Uwlieder Resolutie van Vrydag den 24. Maart zig beklaagt, wel wetende, dat het de intentie dezer Vergadering *nimmer* KAN *geweest zijn het recht*, 't welk hij door de Resolutie van 20. Maart bevorens verkregen en door geene posterieure daad verbeurd heeft, *te verminderen*, *te verkorten*, ofte ook ('t geen in een wel-geregelden Staat onder verbetering voor *onmogelijk* moet gehouden worden) hem 't zelve *weder af te neemen*: Dat hij al mede zig verzekerd houdt, dat de middelen en positiven van de gem. Misfive van Curateuren hem of zijn goed herkregen recht in geenen deele raken, dewijl, indien zulks ware, deze Vergadering, bewust dat Curateuren tot *vier herhaalde reisen* geweigerd of getergiverseerd hebben, om in eenige discussie der zaak bij 't *Provinciaal-Bestuur* te komen, dezelven daartoe nu *post festum* en geheel *intempestif* niet zoude toegelaten hebben, veel min zulks gedaan hebben, buiten eenig verhoor van den Ondergetekenden, en zonder die Misfive in zijne handen te stellen: Edoch, daar het nogthans niet wel mogelijk schijnt, dat 't zelve Request of Misfive

sive van Curateuren aan hem en zijne zaak geheel onverschillig zij, te minder daar 't eerste gevolg geweest is *het effect der Resolutie van uwe Praedecessseuren, in dato* 20. *Maart, te doen surcheeren*, heeft de Ondergetekende gemeend hier omtrent, en tot conservatie van zijn wel-verkregen recht, niet geheel lijdelijk te moeten zijn, neemaar deze Vergadering te moeten adieeren, met verzoek, gelijk hij doet bij dezen, dat het haar wel-behagen zij hem Copie van voorsz. Missive van Curateuren te doen geworden, en hem te autoriseeren, om dezelve Copie ten zijnen redelijken koste ter Secretarije te doen ligten. *'t Welk doende, &c.*

(*geteekend*) JOHAN LUZAC.

N°. XVII. D.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *der Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

Den 4. *April* 1797.

Is gelezen de Requeste van JOHAN LUZAC, wonende te *Leyden*, om de daarbij geallegeerde redenen verzoekende " Copie der Missive van Cura-
„ teuren van 's Lands Universiteit den 24. Maart
„ l. l. ten zijnen opzichte ingekomen, met auto-
„ risatie om dezelve Copie ten zijnen redelijken
„ koste ter Secretarije te doen ligten. "

Waar-

Waarop, na deliberatie, is goedgevonden het verzoek, bij de voorſz. Requeste gedaan, TE WIJZEN VAN DE HAND, en hier van Extract aan den Requeſtrant tot zijn naricht te geeven.

N°. XVIII. A.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *der Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

Den 13. *Mey* 1797.

Ontfangen eene Misſive van CURATEUREN van Hollands Hooge-School binnen LEYDEN, in dato 12. dezer, ſtrekkende tot kennis geving van den, door Curateuren voornoemd, bepaalden dag, op den 27. dezer maand, aan den Burger HUSCHKE, tot het doen eener plechtige Redenvoering ter aanvaarding van den Post van Hoogleeraar *in de Griekſche Taal en Oudheid*, en in de *Penningkunde*, zijnde gem. Misſive hier na volgende geïnſereerd.

CURATEUREN *over Hollands Hooge-Schoole binnen* LEYDEN,

aan het PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND,

MEDE-BURGERS!

„ Wij oordeelden het voor de Nederlandſche „ Jeugd aan ONZE Hooge-School *hoogst-belang-* „ *rijk* in de *Grickſche Taal* en *Oudheid*, en in de „ *Pen-*

„ *Penningkunde*, een Man te beroepen, van
„ wiens geleerdheid, en iever in zijn onderwijs, wij
„ ons den gunſtigſten uitſlag konden voorſpellen."

„ Het aanzoek, dat wij daar toe bij meer dan
„ één *voornaam Geleerden* deeden, mislukte;
„ *vooral* om de onmatige eisſchen en voorwaar-
„ den, welken wij in dezen tijd voor den Lande
„ niet zouden hebben kunnen verantwoorden:
„ Beter ſlaagden onze HANDELINGEN bij een
„ verſtandig en geleerd Jongman, den Burger
„ IMMAN GOTTLIEB HUSCHKE, dien wij in het
„ voorleden jaar tot gewoon Hoogleeraer in de
„ bovengenoemde vakken beroepen hebben, en
„ welke het als toen *aangenomen* heeft. Meer-
„ malen zijn wij door hem aangezogt en gedron-
„ gen, om hem eenen dag te bepaalen, op wel-
„ ken hij, door eene plechtige Redevoering, een
„ aanvang zoude maken van zijn openbaar onder-
„ wijs aan deze Hooge-Schoole. Wij hebben niet
„ langer kunnen nalaten aan zijne *rechtmatige vor-*
„ *deringen* te voldoen, en goedgevonden hem
„ daar toe den 27. dezer maand Mey te bepaalen,
„ waar van wij de eer hebben Uwlieden bij deze
„ kennisſe te geven."

„ Het is nimmer gebruik geweest, dat Curateu-
„ ren over Hollands Hooge-School, aan Uwlie-
„ den, of uwe Voorgangeren, de Staaten van Hol-
„ land en West-Friesland, bericht gegeven heb-
„ ben van de beroeping of in dienſtſtelling van

„ ee-

„ eenige Hoogleeraaren aan gem. Hooge-School:
„ Doch wij hebben het *in dit geval* dienstig ge-
„ oordeeld, ten einde voor te komen eene *on-*
„ *gunstige uitlegging van onze handelwijze*,
„ even als wij IN HET MINSTE *zouden trachten*
„ *voor uit te loopen*, of *hinderpis toe te brengen*
„ aan eenige Besluiten, die uwe Vergadering
„ in derzelver wijsheid *in het vervolg* zoude mo-
„ gen oordeelen te moeten nemen. "

HEIL EN BROEDERSCHAP!

Geschreven in LEYDEN *den* 12. *Mey* 1797.
het derde jaar der Bataaffche Vrijheid

Op bevel van Curateuren.

(geteekend) JACOBUS DE FREMERY.

Waarop, gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, "de voorsz. Missive aan te nemen voor
„ *Notificatie*, zonder dat echter de Vergadering
„ hier door gerekend wil worden eenige atteinte
„ te zijn toegebragt aan het eventueel te nemen
„ Decreet in de zaak van Mr. J. LUZAC. "

En zal Extract dezes aan Curateuren voorn. tot informatie worden gezonden.

N°. XVIII. B.

EXTRACT *uit de gedrukte* DECREETEN *der Vergadering van het* PROVINCIAAL-BESTUUR *van* HOLLAND.

Den 8. *Juny* 1797.

De Presidենt heeft vervolgens gecommuniceerd, van

van den Burger HAHN, uit naam van Curateuren van Hollands Hooge-School te *Leyden*, kennis bekomen te hebben, dat de Burger HUSCHKE, beroepen Profesfor in de *Griekfche Tale* en *Penningkunde* te *Leyden*, door *onpaslijkheid* verhinderd is geworden zijne Inaugurale Oratie op den vastgeftelden dag te doen.

Het welk is aangenomen voor *Notificatie*.

N°. XIX.

CURATEUREN *van Hollands* HOOGE-SCHOOL *aan* RECTOR *en* SENAAT.

MEDE-BURGERS!

Indien de Senaat of deszelfs Leden met Mr. JOHAN LUZAC verkiezen zig als *Mede-Befchuldigers* van Curateuren op te doen, *verklaaren wij ons daarover* NIET TE ZULLEN BELGEN, of iemand 'er OP TE WILLEN AANZIEN, om dat hij *bejaagd* het geen hij meent zijn *recht* of *plicht* te zijn.

Dog, indien dit het oogmerk van Profesforen niet mogt zijn, willen wij U niet onkundig laaten, dat ons thans *verdere ftappen* (*), ten voordeele van dien Man gedaan, *onaangenaam* zouden zijn, en

(*) Alle de *vorige ftappen*, zoo mondeling als fchriftelijk door Rector en Senaat gedaan, niet minder dan die van het gantfche Ligchaam der ftudeerende Jeugd, waren aan de zijde van

en bij ons *de vrees* kunnen doen oprijzen, als of *uwe meerderheid* met hem *in die* DENKWIJZE inſtemde, om dewelke wij hem voor het onderwijs aan de Nederlandſche Jeugd in de *Vaderlandſche Hiſtorie min geſchikt* geöordeeld hebben, of als of Gij *tot die hoogte met hem ingenomen* waart, als hij met zig zelven is, dog als wij niet volkomen zijn, zonder dat wij hem *gaven, geſleepen verſtand*, of GOEDE HOEDANIGHEDEN ooit willen ontkennen.

HEIL EN BROEDERSCHAP!

LEYDEN *den 6. September* 1796. *het tweede jaar der Bataafſche Vrijheid.*

Op last van Curateuren voornoemd.

(geteekend) JACOBUS DE FREMERY.

---

van Curateuren ſteeds onbeantwoord gebleven, tot dat eindelijk deze Misſive, twee à drie maanden na haar datum, aan den Senaat wierd medegedeeld, *in het tweede jaar der Bataafſche Vrijheid* geſchreven, op een toon en in een ſtijl, die, tot nu toe in ons Vaderland buiten voorbeeld en ongehoord, aan de Nakomelingſchap (zoo die hier alleen uit zoude moeten oordeelen) voorzeker zoude doen geloven, dat de *Bataafſche Vrijheid* in een *Oostersch Despotismus* heeft beſtaan.

EINDE.